

Uinjilisti Kama Chachu

**HARVESTIME
INTERNATIONAL
NETWORK**

© Harvestime International Institute

<http://www.harvestime.org>

Contents

JINSI YA KUTUMIA MWONGOZO HUU.....	3
MAPENDEKEZO KWA KUJIFUNZA KWA VIKUNDI	4
UTANGULIZI.....	5
MALENGO YA KOZI.....	7

SEHEMU YA KWANZA: NENDA

UTANGULIZI WA SEHEMU YA KWANZA	8
UINJILISTI KAMA CHACHU	9
JUKUMU	20
UJUMBE	30
WAJUMBE	39
KUWASHA UJUMBE.....	49
WAPOKEAJI WA UJUMBE.....	55
MBINU: KANUNI ZA AGANO JIPYA	65
MBINU: MIFANO YA AGANO JIPYA	76
MBINU: UINJILISTI BINAFSI	84
MBINU: KUKABILIANA NA MAGUMU.....	95
NJIA: UINJILISHAJI WA UENENEZAJI KABISA KABISA.....	102
NJIA: UINJILI WA MISA	112
MAAMUZI AU WANAFUNZI?.....	132
KUPANGA KWA UINJILISTI	143
MTANDAO KWA UINJILISTI	150

SEHEMU YA PILI: UNAPOENDA

UTANGULIZI WA SEHEMU YA PILI 161

UTANGULIZI WA UPONYAJI NA UKOMBOZI	162
VIGEZO VINAVYOATHIRI UPONYAJI.....	190
"UNAPOENDA, PONYA"	212
“UNAPOKWENDA, KOMBOA”	228

SEHEMU YA TATU: UKIWA HUKO

UTANGULIZI WA SEHEMU YA TATU 263

UPANDAJI WA KANISA: MFUMO	264
UPANDAJI WA KANISA: MBINU.....	270
UPANDAJI WA KANISA: KUZIDISHA	287
NYONGEZA	295
MAJIBU YA KUJIPIMA	298

JINSI YA KUTUMIA MWONGOZO HUU

MUUNDO WA MWONGOZO

Kila somo linajumuisha:

Malengo: Haya ndiyo malengo unayopaswa kufikia kwa kusoma sura. Zisome kabla ya kuanza somo.

Mstari Muhimu: Aya hii inasisitiza dhana kuu ya sura. Ikariri.

Maudhui ya Sura: Soma kila sehemu. Tumia Biblia yako kutafuta marejeleo yoyote ambayo hayajachapishwa katika mwongozo.

Kujijaribu: Fanya mtihani huu baada ya kumaliza kusoma sura. Jaribu kujibu maswali bila kutumia Biblia yako au mwongozo huu. Unapomaliza Kujijaribu, angalia majibu yako katika sehemu ya majibu iliyotolewa mwishoni mwa kitabu.

Kwa Masomo Zaidi: Sehemu hii itakusaidia kuendelea na funzo lako la Neno la Mungu, kuboresha ustadi wako wa kujifunza, na kutumia yale ambayo umejifunza katika maisha na huduma yako.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa umejiandikisha katika kozi hii kwa mkopo, ulipata mtihani wa mwisho pamoja na kozi hii. Baada ya kuhitimisha kozi hii, unapaswa kukamilisha mtihani huu na urudishe kwa daraja kama ulivyoelekezwa.

VIFAA VYA ZIADA VINAVYOHITAJI

Utahitaji toleo la Biblia la King James.

MAPENDEKEZO KWA KUJIFUNZA KWA VIKUNDI

MKUTANO WA KWANZA

Ufunguzi: Fungua kwa maombi na utangulizi. Fahamu na uwasajili wanafunzi.

Anzisha Taratibu za Kikundi: Tambua ni nani atakayeongoza mikutano, saa, mahali, na tarehe za vipindi.

Kusifu na Kuabudu: Alika uwepo wa Roho Mtakatifu katika kipindi chako cha mafunzo.

Sambaza Miongozo Kwa Wanafunzi: Tambulisha kichwa cha mwongozo, muundo, na malengo ya kozi yaliyotolewa katika kurasa chache za kwanza za mwongozo.

Fanya Mgawo wa Kwanza: Wanafunzi watasoma sura zilizogawiwa na kujijaribu kabla ya mkutano unaofuata. Idadi ya sura unazoshughulikia kwa kila mkutano itategemea urefu wa sura, maudhui na uwezo wa kikundi chako.

MIKUTANO YA PILI NA INAYOFUATA

Kufungua: Omba. Karibu na usajili wanafunzi wowote wapya na uwape mwongozo. Kuhudhuria. Uwe na wakati wa kusifu na kuabudu.

Marejeleo: Toa muhtasari mfupi wa ulichojifunza kwenye mkutano uliopita.

Somo: Jadili kila sehemu ya sura kwa kutumia **VICHWA VYA HERUFI ZINAVYOONEKANA KUBWA** kama muhtasari wa kufundishia. Waulize wanafunzi maswali au maoni juu ya kile wamejifunza. Tumia somo kwa maisha na huduma za wanafunzi wako.

Kujijaribu: Kagua Majaribio ya Kibinafsi ambayo wanafunzi wamemaliza. (Kumbuka: Ikiwa hutaki wanafunzi wapate majibu ya Majaribio ya Kibinafsi, unaweza kuondoa kurasa za majibu kutoka nyuma ya kila mwongozo.)

Kuifanyia Kazi: Unaweza kufanya sehemu hii kwa kikundi au mtu binafsi.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa kikundi chako kimejiandikisha katika kozi hii kwa mkopo, ulipata mtihani wa mwisho na kozi hii. Toa nakala kwa kila mwanafunzi na usimamie mtihani baada ya kuhitimisha kozi hii.

MODULI: Uinjilisti

KOZI: Uinjilisti Unaofanana na Chachu

UTANGULIZI

- Karibu theluthi mbili ya watu duniani hawajawahi kusikia ujumbe wa Injili.
- Zaidi ya vikundi vya watu elfu moja havijawahi kupenyezwa kwa ajili ya Bwana Yesu Kristo.
- Makabila mengi hayajawahi kupokea mmisionari wao wa kwanza.
- Kuna takriban lugha 1,700 bila Neno la Mungu lililoandikwa.
- Idadi ya watu duniani itaongezeka maradufu ndani ya miaka 50.

Tunapofikiria takwimu kama hizi katika suala la kutimiza Agizo Kuu la Yesu Kristo la kupeleka Injili ya Ufalme wa Mungu kwa kila kiumbe, tunatambua kwamba tunakabiliwa na kazi kubwa. Kozi hii imeandikwa ili kuhamasisha na kuandaa waumini ili kutimiza changamoto hii kubwa. Ni kazi kubwa sana, lakini haiwezekani.

Kozi nyingi za uinjilisti huzingatia tu amri ya "kwenda" katika ulimwengu wote na Injili. Wanasisitiza kuhubiri na kufundisha ujumbe wa Injili. Kozi hii inatofautiana kwa sababu pia inalenga kile Yesu alisema kufanya "unapoenda" na muundo wa Kanisa la Agano Jipya wa nini cha kufanya "ukiwa hapo." Kozi imegawanywa katika sehemu tatu:

Sehemu ya Kwanza inaitwa "Nenda." Inazingatia agizo alilotoa Yesu la kuhubiri Injili ya Ufalme wa Mungu kwa viumbe vyote. Inajumuisha maagizo juu ya ujumbe unaopaswa kushirikiwa, wajumbe, jinsi ya kuwasilisha Injili, na wapokeaji wa ujumbe huo. Mbinu za uinjilisti pia zinafundishwa, kwa kutilia mkazo zile zilizotumika katika nyakati za Agano Jipya. Mbinu zote mbili za uinjilisti wa kibinafsi na wa wingi hujadiliwa, kwa maelekezo maalum ya jinsi ya kukabiliana na matatizo na utunzaji wa ufuatiliaji wa waongofu wavya. Maelekezo pia yanatolewa juu ya kupanga na kuhamasisha rasilimali za kiroho na kuungana na wengine kwa ajili ya uinjilisti.

Sehemu ya Pili inaitwa "Unapoenda." Katika Injili za Agano Jipya, Yesu hakuwahi kumtuma mtu yeyote kuhubiri Injili bila pia kuwaamuru kuhudumu uponyaji na ukombozi. Aliwaambia "Mnapokwenda...pozeni wagonjwa, toeni pepo . . . (Mathayo 10:1,7-8). Umati wa watu ulipokuja kwa ajili ya uponyaji na ukombozi, mavuno ya kiroho yalianza kuongezeka haraka sana hivi kwamba wafanyakazi wavya walihitajika. Haikupita muda mpaka wanafunzi 70 zaidi walipohitajika na kutumwa kwenda kuhubiri, kufundisha, kuponya, na kutoa. Ilikuwa ni onyesho hili la uwezo "walipokuwa wakienda" ambalo lilisababisha kuenea kwa haraka kwa Injili

ulimwenguni kote. Kwa sababu hii, Sehemu ya Pili ya kozi hii inaangazia huduma ya uonyaji na ukombozi ambayo ni kuandamana na mahubiri na mafundisho ya Injili.

Sehemu ya Tatu inazingatia muundo uliofunuliwa na Kanisa la Agano Jipya la nini cha kufanya "ukiwa hapo." Inapendekeza kwamba uinjilisti haujakamilika isipokuwa kanisa liwekwe miongoni mwa kundi la waumini wapya. Uinjilisti bila kuanzisha makanisa ya mtaa ni kama kuleta watoto ulimwenguni na sio kudai jukumu la malezi yao ya baadaye. Mtu hatakiwi kuchukuliwa kuwa "aliyeinjilishwa" hadi awe sehemu inayotenda kazi ya ushirika wa kanisa la mtaa. Ili kutimiza hili, lazima kuwe na kanisa la mtaa. Eneo lisichukuliwe kuwa la uinjilisti hadi kanisa lipande.

Mtazamo huu wa sehemu tatu wa uinjilisti unaitwa "uinjilisti kama chachu" kwa sababu utaeneza Injili kote ulimwenguni kwa haraka kama vile chachu inavyopenyeza donge la unga wa mkate. Chachu inaweza kuwa ndogo na iliyofichwa, lakini athari yake haina kikomo.

MALENGO YA KOZI

Baada ya kumaliza kozi hii utaweza:

- Bainisha uinjilisti unaofanana na chachu.
- Eleza jukumu la uinjilisti.
- Fanya muhtasari wa ujumbe wa uinjilisti.
- Tambua wajumbe wa uinjilisti.
- Tambua wapokeaji wa ujumbe.
- Kuwasilisha Injili kwa wengine.
- Fanya muhtasari wa kanuni za Agano Jipya za uinjilisti.
- Fanya muhtasari wa mifano ya Agano Jipya ya uinjilisti.
- Fanya uinjilisti binafsi.
- Shughulikia matatizo unayokutana nayo katika uinjilisti.
- Fikia eneo zima kwa uinjilisti wa kueneza.
- Kuendesha uinjilisti kwa wingi.
- Fuata walioongoka wapya.
- Panga mipango ya uinjilisti.
- Mtandao na wengine kwa ajili ya uinjilisti.
- Fanya muhtasari wa kile ambacho Biblia inafundisha kuhusu uponyaji na ukombozi.
- Eleza vigezo vinavyoathiri uponyaji.
- "Unapoenda, ponya."
- "Unapoenda, komboa."
- Eleza kielelezo cha Agano Jipya cha upandaji kanisa.
- Fuata mbinu za Agano Jipya za kupanda makanisa.
- Fuata mbinu za Agano Jipya ili kuzidisha makanisa.

UTANGULIZI WA SEHEMU YA KWANZA

"NENDA"

Sehemu ya Kwanza inazingatia amri ya "kwenda" katika ulimwengu wote na kuhubiria kila kiumbe hai.

Katika sehemu hii utajifunza kuhusu agizo alilotoa Yesu la kuhubiri Injili ya Ufalme na kupokea maagizo juu ya ujumbe utakaoshirikiwa, wajumbe wa Injili, jinsi ya kuwasilisha Injili, na wale ambao wanapaswa kuwasilishwa.

Utajifunza mbinu nyingi za uinjilisti, kwa kukazia zile zilizotumika katika nyakati za Agano Jipya. Mbinu zote mbili za uinjilisti wa kibinafsi na wa wingi zimejadiliwa, kukiwa na maelekezo mahususi ya jinsi ya kukabiliana na matatizo katika kuinjilisha na utunzaji wa ufuatiliaji wa wakristo wapya.

Maelekezo pia yanatolewa juu ya kupanga na kuungana na wengine kwa madhumuni ya uinjilisti.

Na sasa . . . uko tayari "KUENDA"?

SURA YA KWANZA

UINJILISTI KAMA CHACHU

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Aya Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "uinjilisti kama chachu."
- Eleza "ufafanuzi wa waliopotea."
- Eleza "hatima ya waliopotea."
- Tambua hatua sita katika mchakato wa uinjilisti.

AYA MUHIMU:

Akasema tena, Niufananishe Ufalme wa Mungu na nini?

Umefanana na chachu aliyotwaa mwanamke, akaificha ndani ya pishi tatu za unga, hata unga wote ukaumuka. (Luka 13:20-21)

UTANGULIZI

Somo hili linajadili hitaji la uinjilisti, linaelezea mchakato wa uinjilisti, na kufafanua maneno ambayo ni muhimu kwako kuelewa unapoanza kujifunza kwako somo hili. Katika nyakati za Agano la Kale wakati hekalu lilipojengwa, sauti ya nyundo, shoka, au chombo chochote cha chuma haikusikika lilipokuwa likijengwa (1 Wafalme 6:7).

Ukimya ambao mawe hayo makubwa ya asili yaliwekwa ni mfano wa kawaida wa ukweli mkuu wa kiroho. "Mkuu kuliko Sulemani" sasa anajenga hekalu kubwa zaidi la kiroho. Hekalu hili la kiroho linafanyizwa na "mawe yaliyo hai" yanayowekwa na Bwana Yesu Kristo. Hekalu hili pia linajengwa kimya kimya, na kila jiwe likiwa limeunganishwa kikamilifu. Inatokea kupitia mchakato wa kimya lakini wenye nguvu wa "uinjilisti kama chachu."

UINJILISTI KAMA CHACHU

Akasema tena, Niufananishe Ufalme wa Mungu na nini?

Umefanana na chachu aliyotwaa mwanamke, akaificha ndani ya pishi tatu za unga, hata unga wote ukaumuka. (Luka 13:20-21)

Kifungu hiki kinafichua kwamba kazi ya Mungu haiendelei kwa kelele nyingi na utangazaji. Unaweza kutarajia Ufalme uenee kwa njia za nje kama vile kutiisha majeshi na kuyashinda mabara. Lakini kueneza Ufalme wa Mungu ni kama chachu katika donge la mkate. Chachu

inaweza kuwa ndogo na iliyofichwa, lakini ina uwezo usio na kikomo. Kama chachu, nguvu za Ufalme si za nje bali ni za ndani.

Katika mfano mwingine, Yesu alilinganisha kuenea kwa Ufalme wa Mungu na mbegu ya haradali:

... Ufalme wa Mungu unafanana na nini? nami nitaufananisha na nini?

Umefanana na punje ya haradali aliyoitwaa mtu na kuitupa katika bustani yake. na ndege wa angani wakakaa katika matawi yake. (Luka 13:18-19)

Katika mfano uliotangulia, Yesu alilinganisha imani na mbegu ya haradali. Alisema hakuna lisilowezezana kwa imani hata kidogo. Sawa na jinsi chachu inavyoenea, mbegu ndogo ya haradali hukua na kuwa mti mkubwa. Mfano huu pia unaonyesha njia ya ukimya, lakini yenye matokeo yenye matokeo Ufalme husonga mbele.

Kuna njia nyingi mpya zinazoweza kusaidia katika kueneza Injili. Hizi zinaitwa "teknolojia." Zinajumuisha vitu kama vile mashine za uchapishaji, kompyuta, redio, televisheni, kanda za sauti na video, na setilaiti. Mbinu mpya za usafiri pia huwasaidia watu kusafiri kwa haraka ili kueneza Injili. Teknolojia hizi mpya zote ni muhimu lakini nguvu halisi ya Injili bado iko ndani. Kwa hili tunamaanisha nguvu iko katika Injili yenyewe. Hivi ndivyo mifano ya chachu na mbegu ya haradali inavyoonyesha.

Injili ya Ufalme wa Mungu itaongezeka na kuenea katika "donge" lote la ulimwengu kwa sababu ya nguvu ya ndani ya Ufalme ambayo ni kama chachu katika unga wa mkate. Hii ina maana kwamba upanuzi wa Injili hauzuiliwi pale ambapo watu hawana teknolojia ya hali ya juu. Kwa imani hata kidogo, Ufalme utasonga mbele. Huu ni uinjilisti unaofanana na chachu.

UFAFANUZI WA UINJILISTI

Neno la "uinjilisti" (au "uinjilishaji") linatokana na neno la Kigiriki "*evangelion*." Kuna aina nne za neno hili la msingi. Neno moja linamaanisha "habari njema," maneno mawili yanamaanisha "kutangaza habari njema," na moja inarejelea "mwinjilisti" au mtu anayetangaza.

Uinjilisti sio tu mfululizo wa mikutano au huduma za kanisa. Uinjilisti si sawa na uamsho. Uamsho ni Bwana atendaye kazi Kanisani. Katika uamsho, msisitizo ni uwepo wa Bwana akirudisha uzima kwa watu wake.

Uinjilisti ni kanisa linalofanya kazi kwa ajili ya Bwana. Katika uinjilisti msisitizo ni uzoefu wa kuzaliwa upya, mwanzo wa maisha ya kiroho. Upyaisho unaotokana na uamsho, hata hivyo, unaanzisha nguvu za uinjilisti ambazo huleta "viumbe vipya katika Kristo" hivyo viwili hivyo vinaunganishwa kwa uthabiti katika suala la maisha ya kiroho.

Uinjilisti ni:

. . . "kuwasilisha Injili kupitia nguvu za Roho Mtakatifu kwa njia ambayo wanaume na wanawake wana nafasi halali ya kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi na Bwana na kuwa washiriki wanaowajibika wa Kanisa Lake."

Hebu tuchunguze ufafanuzi huu kwa undani. "Injili" ni ujumbe unaapaswa kuwasilishwa. Ujumbe wa msingi wa Injili umefupishwa katika 1 Wakorintho 15:1-5, lakini "Injili ya Ufalme" kwa hakika inajumuisha yote ambayo Yesu alifundisha (Mathayo 28:18-20). Uongofu wa Biblia unaletwa na ukweli. Injili ni kukutana kati ya ukweli na udhalimu, Kristo na wenye dhambi, na Mbingu na Kuzimu.

Ni Injili ya Ufalme wa Mungu ambayo inapaswa kugawanywa, si mapokeo ya wanadamu au imani za madhehebu. Lengo si kushambulia mifumo ya kisiasa au dini nyinginezo. Lengo si kubadili jamii, bali ni kuona watu wakibadilishwa kupitia nguvu ya Injili.

Lengo sio hata "kazi nzuri" za programu za elimu, matibabu, au huduma na lishe. Mambo haya yana manufaa katika kutimiza Agizo Kuu kama tu yanafanywa ndani ya muktadha wa uinjilisti. Uwasilishaji wa Injili lazima liwe lengo la mwisho au ziwe programu za kijamii tu.

Yesu alihudumia mahitaji ya kimwili ya watu katika kulisha umati, uponyaji, na ukombozi. Lakini kazi hizi zilifanywa ndani ya muktadha wa uinjilisti. Waliandamana na mafundisho na mahubiri ya Injili.

"Kuitangaza Injili" ina maana kwamba lazima ishirikishwe kwa njia ambayo inawaongoza watu kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi na Bwana. Unaposhiriki Injili kwa njia hii, unahubiri injili.

Ikiwa utafanya uinjilisti, ni lazima uwasiliane na wale waliopotea kiroho katika dhambi, kwa hiyo uinjilisti lazima ufanyike mahali ambapo wakosefu.

"Kupitia nguvu za Roho Mtakatifu" ina maana kwamba ujumbe lazima uwasilishwe si kwa maneno tu, bali kwa njia ya maonyesho ya nguvu. Paulo alisema:

Na neno langu na kuhubiri kwangu hakukuwa kwa maneno ya hekima yenye kuvutia akili ya watu, bali kwa dalili za Roho na za nguvu;

Ili imani yenu isiwe katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu. (1 Wakorintho 2:4-5)

"Kupitia nguvu za Roho Mtakatifu" ina maana pia kwamba upako wa Roho Mtakatifu lazima uwe juu ya mawasiliano ya Injili, kwa maana inachukua kazi ya Roho kuwapata waongofu.

Hakuna mtu awezaye kuja kwangu, asipovutwa na Baba aliyenipeleka... (Yohana 6:44).

"Kukubali" ina maana kwamba msikilizaji anaitikia ujumbe. Habari bila mwaliko ni maagizo. Ni mawaidha, lakini si uinjilisti. Katika uinjilisti wa kweli, lazima kuwe na nafasi ya mwitikio.

Kumpa mtu ushuhuda wako wa uongofu ni njia ya uinjilisti inayoitwa kushuhudia, lakini sio uinjilisti. Kushuhudia si kushinda. Kushuhudia ni muhimu, lakini hakuhakikishii wokovu. Uinjilisti wa kweli unamaanisha kuwatambulisha watu kwa Kristo kwa njia ambayo wataona umuhimu wa uamuzi wa kibinafsi. Uinjilisti husababisha uzoefu wa kuzaliwa mara ya pili ambao pia huitwa "kuongoka" au "wokovu."

“Kumkubali Yesu Kristo kama Mwokozi na Bwana” haimaanishi tu itikio la kupokea wokovu, bali mchakato unaompeleka Yesu kuwa Bwana wa maisha ya mtu. Hii ina maana kwamba mwongofu mpya anasonga mbele katika ufuasi na kuwa mshiriki anayewajibika wa Kanisa. Kumbuka kwamba ni "Kanisa Lake," ikimaanisha Mwili wa kweli wa Kristo, sio tu dhehebu maalum au shirika.

"Fursa halali" inamaanisha kuwa ujumbe lazima udumishwe kwa muda wa kutosha kwa njia ambayo inaweza kueleweka na mtu wa kawaida. Hii ina maana kwamba mawasiliano lazima yabadilishwe kulingana na viwango vya lugha, elimu na kitamaduni vya mtu binafsi. Hii ina maana pia kwamba hatuwezi kukata kauli kwamba mtu au kijiji kimehubiriwa kwa sababu tu tulihubiri huko mara moja. Shahidi lazima aendelezwe kwa muda wa kutosha uelewa huo na fursa ya matokeo ya majibu. Watu binafsi, familia, kabila, au taifa wanaweza kusemwa kuwa wamehubiriwa wakati wamekutana na Injili kiasi cha kupata nafasi ya kuiitikia kwa imani. Hii "fursa halali" pia inamaanisha ujumbe wenye nguvu ambao unatoa fursa kwa watu kuona onyesho linaloonekana la Injili kupitia uponyaji na ukombozi.

UHITAJI WA UINJILI

Kwa nini ulimwengu unahitaji kuhubiriwa? Ili kujibu swali hili lazima uelewe mambo mawili: Ufafanuzi na hatima ya waliopotea.

UFAFANUZI WA WALIOPOTEA:

Soma kuhusu uumbaji wa ulimwengu na mwanadamu katika Mwanzo sura za 1 na 2. Kisha soma Mwanzo 3 kuhusu jinsi dhambi iliingia ulimwenguni. Adamu na Hawa walipoumbwa kwa mara ya kwanza, walikuwa na asili kamilifu isiyo na dhambi. Baada ya wao kutenda dhambi asili hiyo iliharibika. Adamu na Hawa walipoanza kuzaa na kupata watoto, nyongeza hizi mpya kwa wanadamu zilizaliwa na asili ya msingi ya dhambi. Mwanadamu hakuwa mzuri tena kama Mungu alivyomuumba. Mawazo yake ya asili na mifumo ya matendo ilikuwa mbaya.

Mwanzo 4:1-6:4 inaeleza mfano wa dhambi ilipoanza kuenea duniani kote. Sura hizi zinaandika mauaji ya kwanza, uwongo wa kwanza, na jinsi uovu wa mwanadamu ulivyokua mpaka kila wazo, pamoja na tendo, likawa ovu. Hatimaye, ulimwengu wote ulikuwa wa dhambi sana hata Mungu alitubu kwamba alikuwa amemfanya mwanadamu (Mwanzo 6:5-6).

Kwa sababu ya ukuzi wa haraka wa dhambi, Mungu aliamua kuharibu dunia kwa gharika lakini aliokoa mwanamume mmoja mwadilifu, Noa, na familia yake. (Soma hadithi ya Noa na gharika kwenye Mwanzo 6:8-9:17 .) Baada ya gharika, familia ya Noa ilianza kuzaa. Karibu mara moja, mfano wa dhambi ulitokea tena. Hii ndiyo sababu watu wote kila mahali wanaitwa "wenye dhambi":

**Kwa maana wote wamefanya dhambi, na kupungukiwa na utukufu wa Mungu.
(Warumi 3:23)**

Watu wote ambao hawajatubu dhambi na kupata kuzaliwa upya kulikoelezewa na Yesu katika Yohana sura ya 3 wanachukuliwa kuwa "wamepotea" kwa sababu wamepoteza asili ya kutokuwa na dhambi ambayo Mungu aliumba nayo mwanadamu hapo awali. Tunaweza pia kusema "hawajaokoka" au "wasioamini" kwa sababu hawajaokolewa kutoka kwa dhambi zao kwa kumwamini Bwana Yesu Kristo kama Mwokozi.

HATIMA YA WALIOPOTEA:

Kwa sababu ya dhambi ya asili ya Adamu na Hawa, kifo kiliingia ulimwenguni na kwa sababu hiyo hatimaye kila mtu anakufa kimwili. Baada ya kifo cha kimwili huja hukumu:

**Na kama vile watu wanavyowekewa kufa mara moja, na baada ya kufa hukumu.
(Waebrania 9:27)**

Baada ya kifo, tutasimama mbele za Mungu kwa ajili ya hukumu. Watu ambao hawajatubu dhambi zao watakabiliwa na kifo cha pili. Watakufa "kifo cha kiroho" cha kutengwa na Mungu milele. Hatima yao ni Jahannamu:

Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti; bali karama ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu. (Warumi 6:23)

Nikawaona wafu, wadogo kwa wakubwa, wamesimama mbele za Mungu; na vitabu vikafunguliwa; na kitabu kingine kikafunguliwa, ambacho ni cha uzima; na hao wafu wakahukumiwa katika mambo hayo yaliyoandikwa katika vile vitabu, sawasawa na matendo yao. . .

Na mtu ye yote ambaye hakuonekana ameandikwa katika kitabu cha uzima, alitupwa katika lile ziwa la moto. (Ufunuo 20:12, 15)

Unapoelewa kwa hakika hatima ya waliopotea, unatambua hitaji la dharura la uinjilisti. Ikiwa watu hawatafikiwa na Injili, watakufa katika dhambi na kuandikiwa milele katika Jahannamu.

MCHAKATO WA UINJILI

Uinjilisti ni mchakato unaojumuisha uwepo na utangazaji wa Injili, ushawishi, upandaji, ukamilifu, na ushiriki. Wacha tuchunguze mchakato huu:

UWEPO:

Uinjilisti wa "uwepo" ni ule unaoangazia sifa za Yesu kupitia kuonyesha tabia ya Kikristo na kujali. Ulimwengu hautafikiwa kwa Yesu bila uwepo wa Kikristo wa kweli. Waumini lazima

wajifunze kujenga mahusiano, kujitambulisha na kuwatumikia wasioamini. Huwezi kuwashinda wenye dhambi ikiwa huna mawasiliano nao.

TANGAZO:

Waumini wengi wanabaki kuwa Wakristo wa “huduma ya siri”, kwa njia ya kusema. Wanafikiri uwepo wao kati ya wasioamini unatosha kutimiza Agizo Kuu la kuinjilisha ulimwengu. Lakini amri ya Yesu ni kwamba tuwasilishe Injili kwa maneno kupitia mahubiri, mafundisho, na kushuhudia. Ni lazima pia tuonyeshe nguvu ya Injili kupitia uonyaji na ukombozi. Hizi ndizo njia ambazo Injili inatangazwa.

KUSHAWISHI:

Utangazaji wa Injili haumalizi mchakato wa uinjilisti. Injili lazima iwasilishwe kwa namna ambayo watu wanashawishika kuwa waamini katika Yesu Kristo.

KUPANDA:

Mwongofu mpya ambaye ameshawishiwa kumfuata Yesu lazima basi "apandwa" katika ushirika wa kanisa la mtaa au lazima kanisa "lipandwa" kati ya kundi la waumini wanya.

UKAMILIFU:

Kama matokeo ya upandaji huu, waongofu wa kukomaa kiroho kama kufuasa kunatimizwa katika muktadha wa kanisa la mtaa. (Ukomavu wa kiroho unaitwa “ukamilifu” katika Biblia).

USHIRIKI:

Mchakato wa uinjilisti unakamilika wakati waamini wanya wanapokuwa watendaji katika kazi ya uinjilisti wenyewe na kuanza kuzaliana kiroho.

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fafanua "uinjilisti kama chachu."

---

3. Nini maana ya “fasili ya waliopotea”?

---

4. Nini maana ya “hatima ya waliopotea”?

---

5. Orodhesha hatua sita katika mchakato wa uinjilisti.

(Majaribio ya majibu yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Katika sura hii ya utangulizi ulitambulishwa kwa ufafanuzi wa "uinjilisti":

Uinjilisti: Uinjilisti ni kuwasilisha Injili kupitia nguvu za Roho Mtakatifu kwa njia ambayo wanaume na wanawake wana nafasi halali ya kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi na Bwana na kuwa washiriki wanaowajibika wa Kanisa Lake.

Hapa kuna maneno mengine ambayo unapaswa kufahamu:

Kuinjilisha au kuinjilisha:

Maneno haya yanatumika kwa mchakato wa kufanya kazi ya uinjilisti.

Waliohubiriwa:

Watu binafsi, familia, kabila, au taifa wanaweza kusemwa kuwa wamehubiriwa wakati wamekutana na Injili kwa muda wa kutosha kupata fursa ya kuitikia kwa imani. Mchakato uliokamilika wa uinjilishaji unajumuisha kuunganisha mwongofu katika ushirika wa kanisa la mtaa au upandaji wa kanisa kati ya kundi la waumini wapya.

Mwinjilisti:

Mwinjilisti ana karama maalum ya uongozi kutoka kwa Mungu ambayo ni uwezo wa kushiriki Injili na wasioamini kwa njia ambayo wanaume na wanawake wanaitikia na kuwa washiriki wa kuwajibika wa mwili wa Kristo. Maana ya neno "mwinjilisti" ni "aletaye habari njema". Ingawa waamini wote hawana karama maalum ya uongozi ya kuwa mwinjilisti, wote wanapaswa kufanya kazi ya mwinjilisti.

Kushuhudia:

Muumini akimwambia mtu ambaye hajaokoka kuhusu uzoefu wake binafsi na Yesu Kristo.

Uinjilisti wa Kibinafsi:

Uinjilisti wa kibinafsi ni mwamini mmoja mmoja anayewasilisha Injili kwa mtu ambaye hajaokoka.

Uinjilisti wa Wengi:

Uinjilisti wa Misa pia unaitwa uinjilisti wa "kikundi". Ni kuwasilisha Injili kwa kundi la watu. Inajumuisha shughuli kama vile mikutano ya hadhara, mikutano ya hadhara ya uinjilisti, na matamasha ya Injili.

Uinjilisti wa Watu Kawaida:

Neno hili linarejelea kazi yoyote ya uinjilisti inayofanywa na walei (watu ambao hawako katika nafasi za uongozi wa kudumu kanisani).

Uinjilisti wa Kueneza Kabisa Kabisa:

Uinjilisti wa kueneza unarejelea "kueneza" eneo fulani la kijiografia ili kila mtu afikiwe na Injili.

Mwongofu:

Mwongofu ni mtu ambaye amemkubali Yesu Kristo kama Mwokozi. Amebadilishwa kutoka maisha yake ya zamani ya dhambi hadi maisha mapya ndani ya Yesu.

Mwanafunzi:

Mwanafunzi ni mwongofu ambaye ameimarishwa katika misingi ya imani ya Kikristo na anayeweza kuwainua waongofu wapya na kuwafundisha. Neno "mwanafunzi" linamaanisha mwanafunzi, mwanafunzi, mtu anayejifunza kwa kufuata.

Fuatilia:

Ufuatiliaji ni mchakato wa kuwafunza waongofu wapya na kuwaleta katika ukomavu katika Kristo, na kusababisha utulivu wa kiroho, ukuaji na uzazi. Huu pia unaitwa "ufuasi" kwa sababu unahusisha kuchukua mwongofu mpya na kumfanya kuwa mfuasi wa Bwana Yesu Kristo.

2. Katika nyakati za Agano la Kale, Mungu alimwambia Ibrahimu kwamba kupitia yeye mataifa yote ya ulimwengu yatabarikiwa. Lakini kwa baraka hii ilikuja jukumu kubwa. Ibrahimu alipaswa kuondoka katika nchi yake, watu wake mwenyewe, na nyumba ya baba yake ili kwenda katika nchi ambayo Mungu angemwonyesha (Mwanzo 12:1).

Ibrahimu alienda kwanza mahali paitwapo Harani na kukaa huko (Mwanzo 11:31). Alijaribiwa kukaa Harani, lakini ili kupokea baraka ilimbidi kumtii Mungu na kuondoka mahali hapa. Abrahamu hangeweza kuwa baba wa taifa kubwa na kutimiza tamaa zake za ubinafsi kwa wakati mmoja. Kuvuka mipaka ya mji wa Harani na kusonga mbele ili kutimiza mpango wa Mungu ulikuwa uamuzi mkuu kwa Ibrahimu.

Je! unajua kwamba wewe ni mwamini leo kwa sababu ya uamuzi wa Ibrahimu? Kwa sababu Abrahamu alitoka Harani, Mungu alimbariki. Kupitia kwa Ibrahimu, wanaume na wanawake wote wa mataifa yote kila mahali wamebarikiwa na Injili. Wanabarikiwa kwa sababu wokovu kupitia Yesu Kristo ulitoka kwa familia ya Abrahamu kwa sababu ya utii wake.

Kama Ibrahimu, unapokea baraka unapokea pia jukumu kubwa. Kwa wale ambao wamebarikiwa na wokovu na Roho Mtakatifu, uinjilisti sio chaguo. Ni wajibu (Matendo 1:8).

Kuzungumza kiroho, kila mwamini hatimaye anakabiliwa na "Harani" katika maisha yake. Hii "Harani" ya kiroho ni mahali ambapo Mungu anauliza, "Je, uko tayari kuweka matarajio yako mwenyewe kwa ajili ya Injili? Je, uko tayari kuacha nchi yako, watu wako, nyumba ya baba yako nikuulize"? Huwezi kutimiza matamano yako ya ubinafsi na kubariki mataifa kwa wakati mmoja. Lazima uvuke mstari na kuondoka Harani nyuma.

3. Biblia inasema "Chachu kidogo huchachua donge zima" (Wagalatia 5:9). Umejifunza katika somo hili kwamba Ufalme wa Mungu utaongezeka kama chachu. Uovu pia huongezeka kwa njia sawa. Jifunze mistari ifuatayo: Mathayo 16:6-12; Marko 8:15; 1 Wakorintho 5:6-8. Katika Agano Jipya, chachu inaweza kuzungumzia ubora wa kuenea kwa Injili au ukengeufu (hali iliyorudi nyuma) ya Kanisa. Katika Agano la Kale, chachu ilikuwa na maana sawa. Haikuruhusiwa katika baadhi ya matoleo, kwani iliashiria uovu. Katika matoleo mengine, kama vile sadaka ya shukrani, iliruhusiwa.

4. Ikiwa wewe ni mchungaji au kiongozi katika kanisa la mtaa, tumia maswali yafuatayo kutathmini hali ya sasa ya uinjilisti katika ushirika wako. Rekodi majibu yako kwenye karatasi tofauti:

(1) Ni nani anayewajibika kupanga uinjilisti katika kanisa lako?

(2) Ni watu wangapi walioongoka na kuwa sehemu ya ushirika wa kanisa lako katika miaka mitano iliyopita?

(3) Kanisa lako linafanya nini kwa sasa ili kuwafikia wale ambao hawajaokoka? Kuwa maalum katika jibu lako.

(4) Je, kanisa lako lina programu gani kwa sasa ambazo hazifanyi kazi katika masuala ya uinjilisti na kuzalisha waongofu wapya?

(5) Je, kanisa lako huwasaidiaje washiriki kugundua karama zao za kiroho na kuzitumia katika kazi ya uinjilisti?

(6) Kanisa lako lina mpango gani wa kuifikia jamii yako kwa Injili?

(7) Kanisa lako lina mpango gani wa kulifikia taifa lako kwa Injili?

(8) Kanisa lako lina mpango gani wa kufikia mataifa mengine kwa Injili?

(9) Ni mara ngapi katika miaka mitano iliyopita kanisa lako limetoa mafunzo maalum kwa ajili ya uinjilisti wa kibinafsi kwa washiriki wako?

(10) Ni mara ngapi huduma zako zinajumuisha kulenga uinjilisti, yaani, jumbe zinazolenga kuwafikia wasiookolewa, kuwapa watu fursa ya kuitikia Injili, n.k.

(11) Ni lini mara ya mwisho kanisa lako lilishiriki katika juhudi za uinjilisti, kama vile mikutano ya kidini, maandamano, au tamasha, n.k.?

Tathmini majibu yako na uzingatie yafuatayo:

- (1) Ikiwa huna mtu mahususi anayehusika na kupanga uinjilisti katika kanisa lako, je, inawezekana kumteua mtu fulani?
- (2) Ikiwa idadi ya watu walioongoka na kuwa sehemu ya ushirika wa kanisa lako katika miaka mitano iliyopita ni ndogo, hii inawezaje kubadilishwa kwa msisitizo mkubwa zaidi wa uinjilisti?
- (3) Kanisa lako linaweza kuanza kufanya nini mara moja ili kuwafikia wale ambao hawajaokoka?
- (4) Je, ni programu gani zisizofaa ulizo nazo kwa sasa ambazo zinaweza kuondolewa ili kutoa fursa kwa juhudi mpya za uinjilisti zaidi?
- (5) Je, kanisa lako lingewezaje kuwasaidia washiriki kugundua karama zao za kiroho na kuzitumia katika kazi ya uinjilisti? (Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime "Mbinu za Uhamasishaji" inaweza kukusaidia katika kazi hii.)
- (6) Kanisa lako lingeweza kuanza kufanya nini ili kuifikia jamii yako kwa Injili?
- (7) Kanisa lako lingeweza kufanya nini ili kufikia taifa lako kwa Injili?
- (8) Kanisa lako lingeweza kufanya nini ili kufikia mataifa mengine kwa Injili?
- (9) Je, ni kwa muda gani kanisa lingeweza kutoa mafunzo maalum ya uinjilisti kwa washiriki wako? (Unaweza kutumia kozi hii kuwafunza washiriki wako. Bainisha muda mwafaka na nani atafundisha vipindi.)
- (10) Unawezaje kuwalenga zaidi wale ambao hawajaokoka katika huduma zako za kawaida za kanisa na kuwapa fursa ya kuitikia Injili?
- (11) Kanisa lako lingeweza kufanya nini katika eneo la uinjilisti wa watu wengi? Je, unaweza kupanga mkutano wa hadhara wa uinjilisti au tamasha au kujiunga na makanisa mengine kuendesha mkutano wa kiinjilisti?

SURA YA PILI

JUKUMU

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Tambua kanuni tano ambazo mamlaka ya uinjilisti yameegemezwa.
- Tambua mambo matatu muhimu ili kutimiza agizo la uinjilisti.

AYA MUHIMU:

Nimwambiapo mtu mbaya, Ewe mtu mbaya, hakika utakufa; kama husemi ili kumwonya mtu mbaya aiache njia yake, mtu mbaya huyo atakufa katika uovu wake; lakini damu yake nitaitaka mkononi mwako.
(Ezekieli 33:8)

UTANGULIZI

Watu hujihusisha na uinjilisti kwa sababu tofauti. Waongofu wapya kwa kawaida ni wainjilisti kwa sababu ya msisimko wao kuhusu uongofu wao wa hivi majuzi. Baadhi ya watu wanalazimishwa kuingia katika uinjilisti kwa hatia. Wengine wanahusika kwa sababu shule au programu ya mafunzo ambayo wanachukua inahitaji.

Sababu ya Kimaandiko ya kushiriki katika uinjilisti ni kwa sababu ni agizo kutoka kwa Bwana Yesu Kristo. "Mamlaka" ni tume au amri inayotolewa kutoka kwa mtu mmoja hadi kwa mwingine. Agizo la uinjilisti ndilo somo la somo hili.

AMRI YA UINJILISTI

Mamlaka ya uinjilisti iliyotolewa na Bwana Yesu Kristo kwa wafuasi wake yanategemea kanuni tano zinazofundishwa katika Neno la Mungu. Hizi ndizo kanuni za amri, hali, wasiwasi, ushindani, na utimilifu.

AMRI:

Wajibu wa uinjilisti kwanza unatokana na kanuni ya amri. Uinjilisti unaamriwa na Yesu katika vifungu kadhaa ambavyo vimekuja kujulikana kama "Agizo Kuu." Marejeleo yafuatayo yanahusu mamlaka ya uinjilisti. Vifungu vyote vinaelezea kazi, lakini kila kimoja kinatofautiana. Hazipingani, lakini huongeza kila mmoja kwa kufichua vipengele tofauti vya mamlaka.

Mathayo na Yohana wanaandika mamlaka ya kazi ya uinjilisti. Mathayo, Marko, na Luka wanaeleza ukubwa wa utume. Mathayo, Luka, Yohana, na Matendo hufunua Roho Mtakatifu

kama nguvu ya kukamilisha kazi. Marko anataja ujumbe na Luka anaongeza maelezo. Marejeleo haya yanafunua kwamba jukumu la uinjilisti ni pamoja na kufanya wanafunzi, kuhubiri Injili kwa kila kiumbe, kuhubiri toba na ondoleo la dhambi kwa ulimwengu wote, kusamehe na kubaki dhambi, na kushuhudia juu ya Yesu:

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu;

**na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari.
(Mathayo 28:19-20)**

Enendeni ulimwenguni mwote, mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe.

Aaminiye na kubatizwa ataokoka; lakini asiyeamini atahukumiwa.

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio; Kwa jina langu watatoa pepo; watasema kwa lugha mpya;

**watashika nyoka; hata wakinywa kitu cha kufisha, hakitawadhuru kabisa; wataweka mikono juu ya wagonjwa, nao watapata afya.
(Marko 16:15-18)**

Akawaambia, Ndivyo ilivyoandikwa, kwamba Kristo atateswa na kufufuka siku ya tatu;

na kwamba mataifa yote watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi, kuanzia Yerusalemu.

Na ninyi ni mashahidi wa mambo haya. (Luka 24:46-48)

Basi Yesu akawaambia tena, Amani iwe kwenu; kama Baba alivyonituma mimi, nami nawatuma ninyi.

Naye akiisha kusema hayo, akawavuvia, akawaambia, Pokeeni Roho Mtakatifu;

Wowote mtakaowaondolea dhambi, wameondolewa; na wo wote mtakaowafungia dhambi zao, wamefungiwa. (Yohana 20:21-23)

Lakini mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu; nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi. (Matendo 1:8)

Uzito wa amri hizi unathibitishwa na aya zifuatazo:

Nimwambiapo mtu mbaya, Ewe mtu mbaya, hakika utakufa; kama husemi ili kumwonya mtu mbaya aiache njia yake, mtu mbaya huyo atakufa katika uovu wake; lakini damu yake nitaitaka mkononi mwako. (Ezekieli 33:8)

Kwa maana yeyote atakayenionea haya mimi na maneno yangu, Mwana wa Adamu atamwonea haya mtu huyo wakati atakapokuja katika utukufu wake mwenyewe na wa Baba yake na wa malaika watakatifu. (Luka 9:26)

SHARTI:

Agizo la uinjilisti pia limetolewa kwa sababu ya hali ya mashamba ya mavuno ya ulimwengu. Tunaona mamia ya maelfu ya watu waliopotea katika dhambi, bila tumaini, wakielekea umilele bila Mungu. Hali za haraka za mavuno zinapaswa kutuchochea kutenda. Yesu alisema mavuno yameiva, lakini watenda kazi ni wachache.

Kwa hiyo akawaambia, Mavuno ni mengi kweli, lakini watenda kazi ni wachache; basi mwombeni Bwana wa mavuno apeleke watenda kazi katika mavuno yake. (Luka 10:2)

Je, ninyi hamsemi, Bado miezi minne, ndipo yaja mavuno? Tazama, nawaambia, Inueni macho yenu, mkatazame mashamba; kwa maana ni nyeupe tayari kuvunwa. (Yohana 4:35)

KUJALI:

Wajibu wa uinjilisti pia hutegemea kanuni ya kujali. Uinjilisti lazima ufanywe kwa moyo wa huruma kwa roho zilizopotea. Paulo alijawa na huruma hii ya kimungu kwa waliopotea. Alikuwa tayari kulaaniwa kutoka kwa Mungu mwenyewe ikiwa tu ndugu zake Wayahudi wangeweza kuokolewa. Aliwaendea hata walipomtishia kumuua na alipoteseka mikononi mwao.

Huruma ya Yesu ilimfanya kuwa tayari kukabiliana na msalaba wa Kalvari. Yesu alilia juu ya upofu wa viongozi wa kidini huko Yerusalemu. Kama kungekuwa na machozi zaidi ya huruma machoni mwetu, labda kungekuwa na kilio kidogo katika Jahannamu miongoni mwa waliopotea. Mabishano hayataokoa roho. Mtu anaweza kuwa na ukweli, lakini usiposemwa kwa upendo na huruma utaua badala ya kuhuisha. Huruma inaongoza kwenye bidii isiyochoka katika uinjilisti, kwa sababu upendo huvumilia, huvumilia yote, na haushindwi kamwe (1 Wakorintho 13:4,7,8). Huruma hiyo ya upendo inatolewa na Roho wa Mungu. Ni tunda la Roho Mtakatifu linalokua kutoka katika uwepo wake ndani yako.

USHINDANI:

Wajibu wa uinjilisti pia unategemea kanuni ya ushindani. Ikiwa hatutawashinda majirani wetu wa ulimwenguni pote ambao wana njaa ya mabadiliko, vikosi vingine vya kisiasa na kidini vinavyoshindana vitawashinda. Njaa ya kiroho husababisha wanaume na wanawake kutafuta ukweli:

Tazama, siku zinakuja, asema Bwana MUNGU, ambazo nitaleta njaa katika nchi, si njaa ya kukosa chakula, wala kiu ya kukosa maji, bali ya kuyasikia maneno ya Bwana; Nao watatanga-tanga toka bahari hata bahari, na toka kaskazini hata mashariki; (Amosi 8:11-12)

Ijapokuwa njaa ya kiroho inaongoza kwenye utafutaji wa ukweli, inaweza kutokeza katika kukubali mifumo mbovu ya kisiasa, madhehebu, na mamlaka zenye kukandamiza za kidini ikiwa utupu haujazwa.

Kanuni ya ushindani inafunzwa na Yesu katika mfano ambapo adui anapanda magugu (Mbegu mbaya) katika shamba la mavuno. Tusipopanda na kuikuza mbegu njema ya Neno la Mungu, adui atapanda magugu ya uovu. Ni mashindano ya miiba na magugu mabaya ya kiroho ambayo hulisonga Neno la Mungu na kuzuia kuenea kwa Injili.

UTIMILIFU:

Agizo la uinjilisti pia hutegemea kanuni ya utimilifu (mwisho) wa mambo yote. Yesu alisema uinjilisti wa kimataifa ulikuwa sharti la kurudi kwake duniani na mwisho wa wakati kama tunavyojua sasa:

Na Injili hii ya Ufalme itahubiriwa katika ulimwengu wote kuwa ushuhuda kwa mataifa yote; hapo ndipo ule mwisho utakapokuja. (Mathayo 24:14)

NAMNA YA KUTIMIZA AMRI

Kanisa ni wakala wa Ufalme wa Mungu ulimwenguni na limeamriwa kupeleka ujumbe wa Injili kwa watu wote wa dunia. Tunapotazama vipaumbele, programu, na shughuli za kanisa la wastani leo hata hivyo, tunaweza kujiuliza kama tumesahau au kuchanganyikiwa kuhusu misheni yetu kama waumini.

Sisi tuna shughuli nyingi, lakini hayo yote kufanya nini? Je, ni mipango, mikutano na shughuli zetu ngapi ambazo kwa hakika zinazalisha waongofu wapya? Tuna wainjilisti wengi mahiri wenye mahubiri ya kupendeza na hadithi za kuchekesha. Katika nyakati za Biblia, hotuba moja ya watu wote ilitokeza watu elfu tatu waongofu. Leo mara nyingi inaonekana kuna mahubiri elfu tatu yanayosababisha waongofu wachache sana.

Kuna muziki mwingi mzuri wa kidini, mwingi unaonyesha tu talanta za kwaya, waimbaji-solo na wanamuziki. Lakini ni roho ngapi zimeshinda? Ni maisha mangapi yamebadilishwa? Tunapongeza kwa hili maelfu ya Wakristo wa kimwili bila kujali mavuno ya kiroho, tunaweza kuuliza, "Je, kazi ya uinjilisti itatimizwaje?"

Mambo matatu ni muhimu ikiwa tunataka kutimiza agizo la uinjilisti:

LAZIMA IWE NA KIPAUMBELE CHA KWANZA:

Uinjilisti lazima uwe na kipaumbele cha kwanza. Ni lazima tuweke jukumu la kupeleka Injili kwa kila mtu ulimwenguni mahali pa kwanza. Kuhubiri kwetu, kuomba, kusoma, kupanga, kutengeneza programu, kufundisha, mafunzo—kila kitu lazima kizingatie lengo hili.

Kanisa lazima liwe kituo cha kutuma badala ya kuwa mahali pa kupumzika na tafrija. Shughuli zote za Kanisa lazima zichangie moja kwa moja katika kuhamasisha waokoaji wa roho. Viongozi wa Kanisa wanapaswa kuwa wahamasishaji wa Mwili wa Kristo, wakiwatia moyo na kuwafundisha waamini kufanya kazi ya uinjilisti.

LAZIMA KUWEZESHA NA ROHO MTAKATIFU:

Uinjilisti katika Agano Jipya sio shughuli isiyo na maana au isiyoegemea upande wowote. Ni kukutana kwa nguvu kati ya Roho Mtakatifu na nguvu za uovu. Roho Mtakatifu, pamoja na matunda yake yote, karama, na nguvu, lazima awe ukweli katika maisha yetu. Neno lazima lihubiriwe na kufundishwa kwa udhihirisho wa nguvu. Injili lazima itangazwe, sio kuombwa msamaha, kupunguzwa maji, kubadilishwa, au kufichwa. Rasilimali za kila karama ya kiroho ya kila mshiriki wa Mwili lazima zihamasishwe ili kukamilisha kazi ya uinjilisti. Ni lazima tubadilishe asili zetu za kimwili kwa mwenendo kama wa Kristo ambao utatuwezesha kushuhudia ukweli wa Injili.

LAZIMA IFUATE MIFUMO YA AGANO JIPYA:

Ikiwa tunataka kutimiza agizo hili, lazima tuanze kuunda upya muundo wa Agano Jipya wa uinjilisti: Kila mtu, kila mahali, kila siku akishuhudia na kupata roho. Kama katika nyakati za Agano Jipya, uinjilisti lazima uwe sehemu ya kawaida ya maisha ya kila siku. Kila dhehebu, kila kanisa la mtaa, kila kiongozi wa Kikristo, kila nyumba, na kila mtu binafsi lazima ahamasishwe kwa kazi hiyo.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Orodhesha kanuni tano ambazo mamlaka ya uinjilisti inategemea.

---

3. Tambua mambo matatu muhimu ili kutimiza agizo la uinjilisti.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Wito wa uinjilisti si chaguo au pendekezo. Ni amri. Jifunze chati ifuatayo ambayo inalinganisha rekodi mbalimbali za Biblia za Agizo Kuu. Tafuta kila marejeo katika Biblia yako. Kumbuka mamlaka uliyo nayo ya kutimiza amri. Angalia kiwango cha huduma yako, ujumbe wake, na shughuli ambazo unapaswa kushiriki katika mchakato wa kuzidisha.

Rejea	Mamlaka	Kiwango	Ujumbe	Matukio
Mathayo 28:18-20	Mamlaka Yote	Mataifa Yote	Mambo yote Aliyoamuru Yesu	Fundisha kwa kuenda Kubatiza, Kutia elimu
Marko 16:15	Jina La Yesu	Ulimwengu na Kila Kiumbe	Injili Ponya Wagonjwa	Nenda Ukahubiri
Luke 24: 46-49	Jina La Yesu	Mataifa Yote Kuanzia Yerusalemu	Toba na Msamaha wa Dhambi	Hubiri, Tangaza na Shuhudia.
John 20:21	Kutumwa na Yesu kama Vile alitumwa Na Baba	(Upana wa huduma, ujumbe, na shughuli zinapaswa kuwa sawa na "Yesu")		
Matendo 1:8	Nguvu za Roho Mtakatifu	Yerusalemu, Yudea, Samaria na Miisho yote ya Dunia	Kristo	Shuhudia

2. Kwa kuzingatia agizo la wazi la uinjilisti katika Neno la Mungu, kwa nini Wakristo wengi wanasitasita kutimiza agizo hili kuu? Hapa kuna baadhi ya vikwazo vya kawaida kwa uinjilisti:

UKOSEFU WA UWEZO:

Watu wengi hawahubiri Injili kwa sababu wanahisi hawana uwezo wa kufanya hivyo. Wanaweza kukosa elimu rasmi au ujuzi kuhusu Biblia na mbinu za uinjilisti. Baadhi ya watu hawana uwezo kabisa, lakini wana taswira duni ya kibinafsi au unyenyekevu wa uwongo.

Siku zote kumbuka kwamba Mungu huwaita watu dhaifu kufanya mambo makuu. Soma hadithi ya Gideoni katika Waamuzi 6 hadi 8. Gideoni alipoitwa kutimiza utume mkuu kwa Mungu, alikuwa mafichoni kwa sababu aliogopa adui. Jibu lake lilikuwa "Ninawezaje kufanya hivi? Ukoo wangu ndio dhaifu na mimi ndiye mdogo katika familia yangu."

Musa alitoa jibu kama hilo alipoitwa kuongoza taifa la Israeli. Alisema, "Mimi ni nani? Nabii Yereimia alidai kwamba alikuwa mtoto tu na asiyeweza kabisa kutumiwa na Mungu (Yereimia 1:4-9).

Watu wanaohisi kukosa uwezo wa kuinjilisha wanapaswa kumwomba Mungu hekima ambayo ameahidi (Yakobo 1:5). Pia wanapaswa kuelewa kwamba Mungu hutumia wale wasio na uwezo wa asili ili aweze kupokea utukufu wote (1 Wakorintho 1:27-29).

JUHUDI ISIYO NA MAANA:

Watu wengi hawafanyi lolote kwa sababu wanahisi juhudi zao zingekuwa duni kwani mavuno yatakayovunwa ni makubwa sana. Mtu mmoja anawezaje kufanya lolote kuhusu mamilioni waliopotea katika giza la kipagani? Utakumbuka kwamba ukubwa wa jeshi la Gideoni ulipunguzwa ili Mungu apate utukufu badala ya mwanadamu (Waamuzi 7). Mungu hufurahia kuchukua juhudi zisizo na maana na kuzitumia kwa makusudi yake. Utajifunza baadaye katika somo hili jinsi mtu mmoja tu, akishinda na kufunza mtu mmoja kila mwaka, anaweza kweli kuinua maelfu ya waumini kwa muda mfupi tu. Nuru moja haiwezi kutoboa giza yenyewe, lakini miali mingi midogo, inayowaka moja baada ya nyingine, hatimaye hutokeza nuru kuu.

HOFU:

Watu wanaogopa kukataliwa na wale wanaowashuhudia. Ikiwa hawajui mbinu za uinjilisti, wanaogopa wasiojulikana. Wanaogopa kuwa wataaibishwa na hali ambayo hawawezi kushughulikia au swali ambalo hawawezi kujibu. Hofu ya kueneza injili mara nyingi hutokana na maswali kama haya:

-Nitasema nini? Utajifunza kuhusu ujumbe utakaowasilishwa katika Sura ya Tatu ya kozi hii.

- Nitasemaje? Utajifunza jinsi ya kuwasilisha ujumbe katika Sura ya Tano ya kozi hii.

- Nitakabilianaje na magumu? Sura ya Kumi ya mwongozo huu inaeleza jinsi ya kukabiliana na matatizo ambayo yanaweza kutokea unapohubiri injili.

-Na ikiwa siwezi kujibu swali? Ikiwa huwezi kujibu swali, ukubali. Mwambie mtu huyo kwamba utajifunza zaidi juu yake na umrudie na jibu.

-Na nikimkosea mtu? Kinachowaudhi watu kwa kawaida si kuzungumza kwa uaminifu kuhusu Mungu, bali kujifanya kuwa na majibu yote, hasira, au ugomvi. Ikiwa wewe ni mwenye upendo na mwaminifu katika njia yako na watu bado wamechukizwa, basi kumbuka tu: Wewe ni chumvi ya dunia. Katika ulimwengu wa asili, wakati chumvi

inapopigwa kwenye jeraha husababisha mmenyuko usio na furaha mwanzoni, lakini husababisha uponyaji. Ndivyo ilivyo katika ulimwengu wa kiroho.

-JE, na nikishindwa? Ni bora kujaribu na kushindwa kuliko kutojaribu kabisa. Mafanikio na kushindwa sio mambo makuu ya uinjilisti. Umeitwa kwa uaminifu. Aina tatu za kushindwa zimeandikwa katika mfano wa mpanzi (Mk 4:1-20). Baadaye katika sura hii hiyo, Marko anatuambia kwamba ni udongo wenyewe, uliotayarishwa na Roho Mtakatifu, ambao hutoa nafaka, si mpanzi. Hii isitumike kama kisingizio cha kujiepusha na wito wa kujitolea, hata hivyo. Tumeitwa kuvua roho za watu na kuwakamata, sio kuwashawishi tu!

KUJITENGA:

Uinjilisti mara nyingi huzuiwa kwa sababu hatuna mawasiliano na wasioamini. Ikiwa marafiki na watu unaowasiliana nao wote ni Wakristo, hutaweza kuwashinda waliopotea. Huwezi kuwafikia makafiri ikiwa huna mawasiliano nao.

KUTOTOSHA:

Muda usiotosha na motisha huzuia watu kutimiza wajibu wa uinjilisti. Kumbuka kila wakati, hata hivyo. . . Unapata muda wa kufanya kile unachotaka kufanya na unachohisi ni cha dharura. Ikiwa huna muda wa kushiriki Injili, basi hutaki kuifanya au huhisi kuwa ni ya dharura. Unahitaji kutathmini upya vipaumbele vyako. Kupoteza motisha kawaida husababishwa na kupoteza uzoefu. Je, umewahi kuona jinsi Wakristo wavya wanavyochangamkia kila mara kushiriki imani yao? Hii ni kwa sababu uzoefu wao ni mpya na wa kuisisimua. Usipokuwa mwangalifu, utapoteza hii baadaye ikiwa hutaweka uhusiano mpya na muhimu na Bwana.

UTOTO WA KIROHO:

Paulo aliwaambia waumini kwamba wanapaswa kuwa na uwezo wa kufundisha Injili kwa wengine, lakini kwa sababu ya kutokomaa kiroho hawakuweza kufanya hivyo (Waebrania 5:12). Kutokomaa kiroho kunadhihirika waamini wanapokuwa na msugvano kati yao wenyewe (1 Wakorintho 3:1-3). Unaposhughulika kupigana na kaka na dada zako katika Kristo, huna wakati wa kuinjilisha.

3. Sasa kwa kuwa umesoma mambo ya kawaida yanayozuia uinjilisti, soma kauli zifuatazo na uangalie zile zinazoelezea hisia zako mwenyewe:

UKOSEFU WA UWEZO:

- _____ Sijui la kusema.
- _____ Sielewi Biblia vizuri.
- _____ Sina uwezo wa kuzungumza na wengine.

JUHUDI ISIYO NA MAANA:

- _____Ninahisi kama siwezi kuleta mabadiliko kwa sababu mimi ni mtu mmoja tu.
_____Kazi ya uinjilisti ni kubwa sana inanishinda.

HOFU:

- _____Naogopa nitawaudhi wengine.
_____Ninaogopa sitafaulu.
_____Naogopa sitajua jinsi ya kujibu maswali.
_____Naogopa nitaabika.
_____Sijui la kusema.

KUJITENGA:

- _____Sina mawasiliano na wasioamini.

KUTOTOSHA:

- _____Sina muda wa kutumia katika kuinjilisha.
_____Sina ari ya kuinjilisha.

UTOTO WA KIROHO:

- _____Sijisikii nimekoma vya kutosha kiroho kushiriki Injili na wengine.
_____Mara nyingi nina matatizo na ndugu na dada wengine katika Bwana.

4. Kagua vipengee ulivyochagua hapo juu. Karibu na kila kitu ulichotia alama onyesha ikiwa unaweza kukabiliana na kizuizi kwa kuzoeza, kujifunza, kufanya mazoezi, sala, au kwa kubadilisha mambo unayotanguliza.
5. Ni vitu gani kwenye orodha ambavyo ni vikwazo kwako? Unawezaje kushinda haya?

SURA YA TATU

UJUMBE

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Aya Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Fafanua "Injili ya Ufalme."
- Fanya muhtasari wa vipengele vya msingi vya Injili.
- Orodhesha njia nne ambazo Injili ni ya ulimwengu wote.
- Eleza kwa nini Injili ina nguvu.

AYA MUHIMU:

Kwa maana naliwatolea ninyi kwanza yale niliyoyapokea mimi mwenyewe, ya kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yanenavyo Maandiko;

Na ya kwamba alizikwa, na kwamba alifufuka siku ya tatu, kama yanenavyo Maandiko Matakatiifu. (1 Wakorintho 15:3-4)

UTANGULIZI

Mungu ana mpango maalum wa kuufikia ulimwengu kwa Injili. Yesu alifunua mpango huu alipowaambia wanafunzi wake. . .

. . . Mtapokea nguvu akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu; nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi. (Matendo 1:8)

Mstari huu unafunua mambo kadhaa kuhusu mpango wa Mungu wa uinjilisti:

- Yesu Kristo ndiye maudhui ya ujumbe.
- Wanafunzi ni wajumbe wa Injili wakiwezesha na nguvu ya nguvu ya Mtakatifu Roho.
- Dunia nzima inapaswa kuwa mpokeaji wa ujumbe.

Katika somo hili utajifunza kuhusu maudhui ya ujumbe wa Injili. Katika Sura ya Nne utajifunza kuhusu wajumbe wa Injili ambao ni waumini waliowezesha na Roho Mtakatifu.

Sura ya Tano inaeleza jinsi wajumbe wanavyopaswa kuwasilisha ujumbe na Sura ya Sita inawahusu watu ambao ni wapokeaji wa ujumbe.

INJILI YA UFALME

Yesu alisema:

Na Injili hii ya Ufalme itahubiriwa katika ulimwengu wote kuwa ushuhuda kwa mataifa yote; hapo ndipo ule mwisho utakapokuja. (Mathayo 24:14)

Ujumbe wa uinjilisti ni Injili ya Ufalme. Neno "Injili" kwa kweli linamaanisha "habari njema." Tunapozungumza kuhusu Injili katika maana ya Biblia, inarejelea habari njema ya Ufalme wa Mungu na wokovu kupitia Yesu Kristo.

Katika Warumi 1:1 Injili inaitwa "Injili ya Mungu." Katika Warumi 2:16 inaitwa "Injili ya Paulo." Katika Warumi 1:16 ni "Injili ya Kristo." Hakuna ukinzani katika mistari hii kwa sababu Mungu ndiye mwandishi wa Injili, Kristo ndiye mada, na mwanadamu ndiye mpokeaji.

MAMBO YA MSINGI YA INJILI

Katika 1 Wakorintho 15:1-4, mambo ya msingi ya Injili yametolewa na Paulo:

Zaidi ya hayo, ndugu zangu, ninawaletea Habari Njema niliyowahubiria, ambayo mliipokea na ambayo mnasimama ndani yake;

ambayo kwa hiyo mnaokolewa, ikiwa mnayashika maneno niliyowahubiria, isipokuwa mmeamini bure.

Kwa maana naliwatolea ninyi kwanza yale niliyoyapokea mimi mwenyewe, ya kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yanenavyo Maandiko;

Na ya kwamba alizikwa, na kwamba alifufuka siku ya tatu, kama yanenavyo Maandiko Matakatifu. (1 Wakorintho 15:1-4)

Ujumbe wa msingi wa Injili ni kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu kulingana na Maandiko, alizikwa, na alifufuka tena kulingana na Maandiko. Kwa maana yake finyu zaidi, Injili inaweza kufupishwa katika ujumbe wa Yohana 3:16:

Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe pekee ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (Yohana 3:16)

Katika maana yake pana, inajumuisha yote ambayo Yesu aliwafundisha wanafunzi Wake:

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi. . . na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi. . . (Mathayo 28:18 na 20)

Ni lazima wanaume waelezwe juu ya Ufalme, watiwe changamoto kuingia humo, na kuzoezwa jinsi ya kuishi wakiwa wakaaji wa Ufalme.

Injili tunayohubiri si injili ya kijamii kwa ajili ya kurekebisha jamii, bali ni Injili ya Mungu ili kuwakomboa wenye dhambi. Ujumbe wa Ufalme lazima ujumuishe mwito wa kutubu dhambi:

Baada ya Yohana kutiwa gerezani, Yesu alikwenda Galilaya, akihubiri Habari Njema ya Ufalme wa Mungu.

akisema, Wakati umetimia, na Ufalme wa Mungu umekaribia; Tubuni, na kuiamini Injili. (Marko 1:14-15)

Tangu wakati huo Yesu alianza kuhubiri na kusema, Tubuni, kwa maana Ufalme wa Mbinguni umekaribia. (Mathayo 4:17)

(Ikiwa huelewi kanuni za msingi za Ufalme wa Mungu, pata kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Kuishi Kwa Ufalme.*")

UJUMBE WA ULIMWENGU

Neno muhimu zaidi katika Injili ni neno "yeyote." Ilitumiwa na Yesu (Yohana 3:16), Paulo (Warumi 10:13), na Yohana (Ufunuo 22:17). Injili ni kwa ajili ya watu wa rangi zote, tamaduni, makabila na mataifa yote. Ni ujumbe wa ulimwengu kwa sababu nne:

1. Dhambi ni ya ulimwengu wote: Warumi 3:23
2. Toleo la wokovu ni la ulimwengu wote: 1 Timotheo 2:4
3. Amri ya kutubu ni ya watu wote: Matendo 17:30
4. Mwaliko wa kuamini ni wa ulimwengu wote: Warumi 10:9-11

NGUVU YA INJILI

Kuna nguvu kuu katika ujumbe wa Injili. Paulo alisema:

Kwa maana siionei haya Injili; kwa maana ni uweza wa Mungu uuletao wokovu kwa kila aminiye; kwa Myahudi kwanza na kwa Myunani pia.

Kwa maana haki ya Mungu inadhihirishwa ndani yake, toka imani hata imani; kama ilivyoandikwa, mwenye haki ataishi kwa imani.

Kwa maana ghadhabu ya Mungu imedhihirishwa kutoka mbinguni juu ya uasi wote na uovu wa wanadamu waipingao kweli kwa uovu;

Kwa maana mambo ya Mungu yanayojulikana ni dhahiri ndani yao; kwa maana Mungu amewadhihirishia. (Warumi 1:16-19)

Mistari hii inafunua kwa nini Injili ina nguvu. Ni nguvu kwa sababu:

- Ni ufunuo wa uweza wa Mungu kwa mwanadamu.
- Huleta wokovu kwa watu wote, bila kujali kabila, rangi, au imani.
- Inafunua yale yanayoweza kujulikana na wanadamu juu ya Mungu.
- Inafunua hukumu na ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi.
- Inadhihirisha haki ya Mungu.
- Inaonyesha jinsi ya kuhesabiwa haki (kusamehewa, kurejeshwa katika uhusiano mzuri na Mungu) kwa imani.
- Ndiyo msingi wa imani tunayoishi kwayo.

MAONYESHO YA NGUVU

Injili lazima ihubiriwe na kufundishwa, lakini lazima pia ijumuishe wonyesho wa Ufalme wa Mungu kwa matendo. Yesu aliwaambia wafuasi wake:

. . . katika kuenenda kwenu, hubirini, mkisema, Ufalme wa Mbinguni umekaribia.

Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:7-8)

Ujumbe wa Ufalme hauko katika maneno tu. Udhihirisho wa nguvu za Mungu lazima uambatane na uwasilishaji wa maneno. Hili lilidhihirika katika mfano uliowekwa na Yesu:

Naye Yesu alikuwa akizunguka katika miji yote na vijiji, akifundisha katika masunagogi yao, na kuihubiri Injili ya Ufalme, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 9:35)

Na makutano walipojua, wakamfuata; naye akawakaribisha, na kuwaambia habari za Ufalme wa Mungu, akawaponya wale waliohitaji kuponywa. (Luka 9:11)

Onyesho la nguvu—miujiza na uponyaji—ni Ufalme wa Mungu unaotenda kazi. Inapaswa kuwa sehemu ya ujumbe wa uinjilisti. Paulo alisema:

Maana Ufalme wa Mungu hauwi katika neno, bali katika nguvu. (1 Wakorintho 4:20)

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fafanua "Injili ya Ufalme."

---

3. Mambo ya msingi ya Injili ni yapi?

---

4. Orodhesha njia nne ambazo Injili ni ya ulimwengu wote.

---

5. Eleza kwa nini Injili ina nguvu.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kwa kujifunza zaidi kuhusu Ufalme wa Mungu, pata kozi ya Harvestime International Institute yenye kichwa "*Kuishi Kwa Ufalme.*"
2. Soma 2 Wafalme 4:29-37. Hiki ndicho kisa cha jinsi Elisha alivyomfufua mtoto kutoka kwa wafu. Soma usuli wa hadithi hii katika 2 Wafalme 4:8-17. Mtoto huyo alikuwa mtoto wa muujiza, aliyetolewa kwa kujibu sala ya Elisha na ombi la mwanamke wa Shunemu ambaye alikuwa amemwonyesha nabii huyo fadhili. Rekodi ya kifo cha mtoto imetolewa katika mistari 18-20. Sababu halisi ya kifo haijatolewa. Inawezekana ni kutokana na aina fulani ya kiharusi tangu mtoto alilalamika juu ya kichwa chake. Hadithi hii ni mfano wa kawaida ambao ukweli wa kiroho kuhusu uinjilisti unaweza kutolewa. Uinjilisti ni kama kufufua wafu kwa sababu unaokoa watu kutoka kwa hatima ya milele ya kifo cha kiroho. Biblia inasema nafsi itendayo dhambi itakufa, kwamba mshahara wa dhambi ni mauti, na kwamba wenye dhambi wamekufa kwa sababu ya makosa na dhambi. Matumizi yafuatayo ya kiroho yanaweza kutolewa kutoka katika hadithi katika 2 Wafalme 4. Kufufua wafu:
  - I. Lazima Uwe na Imani:
    - A. (Mistari 20-21) Mama hakukubali tu kifo cha mtoto. The tabia ingekuwa kulia, kuwaita waombolezaji wataalamu, na kuutayarisha mwili kulala katika hali.
    - B. Badala yake, (mistari wa 21) alimlaza juu ya kitanda cha Elisha, akafunga mlango, na kwenda kumchukua nabii. Ili kuelewa hili, ni lazima usome simulizi katika 1 Wafalme 17:17-24 ambapo Eliya alimfufua mtoto kutoka kwa wafu. Kumpeleka mtoto kwenye chumba cha nabii lilikuwa tendo la imani kukumbuka muujiza uliofanywa na Eliya. Hakungoja nabii amkaribishe ndani. Alimkaribisha ndani, akitarajia muujiza kama huo.
    - C. Mungu amewafufua wafu tangu mwanzo wa nyakati. Chukua watu ambao hawajaokolewa, jinsi walivyo, hadi mahali pa muujiza.
    - D. (Mistari 22-23) Ona imani yake aliposema katika kujibu maswali ya mume wake, "Itakuwa sawa."
    - E. Unapoanza kutenda kwa imani, inaongezeka. Wakati anakaribia nabii, imani yake ilikuwa imeongezeka. (Mistari wa 26) Elisha alipomtuma mtumishi wake Gehazi ili kumhoji, hakusema tena "utakuwa mzima." Akasema, ni sawa.
  - II. Lazima Ufanye Haraka: Kumbuka katika mistari wa 22 mwanamke alisema, "Ili nipate kukimbia." Wewe lazima wafanye haraka kuwafufua wafu kwa sababu roho zinakufa katika dhambi.

III. Lazima Uachane na Mila:

- A. (Mstari wa 23) Mume wake aliuliza, "Kwa nini unakwenda?" Haukuwa wakati wa kitamaduni wa kwenda kwa nabii. Haikuwa mwezi mpya au Sabato.
- B. Huenda ukalazimika kuachana na mapokeo ili kuinjilisha katika maonyesho ya nguvu. Watu wanaweza kukuambia, "Hivi sivyo tunavyofanya mambo."

IV. Lazima Uwe na Huruma:

- A. (Mistari 25-27) Wafu hawatafufuliwa kamwe na "Gehazi" ambao hawana huruma. Mwanamke alipokuja kutafuta maisha, hakuwa na huruma na angemfukuza.
- B. Nabii alionyesha kujali. Akauliza: Je! wewe uko heri na na mume na mtoto wako?"
- C. Kuna watu ambao wamehangaika "kupanda mlima" kufika kwetu. Wao ni tukiwa tumekasirika na kuanguka miguuni mwetu, lakini tuliwasukumia mbali. Tunawatuma kwa washauri wa kidunia, dawa za kulevya, au vituo vya kurekebisha tabia.

V. Lazima Uende Mahali Walipo:

- A. (Mistari 29-31) Ili kuwasaidia wale waliokufa katika dhambi, ni lazima uende mahali walipo kama Elisha alivyoenda kwa mtoto.
- B. Hatuwezi kutuma watu wasio na uwezo (kama Gehazi) au kuchukua hatua (zinazowakilishwa na wafanyakazi). Ili kutufufua kutoka katika kifo cha dhambi, Yesu alikuja katika ulimwengu huu. Alikuwa tulipo.
- C. Mama angetulia bila mbadala. Wanaume na wanawake wanaokufa hawawezi kuridhika na chochote isipokuwa nguvu za Mungu ambazo zinaweza kuvuta uhai mpya ndani ya roho iliyokufa.
- D. Mwanamke aliposhiriki hitaji lake, kwanza Elisha alimtuma Gehazi kumhudumia mtoto. Lakini tena, wafu hawatafufuliwa kamwe na "Gehazi" –hata "Gehazi" walio na fimbo ya Mungu. Gehazi akawatangulia Elisha na yule mwanamke, akaweka fimbo juu ya mtoto, lakini hakuna mtu aliyeitikia.
- E. Ikiwa utafufua wafu, lazima ufuata mfano wa bwana. Soma 1 Wafalme 17:17-24. Eliya, aliyekuwa bwana wa Elisha, aliweka kielelezo cha kumfufua mtoto aliyekufa. Ikiwa Elisha angefuata mfano huo, hangeweza kamwe kumtuma Gehazi na fimbo yake kujaribu kuifanya kazi hiyo.

- F. Elisha alifikiri kwamba nguvu za Mungu zingeweza kufanya kazi bila uwepo wake binafsi na jitihada zake. Tunachukua ukweli wa kimafundisho au wa vitendo na kuuweka juu ya wafu wa kiroho, lakini sisi binafsi hatujihusishi nao. Tunajaribu njia nyingi mbali na kujihusisha binafsi, lakini hatutakuwa na athari zaidi kwa nafsi iliyopotea kuliko ile fimbo ya Elisha.
- G. Waraka wa torati pasipo Roho hautawafufua wafu kamwe. Maisha hayatatiririka mradi tu uongozi unaweka mkono na fimbo isiyojali juu ya wafu na wanawake.

VI. Lazima Utambue Uzito wa Hali:

- A. (Mstari wa 31) Gehazi hakuamini kabisa kwamba mtoto alikuwa amekufa. Aliripoti kuwa, "Mtoto hajaamuka." Lakini mtoto hakuwa amelala. Alikuwa imekufa. Gehazi hakusadiki kabisa bali alizungumza kana kwamba alikuwa amelala tu.
- B. (Mstari wa 32) Elisha alijua kwamba mtoto amekufa.
- C. Wasioamini waliopotea katika dhambi sio tu kulala. Ni hali mbaya. Ni kifo cha kiroho, na hawatafufuliwa kamwe hadi tutambue hili.

VII. Haupaswi Kushindwa kwa Kushindwa:

(Fungu la 31. . . "Mtoto haamshwi.") Jaribio la kwanza la kuwafufua wafu lilishindikana. Unaposhindwa katika jaribio moja, usikate tamaa. Usifikirie kutokana na kushindwa kuwa hujaitwa kwenye kazi hiyo. Somo la kushindwa sio kujiondoa kutoka kwa misheni, lakini kubadilisha njia. Lazima ufuate njia ya bwana.

VIII. Lazima Ufufue Uhai Katika Chumba cha Ndani:

(Mstari wa 33) Ni lazima uingie katika "chumba cha ndani" cha sala, ufunge mlango, na kuwaombea wanadamu wanaokufa.

IX. Lazima Upewe Nguvu:

- A. Alipoingia kwenye kile chumba cha ndani, Elisha tayari alijua chanzo cha nguvu zake. Muda fulani kabla ya tukio hili, vazi la Eliya lilikuwa limeangukia Elisha. Alijua chanzo chake cha nguvu. Ilijaribiwa na kuthibitishwa.
- B. Kwa wewe mwenyewe, huwezi kurejesha mioyo iliyokufa ya wanaume na wanawake. Mungu ndiye chanzo cha nguvu zako. Vazi la Roho wake Mtakatifu limeshuka juu yako kwa ubatizo wa nguvu.

X. Lazima Ujue Lengo:

Kusudi lako si kusafisha maiti, kuipaka manukato, au kuifunika kwa kitani safi. Haya yote ni maboresho, lakini bado una maiti. Kusudi lako si kufundisha maadili, kujiboresha, kufunika dhambi, au kubadilisha jamii. Lengo lako ni maisha mapya ya kiroho!

XI. Lazima Uwe Hai Mwenyewe:

- A. (Mistari 34-35) Baada ya maombi, Elisha aliinama juu ya maiti na kuweka kinywa chake juu ya kinywa cha mtoto aliyekufa. Akaweka macho yake juu ya macho yake, na mikono yake juu ya mikono yake. Mwili wa joto wa mtu wa Mungu ulifunika mwili wa baridi wa mtoto. Ikiwa utafufua wafu, lazima uguse kifo. Yesu alipotufufua kutoka kwa wafu, alikufa mwenyewe. Ikiwa utafufua wafu, lazima uhisi baridi na hofu ya kifo hicho.
- B. Mtu angefikiri mtu mzima angelazimika kujifunga kwa mtoto, lakini badala yake inasema alijinyoosha. Kufikia wanaume na wanawake wanaokufa ni uzoefu wa kunyoosha. Ni lazima uache faraja ya nyumba yako na usalama wa marafiki na mazingira yako ya Kikristo. Lazima utoke nje ya njia yako.
- C. Alipofunika kifo kwa uhai, joto la mwili wake lilingia kwa mtoto. Ikiwa umekufa mwenyewe, hii haitatokea. Kuweka maiti juu ya mwingine hakuna matumaini. Ni bure kwa watu wanaokufa kukusanyika karibu na roho nyingine iliyokufa.

XII. Lazima Utulie kwa Kitu Kidogo Zaidi ya Maisha:

- A. Mstari wa 34 unaonyesha kwamba nyama ya mtoto ili joto. Lakini Elisha hakukubali tu ishara hii ya uzima. Sio joto-vuguvugu tunalofuata, lakini maisha! Sio hisia tu, lakini uamsho wa kweli.
- B. Elisha alitembea huku na huko, akingoja na bila shaka akimwita Mungu. Kisha akajinyoosha juu ya mtoto tena. Wakati huu, mtoto alipiga chafya mara saba. (Neno "kupiga chafya" kwa kweli linamaanisha "kushtuka"). Aliposhtuka, maisha mapya yaliingia mwilini mwake, kisha macho yake yakafunguka. Wakati wanaume na wanawake waliokufa wanaduwaa ndani ya viumbe vyao nguvu ya kuhukumu na kufanya upya ya "upepo wa nguvu uendao kasi wa Roho Mtakatifu," wao pia watapata maisha mapya yanayobubujika kutoka kwa nguvu ya ufufuo ya Mungu.

SURA YA NNE

WAJUMBE

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Fanya muhtasari wa nafasi ya Neno la Mungu katika uinjilisti.
- Eleza nafasi ya Mungu katika uinjilisti.
- Tambua nafasi ya Yesu katika uinjilisti.
- Fanya muhtasari wa nafasi ya Roho Mtakatifu katika uinjilisti.
- Eleza nafasi ya maombi katika uinjilisti.
- Tambua nafasi yako katika uinjilisti.
- Bainisha neno "shahidi."
- Bainisha neno "walei."
- Bainisha neno "makasisi."
- Eleza nini maana ya wito wa walei.

AYA MUHIMU:

Kwa maana siionei haya Injili; kwa maana ni uweza wa Mungu uuletao wokovu, kwa kila aminiye; kwa Myahudi kwanza, na kwa Mgiriki pia. (Warumi 1:16)

UTANGULIZI

Unasoma mpango wa Mungu wa uinjilisti wa kuufikia ulimwengu kwa Injili kama inavyofunuliwa katika Matendo 1:8:

- Yesu Kristo ndiye maudhui ya ujumbe.
- Wanafunzi ni wajumbe wa Injili wakiwezesha na Roho Mtakatifu.
- Dunia nzima ni mpokeaji wa ujumbe.

Katika somo lililopita ulijifunza kuhusu maudhui ya ujumbe wa Injili. Katika somo hili utajifunza kuhusu wajumbe wa Injili. Neno la Mungu, Mungu Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, na maombi yote yanaunganisha nguvu zao za kiroho ili kuwawezesha wajumbe wa Injili kutoa ushuhuda wenye nguvu kwa Injili.

NENO LA MUNGU NA UINJILISTI

Injili ina uwezo ndani yake wa kutimiza kuzaliwa kiroho katika nafsi ipokeayo:

Kwa maana siionei haya Injili; kwa maana ni uweza wa Mungu uuletao wokovu, kwa kila aaminiye; kwa Myahudi kwanza, na kwa Mgiriki pia. (Warumi 1:16)

Si lazima uwe mzungumzaji mwenye kipawa ili uwe mjumbe wa Injili. Kinachohitajika ni kushiriki ujumbe wa Injili ambao peke yake unaweza kumwokoia mwanadamu.

Unaposhiriki Neno la Mungu, imani ya msikilizaji haitegemei hekima yako au uwasilishaji wako wa ustadi (1 Wakorintho 2:5). Unaweza pia kuwa na uhakika kwamba Neno la Mungu halirudi bure. Itatimiza makusudi ya Mungu (Isaya 55:11). Neno linaachilia maonyesho yenye nguvu ya ishara na maajabu ambayo yanawashawishi wasioamini ukweli wa Injili (Marko 16:20).

NAFASI YA MUNGU KATIKA UINJILISTI

Mungu ndiye anayebadilisha maisha ya mtu kupitia uzoefu wa kuzaliwa mara ya pili. Unaweza kushuhudia, kuhubiri, na kufundisha Injili kwa uwezo wako wote, lakini ni Mungu pekee anayeweza kugeuza nafsi. Mara unapoelewa hili, wasiwasi wako mwingi kuhusu uinjilisti unatulia.

Wewe ni mjumbe tu, chombo cha kibinadamu kwa mfanyakazi wa kiungu. Haiwezekani wewe kumgeuza mtu. Uzoefu wa kuzaliwa mara ya pili unatungwa na kuzaliwa na Mungu. Wakati mtu anazaliwa mara ya pili, yeye ni "mzaliwa wa Mungu":

Kila mtu aaminiye kwamba Yesu ni Kristo amezaliwa na Mungu; na kila ampendaye mzaa ampenda pia yeye aliyezaliwa na yeye. (1 Yohana 5:1)

NAFASI YA YESU KATIKA UINJILISTI

Yesu ndiye aliyetoa agizo la uinjilisti na kumtuma Roho Mtakatifu ili akutayarishie kwa kazi hiyo. Yeye ndiye anaye fanya kazi pamoja nanyi kwa ishara na miujiza inayosadikisha.

Nao wakatoka, wakahubiri kila mahali, Bwana akitenda kazi pamoja nao, na kulithibitisha Neno kwa ishara zilizofuatana nayo. (Marko 16:20)

NAFASI YA ROHO MTAKATIFU KATIKA UINJILI

Katika nyakati za Agano Jipya, Roho Mtakatifu aliwavuta makutano kwa wajumbe wa Injili. Je, ni kwa namna gani tena tunaweza kueleza umati uliofuata huduma zao? Hakukuwa na magazeti, redio, au matangazo ya televisheni siku hizo.

Badala ya kutumia mbinu za kidunia kuvutia umati, tunapaswa kuchukua muda kukaa katika vyumba vyetu vya juu kama Kanisa la kwanza lilivyofanya hadi sisi pia, tuvishwe uwezo utokao juu. Roho Mtakatifu ndiye anayewathibitisha wanadamu na kuwasadikisha juu ya umuhimu wa wokovu. Mbinu za uinjilisti zilizothibitishwa ni muhimu katika kueneza Injili, lakini Mungu hataki uzitegemee. Lazima utegemee nguvu ya kuhukumu ya Roho Mtakatifu:

Hata hivyo, mimi nawaambia iliyo kweli; yawafaa ninyi mimi niondoke; kwa maana nisipoondoka, huyo Msaidizi hatakuja kwenu; lakini nikienda zangu, nitamtuma kwenu.

Naye atakapokuja, atauhakikisha ulimwengu kwa habari ya dhambi, na haki, na hukumu. (Yohana 16:7-8)

Ni nguvu ya Roho Mtakatifu inayotia nguvu uinjilisti. Wanafunzi wakawa mashahidi wenye ufanisi na watendaji baada ya kupata uzoefu huo (Matendo 1:8 na sura ya 2).

MAOMBI NA UINJILISTI

Hakuna kitu katika ulimwengu wa kiroho kinaweza kufanikiwa bila maombi. Kama mwamini, wewe ni sehemu ya Mwili wa Kristo uliotumwa kwa ulimwengu uliopotea na unaokufa ili kushiriki habari njema za Injili. Lakini mwili huu wa kiroho unaongozwa, unatawaliwa, na kutiwa nguvu na kichwa, ukifanya kazi kama mwili wa asili ambao unaongozwa na kichwa.

Kama vile mwili wa asili lazima ushikamane na kichwa kwa mpangilio ufaao wa mishipa, mfupa, na misuli ili kufanya kazi, mwili wa kiroho lazima uungane na kichwa cha kiroho, Bwana Yesu Kristo. Mawasiliano haya hufanywa kwa njia ya maombi.

Kwa kutumia mfano mwingine: Yesu ndiye mzabibu na sisi ni matawi ambamo matunda yanatolewa. Yesu ndiye shina na mzizi unaotoa uhai kwa matawi. Picha ni moja ya kutegemeana. Anategemea sisi kuzaa matunda, tunategemea kwa maisha ya kiroho na nishati (Yohana 15.). Uhusiano huu hauwezi kuwepo bila mawasiliano sahihi kati yako na Bwana. Kuna mfano wa hili katika akaunti katika Mathayo 17:14-21. Wanafunzi hawakuweza kumhudumia mvulana mdogo kwa sababu ya kukosa maombi. Maombi sio utangulizi wa kazi halisi - ni kazi.

Maombi yatangulie uinjilisti. Katika Luka 10:1-24, Yesu anawaambia wanafunzi wake waombe (mstari wa 2), kisha anawaambia waende (mstari wa 3). Kuomba hutangulia kwenda. Labda tungeomba zaidi tungeshinda zaidi. Katika Matendo 2 waliomba siku 10, wakahubiri kwa dakika kumi, na 3000 waliokoka. Leo, tunaomba kwa dakika kumi, kuhubiri kwa siku kumi, na ni wachache tu wanaokolewa.

Kuomba "kiinjilisti" ina maana kwamba unaomba:

- (1) Watenda kazi katika mavuno (Luka 10:2).
- (2) Injili kuwa na “njia nyororo” (2 Wathesalonike 3:1-2). "njia nyororo" inamaanisha "kukimbia au kusonga mbele haraka."
- (3) Fursa: Katika Wakolosai 4:3, Paulo anaomba maombi kwa ajili yake mwenyewe kwamba Mungu angefungua “mlango wa kutamka” ili aweze kushiriki Injili.

- (4) Ujasiri: Paulo aliuliza Kanisa la Efeso kuomba ili aweze kushiriki Injili kwa ujasiri (Waefeso 6:19).
- (5) Wokovu: Imeandikwa katika Biblia kuombea watu waokolewe. Warumi 10:1 inaonyesha kwamba Paulo aliomba Israeli ili waokolewe.
- (6) Amani: Katika 1 Timotheo 2:1-4, Paulo anatuambia tuwaombee wale walio na mamlaka ili tuweze kuishi maisha ya amani. Anasema kufanya hivyo kwa sababu ni vyema machoni pa Mungu ambaye "hutaka watu wote waokolewe." Injili inaenea kwa kasi zaidi katika hali ya amani wakati haizuiliwi na mateso, maeneo ya vita, vikwazo vya usafiri, nk.

Kadiri fulani ya mafanikio inaweza kufuatia ahadi zetu zisizo na sala kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, lakini jitihada zetu hazifikii kile ambacho kingeweza kutimizwa ikiwa tungetambua kazi muhimu ya sala.

NAFASI YAKO KATIKA UINJILISTI

Wajumbe wa Injili ni wanafunzi waliozaliwa mara ya pili. Mbinu ya Mungu ni kwa kila mfuasi kutoa "ushahidi" wa ujumbe wa Injili. "Kushuhudia" ni kusema kile ambacho umeona, kusikia, au uzoefu.

Katika mahakama ya sheria, shahidi ni yule anayetoa ushahidi kuhusu mtu au jambo fulani. Kama shahidi, unapaswa kushuhudia kuhusu Yesu na mpango Wake kwa ajili ya wokovu wa wanadamu wote. Kuna aina mbili za ushahidi unaotolewa na mashahidi katika mahakama ya sheria. Moja ni ushuhuda ambao ni ushuhuda wa maneno kuhusu jambo hilo. Nyingine ni ushahidi unaoonekana. Roho Mtakatifu anakusaidia kushuhudia Injili kwa maneno na kwa njia ya udhihirisho unaoonekana wa nguvu za Mungu.

MGAWANYIKO KATI YA MAKASISI NA WALEI:

Mpango wa Mungu ni kwa kila mfuasi kuwa shahidi wa Injili. Kanisa la kwanza lilikua walipofuata mpango huu. Kila mwamini alishiriki Injili na kuzaliana kiroho. Kanisa lilipokua, Mungu aliwaita baadhi ya watu kutumikia wakati wote kama wachungaji, wainjilisti, manabii, walimu, na mitume. Kwa muda, waamini wakawa sehemu ya migawanyiko miwili ya Kanisa. Walikuwa makasisi au waumini.

Neno "walei" linatokana na neno la Kigiriki linalomaanisha "kuwa wa watu wateule wa Mungu." Maana ya msingi ya neno hilo ni "watu wote wa Mungu." Maneno "mtu wa kawaida" au "walei" yalianza kutumika kwa wale ambao hawakuwa wakihudumu katika shughuli maalum za wakati wote kanisani. ili kuwatambua watumishi wenye taaluma katika kanisa. Wakleri hurejelea wale wanaoona huduma kuwa taaluma yao au walioajiriwa wakati wote na kanisa.

Kwa kipindi cha muda katika historia ya kanisa, utengano wa taratibu ulianza kati ya makasisi na waumini. Walei wengi waliacha kuzaliana kiroho. Walianza kuacha changamoto ya kufikia ulimwengu kwa makasisi wa wakati wote. Hakuna kasisi mtaalamu anayeweza kutimiza kile

ambacho Kanisa zima liliagizwa kufanya. Hii ni sababu mojawapo ambayo bado hatujaufikia ulimwengu na Injili. Waumini wamehamishia wajibu wao kwa makasisi. Biblia inafundisha mgawanyiko wa kazi katika Kanisa, lakini kila mtu anapaswa kushiriki katika kueneza Injili (Matendo 6:1-6).

Kanisa la Yerusalemu lilipoongezeka, ikawa lazima kwa mgawanyiko wa kazi ili kukidhi mahitaji yote ya kanisa. Viongozi walijitolea muda wote kusoma Neno na maombi. Walei walifanya kazi kama vile kuhudumia wajane na kazi nyingine kama hizo za kuwahudumia. Lakini ingawa waumini walihudumu katika ofisi tofauti kanisani, wote walihusika katika kueneza Injili:

-Stefano alikuwa mmoja wa walei waliochaguliwa kwa ajili ya kutumikia kazi, lakini alitoa ushuhuda wenye nguvu kwa Injili (Matendo 6:8-11).

-Philip alikuwa mlei mwingine aliyechaguliwa kwa ajili ya kuhudumu kazi. Alishiriki Injili na Wasamaria (Matendo 8:5-12).

-Mateso yalipokuja Yerusalemu na waumini kutawanyika katika miji mingine, waliendelea kuwa mashahidi wa Injili (Matendo 8:4). Kwa waumini wa kweli, hakuna mgawanyiko kati ya takatifu na ya kidunia kwa sababu Yesu ni Bwana wa wote.

WITO WA WALEI:

Iwapo utaelewa kweli wito wa kiroho wa walei ni lazima urudi kwenye Agano la Kale. Mpango wa Mungu ulikuwa kwa taifa zima la Israeli kuwa makuhani au wahudumu:

nanyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani, na taifa takatifu. . .
(Kutoka 19:6)

Akiwa makuhani, kila mtu katika Israeli alipaswa kuwa shahidi wa Mungu mmoja wa kweli kwa wasioamini waliokuwa karibu naye. Kuanzishwa kwa ukuhani rasmi hakujabadilisha mpango wa Mungu kwa Israeli. Ukuhani ulikuwa kama makasisi wa siku hizi wenye majukumu maalum ya uongozi. Lakini taifa zima lilipaswa kutumikia likiwa wahudumu wa ujumbe wa Mungu kwa mataifa ya kipagani.

Katika Agano Jipya, waumini wanapewa wito sawa. Wanapaswa kuwa makuhani au wahudumu wa Injili:

Bali ninyi ni mzao mteule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa milki ya Mungu; mpate kuzitangaza sifa zake yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu. (1 Petro 2:9)

Wito wa waumini ni kushuhudia Mungu ambaye amewatoa katika giza la kiroho na kuwaingiza katika nuru ya Yesu Kristo (Yohana 9:5). Waumini wanaambiwa “enendeni kama inavyostahili wito mlioitwa” (Waefeso 4:1). Kuna wito mmoja nao ni kushuhudia Injili. Ni wito wa waumini wote.

Wito wa kuwa mjumbe wa Injili hautokani na elimu au uwezo wa asili. Mungu hutumia walei wa kawaida ili Yeye pekee apate utukufu:

Maana, ndugu, angalieni mwito wenu, ya kwamba si wengi wenye hekima katika mwili, si wengi wenye nguvu, si wengi wenye cheo walioitwa;

Lakini Mungu aliyachagua mambo mapumbavu ya dunia ili awaaibishe wenye hekima;

Na mambo ya dunia yaliyo duni, na yanayodharauliwa, Mungu aliyachagua, naam, na yasiyokuwako, ili ayabatilishe yaliyoko.

Ili mtu awaye yote asijisifu mbele zake. (1 Wakorintho 1:26-29)

KARAMA YA UINJILISTI:

Baadhi ya wajumbe wa Injili wamepewa zawadi maalum kutoka kwa Mungu ili kuwa mwinjilisti. Karama ya uinjilisti ni uwezo wa kushiriki Injili na wasioamini kwa njia ambayo wanaume na wanawake wanaitikia na kuwa washiriki wa kuwajibika wa Mwili wa Kristo. Neno mwinjilisti limetumika mara tatu katika Agano Jipya. Katika Waefeso 4:11-12, Paulo anasema kwamba Mungu huwapa wanaume na wanawake ambao wamejaliwa kuwa wainjilisti kwa kanisa.

Hakuna anayeweza kuamua kuwa mwinjilisti kwa sababu tu anazungumza vizuri, ana utu mzuri, au anahusiana vyema na aina mbalimbali za watu. Mungu huwaita na kuwatayarisha wanadamu kuwa wainjilisti. Kusiwe na ushindani kati ya huduma za mchungaji, mwalimu na mwinjilisti. Mwinjilisti ni sehemu ya Kanisa, si kujitegemea kutoka kwayo.

Karama ya kuwa mwinjilisti ni mojawapo ya karama tano za uongozi zinazotolewa kwa Kanisa, ambazo lengo lake kuu ni kuandaa wengine kwa ajili ya kazi ya huduma. Hii ina maana mwinjilisti hana uwezo wa kuwasilisha injili kwa wenye dhambi tu, bali pia kuwaandaa watakatifu kuinjilisha.

Ingawa Mungu huwapa wengine karama maalum ya kuwa mwinjilisti, waamini wote wanapaswa kufanya kazi ya mwinjilisti na kushiriki Injili na wengine. Timotheo anahimizwa kufanya kazi ya uinjilisti katika 1Timotheo 4:5. Huenda huna karama maalum, lakini una wajibu wa kufanya kazi ya mwinjilisti.

VYOMBO VYA UDONGO

Lakini tuna hazina hii katika vyombo vya udongo, ili adhama kuu ya uwezo iwe ya Mungu, na si kutoka kwetu. (1 Wakorintho 4:7)

Hazina ambayo Paulo anazungumzia katika kifungu hiki ni Injili. Ingawa wewe ni chombo cha udongo - cha kawaida, kichafu, na kisichosafishwa - chombo chako cha kibinadamu ni hekalu la Mungu. Huenda usifahamike vyema na mwanadamu. Huenda usijulikane sana katika jumuiya

yako, kanisa, au dhehebu lako. Unaweza kuwa mtu wa kawaida ambaye anafanya kazi za kawaida. Lakini Mungu anaweza kukutumia katika uinjilisti.

Soma kisa cha kuponywa kwa yule kiwete katika Matendo 4. Petro na Yohana walipotokea mbele ya Baraza, ilikuwa dhahiri kwamba hawakuwa na elimu, watu wa kawaida;

Basi walipoona ujasiri wa Petro na Yohana, na kuwafahamu ya kuwa ni watu wasio na elimu, wasio na maarifa, wakastaajabu; nao wakatambua kwamba walikuwa pamoja na Yesu.

Na wakimwona yule mtu aliyeponywa amesimama pamoja nao, hawakuweza kusema neno juu yake. (Matendo 4:13-14)

Watu hawa wa kawaida walikuwa wamepokea maisha mapya kupitia Yesu Kristo. Maisha ndani yao yalisababisha uinjilisti wenye nguvu, wenye kubadilisha maisha.

Yesu aliwakabidhi walei jukumu la kueneza Injili. Alichukua wavuvi kutoka kwenye mashua zao na kuwafanya wavuvi wa watu. Aliamini kwamba watu wa kawaida wanaweza kuwa wa ajabu sana wanapowezeshwa na Roho Mtakatifu.

Gideoni alikuwa mkulima. Paulo alikuwa mtengeneza mahema. Musa alikuwa mchungaji. Luka alikuwa daktari na Yusufu alikuwa mwanasiasa mkuu. Haidhuru elimu yako au kazi gani, Mungu anaweza kukutumia katika mpango wake.

Ulipo na nani sio muhimu. Ni kile unachofanya pale ambapo Mungu amekuweka. Ufunguo wa uinjilisti wenye ufanisi ni kuwa mwanamume au mwanamke wa Mungu, katika nafasi ya Mungu, kufanya kazi ya Mungu, njia ya Mungu.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fanya muhtasari wa nafasi ya Neno la Mungu katika uinjilisti.

---

3. Eleza nafasi ya Mungu katika uinjilisti.

---

4. Tambua nafasi ya Yesu katika uinjilisti.

---

5. Fanya muhtasari wa nafasi ya Roho Mtakatifu katika uinjilisti.

---

6. Eleza nafasi ya maombi katika uinjilisti.

---

7. Tambua nafasi yako katika uinjilisti.

---

8. Fafanua neno "shahidi."

---

9. Fafanua neno "walei."

---

10. Fafanua neno "makasisi."

---

11. Eleza nini maana ya wito wa walei.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Filipo alikuwa na karama ya kuwa mwinjilisti. Anaitwa mwinjilisti katika Matendo 21:8. Mwelekeo wake kuelekea karama hii ulidhihirika tangu mapema katika uzoefu wake na Kristo. Alipokutana na Yesu, jambo la kwanza alilofanya ni kushiriki habari na Nathanaeli (Yohana 1:45-46). Baadaye, Filipo aliwaelekeza Wayunani wenye njaa ya kiroho kwa Yesu (Yohana 12:21-22). Filipo alitawazwa na mwanadamu kama shemasi (Matendo 6:1-6), lakini aliwekwa na Mungu kama mwinjilisti katika Kanisa (Waefeso 4:11-12). Jifunze huduma ya Filipo ili kupanua ujuzi wako wa karama maalum ya kuwa mwinjilisti. Jifunze kuhusu:
  - Ujumbe wake: Matendo 8:12,35
  - Onyesho la uwezo katika maisha yake: Matendo 8:5-8
  - Jukumu la ubatizo katika huduma yake: Matendo 8:12, 36-38
  - Maisha yake ya nyumbani: Matendo 21:8-9
  - Safari zake: Matendo 8:4-5,26,40
  - Uwezo wake wa kushawishi makundi: Matendo 8:6
  - Huduma yake kwa watu binafsi: Matendo 8:27-38
  - Usikivu wake kwa uongozi wa Mungu: Matendo 8:26,39
  - Ujuzi wake wa Neno la Mungu: Matendo 8:3-35
  - Mwitikio wa watu kwa huduma yake: Matendo 8:5,6,8,12,35-39.
2. Orodha ifuatayo ya sifa ni muhimu ili kuwa mshindi wa nafsi mwenye ufanisi:
  - (1) Lazima uwe na uhakika wa wokovu wako mwenyewe.
  - (2) Unapaswa kujazwa na Roho Mtakatifu.
  - (3) Mtindo wako wa maisha haupaswi kupingana na ushuhuda wako wa maneno.
  - (4) Unapaswa kuwa na ujuzi unaofanya kazi wa Neno la Mungu.
  - (5) Unapaswa kuwa mtu wa maombi.
  - (6) Unapaswa kuwa na wasiwasi kwa waliopotea, ukitambua kwamba watu wote mbali na Kristo wamekusudiwa kwenda Jehanamu.
3. Kwa kuwa Neno la Mungu ni la lazima katika uinjilisti, ni muhimu kwako kujifunza mistari inayowaongoza watu kwenye wokovu. Hapa kuna mpango wa kukusaidia kufanya hivi:
  - (1) Andika mstari wa kukariri upande mmoja wa kadi ndogo au karatasi.
  - (2) Kwa upande mwingine wa kadi, weka rejeleo.
  - (3) Unapotazama upande wa kumbukumbu wa kadi, jaribu kusema mstari kwa kumbukumbu.
  - (4) Unapotazama upande wa mstari wa kadi, ona kama unaweza kukumbuka rejeleo hilo.

SURA YA TANO

KUWASHA UJUMBE

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Tambua kanuni sita muhimu za kuwasilisha Injili.
- Tambua marejeleo ya Kimaandiko ambayo hutoa fomula ya kuwasilisha Injili kwa watu wa tamaduni zingine.

AYA MUHIMU:

**Ili kwamba ushirika wa imani yako ufanye kazi katika ujuzi wa kila jema lililo ndani yako katika Kristo Yesu.
(Filemoni 6)**

UTANGULIZI

Katika Sura ya Tatu ulijifunza kuhusu maudhui ya ujumbe wa uinjilisti na katika Sura ya Nne ulijifunza kwamba wewe ni mjumbe wa Injili. Somo hili linalenga katika mchakato wa kuwasilisha ujumbe wa kiinjilisti.

Mawasiliano yenye ufanisi ni ufundi wa kusambaza ujumbe kutoka kwa mtu mmoja hadi kwa mwingine kwa namna ambayo unapokelewa bila kupotoshwa. Wasiwasi mkubwa wa uinjilisti ni kwamba Injili inashirikiwa kwa namna ambayo inaeleweka na kukubalika.

MAWASILIANO YA KIINJILI

Hapa kuna kanuni sita muhimu za kuwasilisha Injili. Mawasiliano ya kiinjilisti lazima:

JUMUISHA VIPENGELE VYOTE VILIVYO BINADAMU NA KIUNGU:

Mawasiliano ya kiinjilisti ni tofauti na aina nyingine za mawasiliano kwa sababu Neno la Mungu, Mungu Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu wanahusika katika mchakato huo. Kushiriki Injili sio tu kuzungumza au kuzungumza na wengine. Ni mawasiliano ya kimungu yanayowezeshwa na rasilimali za kiroho zenye nguvu ambazo zinafanya kazi kuwashawishi na kuwatia hatiani wapokeaji wa ujumbe.

FIKIA MADARAJA YOTE YA WATU:

Mawasiliano ya kiinjalisti lazima yawe kwa tabaka zote za watu: matajiri na maskini, wasomi na wasio na elimu, wastaarabu na wasiostaarabika. Paulo alithibitisha hili aliposema. . .

**Mimi ni deni kwa Wagiriki na Wagiriki, kwa wenye hekima na wasio na hekima.
(Warumi 1:14)**

Aliposema yeye ni mdaiwa alimaanisha kwamba kwa sababu ameipokea Injili anawiwa na wengine ili kuwashirikisha. Alihisi jukumu hili kwa wanaume wote kila mahali. Hakukuwa na tofauti za kitabaka akilini mwa Paulo. Kila mtu alihitaji Injili. Hakukuwa na mtu maskini sana au tajiri, mdini sana au mpagani, karibu sana au mbali. Huwezi kuwa na ubaguzi katika kuwasilisha Injili. Ukionyesha upendeleo, unafanya dhambi (Yakobo 2:1-4).

KUWA NA USAWA KATI YA MAKUNDI NA WATU BINAFSI:

Tabia miongoni mwa waumini wengi ni kuridhika na umati. Wachungaji hutumia muda wao mwingi nyuma ya mimbari mbele ya kundi. Mtu huyo amepotea katika umati. Hii ni kweli hasa katika tamaduni nyingi ambapo mawasiliano ya watu wengi yanawezekana na vyombo vya habari kama vile televisheni na redio.

Hakuna mbadala wa mawasiliano ya kibinafsi. Paulo mara nyingi alihudumia makutano makubwa lakini mfano wake wa kuhudumia Wathesalonike ulikuwa kama mama anayenyonyesha mtoto na kama baba pamoja na watoto wake mwenyewe (1 Wathesalonike 2:7,11). Alisawazisha juhudi zake kati ya vikundi na watu binafsi.

Yesu alihubiria umati wa watu, lakini pia Alishiriki Injili na watu binafsi kama vile mwanamke wa Samaria, Nikodemo, Zakayo, na wengine.

FAHAMIKA NDANI YA MUKTADHA WA KITAMADUNI:

Tamaduni tofauti zina njia tofauti za kufanya mambo. Hilo lilikuwa kweli hata katika nyakati za Biblia. Kwa mufano, Listra palikuwa mahali pa mbali pa wapagani. Athene ulikuwa mji uliostaarabika sana na ulikuwa mgumu sana kuufikia kwa Injili. Berea walipokea Neno la Mungu kwa furaha. Walikuwa wakitafuta ukweli.

Tofauti nyingi za kitamaduni, lugha, kisiasa, kielimu na kitaifa zinaleta changamoto lakini zinaweza kushinda na Injili kuonyeshwa kwa njia inayokubalika. Ili kuelewa utamaduni mwingine unahitaji nia ya kurekebisha mawazo na tabia yako. Bila shaka, hupaswi kamwe kubadili mawazo au tabia yako kinyume na viwango vinavyofunuliwa katika Neno la Mungu lililoandikwa, lakini unaweza kubadilika kwa njia nyinginezo zinazosaidia kuiwasilisha Injili kwa njia ifaayo zaidi.

Injili lazima iwasilishwe kwa njia ambayo inaeleweka na wasikilizaji. Msamiati, lugha, na mtindo wa utoaji ni lazima urekebishwe ili kufanya Injili ieleweke. Paulo alitambua na kutekeleza jambo hili (Matendo 21:37-40; 22:2).

Matendo 26:18 hutoa muundo wa mawasiliano ya Injili yenye ufanisi kwa watu wa tamaduni zingine. Mungu alimtuma Paulo kwa Mataifa. . .

. . . uwafumbue macho yao, na kuwageuza waiache giza na kuiendea nuru, na kutoka katika nguvu za Shetani na kumwelekea Mungu, wapate ondoleo la dhambi zao, na urithi miongoni mwao waliotakaswa kwa imani iliyo ndani yangu. (Matendo 26:18)

Injili lazima iwasilishwe kwa njia hii:

1. Kwamba inafungua macho ya watu.
2. Ili wageuke kutoka katika giza la kiroho na kuingia kwenye nuru.
3. Ili wapate kugeuka kutoka katika nguvu za Shetani na kumwelekea Mungu.
4. Ili wapate ondoleo la dhambi kwa wokovu.
5. Ili wapate urithi wa kiroho kwa kutakaswa kwa imani.

Utamaduni ambao mtu hulelewa huamua maeneo matano:

-Lugha Yake: Jinsi anavyoeleza na kupokea mawasiliano na mawazo.

-Mtazamo Wake wa Ulimwengu: Jinsi anavyotazama na kuelewa ulimwengu.

-Imani zake: Dini, imani juu ya nguvu zisizo za kawaida; njia za kufikiria; michakato ya mawazo.

-Maadili Yake: Thamani, sifa, au umuhimu anaokabidhi kwa vitu.

-Tabia Yake: Jinsi anavyotenda na kuenenda; tabia inayokubalika kijamii na kitamaduni.

Utaona kwenye chati ifuatayo kwamba Matendo 26:18 inashughulikia kila mojawapo ya haya:

Lugha: Ujumbe umesilishwa	
Vyema, kueleweka na kupokelewa.	
Hufungua macho yao}	Mtazamo wa ulimwengu: Mtazamo wa
ulimwengu wa	
Biblia unawasilishwa.	
Imani: Ujumbe wa imani; Injili ya	
Ufalme hubadili imani zao.	
Ili waweze	Maadili hubadilika
Kugeuka na Kupokea	Tabia hubadilika

NENDA ZAIDI YA MANENO:

Maneno ni msingi wa mawasiliano. Kupitia Neno lililoandikwa, Mungu alifunua mapenzi yake kwa wanadamu. Lakini ikiwa utafuata mfano wa viongozi wa Agano Jipya, lazima uende zaidi ya maneno, hasa katika tamaduni ambazo zina mwelekeo zaidi wa uzoefu. Ni hamu ya Mungu kwamba watu wapate ukweli wa Injili, sio tu kusikia habari zake. Ndio maana Yesu alisema "Mnapokwenda pozeni wagonjwa na kutoa pepo." Mawasiliano ya Injili ni zaidi ya uwasilishaji wa maneno. Ni udhihirisho wa nguvu.

KUWA SAWA NA MTINDO WAKO WA MAISHA:

Paulo alimwambia Filemoni kuishi hivyo. . .

. . . Ili kwamba ushirika wa imani yako ufanye kazi katika ujuzi wa kila jema lililo ndani yako katika Kristo Yesu.

(Filemoni 6)

Paulo alikuwa akimtia moyo Filemoni kuruhusu imani yake iwasilishwe kwa tabia ya Kikristo na mwenendo ambao ulimwakisi Yesu kwa wengine. Hakuna kiasi cha maneno kinachoweza kushinda nguvu ya unafiki, wala maneno pekee hayatatimiza kile ambacho uwezo wa mfano mzuri unaweza kufikia. Mawasiliano ya Injili lazima yapatane na mtindo wako wa maisha ikiwa yatafaa.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Orodhesha kanuni sita muhimu za kuwasilisha Injili.

---

3. Ni Maandiko gani yanayorejelea yanayotoa kielelezo cha kuwasilisha Injili kwa watu wa tamaduni nyingine?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Sehemu ya mawasiliano mazuri ni kuwa msikilizaji mzuri. Hapa kuna kanuni za msingi za kusikiliza:
  - Jipe kwa moyo wote kazi ya kusikiliza mtu mwingine anasema nini. Kusikiliza sio kukatiza. Inamaanisha kudhibiti hamu yako ya kuzungumza.
  - Ape kipaumbele anachosema. Unaweza kufikiria kuwa una jibu, lakini subiri hadi uhakikishe kuwa unajua swali ni nini.
  - Hakikisha unaelewa kwa usahihi kile mzungumzaji anamaanisha. Ikiwa sivyo, uliza maswali.
  - Maswali ni muhimu katika mchakato wa kusikiliza. Wanasaidia kufafanua kile kinachosemwa.
  - Kutambua mawasiliano yasiyo ya maneno. Kuwa mwangalifu kwa sura na matendo ya uso, si maneno tu. Mtu anaweza kusema jambo moja, lakini maneno na matendo yake yanaweza kudhihirisha jingine.
2. Mahubiri ya Paulo yalitofautiana kati ya jamii na nchi. Linganisha mahubiri yake katika sinagogi la Antiokia katika Matendo 13 na mahubiri yake kwa Waathene katika Matendo 17.
3. Yesu alikuwa mzungumzaji mzuri:
  - Alikuwa na ujuzi wa historia na Biblia: Mathayo 12:38-42.
  - Alitumia vitu na picha ambazo zilifahamika kwa watu: Luka 21:29-32; Marko 4:21-34
  - Alikuwa rahisi, akitoa hotuba kuhusu nuru, mkate, mchungaji mwema na mzabibu: Yohana 6:35; 8:12; 15:1
  - Si mara zote alitoa majibu, bali aliwasilisha mafundisho yake mengi kwa mafumbo na maswali.
  - Alitumia ucheshi. Kwa mfano, kulinganisha kibanzi kwenye jicho la ndugu yako na boriti ndani ya jicho lako mwenyewe: Mathayo 7:3-5.
  - Alitumia sababu: Mathayo 12:1-32

SURA YA SITA

WAPOKEAJI WA UJUMBE

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Eleza utaratibu wa Mungu wa kuzidisha waumini.
- Taja wanaume wawili wa Agano Jipya waliotumiwa kama mifano ya mchakato huu.
- Tambua vipaumbele vya kueneza injili.
- Tambua aina nne za watenda dhambi wanaofafanuliwa katika Biblia.
- Anza kuinjilisha.

AYA MUHIMU:

**Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, hayo uwakabidhi watu waaminifu watakaofaa kuwafundisha na wengine.
(2 Timotheo 2:2)**

UTANGULIZI

Unasoma mpango wa Mungu wa kuufikia ulimwengu kwa Injili:

- Yesu Kristo ndiye maudhui ya ujumbe.
- Wanafunzi ni wajumbe wa Injili wakiwezesha na Roho Mtakatifu.
- Dunia nzima inapaswa kuwa mpokeaji wa ujumbe.

Leo tunaishi katika ulimwengu unaokua. Maelfu ya wanadamu wapya huzaliwa kila siku. Idadi ya watu duniani inaongezeka kwa kasi. Kuna mamilioni ya watu ambao hawajasikia ujumbe wa Injili.

Changamoto ya Yesu kwa waamini ni kuufikia ulimwengu mzima kwa Injili. Katika masomo mawili yaliyopita ulijifunza kuhusu ujumbe na wajumbe wa uinjilisti. Lakini pamoja na umati mkubwa kama huu unaongojea ujumbe, mjumbe huyo ataanzia wapi? Nini kipaumbele na unianza wapi? Je, ni nani anayepaswa kuwa mpokeaji wa ujumbe huo?

MCHAKATO WA KUZIDISHA

Katika Biblia, Mungu anadhihirisha utaratibu maalum wa kuwawezesha waamini kutimiza utume wa kueneza Injili kwa ulimwengu. Inategemea kanuni ya kuzidisha kiroho. Kuzidisha ni kanuni ya msingi ya ukuaji wote katika ulimwengu wa asili. Ukuaji haufanyiki kwa kuongeza kitengo kimoja hadi kingine. Seli zilizo hai huongezeka. Hii ina maana kwamba kila seli mpya inayozalishwa ina uwezo wa kuzaliana.

Mpango wa Mungu wa uinjilisti unategemea kuzidisha sawa na ule wa chembe hai katika ulimwengu wa asili. Paulo alitoa muhtasari wake alipoandika maneno haya kwa Timotheo:

**Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, hayo uwakabidhi watu waaminifu watakaofaa kuwafundisha na wengine.
(2 Timotheo 2:2)**

Paulo alimwambia Timotheo achague wanaume waaminifu na kuwakabidhi mambo ambayo alikuwa amefundishwa. Wanaume hao waaminifu walipaswa kuwa na uwezo wa kufundisha wengine. Kupitia mpango huu uliopangwa wa uzazi, Injili ingeenea ulimwenguni kote.

Ili kuona jinsi mchakato huu unavyofanya kazi, soma chati kwenye ukurasa unaofuata. Chati hii inatumia kipindi cha mwaka kama muda wa wastani unaohitajika kumgeuza mtu kwa Injili na kumfundisha kuwa Mkristo wa uzazi. Kwa kweli, inaweza kuchukua muda zaidi au kidogo, kulingana na mtu anayehusika, kwa hivyo haiwezekani kuweka kikomo cha wakati. Lakini ikiwa mwamini angemfikia mtu mmoja tu na kuwafanya wanafunzi kila mwaka na kuwafanya waape kumfuasa mtu mmoja kila mwaka, ulimwengu ungeweza kufikiwa kwa urahisi na ujumbe wa Injili.

Angalia kwenye chati kwamba katika mwaka wa kwanza mwamini anafuasa mtu mmoja. Mwishoni mwa mwaka huo, sasa kuna watu wawili waaminifu, mwamini na mwongofu mpya ambaye amefunzwa katika kanuni za msingi za imani ya Kikristo.

Katika mwaka unaofuata, kila mmoja wao hufikia mtu mmoja na Injili na kuwafanya wanafunzi wake. Mwishoni mwa mwaka wa pili, kuna jumla ya watu wanne, ambao kila mmoja wao atamfundisha mtu mmoja mwaka unaofuata.

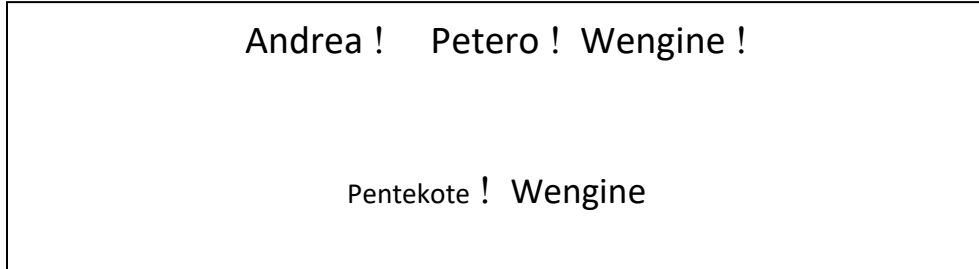
	(M)WALIMU	(M)WANAFUNZI		JUMLA
MWAKA 17	65, 536	65,536	=	131,072
MWAKA 16	32, 768	32,768	=	65,536
MWAKA 15	16, 384	16,384	=	32,768
MWAKA 14	8, 192	8,192	=	16,384
MWAKA 13	4, 096	4,096	=	8,192
MWAKA 12	2,048	2,048	=	4,096
MWAKA 11	1,024	1,024	=	2,048
MWAKA 10	512	512	=	1,024
MWAKA 9	256	256	=	512
MWAKA 8	128	128	=	256
MWAKA 7	64	64	=	128
MWAKA 6	32	32	=	64
MWAKA 5	16	16	=	32
MWAKA 4	8	8	=	16
MWAKA 3	4	4	=	8
MWAKA 2	2	2	=	4
MWAKA 1	1	1	=	2

UINJILISTI KWA KUZIDISHA

Sasa, chukua wastani wa ushirika wa kanisa wa takriban watu 100. Ongeza chati hii hadi watu 100 kila mmoja afikie mtu mmoja na Injili na kuwafundisha kuzaa na unaweza kuona jinsi tunavyoweza kuufikia ulimwengu mzima kwa urahisi na Injili. Unapofunza kila mmoja kufikia mmoja kufundisha mmoja, wanafunzi wanazidishwa haraka na kuzidisha ni haraka kuliko kuongeza.

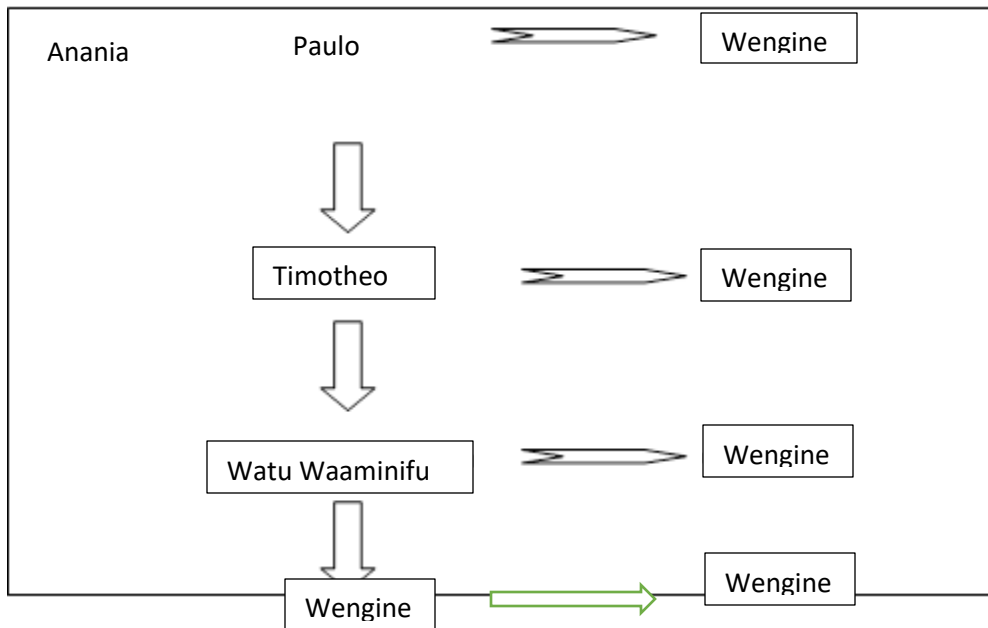
MCHAKATO KATIKA KANISA LA MWANZO

Mchoro ufuatao unaonyesha hatua za kwanza za uinjilisti kwa kuzidisha kutokana na Andrea, mmoja wa wanafunzi wa kwanza wa Yesu:

1. Andrea alishiriki Injili na kaka yake, Petro.
2. Petro alishiriki Injili siku ya Pentekoste huko Yerusalemu.
3. Petro anaendelea kushiriki Injili na wengine ambao pia wanakuwa uzazi.
4. Maelfu ya waumini waliotawanyika kutoka Yerusalemu wanaendelea kueneza Injili.
5. Kila mtu wanayemfikia anakuwa mzazi na mchakato unaendelea.

Mchoro huu unaonyesha hatua za kwanza za uinjilisti uliofanywa na Mtume Paulo:

1. Anania anatumiwa na Mungu kumwinua Paulo.
2. Paulo wanafunzi Timotheo.
3. Paulo anaendelea kuwafunza wengine.
4. Timotheo wanafunzi waaminifu wanaoweza kuwafundisha wengine.
5. Wanaume waaminifu huwafikia wengine.
6. Hawa "wengine" wanaendelea na mchakato wa kuzidisha.
7. Kila mtu kwenye mtandao anaendelea kuzidisha.

VIPAUMBELE KATIKA UINJILISTI

Neno la Mungu linabainisha vipaumbele kadhaa katika kueneza injili. Vipaumbele hivi ni:

MITANDAO YA KIJAMII ILIYOPO:

Agano Jipya linafunua kwamba Injili inaenea kwa haraka zaidi kwenye mitandao ya kijamii iliyopo. Kwa hili tunamaanisha kwamba unaweza kueneza Injili kwa urahisi zaidi kwa kikundi chako cha kijamii cha marafiki, jamaa, na wafanyakazi wenzako.

Kwa mfano, Yesu alimwita mvuvi mmoja anayeitwa Andrea. Andrea alishiriki Injili na jamaa aliyemitwa Petro. Walishirikiana na wavuvi wengine ambao walifanya kazi nao. Muda si muda kundi zima la wavuvi lilikuwa likimfuata Yesu. Jamaa zako, marafiki, na wafanyakazi wenzako, ulimwengu wa kazi, shule, familia, na jumuiya ni uwanja wako wa huduma. Ni kupitia mitandao hii iliyopo ya mahusiano ya kijamii ndipo unaweza kuanza kuinjilisha.

KAYA:

Familia ni kitengo cha kijamii kilichoundwa na Mungu na ni taasisi ya kijamii ya ulimwengu wote. Kuna maagizo mengi kuhusu familia katika Biblia kuliko taasisi nyingine yoyote. Kwa sababu hii, uinjilisti wa nyumbani unastahili kuangaliwa sana kama kipaumbele cha Biblia.

Musa alikuwa mwaminifu na nyumba yake yote, wakati Yoshua alitamka “Lakini mimi na nyumba yangu tutamtumikia Bwana” (Yoshua 24:15). Rahabu, kahaba wa Yeriko, alimgeukia Bwana na kujiokoa yeye na familia yake yote kutokana na uharibifu (Yoshua 2). Yesu alipotembelea nyumba ya Zakayo, alisema, “Leo wokovu umefika katika nyumba hii” (Luka 19:9). Yesu alipomponya mwana wa mkuu, aliamini pamoja na nyumba yake yote (Yohana 4:46-54).

Familia nzima ya Kornelio ilikuja kwa Bwana (Matendo 10), kama walivyofanya nyumba ya Lidia (Matendo 16) na ile ya mlinzi wa gereza wa Filipi (Matendo 16), Krispo (Mdo. 16). Marejeo sawa yanafanywa kwa Onesiforo na nyumba yake (2 Timotheo 1:16) na Filemoni (Filemoni 2).

Ingawa Yesu alisema kutakuwa na mgawanyiko katika familia kwa sababu ya Injili, wakati mwingine hii hutokea kwa sababu ya mbinu za uinjilisti badala ya Injili yenyewe. Wakati wa uinjilisti hutokea ndani ya kitengo cha familia, nguvu ya uponyaji na kurejesha ya Injili inaweza kufanya kazi ndani ya nyumba.

Wakati washiriki binafsi wa familia wanaguswa na Injili nje ya nyumba, wanatolewa nje ya mahusiano ya kifamilia na kutengwa na kitengo cha kijamii kilichowekwa na Mungu ambacho wanashiriki. Familia inaogopa kuingiliwa, inaweza kuwa adui wa mwongofu, na kupinga Injili. Uinjilisti wa familia nzima huheshimu kitengo cha kijamii ambacho Mungu ameumba. Familia yenyewe inakuwa nguvu kwa mwamini mpya badala ya upinzani.

WATU HAWAJAFIKIWA:

Watu ambao hawajafikiwa na Injili pia ni kipaumbele muhimu. Kuna mamilioni ya vijiji vya ulimwengu ambavyo havijawahi kufikiwa na Injili. Kuna watu wengi ambao hawajapata nafasi ya kuwasomea ujumbe wa Mungu katika Neno lake lililoandikwa kwa sababu haujatafsiriwa katika lugha yao.

Ikiwa tunautazama ulimwengu kwa mtazamo wa mataifa, basi tunaweza kusema ulimwengu wote umefikiwa kwa sababu kwa sasa kuna aina fulani ya ushuhuda wa Injili ndani ya kila taifa. Sasa kuna waumini na makanisa yaliyopangwa katika kila nchi duniani. Lakini hii si sawa na "kila kabila na lugha na jamaa na taifa" kama inavyorejelewa katika Ufunuo 5:9 .

Yesu alipozungumza kuhusu kwenda katika ulimwengu wote hakuwa akimaanisha mataifa pekee. Neno Yesu alilotumia alipozungumzia ulimwengu lilikuwa neno la Kigiriki "ethne." Neno hili linamaanisha "kabila" au "makundi ya watu." Yesu aliutazama ulimwengu kwa maneno ya "watu wote" au "makundi ya watu."

Kikundi cha watu kinafanuliwa kama:

"Kikundi kikubwa sana cha watu ambao wana uhusiano wa pamoja. Uhusiano kama huo unaweza kujumuisha kama lugha, utamaduni, desturi na eneo la kijiografia."

Kundi la watu ndilo kundi kubwa linalowezekana ambalo ndani yake Injili inaweza kuenea bila kukutana na matatizo katika kuelewa na kukubalika. Kwa sababu kundi la watu huzungumza lugha moja na lina utamaduni mmoja, lugha na tofauti za kitamaduni zinazozuia uwasilishaji wa Injili zinaondolewa.

Kuna maelfu ya vikundi vya watu tofauti ulimwenguni ambavyo vimetambuliwa hadi sasa. Baadhi wana wanachama wachache kama 3,000, wakati wengine ni kubwa kama milioni 30. Kila bara la dunia linaundwa sio tu na mataifa tofauti, bali na makundi ya watu tofauti. Kwa mfano, katika bara la Afrika kuna maelfu ya lugha na mamia ya vikundi vya watu.

Kundi la watu waliofikiwa ni lile lenye idadi ya kutosha ya waumini na rasilimali za kuinjilisha watu wao wenyewe bila usaidizi kutoka nje.

Kundi la watu ambao hawajafikiwa ni kundi la watu ambalo miongoni mwao hakuna jumuiya ya asili ya waumini wenye idadi na rasilimali za kutosha kuinjilisha watu wao bila msaada kutoka nje. Kuna maelfu ya makabila au vikundi vya watu wasio na kanisa muhimu la kushuhudia Injili. Ndani ya makabila haya kuna mamilioni ya watu. Vikundi hivi vya watu ambao hawajafikiwa vinaweza kuunganishwa pamoja katika vikundi vitano vikuu, kutia ndani watu wa makabila, Waislamu, Wachina, Wahindu, na Wabudha.

Paulo alionyesha kwamba kipaumbele kinapaswa kutolewa kwa watu ambao hawajafikiwa:

Naam, vivyo hivyo nimejitahidi kuihubiri Injili, si pale Kristo alipoitwa, nisije nikajenga juu ya msingi wa mtu mwingine;

Lakini kama ilivyoandikwa, Wale wasionenwa wataona; na wale ambao hawajasikia wataelewa. (Warumi 15:20-21)

MAENEO YA UPOKEVU:

Yesu aliwafundisha wanafunzi wake kwamba hawakupaswa kuwahudumia watu wasiokubali. Ikiwa Injili ilikataliwa, walipaswa kusonga mbele na kuelekeza nguvu zao kwenye maeneo ya upokeaji mkubwa zaidi. Mtume Paulo pia alifuata mkakati huu.

MIJI:

Utajifunza baadaye jinsi Paulo alivyoanzisha makanisa katika vituo vikuu vya ustaarabu. Mabadiliko kawaida huanzia mijini na kisha kuenea hadi vijijini. Miji ni vituo vya biashara na utalii na watu wanaozuru wanapofikiwa na Injili hubeba ujumbe pamoja nao wanaporudi nyumbani.

AINA NNE ZA WENYE DHAMBI

Ingawa watu hutofautiana sana kutoka kwa tamaduni hadi tamaduni, Biblia inafunua sifa fulani za watu wote kila mahali. Watu wote mbali na Mungu ni wenye dhambi. Zifuatazo ni aina nne za wenye dhambi zinazoelezewa katika Biblia:

MWENYE DHAMBI MWENYE AKILI:

Warumi 1:18-32 inaeleza mwenye dhambi mwenye akili timamu. Mwenye dhambi mwenye akili timamu anaweza kuamini kuwa kuna Mungu, lakini ukweli huu pekee hauokoi. Mwenye dhambi mwenye akili timamu ana akili sana, na unapojaribu kuwasilisha Injili mara nyingi ataleta tatizo la kiakili. Hii ndiyo sababu ni lazima ulijue Neno la Mungu. Biblia inasema:

. . . muwe tayari siku zote kumjibu kila mtu awaulizaye habari za tumaini lililo ndani yenu; kwa upole na kwa hofu. (1 Petro 3:15)

MWENYE DHAMBI ALIYETENGENEZA:

Warumi 2:1-16 inaelezea mtenda dhambi aliyerekebishwa. Mwenye dhambi aliyerekebishwa anaamini kwamba Mungu yupo kwa sababu tunajifunza kutoka kwa Warumi 2:3 kwamba anafikiri kwamba ana uwezo wa kumhukumu mwenye dhambi anayeelezea katika Warumi 1:18-32. Pia anaamini ataepuka hukumu ya Mungu. Mwenye dhambi aliyerekebishwa anadhani yeye ni mwema kama mtu mwingine yeyote na kwamba kuna wanafiki tu kanisani. Yeye ni aina ya mtu anayejaribu kujirekebisha, kuanza upya na kujiboresha.

MWENYE DHAMBI WA KIDINI:

Warumi 2:17-23 inaeleza mwenye dhambi wa kidini. Mtenda dhambi wa kidini ni yule anayeitumainia dini yake au dhehebu lake kwa wokovu. Anaamini katika sherehe na matambiko, lakini hamjui Mungu wa kweli. Nikodemo alikuwa Farisayo (Yohana 3:1). Alikuwa mtu wa kidini, lakini hakuelewa maana ya kweli ya wokovu na kuzaliwa mara ya pili.

MWENYE DHAMBI ALIYEKATALIWA:

Mwanamke kisimani katika Yohana 4 ni mfano wa mwenye dhambi aliyekataliwa. Alikuwa mtu aliyetengwa na jamii. Alipewa talaka, na kwa wazi hakukubaliwa na wanawake wengine wa kijiji chake kwa sababu kwa kawaida wanawake walikuja kuteka maji pamoja na ulikuwa wakati wa ujamaa mkubwa. Mwanamke huyu alikuja peke yake.

Mtenda-dhambi aliyekataliwa anajali zaidi matatizo yake binafsi kuliko masuala ya kiroho. Njia bora zaidi ya kushughulika naye ni kama Yesu alivyofanya na yule mwanamke kisimani. Lazima uanze kwa kushughulikia mahitaji yao ya kibinafsi.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, mchakato wa Mungu wa kuzidisha waumini ni upi?

---

3. Ni wanaume gani wawili wa Agano Jipya waliotajwa kama mifano ya kuzidisha kiroho?

---

4. Ni mambo gani ya kutangulizwa katika kueneza evanjeli?

---

5. Ni aina gani nne za watenda-dhambi zinazotajwa katika Biblia?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kwa maombi kamilisha ahadi ifuatayo na anza kuifanyia kazi:

"Kwa kutambua kwamba uinjilisti ni wajibu wa kila mwamini, ninajitolea kwa ajili ya mtu mmoja, kufanya yote niwezayo kushiriki Injili pamoja naye, na kuwaleta katika ushirika na Kristo na Kanisa."

Mtu ambaye nitamwombea na kuhubiria ni: _____

Imetiwa saini: _____

Tarehe: _____

2. Katika Luka 16:19-31 soma habari za yule tajiri aliyekwenda Kuzimu. Mtu huyu alitaka kurudi kushiriki Injili na familia yake lakini alikuwa amechelewa. Usingoje hadi iwe kuchelewa sana kushiriki Injili na wale wa familia yako mwenyewe.
3. Jifunze zaidi kuhusu kuzidisha kiroho kwa kupata kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Mbinu za Kuzidisha*."
4. Hivi ndivyo jinsi ya kuongeza vibarua kwa ajili ya mavuno:
  - Ombea wafanyakazi: Mathayo 9:38; Yakobo 4:2; Luka 11:9; Yohana 14:14
  - Hubiri kwa ajili ya wafanyakazi: Isaya 6:8
  - Waandikishe kibinafsi na uwatayarisha kama Yesu alivyofanya: Mathayo 20

SURA YA SABA

MBINU: KANUNI ZA AGANO JIPYA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwa Kumbukumbu.
- Fanya muhtasari wa kanuni za msingi za uinjilisti wa Agano Jipya.
- Eleza matokeo ya uinjilisti wa Agano Jipya.

AYA MUHIMU:

**...Hawa waliopindua dunia wamefika huku pia.
(Matendo 17:6)**

UTANGULIZI

Somo hili linaanza la kwanza kati ya mengi yanayolenga mbinu za uinjilisti. Mbinu ni njia iliyopangwa ya kufanya jambo. Ili ufanikiwe katika kazi ya uinjilisti, ni lazima utumie njia za Kimaandiko. Mbinu za vitendo ambazo zimethibitishwa na uzoefu zinafaa pia.

Somo hili linazingatia mbinu za Agano Jipya za uinjilisti. Sura ya Nane inahusu kanuni za ziada zilizofunuliwa katika mifano kuhusu uinjilisti iliyorekodiwa katika Agano Jipya. Sura ya Tisa inaeleza jinsi ya kufanya uinjilisti wa kibinafsi na Sura ya Kumi inashughulikia matatizo yanayopatikana katika mchakato huo. Uinjilisti wa kueneza umejadiliwa katika Sura ya Kumi na Moja na uinjilisti wa wingi katika Sura ya Kumi na Mbili.

Unapoanza somo hili kuhusu mbinu za uinjilisti, ni muhimu kukumbuka kwamba ingawa kuna mbinu fulani zilizothibitishwa ambazo zimekuwa na ufanisi katika uinjilisti, Mungu anaweza kuwa na njia tofauti kwako kufuata katika kila hali. Katika kufanya kazi ya mwinjilisti, siku zote mwombe Roho Mtakatifu akupe mguso wake wa upako. Anajua moyo wa mtu unayeshughulika naye. Ni jukumu la Roho Mtakatifu kukuongoza na kukupaka mafuta, kukupa ufahamu na huruma, na kuwatia hatiani wale ambao hawajaokoka kuhusu dhambi na kuwavuta kuitikia Injili.

UINJILISTI WA AGANO JIPYA

Wakati harakati inakua kutoka kwa wakulima kadhaa katika kona isiyo muhimu ya ulimwengu kuwa dini rasmi ya ulimwengu uliostaarabu ndani ya miaka 300, ni busara kuichunguza na kujifunza kutoka kwa njia zake.

Mwendo huo ni Ukristo, na mbinu zake zimeandikwa katika Neno la Mungu, Biblia Takatifu. Mapitio ya Injili, Matendo, na Nyaraka yanadhihirisha mbinu kadhaa za kimsingi za uinjilisti. Katika nyakati za Agano Jipya uinjilisti ulikuwa:

IKIUNGWA NA MAOMBI:

Maombi ni mojawapo ya mbinu muhimu za Kimaandiko za uinjilisti. Yesu alipoyatazama mashamba ya asili ya mavuno ambayo yaliwakilisha mashamba ya mavuno ya kiroho ya ulimwengu uliopotea katika dhambi, jambo la kwanza aliloamuru ni kuomba. Yesu hakusema:

- "Mashamba yako tayari kwa mavuno, nenda."
- "Mashamba yako tayari kwa mavuno, panga."
- "Mashamba yako tayari, kwa hiyo fanya mipango."
- "Mashamba yako tayari, kwa hivyo kusanya pesa kwa ajili ya uinjilisti."
- "Shamba ziko tayari, kwa hivyo waelimishe watu."
- "Nyumba ziko tayari, kwa hivyo teua kamati ya kuzisoma."

Alisema: "Mashamba yameiva kwa mavuno, OMBENI...."

Katika Agano Jipya tunajifunza kwamba kanisa la kwanza lilikuwa katika maombi kila mara (Matendo 1:14). Safari ya kwanza ya umishonari ilikua kutokana na maombi (Matendo 13:3). Paulo alisisitiza kwamba makanisa yamwombee alipokuwa akieneza Injili (2 Wathesalonike 3:1).

Tunahitaji kuacha kutegemea yote tunayojua kuhusu misheni, watu ambao hawajafikiwa, na njia za kuwasilisha Injili. Haya ni muhimu, lakini tunahitaji kuzingatia zaidi juu ya amri ya kwanza: "OMBENI."

KIPAUMBELE CHA KWANZA:

Uinjilisti haukuwa tu mojawapo ya shughuli nyingi za Kanisa la kwanza, ulikuwa ni kipaumbele kikuu. Leo, uinjilisti na umisheni huja chini sana kwenye orodha ya vipaumbele vya watu binafsi na makanisa mengi.

Katika nyakati za Agano Jipya, uinjilisti ulikuwa ni ushiriki wa kawaida, wa hiari wa habari njema. Ilishughulikiwa mfululizo na waumini wote. Mazoezi yalikuwa ni kwenda mahali watu walipo na kuwafanya wanafunzi. Leo, tunawaalika watu kanisani na tunatumai watakuja. Katika nyakati za kisasa kanisa linakaribisha, wakati kanisa la kwanza lilivamia.

Kila mtu alifanya kazi ya uinjilisti (Matendo 1:8). Kila mwamini alichukua Utume Mkuu kama amri ya kibinafsi ya kuinjilisha. Walifanya hivyo kila mahali, si tu katika jengo la kanisa (Marko 16:20). Walifanya hivyo kila siku (Matendo 5:42), sio tu mara kwa mara wakati wa kampeni ya uinjilisti. Kila kanisa lilizaa tena, kila mshiriki alizalisha tena, na kila nyumba ilikuwa kitovu cha uinjilisti.

Ilipobidi, waumini hata walifanya kazi ili kujiruzuku ili kueneza Injili. Mtume Paulo alifanya hivi. Inaweza kuonekana kuwa ni upumbavu kwamba mtu mwenye uwezo, elimu, na vipawa vya kiroho vya Paulo anapaswa kufanya kazi ya mikono ili kujiruzuku. Alikuwa na haki ya kudai uungwaji mkono kamili kutoka kwa makanisa (1 Wakorintho 9:7-15; 1 Timotheo 5:17-18; Wagalatia 6:6), lakini wakati huohuo alikuwa tayari, ikiwa ni lazima, kujitegemeza katika maisha yake. ili kueneza Injili. Alifanya hivyo mara kadhaa. (1 Wakorintho 4:12; 1 Wathesalonike 2:9; 2 Wathesalonike 3:8).

Katika mataifa mengi leo desturi ni kwamba wachungaji na wainjilisti wanalipwa kikamili kwa ajili ya jitihada zao. Hii imezuia kuenea kwa Injili na upandaji wa makanisa mapya. Waumini pia wana mwelekeo wa kuacha kazi ya uinjilisti kwa wahudumu wa wakati wote kwa sababu "wanalipwa kwa ajili yake." Pia kuna makanisa mengi yasiyo na wachungaji kwa sababu hayana uwezo wa kumsaidia mchungaji wa wakati wote na uwezekano wa kufanya kazi haujazingatiwa.

Ikiwa tunataka kuathiri mataifa na Injili ya Yesu Kristo, lazima turudi kwenye uinjilisti kama kipaumbele chetu cha kwanza. Ni lazima tuifanye kila mahali, kila siku, na ikibidi, tupate kazi na kufanya kazi ili kufikisha ujumbe.

ROHO MTAKATIFU ANAONGOZA:

Katika kila maendeleo ya uinjilisti yaliyorekodiwa katika Matendo, Roho Mtakatifu ndiye mhamasishaji na mwenye kutia nguvu. Katika kanisa la kisasa, hasa katika mataifa ya magharibi, ujuzi wa usimamizi na mikutano ya kamati mara nyingi huchukua nafasi ya kumtegemea Roho.

Roho Mtakatifu ndiye mkurugenzi wa uinjilisti. Kuna vifungu vingi katika Matendo vinavyoonyesha kazi ya Roho Mtakatifu, lakini yafuatayo ni muhimu katika suala la uinjilisti.

-Matendo 1:8: Roho Mtakatifu ni kuwatia nguvu ushuhuda wa waaminio.

-Matendo 2: Kipawa cha Roho Mtakatifu kilitolewa na kuahidiwa kwa waumini wote.

-Matendo 4: Petro, akiwa amejazwa na Roho Mtakatifu, alishuhudia kuhusu muujiza alioupata yule kiwete katika Matendo 3.

-Matendo 4:31: Wote wakajazwa Roho Mtakatifu, wakanena Neno la Mungu kwa ujasiri.

-Matendo 5:52: Petro alitangaza kwamba sisi ni mashahidi pamoja na Roho Mtakatifu.

-Matendo 7:51: Stefano aliwashtaki viongozi wa Kiyahudi ambao hawakukubali Injili kwa kumpinga Roho Mtakatifu.

-Matendo 9:17: Paulo alijazwa na Roho Mtakatifu baada ya kuongoka kwake.

-Matendo 10: Roho Mtakatifu alishuka juu ya nyumba ya Kornelio, na kuwaleta kwenye uongofu.

-Matendo 11:12: Petro alieleza kwamba alikwenda Kaisaria kwa sababu ya maagizo ya Roho Mtakatifu kwake.

-Matendo 13:2: Roho Mtakatifu aliwaita Paulo na Barnaba katika kazi ya uinjilisti.

-Matendo 16:6: Roho Mtakatifu alimkataza Paulo kuhudumu katika Asia.

Roho Mtakatifu anaongoza uinjilisti kupitia Neno la Mungu, kwa uongozi usio wa kawaida, kwa kuwaita na kuwawezesha watenda kazi, na kwa kusahihisha mipango yetu ya kuwaleta katika upatanifu na kusudi la Mungu.

IKAMILIKA KWA MIPANGO MAALUM:

Yesu alipoanza huduma Yake kwa mara ya kwanza, alitangaza mpango wa mambo sita:

Roho wa Bwana yu juu yangu kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini Injili; Amenituma kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwao, na vipofu kupata kuona tena, kuwaacha huru waliosetwa, Na kuhubiri mwaka wa Bwana uliokubaliwa. (Luka 4:18-19)

Yesu alifuata mpango huu katika huduma yake ya kidunia, na kanisa la kwanza liliendelea na utaratibu huu.

Baadaye Yesu alitoa mpango wa kueneza Injili kwa mataifa ya ulimwengu (Matendo 1:8). Wanafunzi walipaswa kwanza kuhubiri Yerusalemu, kisha waende Yudea, Samaria, na sehemu za mbali zaidi za ulimwengu. Huu bado ni mpango wa Bwana wa uinjilisti. Unapaswa kuanzia hapo ulipo na kuendelea katika miduara inayozidi kupanuka hadi utakapogusa mataifa ya ulimwengu.

"Yerusalemu" yako ni jumuiya unayoishi. Kuna maelfu ya Wakristo wanaojitolea na kuomba kwa ajili ya misheni, lakini hawajawahi kuvuka barabara kumwambia jirani kuhusu Yesu. Baadhi ya makanisa yana programu kubwa za umisheni ng'ambo, lakini hawafanyi chochote kuinjilisha jiji lao wenyewe, isipokuwa wale wanaokuja kwenye jengo lao la kanisa.

WALIPINGA KISHETANI:

Upinzani wa Shetani kwa hakika ulitumiwa na Mungu katika nyakati za Agano Jipya kuendeleza kazi ya uinjilisti. Jifunze vifungu vifuatavyo:

-Matendo 12:1-24: Herode alimuua Yakobo, kisha akamfunga Petro. Huu ulikuwa upinzani wa kisiasa.

-Matendo 16:16-40 na 19:23-41: Uinjilisti ulipingana na masilahi ya biashara katika miji ya Efeso na Filipi. Mateso yaliibuka kutoka kwa ulimwengu wa uchumi.

-Matendo 4-7: Katika sura hizi kuna kumbukumbu ya mateso kutoka kwa viongozi wa kidini wa wakati huo.

-Matendo 11: Kifungu hiki kinarekodi upinzani kutoka ndani ya kanisa lenyewe kwa sababu ya mapokeo ya Wayahudi. Huu ni upinzani wa ndani.

-Matendo 8, 13, na 16: Sura hizi zinarekodi upinzani wa Shetani wa moja kwa moja kupitia kwa Simoni, Elima, na msichana mwenye pepo.

Unapovamia ufalme wa Shetani kwa habari njema ya Injili, lazima utazamie upinzani kutoka kwa ulimwengu wa kisiasa, kiuchumi na kidini. Lazima pia utarajie mashambulizi ya ndani kutoka ndani ya kanisa na mashambulizi ya moja kwa moja kutoka kwa Shetani. Badala ya kuruhusu mashambulizi haya kukuzuia, yatumie kama fursa ya kuendeleza Injili kama walivyofanya katika nyakati za Agano Jipya.

IMELENGA MAKUNDI YOTE NA WATU BINAFSI:

Mbinu zote za uinjilisti wa Agano Jipya zinaweza kuzingatiwa chini ya uinjilisti wa kibinafsi au wa kikundi. Huduma ya Yesu, wanafunzi, Paulo Mtume, na wengine huonyesha umuhimu wa njia rasmi na zisizo rasmi.

Yesu alihudumia makundi mengi makubwa alipokuwa duniani. Matukio haya yanaonekana waziwazi akilini mwetu kwa sababu ya msisimko ulioashiria matukio haya. Lakini tangu mwanzo hadi mwisho wa huduma yake Yesu pia aliwekeza maisha yake katika kuwashinda wanaume na wanawake mmoja baada ya mwingine kupitia uinjilisti binafsi. Katika mfano wa kondoo waliopotea katika Luka 15:3-7, Yesu alikuwa akielezea waziwazi njia yake mwenyewe ya uinjilisti, kwani alijiita Mchungaji Mwema.

Petro alihubiri kwa umati wa watu huko Yerusalemu siku ya Pentekoste (Matendo 2). Huu ulikuwa ni uinjilisti wa kikundi. Pia alishiriki Injili binafsi na Kornelio (Mdo. 10). Huu ulikuwa uinjilisti binafsi. Filipo alihubiri kwa umati mkubwa wa watu huko Samaria (Matendo 8:5-6) na kibinafsi kwa mtu wa Kushi kwenye dessert (Matendo 8:27-35). Paulo alikuwa na umati mkubwa sana katika baadhi ya mikutano yake hivi kwamba waliishia katika ghasia! Lakini hakuacha kushughulika na watu binafsi.

Kamwe usijihusishe na umati hata ukasahau mtu binafsi. Yesu mara kwa mara alikuwa akiwaita watu binafsi kutoka katika umati ili kukabiliana nao na madai ya Injili ya Ufalme. Uinjilisti wa mtu binafsi na wa kikundi ni mbinu za Kibiblia zenye matokeo.

IKIAMBATANISHWA NA MAONYESHO YA NGUVU:

Uinjilisti wa Agano Jipya uliambatana na udhihirisho wa nguvu za Mungu. Yesu aliwaamuru wanafunzi wake, "Mnapokwenda... pozeni wagonjwa, toeni pepo."

Udhihirisho wa nguvu za Mungu huchukua maneno unayozungumza na kuyafanya kuwa ya ufanisi:

**...Neno lake lilikuwa na nguvu. . .Wakashangaa wote, wakasemezana, Ni neno gani hili? kwa maana kwa mamlaka na nguvu anawaamuru pepo wachafu, nao wanatoka.
(Luka 4:32,36)**

Udhahirisho wa nguvu huthibitisha Neno kwa ishara zifuatazo:

Nao wakatoka, wakahubiri kila mahali, Bwana akitenda kazi pamoja nao, na kulithibitisha Neno kwa ishara zilizofuatana nayo. (Marko 16:20).

Nguvu ya Mungu ipo kuponya unapohubiri Injili:

Na uweza wa Bwana ulikuwapo kuwaponya. (Luka 5:17)

Nguvu ya Mungu huleta ukombozi:

Alipowaita wanafunzi wake kumi na wawili, aliwapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)

Nguvu za Mungu huthibitisha Injili. "Kuthibitisha" kunamaanisha kuthibitisha kitu. Nguvu ya Roho Mtakatifu inathibitisha ukweli wa Neno la Mungu:

Umati mkubwa wa watu ukamfuata, kwa sababu waliona ishara zake alizofanya kwa wagonjwa. (Yohana 6:2)

Udhahirisho wa nguvu huelekeza watu kwa Mungu:

Na neno langu na kuhubiri kwangu hakukuwa kwa maneno ya hekima yenye kuvutia watu, bali kwa dalili za Roho na za nguvu.

Ili imani yenu isiwe katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu. (1 Wakorintho 2:4-5)

Utajifunza zaidi kuhusu onyesho la nguvu na uinjilisti katika Sehemu ya Pili ya kozi hii yenye kichwa "Unapokwenda."

KUTEMBEA KIMPANGO/KIMKAKATI:

Waumini wa kanisa la kwanza walikuwa wakitembea mara kwa mara kwa ajili ya Injili, wakipenya kwa ufanisi maeneo ambayo yalikuwa tayari kupokea Neno. Tunaita hii kuwa "kimkakati cha rununu" ambayo inamaanisha kuwa na uwezo wa kusonga haraka hadi maeneo ya upokeaji.

Katika Matendo 8:1, tunaona kwamba kanisa lililazimishwa katika harakati za kimkakati kwa mateso. Waumini walipotawanyika kwa sababu ya mateso huko Yerusalemu, "walikwenda kila mahali wakihubiri Neno."

Katika Matendo 8 kuna mfano bora wa uhamaji wa kimkakati. Filipino alipokuwa Samaria akivuna mavuno mengi ya kiroho, Bwana alimwita aende jangwani. Mungu alikuwa na utume kwa ajili yake na mtu wa Ethiopia ambaye angechukua nafasi kubwa katika kueneza Injili Afrika. Filipino mara moja akaondoka Samaria na kwenda jangwani.

Ikiwa tunataka kuelewa uhamaji wa kimkakati, lazima tuwe na mawazo ya "mavuno" na "askari". Katika Mathayo 9:36-38, Yesu alilinganisha uinjilisti wa ulimwengu na mavuno ya asili. Ikiwa tutavuna mavuno yakiwa tayari, lazima twende pale ambapo mavuno yanapoiva. Ni lazima tuwe tayari kuhama au kukaa ili kushughulikia mavuno.

Lazima pia tuwe na mawazo ya askari. Tunapokuwa waamini, tunajiandikisha katika jeshi la kiroho la Ufalme wa Mungu. Tumeitwa "kustahimili hali ngumu kama askari mwema" (2 Timotheo 2:3). Askari hawezi kurudi nyuma au kwenda likizo kwa sababu tu mambo yanakuwa magumu. Jaribio la askari mzuri sio kuonekana kwake wakati wa gwaride, lakini utendaji wake kwenye uwanja wa vita.

Askari hachagui kazi yake na hafanyi leo kwa msingi wa maagizo yaliyopokelewa miaka 20 iliyopita. Walikuwa amri nzuri wakati huo, lakini kuwa na akili ya muda mrefu kuwa kizamani. Kwa hivyo, askari wa Yesu Kristo yuko wazi kwa kazi mpya na mafunuo kutoka kwa Roho Mtakatifu.

Yesu alikuwa anazungumza juu ya uhamaji wa kimkakati alipowaambia wafuasi wake kwamba hawakupaswa kuendelea kupanda kwenye ardhi isiyo na matunda:

Na mtu ye yote asiyewakaribisha wala kuyasikia maneno yenu, mtokapo katika nyumba hiyo au mji huo, yakung'uteni mavumbi ya miguu yenu. (Mathayo 10:14)

Paulo alifuata amri hii ya "kutikisika kwa vumbi." Katika Matendo 13:51-52 huduma Injili ilikataliwa huko Antiokia ya Pisidia, kwa hiyo Paulo aliondoka huko na kwenda Ikonio. Yesu alikuwa akitembea kimkakati. Alikwenda kutoka kijiji hadi kijiji akishiriki Injili. Wanafunzi walipojaribu kumfanya aweke kikomo huduma yake mahali pamoja, alisema:

Yanipasa kuuhubiri Ufalme wa Mungu katika miji mingine pia; maana kwa ajili hiyo nimetumwa. (Luka 4:43)

IMETIMIZWA NA MTANDAO:

Mitandao ni njia nyingine ya Agano Jipya ya uinjilisti. Mtandao unamaanisha tu juhudi za timu, watu wanaofanya kazi pamoja kwa sababu ya kawaida ya kueneza Injili. Katika nyakati za Agano Jipya, uinjilisti ulifanywa na waamini kuungana pamoja kwa ajili ya kuendeleza Ufalme wa Mungu. Wakristo hawakutenganishwa na mistari ya kimadhehebu au kujishughulisha kukuza makanisa au mashirika yao wenyewe. Ni lazima turudi kwenye mitandao ili kutumia vyema

rasilimali zilizopo ili kuvuna mavuno makubwa ya kiroho ambayo Mungu aliahidi katika nyakati hizi za mwisho. Utajifunza zaidi kuhusu mitandao kwa ajili ya uinjilisti katika Sura ya Kumi na Tano ya kozi hii.

KILELENI NI KWA KUPANDA KANISA:

Uinjilisti wa Agano Jipya ulisababisha kuundwa kwa ushirika wa ndani wa waamini. Hii inaitwa upandaji kanisa. Kazi ya uinjilisti haijakamilika hadi waumini wapya wawe sehemu inayotenda kazi ya Kanisa. Utajifunza zaidi kuhusu upandaji kanisa katika Sehemu ya Tatu ya kozi hii ambapo utajifunza kwa undani mbinu zilizotumiwa na Mtume Paulo. Katika nyakati za Agano Jipya waongofu waligeuzwa kuwa wanafunzi ndani ya muktadha wa kanisa la mtaa. Utajifunza zaidi kuhusu mchakato huu katika Sura ya Kumi na Tatu, "Maamuzi au Wanafunzi?"

MATOKEO YA SHAHIDI

Matokeo ya mbinu hizi za uinjilisti katika Agano Jipya yalikuwa makubwa sana:

. . .Na idadi kubwa ya watu wakaamini na kumgeukia Bwana. (Matendo 11:21)

Kusanyiko la mahali hapo Efeso lilipeleka Injili kwa kila mtu katika jimbo la Asia ndani ya miaka miwili (Matendo 19:10). Kundi kama hilo huko Thesalonike lilihubiri sehemu kubwa ya Ugiriki (1 Wathesalonike 1:8). Wanafunzi walipofika Thesalonike, matokeo ya ajabu ya juhudi zao za kueneza Injili yalifupishwa na viongozi wa kidini waliosema:

**. . .Hawa waliopindua dunia wamefika huku pia.
(Matendo 17:6)**

Waligeuza ulimwengu juu chini--katika jamii ya watu waovu na wasiomcha Mungu, bila matbaa za uchapishaji, majengo ya kanisa, seminari, madhehebu, mawasiliano ya watu wengi, au usafiri wa haraka.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fanya muhtasari wa kanuni za msingi za uinjilisti wa Agano Jipya ambazo umejifunza katika somo hili.

---

3. Matokeo ya uinjilisti wa Agano Jipya yalikuwa yapi?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Ulijifunza katika somo hili kwamba katika nyakati za Agano Jipya kila nyumba ilikuwa kitovu cha uinjilisti. Kagua matukio yafuatayo, ambayo yote yalitokea majumbani:
  - Matendo 2: Roho Mtakatifu alitolewa wakati wa mkutano wa maombi katika chumba cha juu cha a nyumbani.
  - Matendo 5:42: Waumini waliabudu hekaluni na nyumbani, na kwenda nyumba kwa nyumba kutembelea, kufanya ushirika na kuabudu.
  - Matendo 8:3: Sauli alipojaribu kulishinda Kanisa, hakuelekeza juhudi kwenye mahekalu ya ibada tu. Aliingia katika kila nyumba akijaribu kukomesha kuenea kwa Injili. Kila nyumba ilikuwa kitovu cha uinjilisti.
  - Matendo 9:11,17: Paulo alifunzwa na Anania katika nyumba moja.
  - Matendo 10: Maono ya kwanza ya upanuzi wa kitamaduni wa msalaba wa Injili yalitolewa katika nyumba wakati Petro akiomba.
  - Matendo 10: Ujumbe wa kwanza kwa Mataifa ulihubiriwa nyumbani.
  - Matendo 12: Mkutano wa maombi ya nyumbani ulisababisha ukombozi wa Petro kutoka gerezani.
  - Matendo 20:20 na 28:30-31: Paulo alifundisha hadharani na nyumba kwa nyumba wakati wa huduma yake.
  - Matendo 20:7-12: Paulo alikuwa akizungumza katika nyumba wakati Eutiko alianguka kutoka dirishani.
  - Matendo 21:8-14: Ufunuo wa kinabii ulitokea nyumbani.
  - 1 Wakorintho 16:19; Warumi 16:3-5; Wakolosai 4:15; na Filemoni 1:2: Kumbukumbu za makanisa majumbani.
2. Maswali yafuatayo yatakusaidia unapofikiria mbinu mbalimbali za uinjilisti. Jiulize, "Je! Mbinu hii ni." ..
  - Kibiblia: Mbinu lazima zitegemee kanuni zinazotokana na Biblia.
  - Ufanisi: Mbinu zinapaswa kufanikiwa. Mafanikio yanafafanuliwa kama mwitikio chanya kwa Injili na wale ambao hawajaokoka.

-Ufanisi: Mbinu zinapaswa kuwakilisha matumizi bora ya rasilimali za kiroho katika suala la watu, nyenzo, na fedha.

-Inahusiana Kiutamaduni: Kinachofanya kazi katika taifa moja huenda lisiwe sahihi katika taifa lingine. Kinachofanya kazi na kikundi kimoja cha watu kinaweza kukataliwa na kingine.

3. Fanya masomo yako mwenyewe ya Injili, Matendo, na Nyaraka. Tambua kanuni za ziada za uinjilisti wa Agano Jipya na mifano ya kanuni zilizosomwa katika somo hili.

SURA YA NANE

MBINU: MIFANO YA AGANO JIPYA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "mfano."
- Eleza kwa nini Yesu alitumia mifano.
- Tambua kanuni za uinjilisti katika mifano iliyofundishwa na Yesu.

AYA MUHIMU:

Na kwa mifano mingi ya namna hiyo aliwaambia Neno, kama walivyoweza kulisikia. (Marko 4:33)

UTANGULIZI

Katika somo lililopita ulijifunza mbinu za uinjilisti katika Agano Jipya. Kuna mifano mingi ya Agano Jipya ambayo inafundisha zaidi kuhusu mchakato wa uinjilisti. Mfano ni hadithi inayotumia mfano kutoka kwa ulimwengu wa asili ili kuonyesha ukweli wa kiroho. Maana halisi ya neno "mfano" ni "kuweka kando, kulinganisha." Katika mifano, Yesu alilinganisha mifano ya asili na kweli za kiroho. Mfano ni hadithi ya kidunia yenye maana ya Mbinguni.

Katika somo hili utajifunza mifano ya Agano Jipya ambayo inafundisha kanuni za uinjilisti.

KWA NINI MIFANO?

Wanafunzi walimwuliza Yesu kwa nini alitumia mifano kufundisha kweli za kiroho:

**Wanafunzi wakamwendea, wakamwambia, Mbona unasema nao kwa mifano?
(Mathayo 13:10)**

Yesu akajibu:

...Kwa maana mmepewa kuzijua siri za Ufalme wa Mbinguni, lakini wao hawakujaliwa. (Mathayo 13:11)

Ufahamu wa kweli za kiroho zilizofundishwa kwa mifano ulitolewa kwa wanafunzi kwa sababu walikuwa na akili za kiroho. Wale wasio na akili za kiroho walisikia mifano na kushindwa kuelewa. Kweli za kiroho zinaweza kueleweka tu kwa akili ya kiroho:

Lakini mwanadamu wa tabia ya asili hayapokei mambo ya Roho wa Mungu; kwa maana kwake ni upumbavu; wala hawezi kuzifahamu, kwa sababu zatambulikana kwa jinsi ya rohoni. (1 Wakorintho 2:14)

Mtu mwenye nia ya kiroho ni yule ambaye amezaliwa mara ya pili kiroho. Wale walio na akili za kiroho wanaelewa mifano. Wale walio na akili za kimwili, za dhambi hawawezi kuelewa.

MIFANO KUHUSU UINJILISTI

Yesu alisimulia mifano mingi inayohusu uinjilisti na kueleza jinsi Ufalme wa Mungu utakavyoenea ulimwenguni kote. Jifunze mafumbo yafuatayo:

Kondoo Waliopotea: Mathayo 18:12-14; Luka 15:4-7

Sarafu Iliyopotea: Luka 15:8-10

Mwana Mpotevu: Luka 15:11-32

Mifano hii inadhihirisha kujali kwa Mungu kwa waliopotea na uharaka ambao unapaswa kuwatafuta. Haijalishi kwa nini wamepotea. Kondoo walitangatanga. Sarafu ilipotea kwa uzembe. Mwana alipotea kwa uasi wake mwenyewe. Mungu hajali jinsi wanadamu wanavyopotea, ila tu kupatikana. Unapaswa kufanya kila juhudi kupata wale waliopotea katika dhambi. Unapaswa kwenda mahali walipo, sio kungojea waje kwako.

Jedwali la Karamu Tupu: Luka 14:15-23

Uinjilisti haupaswi kukoma kwa sababu tu wengine wanakataa kuitikia mwaliko wa Injili. Unapaswa kuwatafuta wenye njaa ya kiroho na kuwaleta katika karamu ya kiroho iliyoandaliwa na Bwana.

Mtini Usiozaa: Luka 13:6-9

Mtini ni ishara ya asili ya taifa la Israeli. Mungu aliinua Israeli kama taifa ambalo kupitia hilo angeweza kuufunua Ufalme kwa ulimwengu. Mungu alijaribu kupata “mti” wa Israeli uzae matunda kati ya mataifa ya kipagani kwa kushiriki ujuzi wao wa Mungu wa kweli. Lakini Israeli walibaki tasa na wasiozaa matunda. Sasa Mungu ameliinua Kanisa kwa kusudi hili. Mungu huwalea waamini katika jaribio la kuwafanya wazae, kama alivyofanya taifa la Israeli. Kusudi lake ni lile lile: Tunapaswa kuzaa “matunda” kati ya wapagani kwa kushiriki ujuzi wetu wa Mungu wa kweli. Mungu hapendezwi na miti isiyozaa matunda.

Vipaji: Mathayo 25:14-30; Luka 19:11-27

Mtu Aliyekuwa Na Safari Ndefu: Marko 13:34-37

Watumishi: Mathayo 24:43-51; Luka 12:39-46

Watumishi Wanaotazama: Luka 12:36-38

Meneja Mwaminifu: Mathayo 25:14-30

Mifano hii ya "mtumishi" inasisitiza uwakili wa hekima wa Injili ambayo imekabidhiwa kwa waamini. Kila mwamini amepewa talanta au uwezo maalum wa kutumia kueneza Injili. Uwezo wako uwe mkubwa au mdogo, lazima utumie kile ambacho Mungu amekupa. Yesu atakaporudi duniani, wale ambao wametumia ipasavyo uwezo wao watapata thawabu (Luka 16:10-12).

Mpanzi: Mathayo 13:3-8; Marko 4:3-8; Luka 8:5-8

Injili inaenezwa kwa kupanda mbegu ya Neno la Mungu. Hakuwezi kuwa na kuzidisha bila Neno. Matunda hutegemea uhai ulio ndani ya mbegu yenyewe (Neno la Mungu) na mwitikio wa udongo (mwitikio wa mwanadamu kwa Neno la Mungu). Kutakuwa na miitikio mbalimbali ya kupanda kwa Neno.

Wajibu wako ni kupanda. Unapopanda mbegu ya Neno la Mungu, udongo fulani huwa tayari na hutoa mavuno. Udongo mwingine hausikii na hutoa mazao kidogo sana. Hata Yesu alikumbana na udongo usio na majibu katika huduma yake hapa duniani:

Na hakuweza kufanya huko (nchi yake mwenyewe) miujiza yo yote, isipokuwa aliweka mikono Yake juu ya wagonjwa wachache na kuwaponya.

Na alistaajabu kwa sababu ya kutokuamini kwao. . . (Marko 6:5-6)

Magugu na Ngano: Mathayo 13:24-30

Unapoinjilisha na waumini wapya kuongezwa kwa Kanisa, Shetani atajaribu kuushinda mchakato. Atapanda watu wanaofafanuliwa kuwa "magugu" kati ya mbegu nzuri ya Ufalme wa Mungu. Baadhi ya watu wanaodai kuwa waumini na kuingia kanisani kwa njia ya uinjilisti sio waaminifu. Wao ni "magugu" yaliyopandwa na Shetani. Yesu hataki utumie wakati na bidii kujaribu kutenganisha magugu na ngano. Endelea kupanda mbegu na kueneza injili. Yesu atakaporudi, magugu yatatengwa wakati wa mavuno.

Wavu wa Uvuvi: Mathayo 13:47-50

Yesu alilinganisha uinjilisti na wavu mkubwa uliotupwa baharini. Kila aina ya samaki huingia, lakini wavu unapovutwa ufukweni samaki wazuri hutenganishwa na wabaya. Ufalme wa Mungu utawavuta wanaume na wanawake kutoka mataifa yote. Wengi wataingia. Wengine watakuwa waaminifu, wengine sio. Katika hukumu ya mwisho wakati Mungu anavuta wavu, wema na wabaya watatenganishwa. Hujaitwa kujitenga, umeitwa kuvua samaki.

Mbegu ya Haradali: Mathayo 13:31-32; Marko 4:31-32; Luka 13:19

Ufalme wa Mungu utaongezeka kama mbegu ya haradali. Mbegu ya haradali ni ndogo sana mwanzoni, lakini kwa kukomaa inakua kwa ukubwa mkubwa. Ufalme wa Mungu duniani ulikuwa na mwanzo mdogo. Yesu aliporudi Mbinguni baada ya huduma Yake duniani, aliacha nyuma kikundi kidogo cha wafuasi kueneza Injili. Kikundi hicho kidogo cha waamini kimeongezeka hadi maelfu ya wafuasi katika mataifa mengi.

Chachu: Mathayo 13:33; Luka 13:21

Kama chachu katika donge la unga, Injili itaenea katika “donge” lote la ulimwengu. Kama chachu, nguvu za Ufalme si za nje bali ni za ndani.

Mzabibu na Matawi: Yohana 15:1-16

Mfano huu unaelezea uhusiano kati ya Yesu, sisi, na mchakato wa uinjilisti. Yeye ni mzabibu wa kiroho na sisi ni matawi. Hatuwezi kuzaa matunda peke yetu. Sisi ni uzazi tu tunaposhikamanishwa na mtiririko wa uhai wa tawi, Yesu. Yesu anataka kupogoa maisha yako kila kitu kisicho na uzazi ili uweze kuzaa matunda ya kiroho ambayo yanabaki.

Mavuno: Mathayo 9:37-38; Luka 10:2

Katika mfano huu, shamba ni ulimwengu. Mavuno ni umati wa wanaume na wanawake walio tayari kuitikia ujumbe wa Injili. Mavuno makubwa yanangoja kuvunwa na watenda kazi wa kiroho wa Mungu.

KANUNI NYINGINEZO ZA UINJILI

Yesu alifundisha kanuni nyingine za uinjilisti kwa maneno mafupi:

Nuru ya Ulimwengu: Mathayo 5:14-16; Luka 8:16

Injili itaenea kama waamini wanavyoonekana kama taa kutoka katika mji ulioko juu ya ardhi ambayo inaweza kuonekana kutoka maili nyingi kuzunguka. Tunapaswa kuleta nuru ya ulimwengu (Yesu) kwenye ulimwengu uliojaa giza la kiroho.

Chumvi ya Dunia: Luka 14:34

Katika nyakati za Biblia, chumvi ilipakwa ndani ya nyama ili isioze. Waumini ni chumvi ya kiroho inayosuguliwa ulimwenguni kwa ujumbe wa kuhifadhi (wokovu) ambao utawaokoa na kuoza (kifo cha kiroho) cha dhambi.

Hazina Mbinguni: Mathayo 6:19-21; Luka 12:15

Waumini hawatakiwi kujishughulisha na hazina za dunia. Tunaposhiriki Injili, tunaweka hazina za kiroho Mbinguni.

Mlango mpana: Mathayo 7:14

Huwezi kuhukumu njia sahihi kwa suala la nambari tu. Njia ya Kuzimu huwavuta wengi huku njia ya uzima wa milele ikipatikana na wachache.

Kazi Nyingi: Mathayo 7:22

Kazi nyingi za ajabu zitafanywa na baadhi ya watu. Lakini kufanya kazi kubwa si lazima iwe sawa na kufanya mapenzi ya Mungu na kutimiza makusudi yake. Kazi ya Mungu lazima ifanywe na watu wake kwa njia yake.

Kidogo ni Kingi: Mathayo 10:42; Mathayo 14:15-21

Kila kitu kinachofanyika kwa jina la Yesu, hata kile kinachoonekana kidogo, kina tija. Muujiza wa mikate na samaki unaonyesha jinsi Mungu anavyozidisha na kutumia kile kidogo tunachotoa. Hii ni kweli kwa jitihada ndogo zaidi katika kueneza injili.

Ukuaji Huhitaji Mabadiliko: Marko 2:21-22; 7:13

Ukuaji mpya unahitaji mabadiliko. Huwezi kuweka mambo mapya katika vyombo vya zamani vya mila na maisha ya dhambi. Uwezo mkubwa wa Injili unazuiwa na watu wanaoshikilia mapokeo na kukataa kubadilika.

Pata kwa Kupoteza: Marko 8:34-37; 10:29-30

Pokea Kwa Kutoa: Luka 6:38

Kanuni za kilimwengu hufundisha kwamba unapata kwa kupata zaidi na zaidi. Yesu alifundisha kwamba utapata kila kitu unapoteza kila kitu. Kinachoonekana kuwa hasara katika ulimwengu wa asili ni faida katika ulimwengu wa kiroho. Unapojitua kwa kazi ya uinjilisti wa ulimwengu, utapata thawabu za milele.

Kifo Huleta Uzima: Yohana 12:24

Ili uwe mfuasi wa uzazi lazima ufe kwa tamaa za mwili wako. Ni lazima uwe mfu kwa dhambi na uache njia yako mwenyewe ya kumfuata Yesu katika kuvuna mashamba ya kiroho ya ulimwengu.

MUHTASARI

Kuhusiana na uinjilisti, mafundisho ya Yesu yanaonyesha kwamba hafurahishwi na:

- Uvuvi bila kukamata.
- Meza ya karamu tupu.
- Kupanda bila kuvuna.
- Mti usiozaa matunda.
- Kondoo waliopotea hawakuletwa zizini.
- Sarafu iliyopotea ambayo inatafutwa lakini haipatikani.
- Wana waliopotea wasiorudi.
- Watumishi wasio na tija.
- Udongo wa kiroho usio na majibu.
- Mavuno yaliyoiva ambayo hayavunwi.

Baba yetu, ambaye hataki mtu mmoja aangamie, anapendezwa na matokeo kwa njia ya uinjilisti:

Bwana hakawii kutimiza ahadi yake, kama watu wengine wanavyohesabu kukawia; bali huvumilia kwa ajili yetu, maana hapendi mtu ye yote aangamie, bali wote wafikilie toba. (2 Petro 3:9)

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "mfano."

---

3. Kwa nini Yesu alitumia mifano kuwafundisha wafuasi wake?

---

4. Eleza kwa ufupi kanuni ya uinjilisti inayofunzwa katika kila moja ya mifano ifuatayo:

Jedwali la Karamu Tupu:

Mtini Tasa:

Kondoo Aliyepotea, Sarafu, na Mwana:

Mifano ya Watumishi:

Mpanzi:

Magugu na Ngano:

Wavu wa Uvuvi:

Mbegu ya Mustard:

Chachu:

Mzabibu na Matawi:

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Endelea kusoma kanuni za uinjilisti zilizofunuliwa katika mifano ya Agano Jipya. Tumia marejeo yaliyotolewa katika somo hili kujifunza kila moja ya mifano ya Yesu kwa undani zaidi. Je, unaweza kugundua kanuni za ziada za uinjilisti?
2. Chunguza maisha yako mwenyewe kwa kuzingatia mafundisho juu ya uinjilisti yaliyofunuliwa katika mifano hii:

-Je, unavua bila kukamata?

-Je, unapanda bila kuvuna?

-Je, wewe ni kama mti usiozaa matunda?

-Je, unatafuta "kondoo waliopotea"?

-Je, wewe ni mtumishi mwenye tija?

Je, udongo unapofanyia kazi unasikika?

-Je, unafanya sehemu yako katika kuvuna mavuno ya kiroho katika jumuiya yako mwenyewe?
Taifa lako? Dunia?

SURA YA TISA

MBINU: UINJILISTI BINAFSI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha uinjilisti wa kibinafsi.
- Orodhesha njia tatu za uinjilisti wa kibinafsi.
- Eleza jinsi ya kuiongoza nafsi kwa Kristo.

AYA MUHIMU:

...Wengi wa Wasamaria wa mji ule wakamwamini, kwa ajili ya neno la yule mwanamke, aliloshuhudia, Aliniambia yote niliyoyatenda. (Yohana 4:39)

UTANGULIZI

Umejifunza kwamba mbinu za Agano Jipya za kushiriki Injili zilizumuisha uinjilisti wa kibinafsi na wa kikundi. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kufanya uinjilisti wa kibinafsi. Katika Sura ya Kumi utajifunza jinsi ya kukabiliana na matatizo ambayo unaweza kukutana nayo katika uinjilisti wa kibinafsi.

UINJILISHAJI BINAFSI

Uinjilisti wa kibinafsi ndivyo tu jina linavyoakisi: Ni kushiriki Injili kibinafsi na watu binafsi. Ni uinjilisti wa mtu-kwa-mtu, wa mtu-kwa-mmoja. Uinjilisti wa kibinafsi unafanywa katika mojawapo ya njia tatu zifuatazo:

SHAHIDI WA KIMYA:

Wewe ni shahidi wa kimya wa Injili kwa mtindo wako wa maisha ya Kikristo. Maisha yako yatakuwa shahidi wa jambo fulani, iwe kwa makusudi au la. Ikiwa maisha yako hayapatani na ushuhuda wako wa maneno wa Injili, inawazuia watu kuitikia wokovu.

Ingawa mwenendo wa Kikristo ndio ushuhuda wenye nguvu zaidi wa kimya, watu wengine pia huvaa vito vya "kidini" au hutegemea mistari ya Biblia au picha katika nyumba zao, biashara, au gari. Wakati mwingine vitu hivi husababisha ushuhuda wa maneno wakati mtu ambaye hajaokoka anauliza juu yao.

VIJIKARATASI VYA INJILI:

Trakti za Injili ni jumbe fupi za Neno la Mungu ambazo kwa kawaida huchapishwa kibiashara kwenye vipande vidogo vya karatasi. Wao ni wa gharama nafuu na uzani mwepesi, hivyo idadi kubwa inaweza kubeba na kusambazwa kwa uhuru kwa wale ambao unawasiliana nao.

Unaweza kumpa mtu yeyote trakti ya Injili-- wale unaofanya nao biashara, marafiki, jamaa, hata watu unaowapita barabarani. Unaweza kuambatanisha katika barua unazoandika na kuziacha kwenye maktaba, maduka, mikahawa na ofisi. Unaweza pia kuziweka katika vituo vya basi, treni au ndege.

Unapompa mtu trakti ya Injili sema, "Hapa kuna jambo zuri la kusoma" au "Hapa kuna jambo ambalo lilibadilisha maisha yangu na ningependa kushiriki nawe." Kauli kama hizi mara nyingi husababisha ushuhuda wa maneno wa Injili.

Unapochagua trakti kwa ajili ya uinjilisti wa kibinafsi, zingatia maswali yafuatayo:

1. Je, trakti hiyo inajibu swali ambalo mtu anauliza kweli? Ikifanya hivyo, watu watapendezwa na kuisoma.
2. Je, ni mfupi? Ni lazima iwe fupi na ifike mahali au watu wanaweza kuchoka kuisoma kabla ya kukamilisha ujumbe.
3. Je, inazungumza vyema bila kukosoa imani nyingine?
4. Je, inatumia lugha ya kidini ambayo watu ambao hawajaokoka hawataielewa?
5. Je, chapa ni kubwa vya kutosha kusomeka kwa urahisi?
6. Je, trakti hiyo inashiriki ujumbe wa msingi wa Injili?
7. Je, inatoa fursa ya kuitikia na kumkubali Yesu Kristo kama Mwokozi? Andika jina lako, anwani, na nambari yako ya simu mahali fulani kwenye trakti ili ikiwa mtu anataka msaada zaidi wa kiroho aweze kuwasiliana nawe. Trakti nyingi zinazozalishwa kibiashara hutoa nafasi tupu kwa hili. Trakti si kabadala cha ushuhuda wa maneno, bali ni nyongeza yake. Thamani ya trakti ni kwamba inaweza kuendeleza ushahidi wake baada ya wewe kuondoka.

SHAHIDI WA MANENO:

Ingawa kushuhudia kimyakimya na kushiriki Injili kwa kutumia trakti ni vyema, kumbuka kwamba haya sio Agizo Kuu pekee linalohitaji. Inahitaji kwamba ushiriki Injili kwa maneno.

Ushuhuda wa maneno katika uinjilisti wa kibinafsi kwa kawaida hufanywa kwa msingi usio rasmi badala ya mahubiri rasmi au mafundisho. Inaweza kufanywa kwa kwenda nyumba kwa

nyumba kushiriki Injili. Inaweza kufanywa katika nyumba za wazee, hospitali, magereza, shule, biashara, na katika matukio maalum ya uinjilisti. Unaweza kushiriki Injili binafsi na marafiki, jamaa, majirani, shule na biashara wenza. Unaweza kufanya uinjilisti wa kibinafsi kwa kuwa mshauri katika misa ya msalaba au mfanyakazi wa madhabahu katika kanisa lako. Katika uinjilisti wa kibinafsi, unaweza kushiriki Injili na mtu yeyote ambaye unakutana naye.

Uinjilisti wa kibinafsi unaweza kufanywa kwa mtindo wa mahojiano, kama Yesu alivyofanya na mwanamke kisimani katika Yohana 4. Unaweza kuzingatia jambo ambalo mtu anaona akifanya au hitaji linaloonekana ambalo unaweza kuona analo. Unaweza kuwauliza maswali yanayoongoza ambayo hutoa fursa ya kushiriki Injili.

Uinjilisti wa kibinafsi unaweza kufanywa kwa kushiriki na wengine ushuhuda wa kile Yesu amefanya maishani mwako. Katika Yohana 4, mwanamke Msamaria alirudi mjini na kushiriki uzoefu wake binafsi. Matokeo yake, watu wengi walikuja kukutana na Yesu na kusikia Injili. Maandiko yanaandika hivyo. . .

. . .wengi katika Wasamaria wa mji ule wakamwamini, kwa ajili ya neno la yule mwanamke, aliloshuhudia, Aliniambia yote niliyoyatenda. (Yohana 4:39)

Ushuhuda wa yule mwanamke ulikuwa mfupi, kwa sababu bado alikuwa anajua kidogo juu ya Bwana. Alisema tu, "Aliniambia yote niliyowahi kufanya." Alichojua kuhusu Bwana kilikuwa ukweli kwake. Ilikuwa ni maarifa ya kwanza na Mungu alitumia maneno yake kwa njia ya ajabu.

Mungu atabariki ushuhuda unaoyumba wa mwamini mpya ambaye anajua kibinafsi yale anayozungumza zaidi ya ujumbe sahihi wa kitheolojia wa yule anayehubiri mambo ambayo sio halisi moyoni mwake.

Kushiriki hadithi ya jinsi ulivyomjua Yesu na kile anachomaanisha kwako ni chombo chenye nguvu cha uinjilisti. Ushuhuda wako humtoa Yesu kutoka katika kurasa za Biblia, mbali na dini na kanisa, na kumwonyesha kuwa yu hai na anafanya kazi leo. Watu wanaweza kuwa na uwezo wa kukataa Biblia au dini, lakini hawawezi kukataa ukweli wa uzoefu wa kweli. Mtu mwenye uzoefu huwa hawi na huruma ya mwenye mabishano!

Ikiwa una woga kuhusu kutoa ushuhuda wako, ni vyema kuuandika na kuusoma kabla ya kuwashirikisha wengine. Hapa kuna baadhi ya maswali ya kufikiria unapotayarisha ushuhuda wako:

- Ni nini kilikufanya uanze kumfikiria Mungu?
  - Ulimjuaje Yesu?
  - Kumjua kumeleta tofauti gani katika maisha yako?
  - Ni tofauti gani imefanya katika familia yako?
  - Je, maisha yako yamebadilishwaje?
  - Ni mambo gani ya ajabu au ya ajabu yametokea?
- (Kwa mfano, umeponywa au umetolewa kutoka kwa dawa za kulevya au pombe?)

Baada ya kuandika ushuhuda wako, shiriki kwanza na rafiki Mkristo. Waulize kupendekeza mabadiliko ambayo yanaweza kukusaidia kumwongoza asiyeamini kwa Bwana. Kisha fanyia mazoezi ushuhuda wako hadi uweze kuushiriki bila kutumia maelezo.

Uinjilisti wa kibinafsi unaweza hata kujumuisha kushiriki wimbo na mtu fulani. Mtunga Zaburi Daudi aliandika:

Naye akatia wimbo mpya kinywani mwangu, sifa kwa Mungu wetu; wengi wataona, na kuogopa, na watamtumaini Bwana. (Zaburi 40:3)

Kulingana na mstari huu, wimbo wa sifa kwa Mungu ni ushuhuda ambao unaweza kusababisha wokovu wa wengi.

NAMNA YA KUPELEKA MTU KWA KRISTO

Lengo la uinjilisti wote wa kibinafsi ni kuwaongoza wanaume na wanawake, wavulana na wasichana, kuomba msamaha wa dhambi na kumpokea Bwana Yesu Kristo kama Mwokozi. Kwa miaka mingi, mbinu nyingi za kumwongoza mtu kwa Yesu zimetengenezwa ambazo hutumia idadi tofauti ya pointi na mbinu mbalimbali za kushiriki Injili.

Ingawa mipango kama hii inaweza kusaidia, hakuna njia moja ya uinjilisti wa kibinafsi ambayo itafanya kazi katika kila hali. Kila mtu unayemshuhudia ni tofauti, mwenye mahitaji na matatizo tofauti. Tofauti hizi zinahitaji mbinu mbalimbali badala ya kutumia pointi za kawaida za kukariri. Unahitaji kuwa mwangalifu kwa uongozi wa Roho Mtakatifu, kwani Yeye ndiye anayewavuta watu kwenye wokovu. Anajua hasa kile mtu unayemshuhudia anahitaji, kwani Yeye huchunguza moyo wa mwanadamu.

Jambo moja ambalo watu wote ambao hawajaokoka wanalo sawa, hata hivyo, ni dhambi na hitaji la Mwokozi. Kwa sababu hii, bila kujali jinsi Roho Mtakatifu anaweza kukuongoza kushiriki Injili, ushuhuda wako lazima uelekezwe kwenye lengo la kumwongoza mtu huyo kwa Kristo.

Ili kutimiza hili, mahali fulani katika wasilisho shahidi wako wa kibinafsi lazima ajumuishe yafuatayo:

KUWASILISHA: UJUMBE WA INJILI YA MSINGI:

Rejelea Sura ya Tatu ya mwongozo huu ambayo inaangazia ujumbe wa uinjilisti. Mambo ya msingi ya Injili yametolewa na Paulo katika 1 Wakorintho 15:1-4. Pitia kifungu hiki katika Biblia yako. Ujumbe wa msingi ni kwamba watu wote kila mahali wamefanya dhambi, Yesu alikufa kwa ajili ya dhambi, alizikwa, na alifufuka tena kulingana na Maandiko.

Hapa kuna baadhi ya mistari ya kusaidia katika kuwasilisha Injili:

-Mungu ni Mungu mtakatifu:

I Petro 1:16; Habakuki 1:13

-Kwa kuwa yeye ni mtakatifu, dhambi huwatenganisha watu na Mungu.

- Isaya 59:2
- Dhambi ni ya ulimwengu wote; wote wamefanya dhambi;
Warumi 3:10-12,23
  - Adhabu ya dhambi ni mauti.
Ezekieli 18:20; Warumi 6:23; Zaburi 9:17
  - Mungu hapendi mtu yeyote apotee.
I Petro 3:9; Yohana 3:16; Warumi 5:8
  - Ili kutoa wokovu kwa watu wote, Mungu alitoa dhabihu ya kutosha kwa ajili ya wote.
Waebrania 10:10; Yohana 1:29; Wagalatia 2:20
  - Yesu alibeba adhabu ya dhambi kwa watu wote alipokufa msalabani.
I Petro 2:24; Isaya 53:6,10
  - Toleo la wokovu ni la ulimwengu wote:
1 Timotheo 2:4
  - Amri ya kutubu ni ya watu wote:
Matendo 17:30
  - Mwaliko wa kuamini ni wa ulimwengu wote:
Warumi 10:9-11
  - Mtenda dhambi lazima atubu na kumpokea Yesu ili kufaidika na sadaka hii ya dhambi:
Yohana 1:12; 5:24

KUFUNGA: MWALIKO NA MWITIKIO:

Katika ulimwengu wa biashara, neno "kufunga" ni muhimu sana. "Kufunga" inamaanisha kuhitimisha uuzaji na jibu chanya kutoka kwa mnunuzi mtarajiwa. Kufunga pia ni muhimu katika uinjilisti wa kibinafsi. Kukaribia kumshawishi mtu kumkubali Yesu haitoshi kuwaokoa kutoka Kuzimu. Kama ilivyo katika biashara, kuchelewesha kufunga kwa kungoja kufanya uamuzi baadaye mara nyingi husababisha majibu hasi.

Viongozi katika ulimwengu wa biashara hufundisha kwamba kufunga huanza dakika tu wanapoanza mbinu ya mauzo na mnunuzi mtarajiwa. Katika kipindi chote cha uwasilishaji wanapata mtu huyo kufanya makubaliano kidogo naye. Hii inasababisha makubaliano ya mwisho ya kununua bidhaa zao.

Mbinu hii inaweza kutumika kiroho kwa uinjilisti. Unaposhiriki Injili, mwongoze mtu ambaye hajaokoka kwenye makubaliano madogo. Hii inaweza kufanywa kwa kuuliza maswali kama haya:

- Nini unadhani; unafikiria nini?
- Je! umewahi kufikiria. . .?
- Je, unafikiri watu wanahisi hivyo. . .?
- Je, unafikiri hiyo si ya kawaida?
- Je! umewahi kukutokea hivyo?
- Je! umekuwa na shida hiyo?

Weka mtu huyo kushiriki katika mazungumzo. Toa habari kidogo, kisha uulize swali linalohitaji jibu. Yesu alitumia mbinu hii na mwanamke kisimani katika Yohana 4 na Nikodemo katika Yohana 3.

Unapohitimisha wasilisho lako, jenga juu ya majibu yao wenyewe ili kufunga kwa mwitikio chanya wa mwisho kwa Injili. Kushiriki Injili bila kutoa fursa ya kujibu ni kushuhudia, lakini sio uinjilisti. Tumeitwa kushinda, sio tu kushuhudia. Kufunga uwasilishaji wako wa Injili ni kuuliza, kwa namna fulani, maswali mawili:

1. "Je, unaelewa kile nimekuwa nikikuambia?" Hii inatoa fursa ya kufuta maswali na pingamizi zozote na kuhakikisha kuwa wanaelewa kabla ya kutoa jibu la mwisho.
2. "Je, ungependa kumfanya Yesu Kristo kuwa Bwana na Mwokozi wako?" Mwongoze mtu katika maombi ya kuomba msamaha wa dhambi na kumkubali Yesu Kristo kama Mwokozi.

Daima kumbuka kwamba katika uinjilisti wa kibinafsi unafanya zaidi ya kuuza bidhaa au kukuza kanisa au dhehebu. Unashughulika na hatima ya milele ya roho. Kuingia katika Ufalme wa Mungu ni sawa na kukubali mwaliko wa arusi, kama Yesu alivyodokeza katika mfano Wake wa karamu ya arusi katika Mathayo 22:2-5. Wale tu wanaoitikia mwaliko vyema wanaweza kuingia. Haitoshi kusema, "Ninapanga kuhudhuria." Yesu alipowaambia wanafunzi wake, "Nifuateni, nami nitawafanya ninyi wavuvi wa watu." (Mathayo 4:19) Alikuwa akitoa kielelezo cha asili cha kweli ya kiroho. Hakuna mvuvi anayetupa tu kamba au wavu wake. Ni lazima pia aivute ili kukamata.

FUATILIA: UWANAFUNZI:

Katika Agizo Kuu lililorekodiwa katika Mathayo 28:19-20, kuna aina mbili za mafundisho zilizotajwa. Ya kwanza ni kushiriki Injili ili kuwaongoza watu kwenye wokovu. Pili ni mafundisho ya waongofu wanya baada ya kumkubali Bwana. Uinjilisti (aina ya kwanza ya mafundisho) haukamiliki bila uanafunzi (mafunzo ya ufuatiliaji). Waongofu wote wanya wanapaswa kupokea huduma ya ufuatiliaji baada ya kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi wao. Ufuatiliaji wa haraka unajumuisha uhakikisho wa wokovu, kumkiri Kristo hadharani, ubatizo wa maji, ubatizo katika Roho Mtakatifu, kuendeleza maisha ya ibada, na kuwa sehemu ya kanisa la mtaa. Utajifunza zaidi kuhusu ufuatiliaji katika Sura ya Kumi na Tatu yenye kichwa "Maamuzi au Wanafunzi?"

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha uinjilisti wa kibinafsi.

---

3. Orodhesha njia tatu za uinjilisti wa kibinafsi.

---

4. Eleza jinsi ya kumwongoza mtu kwa Kristo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Watu wengi ambao hawajaokoka wanaishi katika mataifa yaliyofungwa kwa njia za kimila za uinjilisti. Wamishenari wa kigeni hawapewi viza na hakuwezi kuwa na utangazaji wa wazi wa Injili katika mikutano ya kidini au matukio kama hayo.

Katika mataifa haya, uinjilisti wa kibinafsi ni muhimu zaidi. Njia moja waamini kuinjilisha katika mataifa haya ni kwa kitu kinachoitwa "kutengeneza hema." Tayari umejifunza jinsi Mtume Paulo alivyofanya kazi ili kujiruzuku kupitia taaluma yake ya kutengeneza mahema.

Katika mataifa ambayo yamefungwa kwa uinjilisti wa kimapokeo, waumini sasa wanaingia kwa visa vya kazi, kupata kazi za kujikimu, na kisha kushiriki Injili kibinafsi na wale walio karibu nao. Ingawa waamini hawa wanafanya kazi za kimwili, kazi yao kuu ni uinjilisti wa kibinafsi. Dhana hii ya kushiriki Injili inaitwa "kutengeneza mahema."

2. Unapofanya uinjilisti wa kibinafsi, kuwa mwangalifu kuhusu kutumia maneno ya kidini au misemo ambayo mtu ambaye hajaokoka hawezi kuelewa. Haya yanaweza kujumuisha "kuokoka, kuzaliwa mara ya pili, kujazwa na Roho, Mkristo, haleluya," nk. Mengi ya maneno haya ni ya kawaida kwako kama mwamini, lakini ambao hawajaokoka hawaelewi.
3. Katika uinjilisti wa kibinafsi, usisite kushiriki Injili na watoto. Fanya uwasilishaji rahisi wa vipengele vya msingi vya Injili. Ikiwa wanaweza kuelewa haya, piga mwitikio na uwaongoze kwa Yesu.
4. Unaweza kubadilisha mazungumzo ya kawaida kuwa fursa za kushiriki Injili. Hapa kuna baadhi ya mapendekezo:

*****

Wakati mtu anauliza: "Je, unaweza kuniambia ni saa ngapi?"

Jibu: "Kulingana na saa yangu au kulingana na Biblia?"

Endelea na mazungumzo: Wape wakati halisi, lakini waambie kwamba Biblia pia inazungumza juu ya wakati. Inasema ni wakati wa wote wasiomjua Bwana kutubu na kuja kwake.

*****

Wakati mtu anauliza: "Nini kipya?"

Jibu: "Unataka kusikia habari gani? Habari njema au mbaya?"

Endelea na mazungumzo: Jibu lao pengine litakuwa "Habari Njema"--hivyo shiriki habari njema za Injili.

*****

Wakati mtu anakupiga kwa bahati mbaya na kusema: "Samahani. Samahani."

Jibu: "Hiyo ni sawa. Ajali zitatokea. Au labda haikuwa ajali. . ."

Endelea na mazungumzo: "Labda hii ilikusudiwa kutokea ili niweze kushiriki nawe kitu cha pekee sana."

*****

Wakati karani anakupa mabadiliko mengi, rudisha pesa na useme: "Umenirudishia pesa nyingi."

Endelea na mazungumzo: "Kuna wakati katika maisha yangu ningeweka, lakini tangu nimekuwa Mkristo mambo yamebadilika." Kisha shiriki jinsi Injili imeathiri maisha yako.

*****

Wakati karani wa duka anauliza: "Naweza kukusaidia?"

Jibu: Ndio, kama utaniruhusu nikusaidie kwa malipo.

Endelea na mazungumzo: Karani labda atauliza, "Unaweza kunisaidiaje?" Mwambie!

*****

Mtu anapomba mwanga wa sigara, sema: "Sizitumii tangu mlipuko."

Endelea na mazungumzo: Inakaribia kuhakikishiwa kwamba mtu atauliza, "Ni mlipuko gani?" Jibu, "Lile lililotokea katika maisha yangu nilipokuwa Mkristo."

*****

Unapojibu simu na mtu anasema, "Samahani. Nina nambari isiyo sahihi."

Jibu: "Hapana, ulipiga nambari sahihi."

Endelea na mazungumzo: Pengine watasema, "Unamaanisha nini.?" Waambie kwamba labda hii ilitokea ili kuwapa fursa ya kusikia kuhusu kitu ambacho kinaweza kubadilisha maisha yao na hatima ya milele.

*****

Je, unaweza kufikiria fursa nyingine za kipekee ambazo wawasiliani wa kila siku wanaweza kutoa katika suala la kushiriki Injili? Fikiria kuhusu hili, tayarisha baadhi ya majibu yako mwenyewe, na uwe tayari kuyatumia.

Kumbuka kila wakati, hata hivyo, hakuna njia moja inayofaa katika kila hali. Kuwa wazi kwa uongozi wa Roho Mtakatifu. Njia yake ni sawa kila wakati!

6. Utaelewa umuhimu wa uinjilisti wa kibinafsi unapozingatia yafuatayo:

-Uinjilisti wa Misa ni muhimu, lakini watu wengi ambao hawajaokoka hawatafika kumsikiliza mwinjilisti. Hakuna wainjilisti wengi wa kutosha, na kuna nchi nyingi ambapo njia hii hairuhusiwi kwa sababu ya kanuni za serikali.

-Uinjilisti wa Redio ni mzuri, lakini watu wengi duniani hawana redio. Wakati serikali zinazopinga Ukristo zinapokuwa madarakani, zinaondoa njia hii.

-Uinjilisti wa Televisheni ni mzuri, lakini watu wengi wa ulimwengu hawana televisheni. Wakati serikali zinazopinga Ukristo zinapokuwa madarakani, pia huondoa njia hii.

-Uinjilisti wa Fasihi una nafasi yake, lakini watu wengi hawawezi kusoma, hakuna maandiko ya kutosha, na hatuwezi kupata maandiko ya Kikristo katika mataifa fulani.

-Uinjilisti Unaozingatia Majengo ya Kanisa una nafasi yake, lakini wengi hawana majengo ya makanisa. Hakuna wakati au pesa ya kujenga majengo ya kutosha kuinjilisha ulimwengu kwa njia hii. Majengo ya makanisa yamekatanzwa katika mataifa mengi.

Mbinu nyingine zote za uinjilisti kwa pamoja hazitawahi kuinjilisha ulimwengu bila uinjilisti wa kibinafsi.

7. Jifunze uinjilisti binafsi unaofanywa na Yesu:

-Andrea, Yohana, na Petro:	Yohana 1:35-42
-Filipo na Nathanaeli:	Yohana 1:43-51
-Nikodemo:	Yohana 3
Mwanamke wa Samaria:	Yohana 4
-Mkuu:	Yohana 4:46-54
-Wito wa Simoni, Andrea, Yohana, na Yakobo:	Luka 5:1-11
-Mkoma:	Marko 1:40-45
-Mpooza alibebwa na rafiki zake:	Marko 2:1-12
-Wito wa Mathayo:	Marko 2:13-17
-Mgonjwa huko Bethzatha:	Yohana 5
-Mtu mwenye mkono uliopooza:	Luka 6:6-11
-Jemadari:	Luka 7:1-10
-Mjane wa Naini:	Luka 7:11-17
-Mwanamke mwenye dhambi katika nyumba ya Simoni:	Luka 7:36-50
-Mwenye pepo wa Gadarene:	Marko 5:1-20

-Yairo na familia yake:	Marko 5:21-43
-Mwanamke mwenye kutoka damu:	Marko 5:25-34
-Wale vipofu wawili:	Mathayo 9:27-31
-Mwenye pepo bubu:	Mathayo 9:32-34
-Mwanamke Msirofoinike:	Mathayo 15:21-28
-Kiziwi na bubu:	Marko 7:32-37
-Kipofu karibu na Bethsaida:	Marko 8:22-26
-Kijana mwenye pepo:	Marko 9:14-29
-Mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi:	Yohana 8:1-11
-Wale watatu wanaotarajiwa kuwa wanafunzi:	Luka 9:51-62
-Wakili:	Luka 10:25-37
-Mtu aliyezaliwa kipofu:	Yohana 9
-Mwanamke akainama pamoja:	Luka 13:10-21
-Mtawala kijana tajiri:	Mathayo 19:16-22
-Vipofu karibu na Yeriko:	Marko 10:46-52
-Zakayo:	Luka 10:1-10
-Yuda Iskariote:	Luka 22; Yohana 13; Mathayo 27
-Pilato:	Yohana 18-19; Luka 23
-Herode:	Luka 23; Marko 15
-Wale wezi wawili:	Luka 23:32-43
8. Jifunze uinjilisti wa kibinafsi katika kitabu cha Matendo:	
-Petro na Yohana pamoja na kilema:	3:1-11
-Filipo na Simoni mchawi:	8:9-24
-Filipo na towashi:	8:26-40
-Anania na Sauli wa Tarso:	9:10-20
-Petro pamoja na Enea na Dorkasi:	9:32-42
-Petro pamoja na Kornelio:	10:1-11,18
-Paulo pamoja na Eliman:	13:6-12
-Barnaba na Sauli pamoja na Sergio Paulo:	13:7-12
-Paulo na Sila pamoja na Lidia:	16:12-15
-Paulo na Sila pamoja na mlinzi wa gereza wa Filipi:	16:23-40
-Uinjilisti wa Paulo wa nyumba kwa nyumba huko Efeso:	20:17-35
-Paulo akiwa na Felisi na Drusila:	24:24-27
-Paulo akiwa na Mfalme Agripa: sura ya	26
-Paulo akiwa na Publio na baba yake:	28:7-11
-Paulo katika nyumba yake huko Rumi:	28:16-31

SURA YA KUMI

MBINU: KUKABILIANA NA MAGUMU

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Eleza kwa nini watu hutoa visingizio.
- Shughulikia matatizo ya kawaida yanayotokea katika uinjilisti wa kibinafsi.

AYA MUHIMU:

Kwa maana mambo yake yasiyoonekana tangu kuumbwa ulimwengu yanaonekana, na kufahamika kwa kazi yake; yaani, uweza wake wa milele na Uungu wake; ili wasiwe na udhuru. (Warumi 1:20)

UTANGULIZI

Somo hili linatoa miongozo ya kukabiliana na hali ngumu unazoweza kukutana nazo katika uinjilisti. Haiwezekani kushughulikia kila ugumu unaoweza kuwa nao, lakini tumezingatia matatizo ya kawaida zaidi.

Kumbuka kwamba haya ni mapendekezo tu ya kukabiliana na matatizo kulingana na uzoefu wa wale ambao wamejishughulisha na uinjilisti hapo awali. Ni muhimu kwamba utegemee kwanza nguvu za Roho Mtakatifu katika hali ngumu, kwani kila moja ni ya kipekee.

KUELEWA KWANINI WATU WANATOA VISINGIZIO

Inafaa ikiwa unaelewa kwa nini watu hutoa visingizio au kuibua pingamizi katika mikutano ya uinjilisti. Wakati fulani Shetani huingiza maswali au pingamizi katika akili ya mtu. Siku zote kumbuka kwamba uko katika vita vya kiroho kwa ajili ya roho za wanaume na wanawake.

Baadhi ya watu huibua pingamizi ambazo si asilia nazo. Wamesikia mtu mwingine akiwaleta na wanasimama tu au wanajaribu kukuondoa kwenye mada. Wengine huleta pingamizi ambazo kwa kweli zinawazuia kufanya uamuzi kwa ajili ya Kristo. Haya lazima yashughulikiwe kwa mafanikio kabla ya kukubali Injili.

Kila udhuru au pingamizi linaweza kujibiwa na Neno la Mungu. Usiruhusu kamwe pingamizi zichochee hasira yako au kukulazimisha kwenye mabishano. Hili linapotokea unapoteza udhibiti wa kukutana kwa uinjilisti na kisingizio kinatimiza kusudi lake kikamilifu.

Salio la somo hili limepangwa kwa vichwa vinavyoelezea majibu mbalimbali unayoweza kupokea unaposhiriki Injili. Unapojifunza haya, kumbuka kile Mungu anasema kuhusu visingizio:

Kwa maana mambo yake yasiyoonekana tangu kuumbwa ulimwengu yanaonekana, na kufahamika kwa kazi yake; yaani, uweza wake wa milele na Uungu wake; ili wasiwe na udhuru. (Warumi 1:20)

"SIPO MZURI WA KUTOSHA"

au

"MIMI NI MWENYE DHAMBI KUBWA SANA"

Baadhi ya watu wanahisi hawafai vya kutosha kuja kwa Bwana na wanataka kungoja ili wajifanye bora zaidi.

Waonyeshe kwamba Mungu anahitaji imani, wala si kufaa kiadili. Yesu alikuja ulimwenguni kuokoa wenye dhambi, sio wenye haki (Mathayo 9:12-13; Luka 18:19). Marekebisho ya nje hayatoshi ikiwa moyo unabaki bila kubadilika. Tumia mistari ifuatayo: Isaya 1:18-19; Matendo 2:38; 1 Timotheo 1:15; 1 Yohana 1:7; Yohana 6:37; Ufunuo 22:17; Warumi 5:8,16,20.

"MAISHA YA KIKRISTO NI MAGUMU SANA"

Mwonyeshe kwamba "njia ya mkosaji ni ngumu" (Mithali 13:15). Yesu anafundisha kwamba nira yake ni laini na mzigo wake ni mwepesi (Mathayo 11:28). Anasa za dhambi ni za muda mfupi tu lakini furaha ya kweli na ya kudumu huja kupitia wokovu (I Petro 1:5 na Yuda 24).

"SIWEZI KUZIACHA NJIA ZANGU UOVU"

Kubaliana naye na ushiriki muhtasari wa Warumi 7 unaokubaliana na kauli yake. Kisha amua ikiwa shida yake ni "hawezi" au "hawezi." Eleza kwamba anapokuwa mwamini anaweza kufanya mambo yote kwa nguvu za Roho Mtakatifu (Wafilipi 4:13) Sisitiza kwamba dhambi ni utumwa, na njia pekee anayoweza kuepuka ni kupitia damu ya Yesu (Yohana 8:14). 34; Warumi 7-8).

"MOYO WANGU NI MGUMU SANA"

Muulize ikiwa inawezekana kubadilishwa, angetaka hivyo? Kisha shiriki Ezekieli 36:26-27 na Yohana 6:37.

"NITAKUWA NA MARAFIKI WENGI KUZIMU"

Hili ni kweli, lakini mwonyeshe ni aina gani ya kundi litakuwa kwa kutumia Ufunuo 22:15 . Shiriki pamoja naye kwamba ushirika wa marafiki au watu wa ukoo hautapunguza dhiki inayofafanuliwa katika Ufunuo 20:10.

"SIAMINI BIBLIA"

au

"SIELEWI BIBLIA"

Eleza kwamba hakuna anayeelewa kila kitu kikamilifu, lakini jibu ambalo Mungu anahitaji kuhusu wokovu linaeleweka kwa urahisi sana. Eleza kwamba kuna baadhi ya mambo ambayo hayawezi kueleweka mpaka awe muumini. (Ona 1 Wakorintho 2:14.)

Ona ikiwa kuna ugumu wowote katika kuelewa Yohana 3:16; Matendo 16:31; 2:38; 3:19; Warumi 10:9-10; Matendo 22:16; na 6:1-4. Pia tumia mistari ifuatayo: Yohana 7:17; 1 Yohana 5:9-12; Marko 16:16; 2 Timotheo 3:16-17.

"KUNA UKINZANI MWINGI KATIKA BIBLIA"

Wakati fulani watu wamesikia tu wengine wakitumia kisingizio hiki na wanarudia tu kile walichosikia. Mwambie akuonyeshe moja ya ukinzani. Kawaida mtu hawezi kufanya hivi. Ikiwa wanakuonyesha kile wanachofikiri ni kupingana, eleza. Kama hujui jibu, tafuta!

"NINAFANYA KADIRI NINAVYOWEZA"

au

"NIMETOSHA TAYARI"

Hii inaweza kuwa kweli katika suala la viwango vya maadili na matendo mema, lakini sisi si kuokolewa kwa misingi ya haya. Tumia mistari ifuatayo: Isaya 64:6; Waefeso 2:8-9; Tito 3:5; 1 Yohana 1:7; Matendo 17:30; 22:16; Wafilipi 3:4-7; Warumi 2:1; 14:13

"WENGINE WANASIMAMA KATIKA NJIA YANGU"

Mtu anaweza kutumia kisingizio kwamba mtu wa ukoo au rafiki atampinga au kumcheka ikiwa atakuwa mwamini. Soma maonyo katika Luka 9:26; Warumi 14:12; na Matendo 5:29. Ajue mateso yanatarajiwa (2 Timotheo 2:12; 3:12; 2 Wakorintho 4:16,18). Wanaweza pia kudai wanataka kumngoja mtu mwingine, kama vile mume au mke wao. Tumia Mathayo 10:37. Huenda wakaogopa kupoteza marafiki wao wenye dhambi ikiwa watakuwa Mkristo. Shiriki Yakobo 4:4, Zaburi 1:1-2, na Mithali 18:24.

"KANISANI KUNA WANAFIKI"

Kukubaliana naye. Yesu alisema hivi ndivyo itakavyokuwa (Mathayo 13:25,47). Lakini hii haiathiri madai ya Kristo juu ya nafsi yake mwenyewe. Mwonyeshe kwamba hakuna wanafiki watakaokuwa Mbinguni (Ufunuo 21:8). Labda ameumizwa na waumini wengine. Mkumbushe kwamba 1 Wakorintho 2:5 inasema imani yetu inakaa kwa Mungu kuliko wanadamu. Mkumbushe kwamba atajijibu mwenyewe wakati wa hukumu, na si wengine. Shiriki Warumi 2:1-5 na Ufunuo 20:12.

"SIWEZI KUAMUA NITAJIUNGA NA DHEHEBU GANI"

au

"MIMI NI WA IMANI NYINGINE"

Onyesha kwamba Biblia haituamuru kujiunga na dhehebu fulani, bali kuwa sehemu ya Kanisa moja la kweli kupitia tukio la kuzaliwa mara ya pili. Usimualike mtu yeyote kujiunga na dhehebu, bali kumtii Yesu na kuwa sehemu ya Mwili wa Kristo (Matendo 2:47). Wakumbushe kwamba wokovu uko kwa Yesu pekee, si katika ushirika wa kanisa (Matendo 4:12).

"NIMECHELEWA SANA KWANGU"

Udhuru huu unaweza kutolewa na mtu anayejiona kuwa mwenye dhambi mkuu na/au mtu ambaye ameishi maisha yake yote katika dhambi na sasa ni mzee kabisa. Mkumbushe kwamba Mungu hataki mtu yeyote apotee (2 Petro 3:9) na kwamba hata mwizi msalabani aliokolewa katika dakika za mwisho za maisha yake (Luka 23:43).

"AFADHALI NISIMPOKEE KRISTO SASA"

Msomee mistari ifuatayo: Isaya 55:6; Mathayo 24:44; Matendo 17:30; 22:16; 2 Wakorintho 6:2; Yoshua 24:15; 1 Wafalme 18:21; Waebrania 2:3; Yakobo 4:13-14

"SHIDA YANGU NI NGUMU SANA"

Mungu ndiye jibu la matatizo magumu. Shiriki 2 Wakorintho 12:9-10; Mathayo 19:26; Wafilipi 4:13.

"NIMETAFAUTA LAKINI SIPATI"

Baadhi ya watu wanadai wamekuwa wakitafuta uzoefu na Bwana lakini hawajaweza kuupata. Shiriki mistari ifuatayo: Yereimia 29:13; Luka 19:10; Yohana 1:12

"MUNGU NI MWEMA SANA KUNIADHIBU"

Shiriki Warumi 2:4-5; 2 Petro 3:9-11; Yohana 5:40; Ezekieli 33:11.

"SIWEZI KUMSAMEHE MTU"

Mara nyingi watu hutumia kisingizio kwamba hawawezi kumsamehe mtu ambaye amewakosea, kwa hivyo hawawezi kuokolewa wenyewe. Ni kweli kwamba hii inaweza kuwa haiwezekani kwa akili isiyozaliwa upya, lakini kama Mkristo, Mungu anaweza kuwasaidia kufanya hivyo. Shiriki Marko 11:25 na Yakobo 4:6.

"HAIWEZEKANI KWA SABABU YA BIASHARA YANGU"

Watu fulani hutumia kisingizio hicho kwa sababu wanafikiri kuwa mwamini kunamaanisha kwamba wanapaswa kuacha kazi yao na kwenda katika huduma ya wakati wote. Eleza kwamba

hii sivyo. Uliza ni biashara gani anayofanya. Ikiwa taaluma yake haipatani na kanuni za Kikristo, basi itakuwa muhimu kuiacha. Ni bora kufanya hivyo kuliko kupoteza roho yake. Shiriki Marko 8:36.

"NILIJARIBU MARA MOJA NA NIKASHINDWA"

au

"NAOGOPA NITASHINDWA"

Mpongeze kwa unyofu wake wa kuhangaikia kushindwa, lakini onyesha kwamba Mungu ameahidi uwezo wa kumsaidia kushinda dhambi. Shiriki Warumi 8:37; 1 Wakorintho 10:13; I Petro 1:5; 2 Timotheo 1:12; na Waebrania 13:5.

Fikiria sababu zinazoweza kuwafanya wafeli. Je, walijaribu badala ya kumtumaini Mungu? Je, walifunika dhambi zao badala ya kuziungama? Je, waliienda njia ya ulimwengu badala ya Neno la Mungu? Je, walisoma Biblia, kusali, na kuhudhuria kanisa kwa ukawaida?

Unda matumaini na umtie moyo ajaribu tena. Mkumbushe kwamba rehema za Mungu zinafanywa upya kila siku na hazishindwi kamwe (Maombolezo 3:21-24). Shiriki pia 2 Wakorintho 9:8; 12:9; 1 Yohana 1:9; Yuda 24; 2 Timotheo 1:12; 1 Petro 1:5. Ni kuamini, si kujaribu, ndiko kunakoleta wokovu. Shiriki Yohana 1:12; na Warumi 4:3-5.

"SINA UHAKIKI"

Wakati mwingine unapompeleka mtu kwa Bwana hana uhakika wa wokovu. Mwambie kwamba kukataa kuamini Neno la Mungu ni dhambi (Warumi 14:23). Shiriki mistari ifuatayo kuhusu uhakikisho wa wokovu: Yohana 1:12; 3:16,18,36; 5:24; Matendo 10:43; 13:39; Waefeso 1:17-20; 2:8; Yuda 24, 2 Timotheo 1:12; I Petro 1:5,18-19; 1 Yohana 1:7; 5:13; Waebrania 9:22-10:22; 2 Wakorintho 5:17; Warumi 5:1,9; 3:25; 8:16.

KUKATALIWA KABISA

Soma Luka 10:10-12. Unapohubiri Injili na kukataliwa kabisa, unapaswa kwenda kwa mtu mwingine au eneo ambalo linakubalika.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Kwa nini watu hutoa visingizio katika mikutano ya uinjilisti?

---

3. Je, unawezaje kukabiliana na matatizo yafuatayo yanayotokea katika uinjilisti wa kibinafsi? Andika majibu yako kwenye karatasi tofauti.

"Mimi si mzuri vya kutosha."
"Maisha ya Kikristo ni magumu sana."
"Siwezi kuacha njia zangu mbaya."
"Moyo wangu ni mgumu sana."
"Nitakuwa na watu wengi kuzimu."
"Siamini katika Biblia."
"Kuna mikanganyiko mingi sana katika Biblia."
"Ninafanya bora niwezavyo."
"Wengine wamesimama katika njia yangu."
"Kuna wanafiki kanisani."
"Mimi ni wa imani nyingine."
"Nimechelewa sana kwangu."
"Ni afadhali nisimkubali Kristo sasa."
"Matatizo yangu ni magumu sana."
"Nimekuwa nikitafuta, lakini sijaweza kupata."
"Mungu ni mwema sana hawezi kuniadhibu."
"Siwezi kumsamehe mtu."
"Haiwezekani kwa sababu ya biashara yangu."
"Nilijaribu mara moja nikashindwa."
"Sina uhakika."

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

Yafuatayo ni baadhi ya mambo ya kukumbuka unapokabiliana na matatizo katika uinjilisti:

1. Kumbuka kwamba unashiriki katika vita vya kiroho juu ya roho za wanaume na wanawake. Usipigane vita vya kiroho na silaha za kimwili za mjadala na hasira.
2. Usitupilie mbali tu pingamizi kama si muhimu. Inaweza kuwa muhimu sana kwa mtu.
3. Usitumie muda mwingi kwa kisingizio. Ishughulikie haraka, kwa upole, na kwa ufanisi, kisha urejee kwenye jambo kuu la mjadala ambalo ni kujitoa kwao kwa Kristo.
4. Usibishane.
5. Usikasirike.
6. Uwe na adabu na busara.
7. Mtegemee Roho wa Mungu na Neno la Mungu.
8. Endelea kurudi kwenye jambo kuu.
9. Usikemee.
10. Usilaani.
11. Usikate tamaa na kukata tamaa.

SURA YA KUMI NA MOJA

NJIA: UINJILISHAJI WA UENENEZAJI KABISA KABISA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "uinjilisti wa kueneza."
- Fanya muhtasari wa msingi wa Biblia wa uinjilisti wa kueneza.
- Jadili kanuni za msingi za uinjilisti wa kueneza.
- Jadili muundo wa uinjilisti wa kueneza.
- Eleza jinsi mchungaji wa mtaa anaweza kuandaa mkutano wake kwa ajili ya uinjilisti wa kueneza.

AYA MUHIMU:

kwa nguvu za ishara na maajabu, kwa uweza wa Roho wa Mungu; hata kutoka Yerusalemu na kando kando mpaka Iliriko nimeihubiri kwa utimilifu Injili ya Kristo. (Warumi 15:19)

UTANGULIZI

“Kushiba” maana yake ni “kujaza kabisa kitu kinachopenyeza”. Uinjilisti wa kueneza ni njia ya kueneza Injili inayofanya kazi kama chachu katika unga wa mkate. Kusudi lake ni kueneza Injili hadi eneo lote lipenye na kuathiriwa. Kuanzia kwanza katika jumuiya ya wenyeji (Yerusalemu yako), uinjilisti wa kueneza huenea ili kupenyeza jimbo lako au jimbo na hatimaye taifa lako.

MSINGI WA KIBIBLIA WA UINJILISHAJI WA UENEZAJI KABISA KABISA

Maneno "uinjilisti wa kueneza" haipatikani katika Biblia, lakini pia uinjilisti, uinjilisti wa kibinafsi, au uinjilisti wa wingi. Mkazo wa Agano Jipya ni juu ya kazi ya uinjilisti ingawa maneno haya mahususi hayatumiki.

Hata hivyo, uinjilisti wa kueneza umeonyeshwa vyema katika Agano Jipya. Baraza la jiji liliripoti kwamba mitume walikuwa wamejaza Yerusalemu na mafundisho yao (Mdo. 5:28). Makanisa katika Uyahudi yote, Galilaya na Samaria yalijengwa. Wote waliokaa Lida na Saroni walimgeukia Bwana na Yopa yote ilijulishwa Injili (Matendo 9:31,35,42). Maelfu ya Wayahudi walimgeukia Bwana (Matendo 21:20). Huko Antiokia ya Pisidia na Efeso, ilirekodiwa kwamba “Neno la Bwana likaenea katika nchi yote” (Matendo 13:49).

Wote walioishi Asia walisikia Neno la Mungu, (Matendo 19:10), na labda ripoti kuu juu ya uinjilisti wa kueneza ilitoka kwa kalamu ya Mtume Paulo:

kwa nguvu za ishara na maajabu, kwa uweza wa Roho wa Mungu; hata kutoka Yerusalemu na kando kando mpaka Iliriko nimeihubiri kwa utimilifu Injili ya Kristo.

Naam, vivyo hivyo nimejitahidi kuihubiri Injili si mahali pale ambapo Kristo hajatajwa, nisije nikajenga juu ya msingi wa mtu mwingine. . .

Lakini kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Wale wasionenwa habari zake watawaona." na wale ambao hawajasikia wataelewa. (Warumi 15:19-21)

KANUNI ZA MSINGI ZA UINJILISTI WA KUENEZA

Uinjilisti wa kueneza unategemea kanuni zifuatazo:

UVUNAJI NYINGI UNAHITAJI KUPANDA NYINGI:

Mtume Paulo aliliambia kanisa la Korintho:

Lakini nasema neno hili, Apandaye haba atavuna haba; na apandaye kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu. (2 Wakorintho 9:6)

Ikitumika kwa uinjilisti, sheria hii ya mavuno ina maana kwamba ni kanisa pekee linalofanya kazi ya uinjilisti ndilo linaloweza kutarajia kuvuna roho zilizopotea. Haijalishi jinsi mbegu ilivyo nzuri, ardhi yenye rutuba kadiri gani, au jinsi mkulima anavyokuwa stadi, hawezi kuvuna bila kupanda kwanza. Wachungaji na makanisa wasiopanda katika uinjilisti hawavuni matokeo ya uinjilisti. Uinjilisti wa kueneza unahitaji kuwekeza muda, watu, juhudi, maombi, machozi, na fedha katika uinjilisti.

WACHACHE WALIOJITOLEA WANAWEZA KUATHIRI TAIFA:

Rekodi ya Biblia inafunua kwamba Mungu hapendi kufanya kazi na wengi, bali na wachache. Utakumbuka kwamba Mungu aliwarudisha mashujaa wa ziada wa jeshi la Gideoni na alitumia kikundi kidogo cha watu 300. Iliwachukua tu wanafunzi wachache waliojazwa na Roho ili "kupindua ulimwengu" (Matendo 17:6), na hivyo ndivyo tu inavyohitajika leo.

Hata kama kila mwamini angehamasishwa kwa ajili ya uinjilisti, katika baadhi ya miji na mataifa, bado wangukuwa wachache kwa kulinganisha na jumla ya watu. Lakini hii haizuii uinjilisti wa kueneza. Mungu anapofanya mambo makuu kupitia watu wachache, utukufu wote unamwendea yeye badala ya mwanadamu.

KILA MUUMINI LAZIMA AHAMASISHWE:

Uinjilisti wa kueneza unahitaji kwamba kila mwamini ahamasishwe na kuhamasishwa kwa ajili ya kazi ya uinjilisti. Uhamasishaji huu unahusisha uhusiano wima kutoka kwa Mungu kwako, unaokuchochea kwa huruma kwa ulimwengu unaopotea na unaokufa. Pia inahitaji uhusiano

mlalo kutoka kwa mtu mmoja hadi mwingine. Mungu anapokusogeza kwa Roho wake, bidii yako inakuwa ya kuambukiza na kuenea kwa wengine.

Kijadi, uinjilisti umejikita karibu na mchungaji. Katika uinjilisti wa kueneza, msisitizo unabadilika kutoka kwenye mimbari hadi kwenye kiti. Lakini sio vuguvugu linalomweka kando mchungaji, kwa kuwa jukumu lake kama kiongozi ni muhimu zaidi kuliko hapo awali. Yeye ndiye wa kuhamasisha kutaniko la mahali.

Uhamasishaji wa kanisa kwa ajili ya uinjilisti lazima uegemee kwenye dhana ya Kimaandiko ya karama za kiroho, huku kila mshiriki akifanya kazi katika eneo ambalo amejaliwa. (Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime "Mbinu za Uhamasishaji" inaelezea "uhamasishaji unaotegemea zawadi" kwa kina.)

UHAMASISHAJI UKO NDANI YA MFUMO WA KANISA:

Katika uinjilisti wa kueneza tunapozungumza juu ya kanisa, tunamaanisha kusanyiko la mahali, kanisa kama dhehebu au kikundi cha makanisa, na Kanisa kama jumuiya ya ulimwengu ya waumini wa kweli.

Uinjilisti wa kueneza unapaswa kuhusisha kanisa la mtaa, lakini pia unapaswa kuenea kwa viwango vya madhehebu. Ikiwa kila kanisa la mtaa na kila dhehebu lingejitoe lenyewe kwa uinjilisti wa kina kama huu, hii ingesababisha kuhamasishwa kwa jumuiya ya ulimwengu ya waumini wa kweli. Msingi wa mfumo huu wa uhamasishaji ni kusadiki kwamba Kanisa ni njia ambayo Mungu ameichagua kufunua siri ya Injili kwa ulimwengu (Waefeso 3:9-10).

MKAZO NI KWA "NENDA" BADALA YA "NJOO":

Katika nyakati za kisasa makanisa mengi yamechukua mtazamo wa "njoo" kwa uinjilisti. Wanafungua milango ya kanisa lao wakati wa huduma na kungoja wale ambao hawajaokoka waje. Lakini Agano Jipya linafundisha mbinu ya "kwenda". Kanisa linapaswa kwenda ulimwenguni na Injili. Uinjilisti wa kueneza unahitaji watu kutoka nje ya viti na kuingia ulimwenguni. Msukumo mkuu wa uinjilisti unafanywa na kanisa, lakini si kanisani.

UMOJA KATIKA ROHO UNAHITAJIKA:

Uinjilisti wa kueneza unahitaji ushuhuda wa umoja na waumini wengine na madhehebu mengine. Shahidi kama huyo hahitaji maelewano ya imani za kibinafsi au za kimadhehebu

msisitizo. Ni umoja wa roho unaowezeshwa na Roho wa Mungu (1 Wakorintho 12:13). Roho zetu zimeunganishwa kwa kazi ya uinjilisti.

Watu wa Mungu wanaitwa Mwili wa Kristo (Waefeso 4:12). Ikiwa hii ni kweli, basi tunapaswa kutenda kama chombo na sio wanachama wasio na uhusiano na wasioratibiwa. (Utajifunza zaidi kuhusu hili unapojifunza "*Mtandao kwa Ajili ya Uinjilisti*" katika Sura ya Kumi na Tano.) Uinjilisti wa kueneza hujaribu kusajili makanisa, misheni, madhehebu na mashirika mengi iwezekanavyo ili kushirikiana katika uinjilisti.

NI ILIMWENGU MZIMA KIASILI:

Agizo Kuu lilitolewa kwa wafuasi wote wa Kristo na amri ilikuwa kwa kila kiumbe. Uinjilisti wa kueneza unamaanisha kutumia kila njia halali inayopatikana, kufikia kila mtu, kuwasilisha Injili nzima kwa watu wote.

Mara nyingi, malengo yetu ya uinjilisti yanawekwa chini sana. Tumefikiria tu kwa suala la eneo moja ndogo la kijiografia. Kufanya kazi na fedha chache na maono madogo, wakati mwingine tunaamini kuwa tumetimiza wajibu wetu wakati tumefanya kazi katika sehemu ndogo ya jiji au nchi.

Kristo alipotuumuru kwenda kuwafunza mataifa alikusudia tufikie mataifa yote. Uinjilisti wa kueneza ni wa kimataifa katika asili, kwani mataifa yote yanapofikiwa ulimwengu utafikiwa.

MFUMO WA UINJILISHAJI WA KUENEZA

Uinjilisti wa kueneza huchukua namna mbalimbali kama unavyotumika ulimwenguni kote. Tamaduni za ulimwengu hutofautiana na ni kawaida kwamba uinjilisti katika tamaduni tofauti utazingatia mifumo tofauti. Lazima tutambue njia ambayo ni nzuri katika utamaduni mmoja inaweza isiwe na ufanisi katika nyingine.

Mtindo wa kimsingi wa uinjilisti wa kueneza, hata hivyo, ni kubuni njia ya kufikia ili kupenya kila kundi la watu wa kila eneo la kila taifa na, hatimaye, kila taifa la dunia. Huu hapa ni muundo msingi wa uinjilisti wa kueneza:

SHIRIKA:

Kwa kueneza kwa jumla kwa taifa, lazima kuwe na uratibu wa juhudi za ndani, kikanda (jimbo au mkoa), na kitaifa. Ili kukamilisha hili, inapendekezwa kwamba kamati ya uinjilisti iundwe katika kila kanisa. Kamati hii ingejishughulisha na uinjilisti wa eneo lake maalum la kijiografia na vikundi vya watu binafsi ndani ya eneo hilo.

Kamati ya mji mzima inapaswa kuundwa na makanisa ya mtaa ili kuratibu uinjilisti ndani ya jiji. Hii ingetoa uratibu badala ya ushindani kati ya makanisa katika ngazi ya mtaa. Kamati ya eneo itajishughulisha na jimbo zima au mkoa, na kamati ya kitaifa yenye juhudi za kitaifa.

Muundo wa kila kamati utatofautiana kulingana na hali na malengo ya eneo, kikanda, na kitaifa. Lakini kila kamati inaweza kuwa na angalau wajumbe wafuatao:

-Mwenyekiti: Nani anaongoza na kuratibu kamati.

-Mwenyekiti-Msaidizi: Anayemsaidia mwenyekiti na kuchukua nafasi yake akiwa hayupo.

-Katibu: Kushughulikia majukumu ya ukarani, kama vile barua, maelezo ya mikutano, kumbukumbu, n.k.

-Mwenyekiti wa Fedha: Anayeshughulikia fedha, bajeti, na taarifa za fedha.

-Mwenyekiti wa Maombi: Anayeongoza juhudi za maombi zilizoratibiwa kwa ajili ya uinjilisti.

-Mwenyekiti wa Mafunzo: Nani hupanga mafunzo ya uinjilisti.

-Mwenyekiti wa Ugavi: Ni nani anayehusika na fasihi muhimu kwa msukumo wa uinjilisti, kama vile trakti na Biblia, pamoja na vifaa kama ramani, kadi za kutembelea, vitabu vya uinjilisti, filamu, kanda, n.k.

-Mwenyekiti wa Umma: Anayeshughulikia matangazo ya matukio maalum kwenye redio, televisheni, magazeti, magari yenye sauti, mabango na vipeperushi, pamoja na utumaji barua maalum.

RATIBA:

Lazima kuwe na ratiba iliyopangwa kwa shughuli za uinjilisti wa kueneza. Hapa kuna ratiba ya kila mwaka iliyopendekezwa:

Januari: Panga kamati za mitaa, kikanda (jimbo au mkoa), na kamati za kitaifa.

Februari: Funza Uongozi.

Machi: Funza kila Mkristo.

Aprili: } Kueneza kwa eneo

Mei: } } maeneo kwa njia mbalimbali za

Juni: } uinjilisti.

Julai: Kampeni za uinjilisti za mtaani.

Agosti: Ufuatiliaji wa kwenu.

Septemba: Kampeni za uinjilisti za kikanda.

Oktoba: Ufuatiliaji wa kikanda.

Novemba: Kampeni ya kitaifa ya uinjilisti.

Desemba: Fuatilia na kupanga kwa mwaka ujao.

(Katika Sura ya Kumi na Mbili utajifunza jinsi ya kuandaa na kuendesha mkutano wa uinjilisti. Katika Sura ya Kumi na Tatu utajifunza jinsi ya kuwafuata waongofu wapya na kuwafunza katika ufuasi.)

MBINU:

Kila aina inayoweza kufikirika ya uinjilisti inatumika katika ngazi ya mtaa, kikanda na kitaifa, ikijumuisha yafuatayo:

-Mikutano ya maombi ililenga uinjilisti.

-Uinjilisti wa redio na televisheni.

-Kaseti za sauti na video za uinjilisti.

-Filamu za uinjilisti.

-Madarasa ya kujifunza Biblia ya uinjilisti nyumbani, kanisani, au mahali pa mikutano ya jumuiya.

-Kozi za mawasiliano ya uinjilisti.

-Kuwahamisha watu kwenda kanisani na matukio ya uinjilisti.

-Uinjilisti wa nyumba kwa nyumba.

-Uinjilisti wa wanajeshi.

-Uinjilisti umelenga kufikia wafanyabiashara na watu wenye taaluma.

-Programu za kusoma na kuandika zenye msisitizo wa uinjilisti.

-Programu za matibabu zenye msisitizo wa uinjilisti.

-Uinjilisti kwa njia ya simu.

-Magari yenye sauti ikishiriki Injili na kuwaalika watu kwenye mikutano ya uinjilisti.

-Barua za kibinafsi zinazoshiriki Injili.

-Uinjilisti wa kitaasisi katika magereza, hospitali, nyumba za wazee.

-Uinjilisti kupitia elimu ya Kikristo: shule ya Jumapili, shule ya likizo ya Biblia, na shule za Biblia.

-Uinjilisti katika bustani, viwanja vya michezo na sehemu nyingine kuu za mikusanyiko.

-Uinjilisti katika matukio maalum katika jumuiya, kwa mfano maonyesho ya ndani, sarakasi, au mkutano wa kisiasa.

-Matamasha ya uinjilisti na maonyesho ya maigizo.

-Uinjilisti wa fasihi: Kusambaza nyimbo, vitabu, na nyenzo zingine zilizochapishwa.

-Uinjilisti kwa makundi yenye mahitaji maalum: Walevi, waraibu wa dawa za kulevya, wenye njaa, wasio na makazi, malezi ya watoto, walemavu wa akili au kimwili.

-Maeneo maalum ya uinjilisti kwa watoto, vijana, wanaume na wanawake.

-Kuhubiri wanafunzi wa kimataifa katika chuo au chuo kikuu cha ndani.

-Uinjilisti wa kampasi wa shule za umma.

-Kongamano la Misa katika ngazi za mitaa, kikanda na kitaifa.

Baadhi ya mbinu za uinjilisti katika orodha iliyotangulia hazitawezekana katika mataifa fulani kwa sababu ya kanuni za serikali. Lakini hoja ni kwamba katika uinjilisti wa kueneza jitihada kubwa hufanywa ili kuijaza nchi kwa Injili kwa kila njia halali iwezekanayo.

Hakuna kikomo kwa mbinu mbalimbali zinazoweza kujumuishwa katika uinjilisti wa kueneza. Kumbuka kwamba lengo ni kufikia kila mtu kwa Injili.

KUANDAA KANISA LA MTA

Kwa sababu juhudi za kimaeneo na kitaifa zinatokana na kile kinachofanywa mahali pale, na kwa sababu uinjilisti wa kueneza hutokea ndani ya mfumo wa kanisa la mtaa, ni muhimu kwamba mchungaji wa mtaa ajue jinsi ya kuandaa mkutano wake kwa ajili ya uinjilisti wa kueneza. Hapa kuna baadhi ya mbinu za kumsaidia mchungaji kutimiza lengo hili:

-Weka mfano wewe mwenyewe: Wakati kusanyiko lako linapokuona unasisimka kuhusu uinjilisti na kupata roho, wataathiriwa na bidii yako.

-Elekeza ujumbe wa Jumapili asubuhi kwa watu ambao hawajaokoka. Ikiwa watu ambao hawajaokoka wanatembelea kanisa, kwa kawaida huwa Jumapili asubuhi.

-Mara kwa mara, hubiri mfululizo wa ujumbe juu ya uinjilisti.

-Fanya vyombo vya habari kuhusu uinjilisti vipatikane kwa mkutano wako: Hizi zinaweza kujumuisha kaseti za video na sauti, filamu, na jedwali la vitabu linalozingatia uinjilisti.

-Fanya kushinda nafsi kuwa sharti la uongozi wa kanisa. Sifa ya kila kiongozi inapaswa kuwa kwamba anavuta roho. Ikiwa uongozi wako wa sasa hauwaletei watu kwa Kristo, anza kwa kuwafundisha.

-Zingatia shule ya Jumapili juu ya kushinda roho: Waalimu wanapaswa kufunzwa jinsi ya kuwasilisha Injili na kuwaalika wanafunzi kuitikia. Wazazi ambao hawajaokoka wa watoto katika shule ya Jumapili wanapaswa kufikiwa.

-Fanya uinjilisti kuwa msisitizo mkuu wa mikutano ya maombi: Mikutano mingi ya maombi leo inageuka kuwa huduma nyingine tu yenye kuimba, kuhubiri vizuri, lakini maombi ya kweli kidogo. Waongoze watu wako kwenye Agano Jipya la kweli, linaloongozwa na Roho, ukiomba kwa kuzingatia waliopotea na kuinua watenda kazi kwa ajili ya mavuno.

-Endesha mafunzo ya uinjilisti yanayoendelea: Unaweza kutumia kozi hii, "*Uinjilisti Kama Chachu*," kwa kusudi hilo. Endelea kurudia darasa washiriki wapya wanapohamishwa katika kutaniko lako au waongofu wapya wanapokuja kwa Bwana.

-Tengeneza mpango wa eneo lako: Chukua ramani ya kijiji au jiji lako. Igawanye katika sehemu na uweke kiongozi juu ya kila sehemu. Kisha. . .

-Kutoa angalau jioni moja kwa wiki kwa uinjilisti binafsi. Tunafanya tu mambo tunayotenga muda wa kufanya, na hii ni kweli kuhusu uinjilisti. Hautawahi kuanza kushinda roho hadi utakapotenga wakati maalum kwa hilo.

-Weka siku na muda maalumu, kutana na watenda kazi kwa maombi, kisha uwatume wawili wawili. Wape kadi za mgawo wa kutembelea familia, biashara, maduka, viwanja vya michezo, bustani, vituo vya mafuta, mikahawa, kumbi za mabwawa--kila mahali--hivyo ndivyo uinjilisti wa kueneza unavyohusu.

-Anzisha programu ya ufuatiliaji: Funza watu wako kuwajibika kibinafsi kwa kufuatilia waongofu. Anzisha darasa kwa waongofu wapya ili kuwafundisha mafundisho ya msingi ya imani ya Kikristo na kuwaunganisha katika kanisa.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fafanua "uinjilisti wa kueneza."

---

3. Fanya muhtasari wa msingi wa Biblia wa uinjilisti wa kueneza.

---

4. Jadili kanuni za msingi za uinjilisti wa kueneza.

---

5. Jadili muundo wa uinjilisti wa kueneza.

---

6. Eleza jinsi mchungaji wa mtaa anaweza kuandaa kusanyiko lake kwa uinjilisti wa kueneza.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Uchambuzi wa Mazingira*," inaeleza jinsi ya kuchambua kijiji, jiji, eneo au taifa kabla ya kupenya kwa Injili. Itakusaidia katika kutambua mahitaji na kuandaa mipango ya uinjilisti wa kueneza.
2. Tengeneza mpango wa uinjilisti wa kueneza kwa jiji au kijiji unachoishi. Omba kuhusu shughuli za uinjilisti zinapaswa kujumuishwa na kisha tengeneza ratiba ya kutekeleza mipango yako. Ni makanisa gani au mashirika gani ya Kikristo yanaweza kuungana nawe katika kupenya jumuiya yako?
3. Ikiwa unasoma kozi hii gerezani, fanya mpango wa uinjilisti wa kueneza kwa taasisi ambayo umefungwa. Ikiwa jela yako ina kasisi, tafuta msaada wake.

SURA YA KUMI NA MBILI

NJIA: UINJILI WA MISA

MALENGO:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Eleza faida za mkutano mkuu.
- Fanya muhtasari wa taarifa iliyojadiliwa katika somo hili kuhusu:
  - Maandalizi ya kiroho
  - Mahali pa mikutano
  - Mkataba wa kituo
  - Tarehe na nyakati
  - Matangazo
  - Fedha
  - Maandalizi ya mapema ya kituo
  - Wafanyikazi wa mafunzo
  - Kuendesha huduma
  - Fuatilia
- Fanya mkutano mkuu.

AYA MUHIMU:

Tazameni ninyi kati ya mataifa, tazameni na kustaajabu sana; (Habakuki 1:5)

UTANGULIZI

Jumuiya, eneo, au taifa haliwezi kujazwa na Injili bila uinjilisti wa wingi. Kuna umati wa watu wa kufikiwa na Injili, na uinjilisti wa wingi unalenga katika kufikia makundi makubwa ya watu kwa wakati mmoja.

Katika Sura ya Tisa ulijifunza jinsi ya kufanya uinjilisti wa kibinafsi. Somo hili linaelezea jinsi ya kufanya uinjilisti kwa wingi. Zote mbili zilitumika katika nyakati za Agano Jipya, na zote mbili bado ni muhimu katika uinjilisti leo.

MKUTANO MKUU WA UINJILISTI

Njia mojawapo ya ufanisi zaidi ya uinjilisti wa kikundi ni mkutano mkuu wa uinjilisti ambao ni juhudi ya umoja ya waamini kumfikia kila mtu katika jiji kwa Injili ya Ufalme wa Mungu.

Sio tu mfululizo wa mikutano inayofanywa ndani ya kuta nne za kanisa la mtaa. Si uamsho, kwa maana uamsho unazungumza juu ya kufufua kitu ambacho hapo awali kilikuwa hai lakini

kinakaribia kufa. Uamsho ni kwa waamini ambao wamepoa katika uzoefu wao wa kiroho. Krusadi kubwa ya uinjilisti inalengwa kufikia idadi ya watu ambao hawajaokolewa wa eneo zima.

Mtazamo wa mikutano ya wingi wa uinjilisti ni wa Kimaandiko. Takriban mara 150 katika Agano Jipya tunasoma kwamba Yesu alizungumza na makutano. Mtume Paulo na wanafunzi wengine mara nyingi walihudumu sokoni ambapo umati ulikusanyika.

Vita vya msalaba vinawafikia watu ambao kwa miaka mingi wamekuwa wakimtafuta Mungu. Inagusa watu ambao hawangeingia kwenye jengo la kanisa kamwe. Inatoa fursa kwa ajili ya udhahirisho wa nguvu za Mungu kwa wasioamini. Inawafikia watu wengi kwa haraka na Injili na ni njia muhimu ya kuwafikia watu wanaokua kwa kasi duniani.

Misalaba ya uinjilisti ya Misa husaidia kutambua uwanja wa kiroho ambao uko tayari kuvunwa na mara nyingi husababisha upandaji wa makanisa mapya. Ikiwa tayari kuna makanisa yaliyopo katika eneo hilo, ukuzi huonekana huku waongofu wanya wanapongezwa kwenye ushirika wao.

MAANDALIZI YA KIROHO

Mapendekezo katika somo hili yamekusudiwa kimsingi kama mwongozo kwa vipengele vya kiufundi na kimwili vya kuendesha vita vya msalaba. Lakini ni lazima ieleweke wazi kwamba ukifikia ukamilifu wa kimwili na wa kiufundi bila kuwa na nguvu za kiroho, utakuwa kama "shaba ivumayo au upatu uvumao." Maandalizi ya kiroho ni sehemu muhimu zaidi ya juhudi zozote za uinjilisti.

Usijiruhusu kamwe kuingia katika mtego wa kuwa na shughuli nyingi na maelezo ya kiufundi ya vita vya msalaba hivi kwamba unahatarisha kiungo muhimu zaidi cha yote - maandalizi ya kiroho. Msalaba mkubwa ni mzuri tu kwani Injili ya Ufalme wa Mungu inaonyeshwa upako na nguvu za Roho Mtakatifu zikiwepo kuokoa, kuponya, na kutoa - na hii inahitaji maandalizi ya kiroho.

ENEO LA CRUSADE

Kusudi la mkutano mkuu ni kuleta Injili kwa wale ambao hawajawahi kuisikia. Ambapo unaendesha kampeni inaweza kuamuliwa kwa njia moja kati ya mbili:

Kwanza, unaweza kupokea mwaliko kutoka kwa mchungaji, wakala wa misheni, au waumini katika jumuiya fulani kuja na kuendesha mkutano. Omba juu ya kila mwaliko na ikiwa unaamini kuwa haya ni mapenzi ya Mungu kwako, ukubali.

Pili, unaweza kuelekezwa na Mungu kwenda eneo fulani. Katika hali hii, unapaswa kuwasiliana na waumini katika eneo hilo na uwaambie mzigo wa moyo wako na uimarisha ushirikiano wao ikiwezekana. Ikiwa hakuna waumini au makanisa yaliyoanzishwa katika eneo hilo, au kama huwezi kupata ushirikiano wa ndani, lazima bado uende ikiwa unaamini kwamba Mungu anakutuma.

Kwa vita vya msalaba vyenye athari ya kitaifa, mji mkuu wa taifa au jiji kuu linapaswa kuchaguliwa. Pindi jiji limechaguliwa, basi eneo kamili ndani ya jiji hilo lazima liamuliwe. Hii ni muhimu sana, kwa sababu hata ukifanya kila kitu vizuri, ikiwa watu hawawezi kupata au kufika mahali kwa urahisi, juhudi zako zingine hazitakuwa na thamani. Mahali pazuri katika jiji lolote ni kuwa karibu iwezekanavyo na mkusanyiko mzito wa idadi ya watu.

Hapa kuna baadhi ya maeneo ambayo yanaweza kutumika kwa ajili ya kampeni kubwa:

UWANJA MKUBWA WA WAZI:

Hii imethibitishwa kuwa eneo bora zaidi. Jukwaa linaweza kusimamishwa katika sehemu bora zaidi kwenye uwanja na idadi kubwa ya watu inaweza kushughulikiwa. Kawaida inaweza kutumika bila malipo au kwa gharama ndogo.

BUSTANI KUU

Ruhusa ya kutumia bustani kuu au uwanja kawaida lazima ipatikane kutoka kwa serikali za mitaa. Faida ya bustani au uwanja ni kwamba inajulikana kwa kila mtu katika jamii na inavutia wale ambao labda wasije. Pia mara nyingi inaweza kupatikana bila gharama yoyote au kwa pesa kidogo.

UWANJA WA MICHEZO:

Viwanja vya michezo kwa kawaida vinajulikana sana na watu wa jiji. Kuwa mwangalifu kupata kibali cha maandishi kwa matumizi ya uwanja halisi wa kuchezea na kwa ajili ya ujenzi wa jukwaa kwenye uwanja. Uwanja wa michezo uliofungwa hutoa udhibiti mkubwa wa umati. Chunguza viingilio na vya kutoka ili kuhakikisha vimewekwa vyema na vya kutosha.

(Kumbuka: Majengo ya makanisa hayafai kutumika kwa ajili ya mikutano mikubwa kwa vile inazuia ufanisi wa uenezaji. Watu wengi ambao hawajaokoka hawajisikii vizuri kwenda kanisani. Baadhi ya madhehebu yanakataza waumini wao kuingia katika makanisa ya madhehebu mengine.)

Katika kila eneo, hapa kuna baadhi ya vipengele vya ziada vya kuzingatia:

- Kuketi.
- Maegesho ya kutosha.
- Ingizo la kutosha na kutoka.
- Iko karibu na njia za usafiri wa umma.
- Umeme unaopatikana kwa taa na sauti.
- Vifaa vya vyoo.

MKATABA WA KITUO

Unapaswa kuwa na mkataba uliosainiwa wa kituo kabla ya kufanya tangazo lolote la kutangaza eneo la kampeni. Baadhi ya mambo ya msingi ambayo mkataba unapaswa kuwa nayo ni pamoja na:

1. Jina lako na jina la mtu, kampuni, au chama ambacho kinakodisha eneo hilo kwako.
2. Tarehe kamili ambazo utatumia vifaa.
3. Wakati halisi utatumia vifaa.
4. Jumla ya pesa zitakazolipwa kwa matumizi ya kituo.
5. Mbinu na tarehe kamili malipo yatafanywa.
6. Wakati kamili kabla ya mkutano wa kwanza wakati unaweza kupata kituo kwa ajili ya maandalizi.
7. Vigezo vingine: Je, gharama inajumuisha umeme? Jukwaa? Kuketi? Vyoo? Safisha?

TAREHE ZA CRUSADE

Tarehe za kampeni zinaweza kuathiriwa na kituo unachochagua. Inaweza kupatikana tu kwa siku fulani au wakati wa miezi fulani. Mambo mengine ya kuzingatia katika kuchagua tarehe ni pamoja na:

-Hali ya hewa: Iwapo vita vya msalaba vitafanyika nje, ni lazima uzingatie majira ya baridi sana, mvua na joto kali na ujaribu kuepuka haya. Wasiliana na wenyeji katika jiji ambalo vita vya msalaba vimepangwa kuhusu msimu bora zaidi wa kufanya mkutano huo.

-Likizo: Ni vyema kuepuka misimu ya likizo kwa sababu watu wana shughuli nyingi na familia zao na sherehe.

-Matukio Yanayokinzana: Epuka matukio yanayokinzana ya jamii kama vile tamasha, maonyesho, matukio ya shule, mikutano ya kisiasa, n.k.

NYAKATI ZA MKUTANO

Ili kufikia idadi kubwa zaidi ya watu, ratibisha mkutano huo nyakati ambazo wanaweza kuhudhuria. Zingatia ratiba za kazi katika jumuiya ya karibu, kanuni za kutotoka nje inapohitajika, na ratiba za usafiri wa umma.

MATANGAZO YA MKUTANO

Ukishindwa kuwafahamisha watu kuwa crusade itafanyika, utakosa uwezo mkubwa unaotolewa na mkutano mkuu. Hata ukiwa na bajeti ndogo, unaweza kufikia eneo kubwa na habari za mkutano. Kwanza, unahitaji kuamua mambo mawili:

1. Nini cha kujumuisha katika utangazaji wako.
2. Mahali unapoenda kutumia fedha zilizopo.

Wacha tuzingatie kila moja ya vitu hivi:

UTAKAYOJUMUISHA:

Tarehe, nyakati, na maelekezo wazi kuhusu eneo la kampeni lazima yajumuishwe katika utangazaji wote. Unapaswa pia kuwasiliana kwamba Yesu bado anafanya miujiza ya wokovu, uponyaji, na ukombozi leo. Hii inazua shauku kwa wale ambao wanahitaji uponyaji au ukombozi wenyewe au wana wapendwa walio na mahitaji kama hayo. Pia huwaleta watu kwenye vita vya msalaba wakiwa na roho ya kutazamia, wakitafuta udhihirisho wa nguvu za Mungu.

MAHALI UTAKAPOTUMIA PESA YAKO:

Hapa kuna baadhi ya mbinu za utangazaji za kuzingatia katika kutumia bajeti yako ya utangazaji:

Vikaratasi: Vikaratasi au vipeperushi ndio sehemu muhimu zaidi ya utangazaji unayoweza kutayarisha. Hili ni tangazo la vita vya msalaba lililochapishwa kwenye karatasi ya bei nafuu takriban inchi 5 ½ kwa 8 ½ kwa ukubwa. Wanaweza kukabidhiwa kibinafsi kwa watu mitaani, katika viwanja vya michezo, bustani na maduka. Wanaweza kutolewa kwa waumini wa ndani na makanisa ili kusambaza. Unaweza pia kuzisambaza kwa kwenda nyumba kwa nyumba. Fanya mialiko iwe ya kuvutia iwezekanavyo, lakini ya kiuchumi ya kutosha kwamba unaweza kuchapishwa kwa kiasi kikubwa. Hakikisha kuwa umekipa kichapishi muda wa kutosha wa kutoa mialiko kufikia tarehe unayotaka kuzipokea.

Sambaza mialiko katika maeneo yote ambayo unanua kufikia kwa wiki moja kabla ya kampeni kuanza. (Katika maeneo ambayo mnyanyaso na upinzani unaweza kutokea, ni jambo la hekima kungoja hadi siku tatu kabla ya vita vya msalaba kuanza kugawanya mialiko.) Panga vikundi vya watu waende kwenye maeneo hususa ili kugawanya mialiko. Njia bora ya kufanya hivyo ni kutumia ramani ya eneo hilo na kuwapa watu sehemu maalum.

Mabango ya Vijikaratasi: Mabango kwa kawaida ni ishara za nguo zinazoweza kuunganishwa kwenye kamba kwenye makutano makubwa ya jiji. Hakikisha kila barabara kuu inayoelekea mjini imefunikwa. Huenda ikahitajika kupata kibali kutoka kwa serikali ya jiji kufanya hivi katika baadhi ya maeneo. Unaweza pia kuweka mabango katika viwanja na bustani--popote ambapo idadi kubwa ya watu hukusanyika. Hakikisha kuwa taarifa zote (tarehe, saa, eneo) zimejumuishwa kwenye bango.

Mabango: Bango kimsingi ni upanuzi wa kikaratasi, chenye muundo na taarifa sawa. Tofauti ni kwamba ni kubwa zaidi na imechapishwa kwenye karatasi nzito hivyo inaweza kuonyeshwa katika kila eneo linalopatikana katika jiji lote. Tena, ni bora kupanga timu ya watu na kuwaambia maeneo kamili wanayopaswa kuweka mabango. Madhumuni ni kuweka mabango mahali ambapo watu watayaona, popote palipo na msongamano mkubwa wa magari mjini.

Usiweke bango moja tu mahali. Macho ya watu yanavutiwa zaidi na mahali ambapo mabango matatu au manne yapo.

Gari yenye Sauti: Kuna baadhi ya watu ambao hawawezi kusoma mabango, mabango, au mabango, lakini wataweza kuelewa matangazo wanayosikia kupitia kipaza sauti. Gari yenye vipaza sauti ni gari iliyo na mfumo wa kuhutubia watu wote ambao huzunguka jiji lote kutangaza kampeni hiyo. Tayarisha kwa uangalifu tangazo lililoandikwa litakalosomwa na utie alama kwenye njia hususa ya kusafiri kwa gari ili maeneo yaleyale yasihubiriwe tena na tena huku mengine yakipuuzwa.

Magazeti: Utangazaji wa onyesho la magazeti unapaswa kuwa na habari za msingi zilizo kwenye kikaratasi na mabango. Usiogope kuuliza kupunguza viwango vya utangazaji, kwani unafanyia jiji huduma ya umma. Watu wataokolewa kutokana na uraibu wa dawa za kulevya, ulevi, na kuponywa hali ya kiroho, kiakili na kimwili kwa sababu ya vita vya msalaba. Jiji litakuwa mahali pazuri zaidi kwa sababu ya Mungu kufanya kazi katika jamii. Magazeti mengi yatafanya angalau makala moja ya habari ya bure kuhusu vita vya msalaba. Makala haya yanapaswa kujumuisha maelezo ya msingi kuhusu tarehe, saa na eneo la mkutano, lakini yanaweza kuwa na maelezo zaidi kuliko tangazo la onyesho. Pendekeza kwamba mwandishi wa habari akuhoji kama mwinjilisti mtembeleaji au ashughulikie ibada ya kwanza ya msalaba.

Mtandao na mitandao ya kijamii: Ikiwa una ufikiaji wa Mtandao, tumia Mtandao na mitandao ya kijamii kutangaza.

Redio na Televisheni: Ikiwa redio na televisheni ziko nyingi katika eneo fulani, unapaswa kuzingatia aina hii ya utangazaji pia. Tena, unaifanyia jumuiya huduma, kwa hivyo usiogope kuomba viwango vilivyopunguzwa vya utangazaji. Hakikisha kuwa una mkataba ulioandikwa unaoeleza haswa ni saa ngapi za siku matangazo yataonyeshwa na urefu wa muda wa tangazo.

Yafuatayo ni baadhi ya mapendekezo ya kutumia redio na televisheni bila gharama:

-Wasiliana na watu binafsi na mashirika yanayopeperusha vipindi vya redio au televisheni vya Kikristo ndani ya nchi. Waambie watangaze vita vya msalaba wakati wa programu zao.

-Pendekeza kuwa kituo kitoe matangazo mafupi ya utumishi wa umma, kwa kuwa unaifanyia jumuiya huduma.

-Pendekeza kwamba kituo kije kwenye mkutano wa kwanza wa karamu na kurekodi sehemu yake au kupeperusha moja kwa moja.

- Pendekeza kwamba wewe, kama mwinjilisti mtembeleaji, uhojiwe katika mojawapo ya programu za kilimwengu za ndani.

Barua Maalum: Barua maalum za mwaliko zinaweza kutumwa kwa viongozi wa serikali na wafanyabiashara na wengine katika jamii.

Simu: Ikiwa kuna huduma ya simu katika jiji, pata nakala ya orodha ya simu iliyochapishwa. Pasua kitabu katika sehemu na ugawanye kurasa zake kati ya makanisa tofauti. Waombe waamini mahalia wafanye miito ya kibinafsi wakiwaalika watu kwenye mkutano.

Matangazo ya Maneno: Matangazo ya mdomo yanaweza kufanywa katika mikutano ya vilabu ya ndani, shule, hafla za jamii na makanisa.

FEDHA ZA CRUSADE

Inakubalika kupokea matoleo katika mikutano mikuu, lakini katika hali nyingi, matoleo hayapaswi kupokelewa hadi sehemu ya mwisho ya vita vya msalaba; kamwe usiku wa kwanza. Kwanza, nguvu ya Mungu inahitaji kuvamia jumuiya ili kupata mioyo ya watu. Wakati watu wameonja ukweli wa Yesu, nguvu za adui kupitia uvumi, kashfa, na mashtaka ya uwongo kuhusu fedha haziwezi kuharibu kazi.

Fedha zinapaswa kushughulikiwa kwa uwazi sana. Ili kuhakikisha hilo, ni jambo la hekima kuanzisha halmashauri ya eneo la Wakristo itakayoshughulikia masuala ya fedha. Kuhesabu, kurekodi, na kuhifadhi pesa haipaswi kamwe kuachwa kwa mtu mmoja tu. Watu wasiopungua watatu wanapaswa kuwepo wakati wote wakati toleo linahesabiwa na kuchakatwa. Ikiwa kuna benki ya ndani, ni busara kufungua akaunti tofauti ya crusade.

Rekodi kamili ya fedha zote zilizopokelewa na kutumika kwa ajili ya vita vya msalaba inapaswa kuwekwa. Vitu vinapaswa kupokelewa, na habari ipatikane kwa wachungaji wa ndani na makanisa yanayoshiriki. Matoleo yanayokusanywa yanapaswa kutumiwa kulipa ada za kukodisha kituo, matangazo ya vita vya msalaba, ukodishaji wa vifaa vya sauti, na usafiri unaohusiana, nyumba na gharama nyinginezo.

MAANDALIZI YA MAPEMA YA KITUO

Kuna mambo kadhaa unapaswa kufanya ili kuandaa kituo cha kampeni kabla ya mkutano wa kwanza. Hizi ni pamoja na zifuatazo:

MAHALI:

Mahali pa mikutano ya msalaba lazima iwekwe wazi kwa mabango, mabango, au ishara kwenye uwanja na katika eneo la karibu.

JUKWAA:

Ikiwa kituo hakina jukwaa, utahitaji kujenga moja. Jambo la kwanza kufanya ni kuamua eneo lake. Hapa kuna baadhi ya mambo ya kuzingatia:

1. Je, watu kwa kawaida watakusanyika mbele ya jukwaa bila kujali umati unakuwa mkubwa kiasi gani? Ikiwa huna vizuizi upande na nyuma ya jukwaa, utakuwa na watu katika mzunguko kamili pande zote karibu na wewe na itakuwa vigumu kudhibiti umati na kuweka mawazo yao.

2. Iwapo vita vya msalaba vinafanyika katika boma lenye uzio au ukuta, ni muhimu kuweka jukwaa upande wa pili wa lango kuu ili watu wasiingie kuzunguka jukwaa na kusababisha usumbufu wakati wa ibada.
3. Ikiwa ardhi haina usawa lazima uzingatie mahali ambapo watu wanaweza kuliona jukwaa vizuri zaidi. Ikiwa kituo hakina viti, watu watasimama wakati wa huduma na ni vigumu ikiwa wanapaswa kusimama kwenye mteremko au ukiukwaji mwingine.
4. Ikiwa uko katika uwanja wa jiji au bustani, utataka kupata jukwaa ambako kuna kelele kidogo zaidi kutoka kwa trafiki. Katika matukio mengi, makampuni ya mbao yatatoa mbao kwa ajili ya ujenzi wa jukwaa la kampeni. Katika baadhi ya matukio, wanaweza kukodisha au kukopesha mbao. Hii ni bora kuliko kuinunua kwa sababu unairudisha wakati vita vya msalaba vimekwisha. Unaweza kufikiria kuweka jukwaa juu ya mapipa makubwa, kama vile mapipa ya mafuta na maji mengi, ikiwa yanapatikana. Ukubwa wa jukwaa huamuliwa na watu wangapi unaokusudia kuwa nao juu yake. Hakikisha umejumuiisha njia panda inayoelekea kwenye eneo la mimbari kutoka pande zote mbili za jukwaa. Hii itatumika kwa ushuhuda wa wokovu, uponyaji, na ukombozi ambao utaleta kutoka kwa wasikilizaji. Mteremko mkali kwenye ukingo wa nje wa njia panda hii ni muhimu kwa watu kujikimu wanapopanda na kushuka kwenye ngazi. Kukanyaga kwa vipande nyembamba vya mbao vilivyotundikwa kwenye njia panda hutoa mwelekeo mzuri.

ENEO LA MADHABAHU:

Funga eneo moja kwa moja mbele ya jukwaa. Hii itawazuia watu wasisonge karibu sana mbele na kutoa eneo la kufanya kazi na wale wanaoitikia wito wa madhabahuni. Tengeneza kamba ili ziangushwe ikiwa unataka watu wote waje mbele wakati wa wito wa madhabahuni.

NGUVU YA UMEME:

Hakikisha kuwa na mstari tofauti kwa taa na mfumo wa nguvu. Usiwahi kukimbia zote mbili kwenye mstari mmoja. Daima uwe na chanzo cha nishati na ubadilishe kisanduku mahali ambapo hakuna mtu anayeweza kukivuruga.

VYOMBO VYA SAUTI:

Jaribu kifaa cha sauti kwa makini angalau saa moja kabla ya kila huduma. Inasaidia ikiwa unaweza kuwa na vifaa vya kuhifadhi nakala au sehemu nyingine zinazopatikana kwa dharura.

SEHEMU ZILIZOHIFADHIWA:

Weka alama kwenye sehemu zote zilizohifadhiwa kwa uwazi. Kwa mfano, unaweza kuwa na sehemu iliyohifadhiwa ya kutafsiri kwa wale ambao hawazungumzi lugha kuu. Huenda ukahitaji sehemu ya wanamuziki, waimbaji-solo, au kwaya ya kampeni. Unaweza pia kuhitaji viti vilivyotengwa kwa wafanyikazi.

MAANDALIZI MENGINE MBALIMBALI:

Weka vyombo vya kutoa tayari kwa toleo na vifaa vya mshauri unavyoweza kutumia, kama vile beji, kadi za maamuzi, trakti, n.k.

MAFUNZO YA WATENDAKAZI WA MKUTANO

Kwa kuwafunza waumini wa mahali hapo kusaidia katika vita vya msalaba, wanakuwa zaidi ya watazamaji tu. Wanakuwa sehemu ya ufikiaji wa roho na wataomba na kupata chini ya mzigo wa mkutano na wewe badala ya kungojea tu kuona kitakachotokea.

KUAJIRI YA WAFANYAKAZI:

Wafanyakazi wa vita vya msalaba wanapaswa kuwa waumini waliokomaa kutoka katika makanisa yanayoshiriki katika eneo ambako vita vya msalaba vinaendeshwa. Wachungaji wanaweza kutumika kuajiri wafanyikazi kutoka kwa makanisa yao na kutumika kama washauri. Ikiwa unaendesha vita vya msalaba ambapo hakuna makanisa, ajiri timu ya waumini kutoka eneo lingine la karibu kuja kusaidia katika vita kama wafanyakazi.

KURATIBU VIKAO VYA MAFUNZO

Ni vyema kuendesha mafunzo ya wafanyakazi kwa siku mbili za usiku kabla tu ya kuanza kwa vita vya msalaba ili mafunzo yawe mapya katika akili za watu. Kikao cha kwanza kinaweza kuendeshwa katika kanisa la mtaa au ukumbi wa kusanyiko, lakini kikao cha mwisho kinapaswa kuendeshwa moja kwa moja kwenye misingi ya vita vya msalaba ili kuwe na nafasi halisi ya wafanyakazi.

Kwa sababu mtu amekuwa Mkristo kwa muda mrefu haimaanishi kwamba hatahitaji mafunzo. Usiruhusu mtu yeyote kusema, "Ninajua unachotaka kufanywa, kwa hivyo sio lazima nije kwenye vikao vya mafunzo." Wachungaji wenyeji washiriki na wengine wote wanaotaka kuwa wafanya kazi wa vita vya msalaba lazima wafunzwe.

KUWEZESHA WAFANYAKAZI:

Inasaidia ikiwa wafanyikazi wa kampeni watatambuliwa kwa kuvaa beji au utepe wa rangi. Waagize kuvaa nadhifu iwezekanavyo, na kufanya kazi na watu wa jinsia zao inapowezekana. Wanapaswa kuwa kwenye viwanja vya vita vya msalaba angalau nusu saa kabla ya ibada kuanza.

Wafanyakazi wanapaswa pia kuwa na Biblia, penseli au kalamu, na kadi za maamuzi, ikiwa unazitumia kurekodi majina na anwani za waongofu wapya. Ikiwezekana kiuchumi, ni vizuri kuwa na habari iliyochapishwa ili kuwapa waongofu wapya kama vile Injili za Yohana au trakti inayowapa maagizo zaidi kuhusu maisha ya Kikristo.

MAFUNZO KWA WASHAURI:

Wafanyakazi wapewe maelekezo ya msingi katika ushauri nasaha. Wanapaswa kujua jinsi ya kumwongoza mtu kwa Yesu Kristo na jinsi ya kuwaombea wale wanaohitaji ukombozi na uponyaji. Tumia sehemu ulizochagua za kozi hii kuwafunza katika maeneo haya. Pia kuna miongozo ya ziada katika sehemu ya "Kwa Masomo Zaidi" ya somo hili.

Wafanyakazi watahudumia wale ambao hawajaokoka wakiitikia wito wa wokovu. Wanaweza pia kuitwa kuwahudumia wenye mapepo (tazama sehemu ifuatayo kuhusu udhibiti wa umati). Pia wanasaidia katika kuhudumu ukombozi na uponyaji kwa kufanya kazi na watu katika sehemu walizopangiwa unapohudumu maombi maalum.

UDHIBITI WA UMATI:

Kumbuka kwamba uko katika vita vya kiroho kwa ajili ya roho za wanaume na wanawake, ukiwaokoa kutoka kwa hatima ya milele ya Kuzimu. Unapofanya hivi kwa kiwango kikubwa, nguvu za pepo hazitakaa kimya na kutazama.

Kwanza kabisa, lazima uwe na nguvu na mamlaka ya Roho Mtakatifu na uitumie kwa jina la Yesu kuzifunga roho za usumbufu. Pili, lazima uwape wafanyakazi wako mzigo huu. Ni lazima wawe macho kila mara kuhusu vikengeusha-fikira na visumbufu na wajue la kufanya zinapotokea.

Wazoeze wafanyakazi kusonga haraka na kutosita wakati shida inapotokea. Usisubiri jambo lijifanyie kazi lenyewe, kwa sababu halitafanya. Usisubiri mtu mwingine akujibu. Itambue mara moja kama kazi ya Ibilisi na uishughulikie hivyo.

Jambo muhimu hapa ni kukabiliana na tatizo kwa namna ambayo sio kusababisha usumbufu mkubwa zaidi kuliko tayari umetokea. Usifanye chochote ambacho kitakuza hali hiyo. Tenda kwa njia ambayo itarudisha usikivu kwenye jukwaa kwa njia ya haraka zaidi.

Mara nyingi, Shetani hutumia mtu mwenye roho waovu kuanzisha maonyesho. Mara nyingi, wafanyakazi hawapaswi kushughulika pale pale katikati ya umati na mtu huyo, badala yake watoe haraka nje ya uwanja na kumtoa shetani. Jambo kuu ni kwamba, chochote kinachofanyika, kinapaswa kufanywa haraka na kwa utulivu iwezekanavyo. Tambua vikengeusha-fikira kwa vile vilivyo: Shetani anafanya kazi ili kuzuia kile ambacho Mungu anafanya.

Kama sehemu ya udhibiti wa umati, unapaswa kutoa mafunzo kwa wafanyakazi maalum kwa jukwaa na njia panda zake za ufikiaji. Wafanyakazi wa njia panda wanapaswa kuwaweka watu wasioidhinishwa nje ya jukwaa, na kusaidia watu walioidhinishwa kuja na kutoka jukwaani. Pia watapokea watu wenye ushuhuda ambao wafanyakazi huleta kutoka kwa umati, kuthibitisha miujiza, na kisha kuwasindikiza hadi jukwaani.

Wafanyakazi wa jukwaa wanapaswa kujumuisha waanzilishi waliobandikwa pande zote za jukwaa ambao wamefunzwa kutoruhusu mtu yeyote kwenye jukwaa ambaye hajatumwa na

mmoja wa wafanyikazi wa njia panda. Angalau wafanyikazi wengine wawili wa jukwaa wanapaswa kupatikana ili kusaidia kuweka mstari wa ushuhuda katika mpangilio.

Kama sehemu ya udhibiti wa umati, utataka kuwafunza waanzilishi kusaidia watu kutoka na kuketi (kama viti vimetolewa) na kwa ajili ya kukusanya sadaka. Huenda ukahitaji kuwafundisha wafanyakazi kusaidia katika maegesho ikiwa umati mkubwa utawasili kwa magari. Fanya utafiti wa eneo la maegesho na mbinu na uandae mchoro wa jinsi mtiririko wa trafiki unapaswa kuendelea. Unaweza kutaka kuweka baadhi ya maeneo ya maegesho kwa ajili ya wafanyakazi na timu ya kampeni. Tayarisha alama zinazohitajika kwa eneo la kuegesha magari, mwanga ufaao ikiwezekana, na jilinde dhidi ya uharibifu (kumbuka. . . uko katika vita vya kiroho).

WOKOVU:

Unapotoa mwito wa wokovu, wafanyie kazi wafunzwe kusimama mara moja na kuhamia kwenye ujia kwenye maeneo waliyopangiwa. Wito wa wokovu unaonyesha ni wakati wa sehemu ya huduma ya huduma. Wafunze kuzingatia kikamilifu kile unachosema kwa wakati huu. Mungu anaweza kukuelekeza kuhudumu kwa namna tofauti kwa nyakati mbalimbali, na wanahitaji kuwa tayari kutiririka nawe Roho Mtakatifu anavyosonga.

Kwa kawaida, kwa sababu ya saizi ya mwitikio katika mkutano mkuu, ni bora kusali sala ya misa na kuwafanya warudie ombi la mdhambi la msamaha baada yako. Ni muhimu kwamba wale wanaoitikia wito wa wokovu wapate uangalizi wa ufuatiliaji, kwa hivyo hakikisha kwamba moja ya mambo matatu hutokea:

-Washauri hujaza kadi ya uamuzi yenye jina na anwani ya mwongofu mpya ili waweze kuwasiliana na wachungaji wa mahali hapo kwa ufuatiliaji.

au

-Tangazo linatolewa la mkutano kesho yake asubuhi kwa wale wote waliomkubali Yesu. Wakati wa mikutano ya asubuhi, utunzaji wa ufuatiliaji unaweza kutolewa kwa waumini wapya.

au

-Wanaoitikia wokovu huelekezwa kwenye chumba maalum cha ushauri au eneo kwenye uwanja huo. Wafanyakazi wataandamana nao hadi eneo hili, kutoa ushauri wa ziada, na kupata majina na anwani zao kwenye kadi ya uamuzi.

Ukitumia kadi za maamuzi, hizi zinafaa kujumuisha mahali pa:

-Jina

-Anwani

-Simu

-Jibu: Mahali pa kuangalia kama walikuja kwa ajili ya wokovu, kufanya upya kujitolea kwao kwa Kristo, ukombozi, uponyaji, n.k.

-Maoni: Mahali pa maoni ya ziada na mshauri ambaye anaweza kurekodi taarifa yoyote ambayo inaweza kuwa ya manufaa kwa ufuatiliaji.

-Sahihi: Mahali pa kutia sahihi mshauri.

Ikiwa kadi za uamuzi zinatumiwa, zifanye fomu ya sehemu mbili, ikiwezekana, ili nakala ya kaboni itengenezwe wakati fomu inajazwa. Asili inaweza kugeuzwa ili kufuatwa na wachungaji wa ndani. Nakala inaweza kubakishwa na mfanyakazi ili waweze pia kufuatilia mwongofu mpya. Wafunze wafanyakazi wako kuchapisha kwa ufasaha wanapokamilisha kadi hizi. Mteue mtu wa kuwajibika kwa kukusanya na kuchakata kadi zote.

UPONYAJI NA UKOMBOZI:

Udhahirisho wa nguvu za Mungu huthibitisha mahubiri ya Injili. Kama utakavyojifunza katika Sehemu ya Pili ya kozi hii, uponyaji na ukombozi ni sehemu muhimu ya uinjilisti. Ili kuhimiza imani ya waumini, kuthibitisha Neno la Mungu, na kuvutia wasioamini, ni muhimu kushiriki ushuhuda wa kile Mungu anachofanya katika vita vya msalaba. Kumbuka kwamba watu wengi ambao hawajaokoka hawaji wakiwa na imani. Wana mashaka. Wasipoona onyesho la nguvu za Mungu, wataondoka wakiwa na mashaka.

Unapoomba uponyaji na ukombozi, wafundishe watenda kazi kuomba huku macho yao yakiwa wazi. Unapoomba, waambie watu katika hadhira waweke mikono yao juu ya mateso yao. Baada ya maombi, waambie waanze kufanya jambo ambalo hawakuweza kufanya hapo awali. Wafundishe watenda kazi kutazama jinsi watu wanavyoweka mikono juu ya mateso yao na baada ya maombi wanapoanza kutenda kwa imani. Wafanyakazi wanaweza kisha kuwaendea watu hawa ili kupata ushuhuda wao.

(Unapowafundisha watenda kazi, kwa kweli omba maombi ya uponyaji na ukombozi. Mara nyingi utakuwa na uponyaji katika vipindi vya mafunzo.) Katika vipindi vya mafunzo, waonyeshe wafanyakazi jinsi ya kumchunguza kipofu kwa kunyoosha vidole na kuwa nao. hesabu. Kwa viziwi, sauti zinazotolewa nyuma ya mtu zinaweza kurudiwa, kama vile kupiga makofi mara kadhaa. Uponyaji unaonekana, kama vile viziwi, vipofu, viziwi, viwete, hutia moyo imani kuliko uponyaji wa ndani ambao hauwezi kuthibitishwa mara moja.

Wakati mfanyakazi amepata mtu ambaye amepata uponyaji au ukombozi, wafundishe kumleta (sio kumtuma) mtu huyo kwa mmoja wa wafanyakazi wa njia panda. Mfanyakazi wa njia panda anaweza kisha kuwasindikiza hadi kwenye jukwaa na unaweza kuwahoji na kushiriki shuhuda za kile Mungu anachofanya. Kisha mfanyakazi hurudi kwenye eneo alilopangiwa kuendelea kuhudumu na kupokea shuhuda.

KUWEKA NAFASI KATIKA KITUO:

Tumia mchoro katika vipindi vya kwanza vya mafunzo ili kuwaonyesha wafanyakazi mahali watakapowekwa kwenye kituo cha kampeni. Katika usiku wa pili wa mafunzo ambayo yanafanyika katika kituo cha kampeni, weka kila mfanyakazi mahali ambapo atakuwa wakati wa kila huduma.

Kuwa na wafanyikazi wa kutosha katika eneo la madhabahu kunyoosha mkono kwa mkono kwenye eneo hili. Wao ni muhimu kwa udhibiti wa umati na katika kuhudumia wale wanaojitokeza.

Weka njia panda na wafanyakazi wa jukwaa waliofunzwa maalum mahali pao na kisha uwasambaze sawasawa wafanyakazi waliosalia katika kituo chote. Hakikisha umewaweka wahudumu kwenye viingilio na vya kutoka na unalinda vyanzo vya nishati.

KUENDESHA HUDUMA YA KRISTO

Hapa kuna baadhi ya mapendekezo ya kuendesha ibada ya msalaba:

KUANZA HUDUMA:

Panga muziki maalum kucheza dakika 30 kabla ya huduma kuanza. Muziki huo utawavutia watu kwenye eneo na kuandaa mioyo ya wale ambao tayari wamekusanyika ili kupokea Neno la Mungu. Waelekeze wanamuziki na waimbaji nyimbo watumie. Chagua nyimbo za kuisimua, za kutia moyo, na za uinjilisti. Usichague nyimbo za hisia au zile ambazo ni ngumu kuelewa. Tumia nyimbo zinazoonyesha maisha na shauku ambayo itawavutia wale ambao hawajaokoka.

Baada ya usiku wa kwanza, utakuwa na watu ambao wameokolewa, kuponywa, na kukombolewa. Acha baadhi yao watoe ushahidi katika kipindi hiki cha dakika 30 kabla ya ibada. Wahoji na uulize maswali maalum ili uweze kuzuia mtu yeyote kuchukua huduma (mkakati mwingine wa kuvuruga wa Shetani).

HUDUMA YA NENO:

Kwa wakati uliotangazwa, anza ibada ya vita. Weka utangulizi kwa kiwango cha chini. Kusudi la mkutano wa kiinjalisti ni kufikia roho za Yesu. Ili kufanya hivyo, Neno la Mungu lazima lihubiriwe na nguvu za Mungu zidhihirishwe. Watu wamekuja na mahitaji makubwa ya kiroho, kimwili, na kihisia-moyo. Hawapo ili kusikia safu ndefu ya matangazo, vicheshi, utangulizi na soga zisizo muhimu.

Kabla ya kuanza kuhubiri, watangazie watu kwamba utaomba uponyaji na ukombozi baada ya mahubiri. Watu wengi wamekuja kuponywa, ukianza kuhubiri bila kutaja jambo hili wanaweza kudhani wameelewa vibaya kuhusu huduma hiyo. Ukiweka wazi utawaombea wagonjwa baada ya mahubiri, utakuwa na umakini mkubwa kwa ujumbe wako.

SALA YA WOKOVU:

Mwishoni mwa mahubiri, jambo la kwanza la kushughulika nalo ni wokovu. Sisitiza kwamba uponyaji wa roho ni muhimu zaidi kuliko uponyaji wa mwili. Utaombea miili yao, lakini kwanza unataka kuwaombea roho zao, ili Mungu awaponye kiroho na kuwasamehe dhambi zao kwa damu ya Yesu Kristo.

Kwa kawaida, kwa sababu ya saizi ya mwitikio katika mkutano mkuu, ni bora kusali sala ya misa na kuwafanya warudie ombi la mdhambi la msamaha baada yako. Ni muhimu kwamba watu hawa wapate huduma ya ufuatiliaji. Kwa hivyo hakikisha, kama ilivyotajwa katika sehemu ya mafunzo ya mfanyakazi, kwamba moja ya mambo matatu hutokea:

-Washauri hujaza kadi ya uamuzi yenye jina na anwani ya mwongofu mpya ili waweze kuwasiliana na wachungaji wa mahali hapo kwa ufuatiliaji.

au

-Tangazo linatolewa la mkutano kesho yake asubuhi kwa wale wote waliomkubali Yesu. Wakati wa mikutano ya asubuhi, utunzaji wa ufuatiliaji unaweza kutolewa kwa waumini wapya.

au

-Wanaoitikia wokovu huelekezwa kwenye chumba maalum cha ushauri au eneo kwenye uwanja huo. Wafanyakazi wataandamana nao hadi eneo hili, kutoa ushauri wa ziada, na kupata majina na anwani zao kwenye kadi ya uamuzi.

MAOMBI YA UPONYAJI NA UKOMBOZI:

Kufuatia maombi ya wokovu, ni wakati wa kuanza maombi ya uponyaji na ukombozi. Kila hali ya huduma ni tofauti, na wakati fulani Mungu atakuongoza kwa njia maalum jinsi ya kuhudumu. Lakini hapa kuna mapendekezo ya jumla ya kuhudumu uponyaji katika mazingira ya mikutano mkuu.

Katika umati mkubwa, haiwezekani kuombea kila mmoja mmoja mmoja. Kwanza, sali sala kadhaa na uzingatie kila moja juu ya ugonjwa maalum. Waambie watenda kazi walete ushuhuda jukwaani kutoka kwa wale wanaopokea uponyaji. Imani ya wasikilizaji itatiwa moyo na shuhuda hizi, na kisha unaweza kuomba maombi ya misa ya mwisho ya ukombozi kwa ajili ya aina zote za mateso. Kumbuka, ni muhimu kwamba uwe wazi kwa uongozi wa Mungu katika eneo hili. Hakuna muundo uliowekwa.

KUFUNGA IBADA:

Katika kufunga ibada, hakikisha kuwa unatangaza mkutano unaofuata wa crusade na darasa la asubuhi kwa waongofu wapya. Toa habari maalum juu ya nyakati na mahali.

CRUSADE YA FUATILIA

Kila mwongofu kutoka kwenye vita vya msalaba anapaswa kupokea huduma ya ufuatiliaji. Hii inatimiza "kufundisha mambo yote" ambayo ni kufuata uongofu kama ilivyoelekezwa na Agizo Kuu.

Wakati wa wito wa madhabahu ya wokovu moja ya mambo mawili yalitokea:

1. Mwongofu mpya alijaza kadi ya uamuzi: Hili lilifanyika ama katika eneo la madhabahu au katika chumba maalum cha ushauri. Kadi hizi zinapaswa kutolewa kwa wachungaji wenyeji ambao watachukua huduma ya ufuatiliaji.

2. Darasa la asubuhi kwa waongofu wanya lilitangazwa: Wakati wa madarasa ya asubuhi waongofu wanya wanapaswa kupokea huduma ya ufuatiliaji mara moja na majina na anwani zao kuhifadhiwa kwa ajili ya ufuatiliaji wa muda mrefu na wachungaji wa ndani.

Kauli mbiu ya utunzaji wa ufuatiliaji inapaswa kuwa "Usiruhusu Kamwe." Usimwache mwongofu mpya hadi ajumuishwe katika ushirika wa kanisa la mtaa.

Sura ya Kumi na Tatu ya kozi hii inatoa habari juu ya ufuatiliaji wa mafundisho ya waumini wanya.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Eleza faida za vita vya msalaba.

---

3. Katika karatasi tofauti, fanya muhtasari wa habari iliyojadiliwa katika somo hili kuhusu:

- Maandalizi ya kiroho
- Mahali pa mikutano
- Mkataba wa kituo
- Tarehe na nyakati
- Matangazo
- Fedha
- Maandalizi ya mapema ya kituo
- Wafanyikazi wa mafunzo
- Kuendesha huduma
- Fuatilia

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Hapa kuna miongozo ya kuwapa wafanyakazi katika kuwafunza jinsi ya kushauriana na wale wanaoitikia wito wa madhabahuni:
  - (1) Jitambulisha (kama "mshauri") kwa mtu ambaye ameitikia wito ("mshauri").
  - (2) Uliza jina lake na uandike ili uweze kulikumbuka wakati wa mazungumzo yenu. (Kama kadi za maamuzi zinatumwa, zichapishe kwenye kadi ya uamuzi. Ikiwa sivyo, iandike tu kwenye karatasi kwa kumbukumbu.)
  - (3) Muulize, "Kwa nini umeinua mkono wako (au kuja mbele) usiku wa leo?" Hii itatoa fursa kwa mshauriwa kueleza hitaji lake kwako.
  - (4) Hakuna njia ya kutaja kila tatizo ambalo mtu anaweza kutoa katika jibu la swali hilo, lakini Neno la Mungu lina jibu kwa kila hali. Ukikumbana na maswali au matatizo usiyoweza kushughulikia, mwite mmoja wa wachungaji au mfanyakazi mwingine akusaidie.*
  - (5) Kamwe usilazimishe mtu kufanya uamuzi. Ruhusu Roho wa Mungu afanye kazi.
  - (6) Baada ya kutambua uhitaji hususa wa kiroho wa mshauriwa kupitia mazungumzo, toa shauri kutoka katika Neno la Mungu na kisha usali pamoja naye. Ikiwa ameitikia mwito wa wokovu, mwongoze katika sala ya mwenye dhambi akiomba msamaha wa dhambi na kumkubali Yesu Kristo kama Mwokozi. Weka ushauri wako rahisi iwezekanavyo. (Usijaribu kufundisha mafundisho yote ya imani ya Kikristo kwa dakika chache tu!) Iwapo anahitaji uponyaji au ukombozi, hudumu katika maeneo haya.
  - (7) Mpe mshauri nyenzo yoyote iliyochapishwa ambayo umepewa ili kutumika kwa kusudi hili, yaani, Injili ya Yohana au trakti yenye habari zaidi juu ya kuishi maisha ya Kikristo.
  - (8) Unapomaliza kumhudumia mtu huyo, kamilisha salio la kadi ya uamuzi. Jaza anwani na maelezo ya simu, kisha utie alama kwenye visanduku vya maamuzi vinavyofaa (kwa wokovu, ukombozi, uponyaji, n.k.) Andika maoni yoyote yanayoweza kusaidia katika kumfuatilia mshauriwa.

---

* Kumbuka: Wakati wa vipindi vya mafunzo, unaweza kushughulikia majibu ya kawaida na jinsi ya kukabiliana nayo. Kwa mfano, wale wanaokuja mbele kutafuta wokovu, uhakikisho wa wokovu, ukombozi kutoka kwa vitu vya kulevya, nk.

- (9) Peana kadi za uamuzi kwa mtu ambaye ameteuliwa kuzichukua. Ikiwa kadi ya uamuzi ni fomu yenye sehemu mbili, weka nakala halisi na uhifadhi nakala ya kaboni ili uweze pia kumfuata mtu uliyemshauri.
- (10) Mfuatilie mshauriwa ndani ya saa 48. Angalia uone anaendeleaje. “Usimwache kamwe” hadi awe sehemu ya ushirika wa kanisa la mtaa.

2. Sura hii ilihusu njia ya kawaida ya uinjilisti wa watu wengi ambayo ni kampeni ya uinjilisti. Hakuna njia tunaweza kujadili kila aina ya tukio unaloweza kufanya unapofanya uinjilisti wa kikundi. Unaweza kuamua kuendesha makongamano, semina, uamsho, matamasha, n.k. Hapa kuna miongozo ya jumla ya kupanga aina yoyote ya tukio la huduma:

- (1) Anzisha kusudi la tukio la huduma: Nini madhumuni ya semina, konferensi, uamsho, crusade, n.k? Kusudi litaongoza upangaji wako.
- (2) Weka tarehe na saa za tukio.
- (3) Chagua eneo. Mambo ya kuzingatia katika kuchagua kituo ni:

-Ukubwa: Lazima iwe ya kutosha kwa idadi ya watu unaotarajia kuhudhuria.

-Vipengele: Ni lazima iwe na vipengele unavyohitaji kwa tukio hilo. Kwa mfano, ikiwa unapanga kukutana kama kikundi kikubwa na kisha kugawanyika katika vikundi kadhaa vidogo, unahitaji kituo chenye chumba kimoja kikubwa cha mikutano na vyumba kadhaa vidogo. Ikiwa utapika na kutoa chakula, utahitaji kituo na jikoni.

-Mahali: Ni lazima ifikiwe kwa urahisi na usafiri wa umma na iko karibu iwezekanavyo na watu unaotaka kuhudhuria.

-Gharama: Lazima uweze kumudu.

- (4) Kuunda kamati na kukasimu majukumu kwa:

-Uratibu Mkuu: Mratibu atasimamia wengine wote katika majukumu yao na kuratibu sehemu zote za tukio.

- Ratiba: Ratiba inapaswa kujumuisha:

-Kila kitu kinachohitajika kufanywa kabla ya tukio: Nani atafanya, na lini?

-Ratiba ya tukio halisi: Nini kitatokea saa ngapi siku halisi ya tukio?

- Mambo yoyote ya ufuatiliaji ambayo yanahitajika kufanywa baada ya tukio.
- Bajeti: Kupanga bajeti ya tukio, kukusanya pesa, kulipa bili, kutoa matoleo wakati wa hafla, na kupata matoleo au tuzo kwa wazungumzaji waalikwa.
- Mpangilio wa Kituo: Hivi ni baadhi ya vitu unavyoweza kuhitaji kuweka kwenye kituo: Viti, jukwaa, meza, vyombo vya kutolea sadaka, maikrofoni, ala, mimbari, vifaa vya sauti-visual, vifaa vya ushauri nasaha na usajili.
- Usajili: Utasajili watu? Ikiwa ndivyo, ni nyenzo gani zitatolewa wakati wa usajili? Je, utashughulikia vipi mistari ya usajili? Je, kutakuwa na gharama ya kujiandikisha? Je, utahitaji beji za majina? Utahitaji fomu gani? Ni wafanyikazi gani watahitajika?
- Utangazaji: Utatangazaje tukio lako? Chagua mtu wa kushughulikia utangazaji kama vile barua maalum, arifa ya simu, redio, televisheni, magazeti, mabango, vipeperushi, matangazo katika makanisa ya mahali, n.k.
- Ushauri: Uwe na mtu anayefundisha washauri ili kuwasaidia watu wenye mahitaji ya kiroho. Washauri hawa wanapaswa kujua jinsi ya kumwongoza mtu kwa Kristo, jinsi ya kuwaombea wagonjwa, na jinsi ya kuhudumu ukombozi. Wanapaswa kuwa na Biblia, trakti, na kadi za majina na anwani ambamo wanaandika habari kuhusu wale wanaotafuta msaada wa kiroho. Kadi hizi zitakuwezesha kuwafuatilia watu hawa baada ya tukio la huduma.
- Wazungumzaji Wageni: Je, utakuwa na wazungumzaji wageni kwa tukio hili? Ikiwa ndivyo, unahitaji mtu anayesimamia eneo hili kuwasiliana na kuwaalika, kupata ratiba na habari kwao, kutoa usafiri na malazi ikihitajika, na kuhudumia mahitaji yao ya kibinafsi wakati wa tukio.
- Muziki: Chagua mwenyekiti wa muziki ili kupata ala na wanamuziki wanaohitajika, kuongoza kwaya, kupanga muziki wa pekee, na kuongoza uimbaji wa kutaniko.
- Nursery: Je, utatoa huduma kwa watoto wachanga au watoto wadogo wakati wa tukio? Ikiwa ndivyo, utahitaji mtu wa kuanzisha kituo na kuchagua watu wa kutunza watoto.
- Mauzo: Ikiwa unapanga kuuza Biblia, vitabu vya Kikristo au kanda, chakula, nk, utahitaji mtu anayesimamia eneo hili.
- Ushers: Kuwa na mtu anayesimamia waanzilishi ambaye ataketi watu, atasambaza na kukusanya nyenzo, kukusanya matoleo, na kutatua matatizo na usumbufu wakati wa mikutano.
- Sauti: Ikiwa unapanga tukio kubwa, utahitaji mfumo mzuri wa sauti. Unahitaji mtu ambaye ana ujuzi katika eneo hili na ana vifaa vinavyofaa.

-Kunasa Sauti au Kuonekana: Je, unapanga kutengeneza kanda za sauti au video za tukio hili? Ikiwa ndivyo, unahitaji mtu wa kupanga wafanyakazi wa kurekodi, kutoa nakala, kupata vifaa na vifaa vinavyohitajika.

-Washiriki: Unahitaji mtu wa kuratibu washiriki. Kwa mfano, kupanga usafiri, chakula au malazi ikihitajika na kuwasaidia watu wenye matatizo ya kiutendaji, maswali n.k wakati wa tukio.

-Ufuatiliaji: Daima chagua mtu wa kufuatilia tukio ikiwa ni pamoja na kukusanya nyenzo ambazo ni zako, kusafisha kituo, kuchukua vifaa, kuwashukuru wale waliokusaidia, na kuteua mtu wa kushughulikia ufuatiliaji wa waongofu wapya.

SURA YA KUMI NA TATU

MAAMUZI AU WANAFUNZI?

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Aya Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "badilisha."
- Bainisha "mwanafunzi."
- Orodhesha maeneo sita ya mafundisho yatakayoshughulikiwa katika ufuatiliaji wa mara moja wa mwongofu mpya.
- Tambua kanuni tisa za ufuasi ambazo Yesu alitumia.
- Eleza jaribu la kweli la ufuasi.
- Toa ufuatiliaji wa haraka kwa mwongofu mpya.
- Toa ufuatiliaji wa muda mrefu kwa mwongofu mpya.

AYA MUHIMU:

**Baada ya kukaa huko kwa muda, aliondoka, akaenda kwa utaratibu katika nchi ya Galatia na Firgia, akiwatia moyo wanafunzi wote.
(Matendo 18:23)**

**Wakizithibitisha roho za wanafunzi, na kuwaonya wakae katika imani, na ya kwamba imetupasa kuingia katika Ufalme wa Mungu kwa njia ya dhiki nyingi.
(Matendo 14:22)**

UTANGULIZI

Unasikia mara kwa mara kuhusu Agizo Kuu, lakini je, unaelewa kweli misheni ambayo Yesu aliwapa wafuasi Wake?

- Je, amri ilikuwa tu kupata waongofu wapya?
- Ilikuwa ni kufanya mikutano ya kiinjilisti tu?
- Je, ilikuwa ni kuwaleta watu kwa Bwana tu na kisha kwenda haraka kwenda eneo lingine?

Hebu tusome tena maagizo yake:

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu;

na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. (Mathayo 28:19-20)

Kipaumbele kilikuwa kwenda kwa mataifa yote, kuwafundisha Injili, kuwabatiza, na kisha kutoa mafundisho ya ufuatiliaji zaidi juu ya yote ambayo Yesu alikuwa ameamuru. Utume wa kueneza evanjeli haukukamilika bila mafundisho yaliyofuata kuongoka.

MAAMUZI AU WANAFUNZI?

Aina mbili za ufundishaji zinahusika katika tume hii:

Kwanza: Kufundisha Injili kuwaongoza wanaume na wanawake kwenye wokovu. Watu lazima wasikie Injili ili kuitikia, kutubu kutoka kwa dhambi, na kuzaliwa mara ya pili:

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu. (Mathayo 28:19)

Waumini wapya wanaitwa "waongofu." Mwongofu ni mwamini wa Yesu ambaye amezaliwa mara ya pili kwa imani na amekuwa sehemu ya Ufalme wa Mungu.

Pili: Kufundisha baada ya kuongoka. Baada ya mtu kufundishwa Injili na kuja kwa Yesu, lazima ajifunze jinsi ya kumfuata Yeye:

na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. (Mathayo 28:20)

Agizo Kuu linafunua kwamba waongofu wapya wanapaswa kufundishwa katika yote ambayo Yesu alifundisha. Utaratibu huu wakati mwingine huitwa "kufuata" au "ufuasi."

Paulo alikuwa mwangalifu kufuatilia waongofu wapya na makanisa. Maandiko yanaandika kwamba yeye. . .

. . . akazunguka nchi yote ya Galatia na Firgia, akiwatia moyo wanafunzi wote. (Matendo 18:23)

wakizithibitisha roho za wanafunzi, na kuwaonya wakae katika imani, na ya kwamba imetupasa kuingia katika Ufalme wa Mungu kwa njia ya dhiki nyingi. (Matendo 14:22)

UFAFANUZI WA UWANAFUNZI

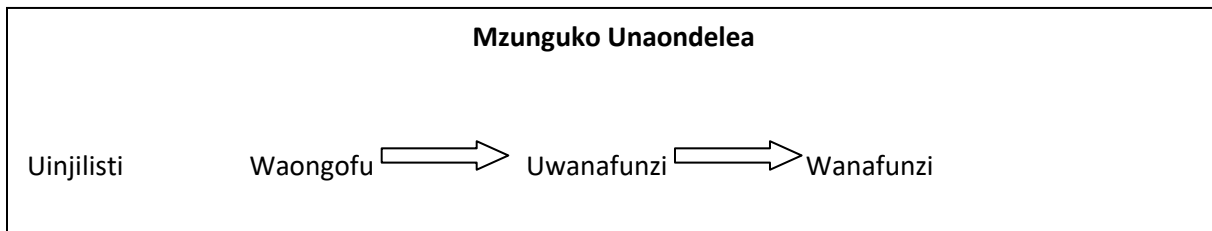
"Mwanafunzi" ni mwongofu ambaye ameimarishwa katika misingi ya imani ya Kikristo na ana uwezo wa kuwainua waongofu wapya na kuwafundisha. Neno "mwanafunzi" linamaanisha mwanafunzi, mwanafunzi, mtu anayejifunza kwa kufuata. Ni zaidi ya maarifa ya kichwa. Ni

kujifunza ndiko kunakobadilisha mtindo wa maisha wa mtu. Kufuasa sio tu kutoa habari, ni kukuza watu binafsi.

MAAMUZI/ MZUNGUKO WA MWANAFUNZI

Uamuzi ni hatua ya kwanza tu ya ufuasi wa kweli. Waongofu lazima waendeele zaidi ya uamuzi ili wawe washiriki wanaowajibika wa Mwili wa Kristo wenye uwezo wa kuwainua waamini wengine wapya. Kushinda waongofu wapya ni muhimu, lakini kuwazoeza wanaume na wanawake kumfuata Yesu na kuzaa kiroho ni muhimu vile vile. Kila mmoja unayemzoeza atawageuza wengine, kuwafunza, na kuwafunza kuwafikia wengine. Huu ndio mpango wa Biblia wa ufuasi ulioonyeshwa na Yesu. Alichagua wanaume kumi na wawili, akawafanya wanafunzi, na kuwazoeza kuwafikia wengine.

Mchoro ufuatao unaonyesha mzunguko unaoendelea wa uinjilisti na ufuasi:

Uinjilisti husababisha waongofu wapya. Ufuasi unaleta matokeo kwa wanafunzi wanaoweza kuinjilisha, kuzalisha waongofu wapya, na kuwafunza. Kisha mzunguko unaendelea kurudia muundo sawa.

UFUATILIAJI WA HAPO HAPO

Mara tu baada ya kuongoka, mwongofu mpya anapaswa kupewa maelekezo katika maeneo yafuatayo:

UHAKIKISHO:

Msaidie mwamini mpya kuwa na uhakika wa wokovu wake na kujiamini katika uhusiano wake na Yesu Kristo.

KUMKIRI KRISTO HADHARANI:

Mhimize mwongofu mpya kushiriki uzoefu wake mpya na mwamini mwingine, jamaa, au rafiki. Kukiri ni sehemu muhimu ya tukio la wokovu:

Kwa sababu, ukimkiri Yesu kwa kinywa chako ya kuwa ni Bwana, na kuamini moyoni mwako ya kuwa Mungu alimfufua katika wafu, utaokoka.

Kwa maana kwa moyo mtu huamini hata kupata haki; na kwa kinywa hukiri hata kupata wokovu. (Warumi 10:9-10)

UBATIZO WA MAJI:

Katika kitabu cha Matendo ya Mitume, waumini wapya walibatizwa katika maji mara tu baada ya kuongoka au haraka iwezekanavyo baada ya hapo. Rekodi katika Matendo sura ya 8, 9, na 16 huonyesha hilo. Umuhimu wa ubatizo wa maji umeelezewa kwa kina katika kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime "*Misingi Ya Imani*."

UBATIZO WA ROHO MTAKATIFU:

Kitabu cha Matendo kinarekodi mifano kadhaa ya jinsi waongofu wapya walivyoongozwa kupata ubatizo wa Roho Mtakatifu mara baada ya kuongoka. Tazama Matendo 8:14-17; Matendo 19:1-6. Ubatizo wa Roho Mtakatifu umefafanuliwa kwa kina katika kozi ya Taasisi ya Harvestime International, "*Huduma ya Roho Mtakatifu*."

KUENDELEZA MAISHA YA IBADA:

Muumini mpya anapaswa kutiwa moyo mara moja kuanza mazoea ya kila siku ya kujifunza Biblia na kusali. Fundisha muundo wa maombi ya Bwana (Luka 11:1-4) na umtie moyo aanze kusoma kitabu cha Yohana.

KUWA SEHEMU YA KANISA LA MTA:

Ni muhimu sana kwamba mwamini mpya awe sehemu ya ushirika wa kanisa la mtaa (Waebrania 10:25). Unapomfundisha mwongofu mpya, huchukui nafasi ya mchungaji. Mungu huweka wachungaji katika kanisa ili kutoa huduma ya kiroho ya muda mrefu kwa waumini. Kila mwamini anahitaji kuwa chini ya uangalizi wa mchungaji.

Wasaidie waumini wapya kufika kanisani. Jitolee kuwapa usafiri au kutembea nao hadi kanisani. Watambulishie kwa watu kanisani na uone kwamba wanakuwa sehemu ya kikundi cha mafunzo ya Biblia na maombi.

Jambo la muhimu kukumbuka katika ufuatiliaji wa haraka ni USIMWACHE Mwongofu mpya hadi atakapoanzishwa katika kanisa la mtaa. Ikiwa hakuna kanisa la mtaa, basi mtu anahitaji kupandwa. Sehemu ya Tatu ya kozi hii itakusaidia kufanya hivi.

UFUATILIAJI UNAOENDELEA

Katika kujifunza uhusiano wa Yesu na wafuasi Wake, kanuni kadhaa za ufuasi zinafichuliwa. Haya ni muhimu katika kuendelea na ufuatiliaji wa muumini mpya:

1. UCHAGUZI:

Kila mwongofu mpya anapaswa kufunzwa sana na mtu fulani, lakini hutaweza kufuasa kila mtu. Wewe ni mtu mmoja tu na una kikomo katika idadi ambayo unaweza kufuasa wakati wowote. Yesu alichagua baadhi ya wale aliowazoeza sana. Wengine waliambiwa warudi kwenye nyumba zao wenyewe, vijiji, au viongozi wa kidini.

Kila mara unapaswa kujaribu kutoa ufuatiliaji wa haraka, lakini huenda usiweze kutoa ufuatiliaji wa muda mrefu kwa kila mtu unayemletea Bwana. Hii ndiyo sababu ufuasi unapaswa kufanywa katika muktadha wa kanisa la mtaa. Mchungaji anapaswa kuwa na uhakika kwamba kila mwongofu mpya amefunzwa ipasavyo na mwamini aliyekomaa.

Omba juu ya wewe ni nani ili kuwa mfuasi kwa upana. Omba kuhusu ni nani anayegeuzwa kwa mchungaji au wengine kanisani kwa ufuasi zaidi. Ikiwa una karama ya uongozi ya kuwa mwinjilisti, unaweza usiwe mahali pamoja kwa muda wa kutosha kukamilisha ufuatiliaji wa waongofu wapya. Lazima uchague wachungaji au viongozi ili kukamilisha huduma hii.

2. CHAMA:

Yesu alipowaita wanafunzi wake, aliwaita wawe pamoja naye. Alishiriki maisha yake kwa ukaribu na wanafunzi wake. Alitumia wakati pamoja nao katika hali rasmi za huduma na katika hali zisizo rasmi.

Ufuasi hautafanyika kupitia mikutano ya kamati au ibada ya Jumapili pekee. Lazima kuwe na ushirika wa karibu na wale unaowafundisha. Lazima ushiriki maisha yako nao.

3. KUWEKA WAKFU:

Kutokana na ushirika na Yesu, kuwekwa wakfu kulikuzwa. Yesu aliwaita wanafunzi Wake wajiweke wakfu kwa Mtu, si dhehebu au shirika. Kujiweka wakfu huko kulihitaji utii kamili kwa Neno la Mungu na makusudi yake. (Ona Yohana 4:34; 5:30; 15:10; 17:4; na Luka 22:42 .) Usifanye wanafunzi wakutegeme. Wafanye wamtegeme Mungu kupitia mchakato wa kuwekwa wakfu.

4. MAONO:

Yesu aliwatia moyo wafuasi wake kwa kuwapa maono ya kiroho. Aliwaita kwa kazi kubwa kuliko utaratibu wa maisha ya kila siku. Aliwaita wafuasi wake kuwa wavuvi wa watu (Mathayo 4:19). Aliwapa maono ya mavuno ya kiroho duniani kote (Yohana 4:35). Aliwapa changamoto kwa ufunuo wa Ufalme wa Mungu (Mathayo 13).

Bila maono watu huangamia (Mithali 29:18). Hawana mwelekeo na hakuna motisha. Ufuasi lazima ujumuishe mawasiliano ya maono ya kiroho ili kuhamasisha utume. Kozi za Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Mikakati ya Mavuno ya Kiroho*" na "*Kukuza Mtazamo wa Kibiblia wa Ulimwengu*," zitakusaidia kukuza maono ya kiroho kwa waongofu wapya.

5. MAAGIZO:

Ufuatiliaji uliopanuliwa wa waongofu wavya unapaswa kujumuisha maagizo katika yote ambayo Yesu aliamuru. Kwanza, wanapaswa kupokea mafundisho katika mafundisho ya msingi ya imani ya Kikristo. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Misingi Ya Imani*," ni ya manufaa kwa madhumuni haya. Inajumuisha maagizo yanayotegemea Waebrania 6:1-3 ambayo yanajumuisha:

- Kutubu kutokana na matendo mafu.
- Imani kwa Mungu.
- Mafundisho ya ubatizo.
- Kuwekewa mikono.
- Ufufuo wa wafu.
- Hukumu ya milele.

Kufuatia mafunzo katika maeneo hayo ya msingi, wanafunzi wanapaswa kufundishwa "*Kuishi kwa Ufalme*," "*Huduma ya Roho Mtakatifu*," "*Kujua Sauti ya Mungu*," "*Vita vya Kiroho*," "*Njia za Ubunifu za Kujifunza Biblia*," na "*Uchunguzi wa Msingi wa Biblia*." Hizo zote ni kozi katika Moduli ya Pili ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime.

Lengo la mafundisho ni kuleta mfuasi kwenye ukamilifu. Ukamilifu unamaanisha ukomavu wa kiroho ambao ni "kamili, kukamilika, na kukomaa." Mkristo mkamilifu ni yule ambaye amefikia ukomavu wa kiroho, akileta mwili, nafsi, na roho yake chini ya udhibiti wa Roho Mtakatifu. Neno "ukamilifu" linafanana na neno "utakaso" au "kuwekwa wakfu," ambalo pia linatumiwa katika Biblia. "Utakaso" maana yake ni utakatifu na "kuwekwa wakfu" maana yake ni kutengwa katika haki.

Kuna viwango viwili vya ukamilifu:

- Ukamilifu wa awali, ambao ni msamaha wa dhambi kupitia uzoefu wa wokovu.
- Ukamilifu wa kimaendeleo, ambao ni mchakato endelevu wa kubadilishwa kuwa sura ya Kristo. Hili limefafanuliwa katika Warumi sura ya 7-8; Wafilipi 3:12; 1 Yohana 1:8-9.

6. MAONYESHO:

Yesu hakufundisha kupitia maagizo ya mdomo pekee. Alionyesha kile Alichofundisha. Alifundisha uponyaji na kuuonyesha kwa kuponya wagonjwa. Alifundisha mamlaka ya mwamini juu ya Shetani na akaidhihirisha kwa kutoa pepo. Alifundisha kuwajali maskini na alitoa mfano kwa kulisha umati.

Wanafunzi hawakuwa wanafunzi tu, walikuwa mashahidi wa macho wa onyesho la nguvu za Mungu. Baadaye walisema walikuwa wakifundisha "Yale tuliyoyaona na kuyasikia kama mashahidi wa macho" (1 Yohana 1:1). Yesu pia alionyesha mafundisho yake kwa jinsi alivyoishi. Alisema:

**Kwa maana nimewapa kielelezo ili nanyi mfanye kama mimi nilivyowafanyia.
(Yohana 13:15)**

7. USHIRIKI:

Ujuzi tu hautoshi. Ili kuwa na ufanisi, ujuzi lazima utumike. Wanafunzi hawakusikiliza tu mafundisho ya Yesu na kuona maonyesho ya nguvu, walishiriki pia. Kufundisha somo haitoshi kuwahakikishia kujifunza. Kufundisha pekee ni kama kujaribu kujifunza upasuaji wa ubongo kwa kusoma kitabu. Wanafunzi wapya lazima wawe na uzoefu halisi katika kile wanachojifunza. Ni lazima wapate uzoefu wa jinsi ya kushiriki Injili, jinsi ya kuwaombea wagonjwa, jinsi ya kutoa pepo n.k. Yesu alitoa nafasi hizo kwa wanafunzi wake. Soma Marko 6:7-13 na Luka 9:1-6. Yesu aliwatuma wanafunzi wake waone yale waliyokuwa wamefundishwa. Hakikisha wanafunzi wako wanakuwa watendaji wa Neno na sio wasikiaji tu.

8. USIMAMIZI:

Wanafunzi wa Yesu waliporudi kutoka kwa safari yao ya huduma, Yesu alitathmini juhudi zao (Luka 9:10). Katika mchakato mzima wa mafunzo Yesu aliwasimamia wanafunzi Wake. Hawakuachwa peke yao katika mapambano yao. Alikuwepo kuwarekebisha, kuwakemea, na kuwatia moyo. Wanafunzi wanapokutana na kufadhaika na vikwazo, lazima uwafundishe jinsi ya kukabiliana na changamoto hizi.

9. UJUMBE:

Hatua ya mwisho ya mchakato wa uanafunzi ilikuwa wakati Yesu alipowakabidhi wafuasi Wake wawe wafanya-wanafunzi wenyewe. Aliwapa kazi ya kuzidisha kiroho katika mataifa yote ya ulimwengu. Kozi katika Moduli ya Tatu ya mafunzo ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime itakusaidia kuwafundisha wanafunzi jinsi ya kuzidisha kiroho. Moduli za Nne na Tano zitawaonyesha jinsi ya kupanga na kuhamasisha rasilimali za kiroho wanazokuza. Tumia kozi hii kuwafundisha katika uinjilisti.

MTIHANI WA KWELI WA UANAFUNZI

Jaribio la kweli la ufuasi ni kile kinachotokea wakati haupo tena na wale ambao umewafundisha. Je, wanaendelea kuwa waaminifu kwa yale uliyowafundisha? Je, wanainjilisha na kuzalisha waongofu na wanafunzi wapya? Ikiwa ndivyo, ufuatiliaji wako umefaulu:

Mwanafunzi hampiti mwalimu wake, lakini kila mtu akiisha kufundishwa atakuwa kama mwalimu wake. (Luka 6:40 , Revised Standard Version)

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Neno "badili" linamaanisha nini?

---

3. Bainisha "mwanafunzi."

---

4. Orodhesha maeneo sita muhimu ya mafundisho katika ufuatiliaji wa mara moja wa mwongofu mpya.

---

5. Tambua kanuni tisa za ufuasi zilizofunuliwa katika kujifunza kwa Yesu na wanafunzi Wake.

---

6. Je, mtihani wa kweli wa ufuasi ni upi?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. 1 Wathesalonike 1:2-9 inaeleza vipengele muhimu vya ufuatiliaji mzuri. Lengo unalotaka watu wafikie baada ya kumpokea Yesu limetambuliwa katika 1 Wathesalonike 1:9.
2. Zingatia kuanzisha programu ya "kufanywa kuwa wana wa kiroho" katika kanisa lako ambapo waumini wapya wanagawiwa washiriki kwa ajili ya ufuatiliaji wa ziada.
3. Zingatia njia tofauti ambazo Mtume Paulo aliwafuata wanafunzi wake:
  - Kwa barua: 1 Wathesalonike 1:1
  - Kwa maombi: 1 Wathesalonike 1:2; 3:10
  - Kwa kutuma wawakilishi: 1 Wathesalonike 3:1-5
  - Kwa mawasiliano ya kibinafsi: 1 Wathesalonike 2:18
4. Kuna sifa nyingi za mfuasi wa kweli wa Yesu unapozingatia ufunuo kamili wa Neno la Mungu, lakini Yesu alisisitiza sifa tisa maalum. Mwanafunzi ni yule ambaye:
  - (1) Huacha Yote: Luka 14:33
  - (2) Anajikana Nafsi: Mathayo 16:24; Luka 14:27
  - (3) Anamfuata Yesu: Mathayo 16:24
  - (4) Hufanya Ufalme wa Mungu kuwa Kipaumbele Chake: Mathayo 6:31,33
  - (5) Huonyesha Upendo wa Mungu: Yohana 13:34-35
  - (6) Hukaa Katika Neno: Yohana 8:31
  - (7) Ni Mtiifu: Yohana 8:31
  - (8) Ni Mtumishi: Mathayo 10:25; 20:26-28
  - (9) Humtukuza Mungu Kupitia Kuzaa Matunda: Yoh 15:8
5. Soma Luka 9:57-62 katika Biblia yako. Katika kifungu hiki watu watatu wanamwendea Yesu wakitaka kuwa wanafunzi. Kwa kila mmoja, Yesu anafichua kipengele tofauti cha mwito wa ufuasi unahusisha:

Gharama Zinazozingatiwa: Luka 9:57-58

Mtu wa kwanza angemfuata Yesu bila kungoja kuitwa. Anajaribu kuwa mfuasi kupitia juhudi binafsi. Yesu alisema, "Ukinifuata, hivi ndivyo utakavyokabiliana nazo." Alieleza kwamba uanafunzi wa kweli ni wa gharama. Haiwezi kupatikana kwa juhudi binafsi.

Vipaumbele Sahihi: Luka 9:59-60

Mtu wa pili alitwa na Yesu kumfuata. "Kufuata" kunamaanisha kufuata moja inayotangulia, kuiga mfano. Inahusisha imani na utii. Mwanafunzi lazima aache maisha ya zamani nyuma kwa sababu ya wito peke yake. Ni maamuzi gani na migawanyiko na dhabihu hii inaweza kuhitaji kubaki haijulikani. Mfuasi huacha maisha ya usalama kwa moja ya ukosefu wa usalama machoni pa ulimwengu. Kujitolea sio kwa mpango, lakini kwa mtu. Mtu huyo ni Bwana Yesu Kristo.

Katika kifungu cha Luka, jibu la mtu huyu kwa wito wa kufuata lilikuwa "niteseke mimi kwanza. . ." Alitaka kumfuata Yesu, lakini haikuwa kipaumbele chake. Yesu asingependekeza kamwe kwamba mfuasi wake apuuze mahitaji ya wazazi wake (Yohana 19:25-27). Ni suala la vipaumbele ambalo limesisitizwa katika hadithi hii. Mtu huyu alitaka kumzika baba yake kwanza. Katika wakati mgumu Yesu anapomwita mtu amfuata, hakuna kitu kinachopaswa kuwekwa kabla ya mwito huo.

Kumfuata Yesu haimaanishi kila mfuasi lazima aache kazi na nyumba yake. Inamaanisha nini kwa wote ni kwamba itahitaji mabadiliko katika mtindo wa maisha. Katika baadhi ya matukio inaweza pia kumaanisha kuacha nyumba, kazi, na wapendwa kwa ajili ya Injili. Ni lazima ufuate popote Yesu anapokuongoza. Ufuasi lazima uwe kipaumbele.

Malengo Kamili: Luka 9:61-62

Mtu wa tatu katika Luka 9:57-62 alitaka kufuata, lakini alitaka kufanya hivyo kwa masharti yake mwenyewe. Kuaga familia yake lilikuwa jambo la kawaida kufanya, lakini Yesu alikuwa amemwita afuate. Lengo lake hasa maishani lilikuwa nini? Ufuasi au kufanya mambo yake mwenyewe? Malengo ya mtu huyu maishani hayakutatuliwa. Alikuwa anajizuiwa, akiwa amechanika kati ya maisha ya kale na mapya ambayo Yesu aliyaitia.

6. Huu hapa ni mpango wa vipindi vitatu vya kwanza vya ufuatiliaji na muumini mpya:

Kikao cha Kwanza: (Ndani ya saa 24 baada ya uongofu)

___ Wasiliana na mwongofu mpya na panga mahali na wakati wa kukutana.

___ Katika mkutano wa kwanza, tafuta kuanzisha uhusiano wa uwazi na urafiki. Hebu aliyebadili dini anajua jinsi ya kukufikia endapo atakuwa na maswali au matatizo kati yake mikutano iliyopangwa mara kwa mara.

___ Muulize kama ana maswali yoyote na jaribu kuyajibu.

___ Eleza jukumu lako katika ufuatiliaji na nini maana ya kufuasa.

___ Anza kumuongoza katika maeneo kwa ajili ya ufuatiliaji wa haraka yaliyojadiliwa katika somo hili ambalo ni pamoja na:

- Uhakika Wa Wokovu.
- Ubatizo wa Roho Mtakatifu
- Kumkiri Kristo hadharani.
- Kukuza Maisha ya Ibada.
- Ubatizo wa Maji.
- Kuwa Sehemu ya Kanisa la Mtaa.

___ Acha nakala ya kozi ya Harvestime International Institute, "Foundations Of Faith," na umtie moyo mwongofu asome somo la kwanza.

___ Ombeni pamoja.

___ Panga saa na mahali pa kipindi chako kijacho.

Kikao cha Pili: (Ndani ya wiki moja baada ya uongofu)

___ Pitia somo la kwanza katika "*Misingi Ya Imani*" pamoja.

___ Muulize kama ana maswali yoyote na jaribu kuyajibu.

___ Panga somo la pili katika "*Misingi ya Imani*."

___ Endelea kumwongoza katika hatua sita muhimu zilizofafanuliwa chini ya "mara moja Fuatilia."

___ Mwambie akushirikishe shida au mashaka yoyote ambayo amekuwa nayo.

___ Ombeni pamoja, mkishughulikia mambo mahususi yaliyotolewa na mjadala wenu.

(Vipindi vilivyobaki vinapaswa kugawanywa kwa wiki moja.)

Kikao cha Tatu:

___ Rejelea somo la pili katika "*Misingi Ya Imani*" pamoja.

___ Muulize kama ana maswali yoyote na jaribu kuyajibu.

___ Panga somo la tatu katika "*Misingi ya Imani*."

___ Endelea kumwongoza katika hatua sita zilizoelezwa chini ya "ufuatiliaji wa haraka."

___ Mwambie akushirikishe shida au mashaka yoyote ambayo amekuwa nayo.

___ Ombeni pamoja, mkishughulikia mambo mahususi yaliyotolewa na mjadala wenu.

(Vipindi vilivyosalia vinaweza kufuata mpangilio uliowekwa katika kipindi cha tatu. Mwishoni mwa miezi miwili, kagua maendeleo yake kuhusu vipengele sita vilivyoorodheshwa katika "ufuatiliaji wa haraka").

SURA YA KUMI NA NNE

KUPANGA KWA UINJILISTI

MALENGO:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Eleza faida za kupanga.
- Eleza kwa nini upangaji ni wa Kibiblia.
- Tumia kielelezo cha kupanga kilichotolewa katika somo hili kupanga kwa ajili ya uinjilisti.

AYA MUHIMU:

Roho wa Bwana yu juu yangu, Kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini Injili; Amenituma kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwao, na vipofu kupata kuona tena, kuwaacha huru waliosetwa. (Luka 4:18)

UTANGULIZI

Katika kitabu cha Matendo ya Mitume kuna mikakati miwili mikuu ya uinjilisti wa ulimwengu iliyofanywa na Kanisa la kwanza ambayo bado inafaa hadi leo. La kwanza ni uinjilisti wa papo kwa papo, ambapo waamini waliitikia mara moja fursa na kushiriki Injili kwa hiari. Pili ni mkakati uliopangwa wa uinjilisti. Safari za Paulo za kimisionari na upandaji wa makanisa ni ushahidi wa mkakati uliopangwa.

Waumini wote wanapaswa kuwa macho kuona fursa za uinjilisti wa moja kwa moja, lakini kupanga kwa ajili ya uinjilisti ni hatua ya makusudi ambayo lazima uchukue. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kupanga kwa ajili ya uinjilisti.

KUPANGIA MAVUNO YA KIROHO

Kupanga ni sawa na kilimo. Hakuna kitu kama kilimo kwa ujumla. Mkulima anaweza kufuga ngano Katikati ya Magharibi mwa Marekani, machungwa nchini Israeli, na mchele nchini Ufilipino.

Katika kila moja ya maeneo haya kuna mambo yanayofanana: Mimea hulimwa na kuna mambo ya kawaida kama udongo, virutubisho, mbegu, maji, mwanga, magonjwa, wadudu na zana. Hata hivyo kilimo ni tofauti sana kulingana na mazao yanayokuzwa, eneo na teknolojia iliyopo.

Ndivyo ilivyo katika mavuno ya kiroho. Huwezi kushiriki katika uinjilisti kwa ujumla kama vile mkulima hawezi kulima kwa ujumla. Ili kufanikiwa, lazima uweke mipango wazi, vipaumbele, mikakati na migawo ya kazi. Ni lazima ujue kusudi lako na upange kutimiza kusudi hilo.

FAIDA ZA KUPANGA

Kupanga hukusaidia kuwa msimamizi mwenye busara wa Injili na rasilimali za huduma kama vile majengo, mali, vifaa, fedha, na karama za kiroho za waumini walio chini ya utunzaji wako. Kupanga hutoa mwelekeo, hukusaidia kufanya maamuzi mazuri, huweka vipaumbele vya huduma, na kukufanya uwajibike kwa tathmini. Inakuruhusu kuchukua hatua madhubuti badala ya kuguswa na hali za shida.

KUPANGA NI KIBIBLIA

Biblia imejaa hadithi za wanaume na wanawake ambao walifanya mipango chini ya uongozi wa Mungu. Nuhu alipanga kujenga safina. Ibrahimu aliweka malengo kwa mtumishi wake, Eleazari (Mwanzo 24). Yusufu alipanga miaka ya njaa (Mwanzo 41). Musa alipewa mpango wa kuwakomboa Israeli kutoka utumwani na mipango ya kujenga hema. Yoshua alifanya mipango ya kina ya kuteka nchi ya ahadi.

Daudi alijitayarisha kwa ajili ya ujenzi wa hekalu. Mfalme Hezekia alikuwa na mpango wa kuunganisha Israeli, na Nehemia alipanga kuujenga upya ukuta huo. Manabii wa Agano la Kale walifunua mipango ya Mungu kwa mataifa, na kitabu cha Ufunuo kinafunua mipango ya Mungu kwa siku zijazo.

Baadhi ya watu wanaamini kupanga kunazuia uhuru wa Roho Mtakatifu, lakini hii si kweli. Baada ya kumwagwa kukuu kwa Roho Mtakatifu katika Matendo 2, ni muda mfupi tu baadaye ambapo upangaji na mpangilio ulianza chini ya uongozi wa Roho Mtakatifu (Matendo 6). Miujiza iliyotokea katika Kanisa la kwanza kwa hakika inaonyesha kwamba kupanga hakingilia kazi ya Roho Mtakatifu!

Kupanga kunaweza kuwa aina ya ibada, wakati ambapo unatafakari juu ya kusudi na mipango ya Mungu na kufungua roho yako kwa uongozi wake. Unapoomba na kujifunza Neno la Mungu na kupanga chini ya uvuvio wa Roho Mtakatifu, kupanga ni shughuli ya kiroho. Mipango haizuii, bali inashirikiana na Mungu. Mfano mmoja wa hili ni mpango wa Yoshua huko Ai (Yoshua 8). Alikuwa na mpango (mstari wa 4) lakini haukuzuia kazi ya muujiza ya Mungu (mstari 18). Mipango ya asili na matukio ya nguvu isiyo ya kawaida yalifanya kazi pamoja kwa upatano ili kutimiza lengo.

Yesu alikuwa na mpango wa huduma. Alipanga kuhubiri Injili, kuponya wagonjwa, kutoa pepo, na kufanya miujiza inayothibitisha Neno la Mungu. Angetimiza kusudi la Mungu kwa kufa kwa ajili ya dhambi ya wanadamu wote, kuharibu kazi za adui, na kufufuka kutoka kwa wafu katika nguvu na utukufu. Yesu alisema:

Roho wa Bwana yu juu yangu, kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini Injili, amenituma kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwao, na vipofu kupata kuona tena, na kuwaacha huru. wale waliojeruhiwa. (Luka 4:18)

Paulo alifanya mipango, vinginevyo Roho Mtakatifu hangeweza kuibadilisha kama inavyoonyeshwa katika Matendo 16:6-10. Yesu alitoa mpango wa jumla wa uinjilisti katika Matendo 1:8. Tunapopanga kwa ajili ya uinjilisti tunajaza tu maelezo.

MPANGO NI NINI?

Kauli yoyote kuhusu kitakachotokea siku za usoni ni kauli ya imani. Mipango ni kauli za imani. Kutosema lolote kuhusu siku zijazo ni kutoonyesha imani.

Mpango ni njia ya kueleza jinsi utakavyoenda kufikia lengo lako la uinjilisti. Kupanga kunakulazimisha kutafuta nia ya Mungu na mapenzi ya Roho Mtakatifu. Mungu anatamani nini? Unawezaje kupatana na mapenzi Yake kwa maisha na huduma yako? Kupanga pia hukusaidia kuamua ni nini hutafanya, kwa kuwa haujumuishi mambo fulani.

Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," itakusaidia katika kupanga. Kumbuka kila wakati, hata hivyo--unaweza kutumia maisha yako kufanya utafiti na kupanga na usiwahi kamwe kufanya jambo ambalo lilichochea utafiti hapo awali. Ni utafiti na kupanga kwa ajili ya uinjilisti, si kwa ajili yake mwenyewe.

MFUMO WA KUPANGA

Mfano unianza na dhana kwamba hatujui mkakati wa Mungu kwa watu fulani. Inatusaidia kuweka kando mipango na mawazo yetu ya awali na kuwa wazi kwa uongozi wa Roho Mtakatifu. Hapa kuna hatua katika mfumo:

FAFANUA UTUME:

Mavuno makubwa ya kiroho tunayopaswa kuvuna yanafanyizwa na mashamba mengi ya mataifa mengi. Lazima uamue haswa ni nini dhamira yako. Unajaribu kuinjilisha nani? Wanaishi wapi? Wakoje? Unahitaji kufafanua shamba la mavuno kulingana na jiografia, utamaduni, na lugha yake. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Uchambuzi wa Mazingira*," itakusaidia katika hili.

BAINISHA NJIA BORA ZA UINJILISTI:

Kuna njia nyingi za uinjilisti zilizoelzewa katika kozi hii. Kwa msingi wa kile unachojifunza unapofafanua utume wako, kwa maombi amua mbinu bora za uinjilisti. Ni muhimu sana kufanya hivi ili usipoteze juhudi zako. Kwa mfano, uinjilisti wa televisheni haungefanikiwa katika eneo ambalo watu hawana televisheni. Uinjilisti wa fasihi haungefanikiwa pale ambapo kuna asilimia kubwa ya watu wasiojua kusoma na kuandika. Kumbuka kwamba sehemu ya mkakati wa mbinu ni kuamua ni nini hutafanya na vile utafanya.

BAINISHA NJIA ZA UINJILISTI:

Una njia gani ya uinjilisti? Je, utamtumia nani kuinjilisha kundi au eneo fulani la watu? Je, una fedha gani? Ni rasilimali gani za nyenzo (kama vile vifaa, nyenzo zilizochapishwa, vitu vingine sawa) utahitaji?

FANYA MPANGO WA UINJILISTI:

Mpango wako unapaswa kuzingatia lengo la kueneza injili badala ya ustaarabu. Inapaswa kuzingatia kupanua Injili ya Ufalme wa Mungu, sio kanuni za dhehebu au shirika. Mpango unapaswa kuwa na malengo ambayo ni kauli za malengo unayotarajia kutimiza. Kauli hizi zinapaswa:

-Kuandikwa.

-Kuhusiana na uinjilisti.

-Iseme wazi.

-Kuwa na uwiano kati ya imani na ukweli: Ikiwa si za kweli, haziwezi kupatikana.

-Kuwa na uhakika: Mipango isiyoeleweka sana ni vigumu kutekelezeka. Mpango wako lazima ujumuishe taarifa za nani afanye nini kwa lini na jinsi gani kifanywe.

-Uwe na kipimo: Lazima uweze kutathmini ikiwa umetimiza mpango.

-Kupangwa kwa kipaumbele: Baadhi ya sehemu za mpango lazima zifanywe kabla ya sehemu zingine kukamilika. Baadhi ya malengo ni muhimu zaidi kuliko mengine.

TEKELEZA MPANGO WA UINJILISTI:

Kupanga peke yake hakutafanikisha kazi ya uinjilisti. Lazima utekeleze mpango. Kutekeleza mpango kunamaanisha kuuweka katika vitendo. Utekelezaji wa mpango ni pamoja na:

-Kuchagua watu wa kukamilisha mpango.

-Kuwasilisha mpango huo kwao.

-Kukasimu majukumu kwa sehemu mbalimbali za mpango.

-Kufundisha watu kufanya kazi.

-Kupanga watu, rasilimali, matukio n.k.

- Kupanga matukio.

-Bajeti.

-Kufanya maamuzi.

-Kukagua maendeleo.

- Tathmini ya matokeo.

TATHMINI MPANGO WA UINJILISTI:

Unapotathimini kitu unakichunguza kwa makini na kuzingatia thamani yake. Tathmini ni mchakato wa kuchunguza mipango ili kujua thamani yake katika kufikia lengo la uinjilisti. Malengo yanaeleza unachopanga kufanya. Tathmini huamua kama umetimiza malengo hayo. Hata Mungu alitathmini kazi yake katika Mwanzo I. Alichunguza vyote alivyoviumba na akatangaza, "Ni vyema." Tathmini inaweza kuonyesha kwamba unahitaji kurekebisha malengo, kufanya mabadiliko kwa watu wanaofanya kazi kwa lengo, kubadilisha tarehe ya kukamilisha, kubadilisha mbinu, au kurekebisha bajeti. Unapomaliza mpango, tathmini ili kujibu maswali haya:

- Je, umefikia lengo?
- Umeshindwa wapi? Kwa nini na jinsi gani?
- Ulifanikiwa wapi? Kwa nini na jinsi gani?
- Ungeweza kufanya nini tofauti? Mbinu tofauti, watu, au mpango?
- Rasilimali za watu, nyenzo, na fedha zilitumika kwa busara.
- Je, unaweza kutumia mpango huu tena?
- Unaweza kujifunza nini kutokana na hili kitakachokusaidia katika kupanga mipango mipya?

...kisha tumia ulichojifunza kuanzisha mzunguko wa uinjilisti tena.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Eleza faida za kupanga.

---

3. Eleza kwa nini upangaji ni wa Kibiblia.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kwa masomo zaidi kuhusu kupanga, pata kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*."
2. Tumia kielelezo kilichotolewa katika sura hii kufanya mpango wa uinjilisti kwa jumuiya yako.
3. Upangaji mzuri wa uinjilisti unahusisha aina nyingi za mikutano ya kupanga, kupanga, kutatua matatizo, na kutathmini. Hakuna njia ambayo tunaweza kujadili kila aina ya mkutano unaohitaji kufanya, lakini hapa kuna miongozo ya jumla ya aina yoyote ya mkutano wa kupanga au wa biashara:
  - (1) Kuwa na kusudi hususa la mkutano: Kwa nini ni lazima kukutana? Kusudi lako ni nini? Unahitaji kutimiza nini?
  - (2) Tengeneza ajenda ya mkutano: Orodhesha mambo mtakayojadili kwa kufuatana umuhimu. Daima jumuisha wakati wa maombi ili kutafuta mwongozo wa Mungu.
  - (3) Andika orodha ya kila kitu unachohitaji kuwa nacho kwenye mkutano: Hilo laweza kutia ndani penseli, karatasi, ripoti, vionyesho, sampuli, n.k. Kusanya vitu vyote kabla ya mkutano.
  - (4) Weka tarehe, saa, na mahali pa mkutano.
  - (5) Wajulishe watu unaotaka kuhudhuria mkutano: Wape tarehe, saa, mahali na kusudi la mkutano. Wajulishe kila mtu ikiwa ataleta chochote, kwa mfano, wasilisho, ripoti, muhtasari wa maendeleo, n.k.
  - (6) Kuanza na kumaliza mkutano kwa wakati.
  - (7) Kuwa na mwenyekiti aliyepewa mgawo wa kuongoza mkutano.
  - (8) Kuwa na mbinu ya kuongea: Je, watu watainua mikono yao na kuitwa na kiongozi? Je, kutakuwa na majadiliano ya wazi?
  - (9) Kuwa na njia ya kufanya maamuzi: Je, utaomba hadi upate maafikiano ya wote? Je, mchungaji au kiongozi mwingine wa kiroho atafanya uamuzi baada ya kusikia kutoka kwa pande zote zinazohusika?
  - (10) Fuata ajenda: Usikengeushwe na mijadala mingine.
  - (11) Andika maandishi juu ya maamuzi yanayofanywa kwenye mkutano, hasa kuhusu ni nani anapaswa kufanya nini kwa wakati gani. Baada ya mkutano, andika upya maandishi haya kwa utaratibu na umpe kila mtu aliyehudhuria mkutano nakala yake. Hii itawasaidia kukumbuka kazi wanapaswa kutimiza.

SURA YA KUMI NA TANO

MTANDAO KWA UINJILISTI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Aya Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "mitandao."
- Eleza jinsi kanisa lilivyo mtandao.
- Jadili uwezo wa mitandao.
- Jadili umuhimu wa karama za kiroho na mtandao.
- Eleza umoja unaotokana na mitandao.
- Eleza matumizi ya vitendo ya mitandao.

AYA MUHIMU:

. . . ili muwe na nia moja wenye upendo mamoja, wenye nia moja na moyo mmoja.

Msitende neno lolote kwa kushindana wala kwa utukufu usio na maana; bali kwa unyenyekevu, kila mtu na amhesabu mwenziwe kuwa bora kuliko nafsi yake.

Kila mtu asiangalie mambo yake mwenyewe, bali kila mtu aangalie mambo ya wengine. Wafilipi 2:2-4)

UTANGULIZI

Tayari umejifunza mengi kuhusu uinjilisti katika kozi hii, na pengine ukubwa wa kazi hiyo ni mkubwa kwako. Kweli ni tume "kubwa"!

Lakini si wewe pekee unayekabili changamoto hii. Wewe ni sehemu ya kundi kubwa la watenda kazi katika mashamba ya mavuno ya Bwana. Katika somo hili utajifunza umuhimu wa kuungana na wengine kwa ajili ya uinjilisti.

MTANDAO

Mtandao ni muunganisho wa sehemu nyingi ili kufanya jumla. Kwa ufupi, mtandao unajumuisha watu wanaozungumza, kubadilishana mawazo, habari, na rasilimali ili kufikia lengo moja. Mtandao unaweza kulinganishwa na wavu wa samaki wenye fundo wenye wingi wa seli za ukubwa tofauti, kila moja ikiunganishwa na nyingine zote moja kwa moja au isivyo moja kwa moja. Mwili wa mwanadamu yenyewe ni mtandao wa mishipa, misuli, na damu. Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu ni mtandao wa kiungu wa watatu waliounganishwa pamoja.

Tunapoungana kwa ajili ya uinjilisti, tunazungumza na waumini wengine, makanisa, na mashirika ya Kikristo ili kubadilishana mawazo, habari, na rasilimali ili kufikia lengo moja la kufikia ulimwengu kwa Injili. Hakuna dhehebu, ushirika wa kanisa, au wakala wa misheni unapaswa kujifikiria peke yake kama chombo kilichochaguliwa na Bwana kuinjilisha ulimwengu. Mitandao katika mahusiano ya mlalo na wengine ni mpango wa Mungu kama inavyoonyeshwa katika muundo wa Kanisa.

KANISA NI MTANDAO

Kanisa ni mfano wa mitandao. Soma 1 Wakorintho 12:4-31. Katika kifungu hiki, Kanisa linaonyeshwa kama kundi lenye umoja wa sehemu nyingi zenye waumini wenye karama wanaofanya kazi pamoja katika huduma na utume. Kama vile mwili wa kawaida, kila mshiriki wa Mwili huu wa kiroho ana kusudi. Ni kazi ya ushirika, iliyoratibiwa na Mwili wote. Nguvu inayotawala ya mtandao wa Kanisa ni mamlaka ya Neno la Mungu na ukuu wa Bwana Yesu Kristo.

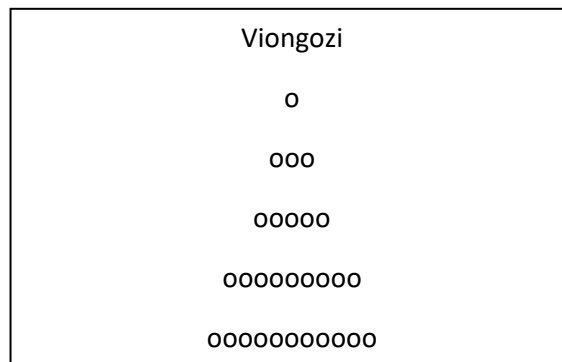
NGUVU YA MTANDAO

Watu wametumia mifano tofauti kuelezea uhusiano wa kufanya kazi na wengine. Watu wengine wametumia mfano wa mnyororo uliunganishwa pamoja:

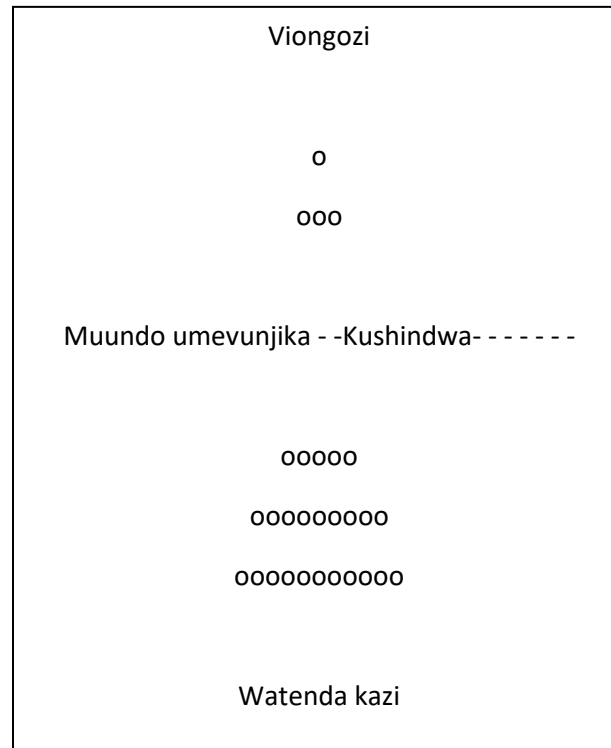

Ikiwa unafanya kazi pamoja kama viungo katika mnyororo, kiungo dhaifu huathiri mnyororo wako. Kiungo dhaifu kinaweza kusababisha mnyororo kuvunja, na mawasiliano kati ya wengine huvunjika.

Baadhi ya watu wamepanga kwa ajili ya kazi kulingana na muundo wa piramidi, viongozi wakiwa juu, wafanyakazi chini:

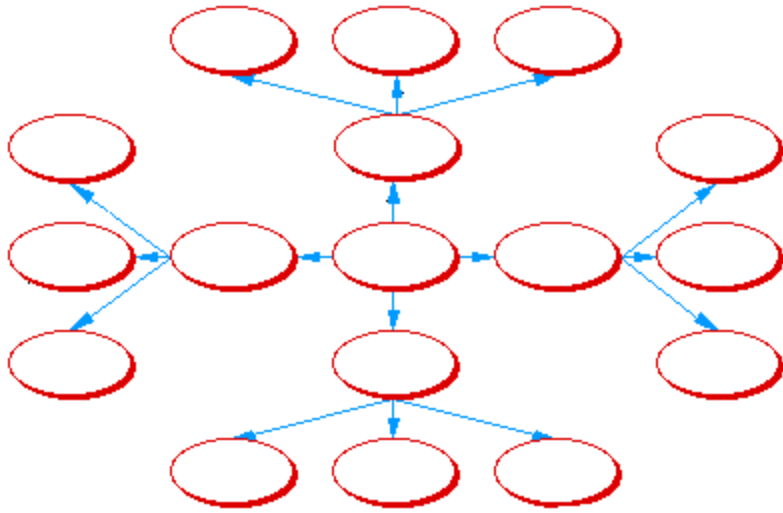
Aina hii ya shirika ina shida sawa na muundo wa mnyororo. Ikiwa uongozi utafeli katika ngazi za juu au za kati, au watu wakifeli chini, utendakazi unazuiwa:

Kwa miaka mingi, hivi ndivyo tulivyopanga watu wafanye kazi ya huduma. Lakini muundo huu husababisha ushindani badala ya ushirikiano. Watu huwakanyaga wengine ili kufika kileleni. Waumini wanapaswa kujipanga kwa ajili ya kazi ya huduma kwa mtindo wa mitandao. Mitandao haina matatizo ya kiungo cha mnyororo au mashirika ya piramidi.

Hapa kuna mchoro wa muundo wa mtandao:

Hata kama sehemu ya mtandao itashindwa, mtandao unaozunguka unaendelea kufanya kazi. Mtandao unafanya kazi sawa na mwili wa asili ambao Kanisa linalinganishwa nao. Ikiwa kidole gumba chako kimevunjika, vidole vyako vingine au mkono wako mwingine huja kusaidia kukamilisha kazi muhimu.

Ndivyo ilivyo katika Mwili wa Kristo. Unapoungana na wengine kwa ajili ya uinjilisti, wanatoa nguvu pale ambapo una udhaifu. Unatoa nguvu pale ambapo wana udhaifu. Watu hawashindani, maana kwenye mitandao hakuna "kilele" cha kufika.

Katika mitandao, tunachanganya rasilimali kwa madhumuni ya uinjilisti. Hakuna hata mmoja wetu aliye na karama zote za kiroho. Peke yetu, tuna upeo mdogo wa uwezo. Pia tuna muda mdogo, vifaa, nyenzo, na fedha. Lakini pamoja, tuna rasilimali nyingi za kuvuna mavuno ya kiroho.

Nguvu nyingine ya mtandao huo ni kwamba inazidi kupanuka kila wakati waumini wanapofikia kujenga uhusiano na wale walio nje ya Mwili wa Kristo na kuwaleta katika mtandao. Kwa hivyo, mtandao unazidi kuongezeka kwa ukubwa.

KARAMA ZA KIROHO NA MTANDAO

Waefeso 4:11-16 inafunua kwamba Mungu ameweka karama maalum za uongozi katika Kanisa ili kuwatayarisha au kuwatayarisha washiriki wengine kwa ajili ya kazi ya huduma. Karama hizi maalum za uongozi ni zile za mtume, nabii, mwinjilisti, mchungaji na mwalimu.

Kazi ya viongozi hawa ni kuwatayarisha watu kwa ajili ya kazi ya huduma kwa kuwasaidia kugundua na kutumia karama zao za kiroho. Katika New International Version ya Biblia, neno "tayarisha" linatokana na neno la Kigiriki linalomaanisha kuweka mfupa uliovunjika au kurudisha kiungo mahali pake. Inamaanisha kuleta sehemu zilizotenganishwa pamoja ili mwili uweze kufanya kazi kama kawaida. Mitandao haiondoi uongozi uliopewa na Mungu. Lakini

badala ya kuugawanya Mwili wa Kristo, ni wajibu wa uongozi wa Kikristo kuleta makundi mbalimbali ya watu pamoja ili kutimiza lengo moja ambalo ni kazi ya huduma.

MTANDAO NI UMOJA

Katika lugha za awali za Biblia, umoja unarejelea “umoja” katika Kigiriki na “kuunganishwa pamoja” katika Kiebrania. Umoja ni nguvu kubwa sana. Mungu aliharibu kazi ya Babeli kwa sababu alijua watu walikuwa wameunganishwa katika kusudi na hakuna kitu ambacho kingewezekana kwao (Mwanzo 11).

Kielelezo cha wazi zaidi cha umoja ni ule wa Uungu. Yesu aliomba kwamba waaminio wawe kitu kimoja, kama vile Baba alikuwa ndani yake na Yeye ndani ya Baba:

**Ili wote wawe kitu kimoja; kama wewe, Baba, ulivyo ndani yangu, nami ndani yako, hao nao wawe ndani yetu; ili ulimwengu upate kusadiki ya kwamba wewe ndiwe uliyenituma.
(Yohana 17:21)**

Matokeo ya umoja ni athari za uinjilisti: "Ili ulimwengu upate kuamini." Waumini wakiungana kwa umoja ni jibu la maombi ya Bwana kwa kusudi la uinjilisti.

Mtazamo wa umoja wetu hauwezi kuwa wa mafundisho, kwa sababu ya tafsiri mbalimbali za mafundisho na madhehebu tofauti. Haiwezi kuwa ya kimadhehebu kwa sababu ya mashirika mengi ya Kikristo. Lengo lazima liwe umoja wa roho unaowezeshwa na nguvu za Roho Mtakatifu.

Kusudi la kuungana sio kuunda kanisa moja la ulimwengu chini ya mamlaka ya kibinadamu, lakini ni umoja ndani ya utofauti ambao unatafuta kufanya kazi pamoja ili kutimiza kusudi la Mungu:

akiisha kutujulisha siri ya mapenzi yake, sawasawa na uradhi wake mwema, alioukusudia ndani yake mwenyewe;

Ili katika kipindi cha utimilifu wa nyakati, avikusanye pamoja vitu vyote katika Kristo, vilivyo Mbinguni na vilivyo juu ya nchi pia; hata ndani yake. (Waefeso 1:9-10)

Licha ya tofauti za kimafundisho, waamini wote wa kweli wana umoja wa nafasi katika Kristo. Sisi sote ni sehemu ya Mwili Wake. Kwa sababu hii, Tunapaswa kutafuta umoja wa kiutendaji katika huduma:

. . . ili muwe na nia moja wenye upendo mamoja, wenye nia moja na moyo mmoja.

Msitende neno lolote kwa kushindana wala kwa utukufu usio na maana; bali kwa unyenyekevu, kila mtu na amhesabu mwenziwe kuwa bora kuliko nafsi yake.

Kila mtu asiangalie mambo yake mwenyewe, bali kila mtu aangalie mambo ya wengine. (Wafilipi 2:2-4)

Ni kwa umoja wetu wa upendo ulimwengu unatujua sisi ni Wakristo:

Hivyo watu wote watatambua ya kuwa ninyi mmekuwa wanafunzi wangu, mkiwa na upendo ninyi kwa ninyi. (Yohana 13:35)

MATUMIZI HALISIA YA MTANDAO

Utumiaji wa vitendo wa mitandao kwa ajili ya uinjilisti ina maana kwamba tunaweka kando shughuli zetu wenyewe ili kushirikiana na waumini wengine kueneza Injili. Tunashiriki mawazo yetu na utafiti na wengine. Tunaomba pamoja na kufanya kazi pamoja kuelekea lengo moja. Tunashiriki rasilimali za watu, karama za kiroho, vifaa, na fedha--yote kwa madhumuni ya uinjilisti.

MTANDAO MPYA

Biblia inarekodi matukio mawili tofauti yanayohusisha matumizi ya wavu katika ulimwengu wa asili ambayo yanaonyesha ukweli mkuu wa kiroho. Tukio la kwanza lilitokea mwanzoni mwa huduma ya Kristo duniani na limeandikwa katika Luka 5. Wanafunzi walikuwa wamevua samaki usiku kucha na hawakupata chochote. Yesu akawaambia:

**Zindua hadi kilindini na ushushe nyavu zako kwa rasimu.
(Luka 5:4)**

Petro alisema:

Bwana, tumetaabika usiku kucha na hatukupata kitu; walakini kwa neno lako nitazishusha wavu. (Luka 5:5)

Waliposhusha wavu wakavua samaki wengi sana hata ukakatika na ikabidi wawaite wenzao waliokuwa kwenye mashua nyingine kuja kuwasaidia. Uvuvi huo ulikuwa mkubwa sana hivi kwamba ulijaza boti zote mbili na zikaanza kuzama. Petro alishangazwa na jambo hili lakini Yesu akamwambia:

Usiogope, tangu sasa utakamata watu. (Luka 5:15).

Uvuvi aliokuwa akiupata Petro katika ulimwengu wa asili haukuwa kitu ikilinganishwa na mavuno makubwa ambayo angevuna katika ulimwengu wa kiroho alipokuwa mvuvi wa watu. Tukio kama hilo limerekodiwa mwishoni mwa huduma ya Kristo katika Yohana 21. Wanafunzi walivua samaki usiku kucha na hawakupata chochote. Kwa amri ya Kristo walitupa wavu na, kwa mara nyingine tena, ukajaa samaki. Lakini wakati huu ulikuwa tofauti na wa kwanza. Wavu haukukatika:

Simoni Petro akapanda juu, akauvuta wavu nchi kavu uliokuwa umejaa samaki wakubwa mia moja hamsini na watatu; na kwa wote walikuwa wengi, lakini wavu haukukatika. (Yohana 21:11)

Matukio haya mawili kwa hakika yalitokea katika ulimwengu wa asili, lakini yalikuwa ni sawia na ukweli mkuu wa kiroho. Mara ya kwanza wavu ulikatika, lakini mara ya pili haikukatika. Ni nini kilicholeta tofauti?

Wavu wa kwanza ulikuwa mfano wa juhudi za mwanadamu. Petro alikuwa mvuvi wa biashara. Alijua mbinu za asili na mila za wavuvi. Kupitia wavu uliovunjika Yesu alimwonyesha kwamba juhudi za mwanadamu peke yake hazingeweza kutimiza maono na kazi ya Mungu. Petro alipotambua kazi kubwa ambayo Mungu alikuwa anamuitia, alipaza sauti:

Ondoka kwangu; kwa maana mimi ni mtu mwenye dhambi, Ee Bwana. (Luka 5:8).

Petro angekuwa mvuvi wa watu. Mtandao wa zamani haukuweza kukidhi mavuno makubwa ya kiroho ambayo angevuna. Petro angelazimika kuacha mapokeo ya wanadamu. Ni lazima avuke mstari wa utengano kati ya Myahudi na Mmataifa. Mtandao wa zamani lazima uvunjwe na lazima awe sehemu ya mtandao mpya.

Kati ya safari ya kwanza na ya pili ya uvuvi, mtandao mpya uliundwa. Matukio haya ya asili ya uvuvi yalikuwa ni sawia na yale yaliyotokea katika ulimwengu wa roho. Mungu alikuwa anainua mtandao mpya. Lingeunja mgawanyiko kati ya Wayahudi na Wamataifa, matajiri na maskini, watumwa na watu huru. Ungepanuka na kutia ndani Paulo, Barnaba, Sila, Tito na umati wa watu wengine, na ungeenea kutoka Yerusalemu, hadi Yudea na Samaria, kufikia sehemu za mbali zaidi za ulimwengu.

Changamoto ya Agizo Kuu haiwezi kukamilishwa kwa kitu chochote pungufu ya "wavu" mpya katika ulimwengu wa roho. Mungu alisema kwamba katika siku za mwisho angemimina Roho Wake juu ya wote wenye mwili. Manabii wa Agano la Kale walitabiri kwamba katika siku za mwisho za mavuno ya kiroho mzunguko ungekuwa mkubwa sana kwamba mkulima angemfikia mvunaji.

Mavuno haya makubwa ya kiroho hayawezi kuvunwa na mtu mmoja, shirika moja, au dhehebu moja peke yake. Hii ndiyo sababu Mungu alisema katika siku hizi za mwisho atamimina Roho wake juu ya wote wenye mwili. Kazi ya pamoja yenye kuwajibika lazima itumike kwa juhudi zetu za uinjilisti ikiwa tunataka kufikia mavuno kwa wakati. Mfano wa kitume wa Agano Jipya ulihitaji timu ya watu waliojitolea kufanya kazi kwa ufanisi kuelekea lengo moja la uinjilisti. Ni kiasi gani hiki kinahitajika zaidi wakati vivuli vya usiku vinapoanza kuanguka katika nyanja za kiroho za mataifa ya ulimwengu huu.

Unakumbuka jinsi Yohana na ndugu yake walivyokuwa wakitengeneza nyavu zao Yesu alipowaita? Walikuwa wakijaribu kutengeneza kitu ambacho kilikuwa kimechakaa. Yesu aliwaita waziache nyavu zao zilizochakaa na kuzibadilisha na kuwa wavuvi wa watu. Kwa kujibu, wakawa sehemu ya mtandao mpya wa uinjilisti. Sasa swali ni hili: Je, utabaki nyuma kujaribu kurekebisha wavu wa zamani wa tofauti za kimadhehebu na mafundisho, au utasikia

wito wa Kristo? Je, utaweka kando mtandao wa zamani wa ushindani wa mtandao mpya wa ushirikiano ili ulimwengu uweze kufikiwa na Injili?

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha "mitandao."

---

3. Eleza jinsi kanisa lilivyo mtandao.

---

4. Jadili uwezo wa mitandao.

---

5. Jadili umuhimu wa karama za kiroho na mtandao.

---

6. Eleza umoja unaotokana na mitandao.

---

7. Eleza matumizi ya vitendo ya mitandao.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Yesu alikuwa na mtandao wa uinjilisti. Alitumia kikundi cha wanafunzi 12 na kisha akachagua wengine 72 na kuwatuma wawili-wawili katika kila mji na kila mahali alipokuwa aende (Luka 10:1). Wakati mmoja wa wanafunzi alipopata mtu ambaye hakuwa sehemu ya "kundi" lao linalohudumu uponyaji na ukombozi, alimwuliza Yesu kama anapaswa kusimamishwa. Yesu alionyesha "kuweka mtandao" kwa jibu alilotoa. Soma juu yake katika Marko 9:38-40.
2. Huduma ya Paulo ilianza kama matokeo ya mitandao. Roho Mtakatifu akanena na kanisa la Antiokia, akasema, Nitengeeni Barnaba na Sauli kwa kazi ile niliyowaitia. Hakuita mtu binafsi, bali timu (Matendo 13:1-3). Paulo na Barnaba walikuwa wa kwanza katika mtandao huu mpya. Wengine ambao baadaye walikuja kuwa sehemu ya mtandao wa Paulo wa uinjilisti ni pamoja na:

- Yohana Marko	Matendo 13:5
-Sila	Matendo 15:22
-Timotheo	Matendo 16:1
- Luka	Matendo 16:10
-Prisila na Akila	Matendo 18:18
-Erasto	Matendo 19:22
-Sopater	Matendo 20:4
-Aristarko na Sekundo	Matendo 20:4
-Gayo	Matendo 20:4
-Trofimo	Matendo 21:27-29
-Tikiko	Waefeso 6:21
-Tito	Wagalatia 2:1
-Dema	2 Timotheo 4:10
-Epafrodito	Wafilipi 2:25
-Tertio	Warumi 16:22

3. Kwa kuwa mtandao au huduma ya Mwili ni wazo la Kimaandiko waziwazi, kwa nini watu wanaipinga? Zifuatazo ni sababu za kawaida kwa nini hatushirikiani. Haya lazima yashindwe ikiwa tutafanikiwa kuungana na wengine:

-Tunaogopa kupoteza udhibiti: Tunaelekea kufikiri tutakuwa tunasalimisha udhibiti wa shirika letu au kanisa kwa wengine.

-Tunazingatia tofauti badala ya kusudi la pamoja na msimamo: Tunasisitiza jinsi tunavyotofautiana na wengine badala ya jambo la kawaida kwamba sisi ni wamoja katika Kristo na tuna lengo moja la uinjilisti.

-Tunaogopa kupoteza msaada: Tunaogopa tukishirikiana na mashirika mengine, baadhi ya fedha tunazohitaji kwa wizara zitaenda kwao badala ya sisi.

-Tunaogopa kupoteza wafanyikazi: Viongozi wakati mwingine wanaogopa washiriki wa mkutano wao au shirika kujiunga na kikundi kingine.

-Tunaogopa maelewano: Kwa sababu tuna tofauti ndogo za kimafundisho, tunaogopa ni maelewano kushirikiana na wengine. Hatupaswi kamwe maelewano juu ya masuala ya maadili, na ibada, au mafundisho ya uongo, lakini tofauti ndogo ya mafundisho haipaswi kuruhusiwa kuzuia mitandao kwa ajili ya uinjilisti.

-Asili yetu ya dhambi hustawi wakati wa kujitegemea: Hii ndiyo sababu jaribu la Hawa lilifanikiwa. Alitaka kujitegemea bila kumtegemea Mungu. Kujitegemea ni sifa ya mtu asiyemcha Mungu.

UTANGULIZI WA SEHEMU YA PILI

"Unapoenda"...

Katika Injili za Agano Jipya, Yesu hakuwahi kumtuma mtu yeyote kuhubiri Injili bila pia kuwaamuru kuhudumu uponyaji na ukombozi. Akawaambia, “Mnapokwenda...pozeni wagonjwa, toeni pepo...”

Umati wa watu ulipokuja kwa ajili ya uponyaji na ukombozi, mavuno ya kiroho yalianza kuongezeka haraka sana hivi kwamba wafanyakazi wanya walihitajika. Haikupita muda mpaka wanafunzi 70 zaidi walipohitajika na pia kutumwa kwenda kuhubiri, kufundisha, kuponya, na kutoa.

Ilikuwa ni onyesho hili la nguvu walipokuwa wakienda ambalo lilisababisha kuenea kwa haraka kwa Injili ulimwenguni kote. Kwa sababu hii, sehemu hii ya "Uinjilisti Kama Chachu" inalenga katika huduma ya uponyaji na ukombozi ambayo ni kuandamana na mahubiri na mafundisho ya Injili.

Sura ya Kumi na Sita inatoa utangulizi wa huduma ya uponyaji na ukombozi. Sura ya Kumi na Saba inajadili vigezo vinavyoathiri uponyaji. Sura ya Kumi na Nane inaangazia huduma ya uponyaji na Sura ya Kumi na Tisa inahusu huduma ya ukombozi.

SURA YA KUMI NA SITA

UTANGULIZI WA UPONYAJI NA UKOMBOZI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Aya Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Eleza baadhi ya mitazamo ya sasa kuhusu uponyaji.
- Bainisha aina tano za magonjwa.
- Bainisha "uponyaji wa kiungu."
- Tambua chanzo cha ugonjwa.
- Tambua sababu za ugonjwa.
- Eleza matokeo mawili ya mwisho ya ugonjwa.
- Jadili madhumuni ya uponyaji wa kiungu.

AYA MUHIMU:

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio; Kwa jina langu watatoa pepo; watasema kwa lugha mpya.

**watahika nyoka; hata wakinywa kitu cha kufisha, hakitawadhuru kabisa; wataweka mikono juu ya wagonjwa, nao watapata afya.
(Luka 16:17-18)**

UTANGULIZI

Sura hii inatanguliza huduma ya uponyaji na ukombozi ambayo inapaswa kuhubiriwa na kuonyeshwa kama sehemu ya Injili ya Ufalme wa Mungu. Maneno "uponyaji" na "ukombozi" yanatumika kwa kubadilishana katika masomo haya. Yote mawili yanarejelea dhana ya ukamilifu wa mwili, nafsi, na roho ambayo inafunzwa katika Maandiko.

Katika somo hili utajifunza mitazamo ya sasa kuhusu uponyaji na ukombozi na kujifunza kwa nini mafundisho sahihi juu ya masomo haya ni muhimu. Pia utajifunza kuhusu chanzo na sababu za ugonjwa, karama za uponyaji, na madhumuni ya uponyaji.

MITAZAMO YA SASA KUELEKEA UPONYAJI

Kwanza, ni vyema kuelewa baadhi ya mitazamo ya sasa utakayokabiliana nayo unapoanza kuhudumu katika eneo hili. Kuhusiana na uponyaji na ukombozi, waumini wengi wana. . .

WALIPUUZA:

Wengine hupuuza kwa sababu ya maonyo ya Biblia dhidi ya miujiza ya uwongo (Marko 13:22-23). Wanalichukulia hili kama onyo kuhusu miujiza yote. Wengine wanaamini uponyaji katika nadharia, lakini hupuuza katika mazoezi. Wengine hupuuza kwa sababu hawawezi kujibu maswali yote yanayohusiana na ugonjwa na kuteseka.

Wengine hupuuza uponyaji kwa sababu ya kuogopa kushindwa. Tunaonekana tuna double standard. Tunaomba kwa ujasiri kwa ajili ya fedha, hekima, nk, lakini tunaogopa kuomba kwa ajili ya uponyaji. Wengine hawatambui jinsi urazini na kupenda mali kumewaathiri. Wengi lazima "waone ili kuamini" na wanatumiwa na ulimwengu wa asili, wa vitu vya kimwili badala ya ulimwengu wa asili.

WALIKANUSHA:

Baadhi ya watu wanakataa uponyaji na ukombozi ni wa leo kwa sababu hawana theolojia, mfano, mazoezi, au uzoefu nayo. Injili ya Agano Jipya ina masimulizi 26 ya uponyaji wa kimwili. Kitabu cha Matendo kina mambo matano. Uponyaji wa kimwili umetajwa katika 1 Wakorintho 12:8-11 na 28-30. Yakobo 5:13-16 inatoa maagizo hususa ya jinsi ya kuwaombea wagonjwa.

Hakuna chochote katika Nyaraka ambacho kinabadilisha mafundisho ya Injili juu ya uponyaji. Kuombea wagonjwa kulichukuliwa kuwa rahisi wakati Nyaraka zilipoandikwa, na hakuna dokezo kwamba uponyaji wa kimungu ulikuwa na utata katika kanisa la kwanza.

WALICHANGANYA:

Watu wengi huchanganya uponyaji na ukombozi na mapokeo ya mwanadamu kinyume na Neno la Mungu. Utajifunza kuhusu baadhi ya mila hizi katika somo linalofuata.

Wengine wanaichanganya na uzoefu kwa sababu zamani waliomba uponyaji na hawakupokea. Lakini ni lazima tuweke imani zetu kwenye Neno la Mungu, si kwa uzoefu (isipokuwa pale ambapo uzoefu unategemeza Neno). Vielelezo vibaya vya uponyaji vinatatiza suala hili kwa baadhi ya watu kwani wameona ibada za utu, uponyaji wa watu kwa pesa, udanganyifu, na kuzingatia kusikofaa uponyaji wa mwili badala ya utimilifu.

Uponyaji na ukombozi pia ni ngumu na usawa. Ukweli wowote, haijalishi ni halali kiasi gani, unaosisitizwa bila kujumuisha ukweli mwingine ni makosa ya vitendo. Kwa mfano, msisitizo mkubwa juu ya jukumu la imani katika uponyaji umewaacha wagonjwa wanahisi kushindwa ikiwa hawatapokea mara moja.

WALICHELEWESHA:

Watu wengine hucheleweshwa kuhudumu uponyaji na ukombozi kwa sababu hawana majibu ya kila jambo. Hawaelewi kwa nini wengine wanaponywa na wengine hawajaponywa. (Utajifunza zaidi kuhusu hili katika somo linalofuata.)

Si lazima kuelewa kila kitu kuhusu uponyaji ili kuhudumu au kuupokea tena kuliko vile ulivyoelewa kila kitu kuhusu wokovu ulipookoka na kuanza kushuhudia kwa wengine.

Baadhi ya majibu yatakuja unapohudumu na kupata uzoefu wa nguvu za Mungu za uponyaji. Maswali mengine hayatajibiwa kamwe. Ikiwa ungejua "kwa nini" na "vipi" juu ya kila kitu, basi haungemhitaji Mungu. Biblia inasema "tunajua kwa sehemu." Uponyaji unahusu magonjwa na mateso na daima kutakuwa na mafumbo kwa sababu fumbo la uovu linatenda kazi (2 Wathesalonike 2:7).

UHITAJI WA MAFUNDISHO SAHIHI

Mapitio ya mitazamo ya sasa kuhusu uponyaji na ukombozi inaonyesha kwa nini tunahitaji mafundisho sahihi juu ya somo hili. Wengi wanaharibiwa kimwili na kiroho kwa sababu hawana ujuzi wa kile ambacho Neno la Mungu linafundisha kuhusu uponyaji:

Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa. (Hosea 4:6)

Uponyaji (ukamilifu) ni sehemu ya Injili ya Ufalme ambayo tumeagizwa kuieneza (Luka 16:15-18). Yesu alituita kuhubiri, kufundisha, kuponya, na kutoa. Uponyaji na ukombozi haupaswi kuachwa, lakini pia haupaswi kusesitizwa kwa kuwatenga wengine wawili.

Biblia inafunua kwamba makanisa yetu yanapaswa kuwa vituo vya uponyaji (Luka 14:16-24). Tunapaswa kuona watu wakiponywa badala ya kukengeuka:

Na ifanyieni miguu yenu njia zilizonyoka, ili kilicho kiwete kisipotoshwe; bali afadhali aponywe. (Waebrania 12:13)

Kama waumini, ni dhambi ikiwa hatushiriki habari njema ya uponyaji na ukombozi na ulimwengu uliopotea na unaokufa. Biblia inasema:

Kwa hiyo, kwa yule anayejua kutenda mema (kujua kuhusu uponyaji na kwamba tumeagizwa kuuhudumia) na asifanye, kwake huyo ni dhambi. (Yakobo 4:17)

Mungu anatoa maonyo makali kwa viongozi wanaopuza uponyaji:

Wagonjwa hamkuwatia nguvu, wala hamkuwaponya walio wagonjwa, wala hamkuwafunga waliovunjika, wala hamkuwarudisha waliofukuzwa, wala hamkuwatafuta waliopotea; lakini mmewatawala kwa nguvu na kwa ukatili. . .

Nitakitafuta kilichopotea, na kurudisha kilichofukuzwa, na kufunga kilichovunjika, na kuimarisha kilichokuwa mgonjwa. . . (Ezekieli 34:4, 16)

KUANZIA NA MTAZAMO SAHIHI

Unapokaribia somo la uponyaji na ukombozi, unahitaji kufanya hivyo kwa mtazamo unaofaa. Lazima upuuze uzoefu wa zamani na mila ulizofundishwa. Lazima uwe unafundishika. Alama moja ya hekima kutoka juu ni kwamba iko wazi kwa sababu (Yakobo 3:17). Uko hatarini kiroho unapoacha kufundishika.

Kumbuka kwamba dhambi ya kiburi ni kumweka Mungu katika umbo lako dogo. Rafiki za Ayubu walifanya dhambi kwa kimbelembele kwa njia hii. Utumiaji wa jumla wa uzoefu wa mtu binafsi sio sahihi. Anzisha somo hili kana kwamba hujawahi kusikia mafundisho ya kimapokeo ya mwanadamu juu yake. Kubali kile ambacho Neno la Mungu linasema: Ikiwa linasema umeponywa, amini. Ikiwa inasema kuweka mikono juu ya wagonjwa, fanya hivyo. Kile inachosema Mungu atafanya, mtarajie Yeye kukifanya.

Usitafute kanuni na mbinu za kupokea au kuhudumu uponyaji. Biblia haitoi kanuni maalum, ingawa kanuni mbalimbali zimefunuliwa na tutazishughulikia. Badala ya kutafuta kanuni, elewa kuwa Mponyaji yuko ndani yako. Tafuta kuongeza ujuzi wako na uhusiano wa karibu na Mponyaji Mwenyewe.

Yesu na Roho Mtakatifu wanakaa ndani. Uponyaji sio kitu unachotafuta kutoka nje, lakini jifunze kuachilia kutoka ndani. Unatafuta tu kuelewa kanuni zinazotoa uwezo huo ndani.

Tambua kwamba ukifuata kweli mfano wa huduma ya uponyaji ya Yesu utafuata:

1. Uwe mtumishi badala ya “bwana”: Mk 10:44
2. Kuchoka, si tajiri: Marko 6:31; Yohana 4:6; Matendo 3:6
3. Kutana na kutokuamini kwa wengine: Marko 13:58
4. Pata mateso kutoka kwa viongozi wa kidini: (Baadhi yao ni kama Mafarisayo. . . wanajishughulisha zaidi na sheria na mapokeo kuliko maisha): Luka 6:6-9
5. Pata mateso kutoka kwa wale walio karibu nawe zaidi: Marko 6:4 na Mathayo 13:58
6. Epuka utangazaji badala ya kuutafuta: Mk 8:26; 17:36; Mathayo 8:4
7. Kataa faida za kibinafsi au faida za kimwili kutoka kwa nguvu za Mungu: Matendo 8:18-24
8. Kataa utukufu wa kibinafsi: Matendo 14:8-18

UPONYAJI WA IMUNGU

Kuna aina nyingi za uponyaji ulimwenguni leo:

-Uponyaji wa Kisaikolojia: Hili ni neno linalotumiwa kufafanua akili juu ya vitu, uchawi, shamanism, na uponyaji wa uchawi.

-Uponyaji Usio wa Kawaida: Kuna vyanzo vya uponyaji usio wa kawaida ambao sio wa Mungu, kwa hivyo hatutatumia neno hili katika somo letu. Shetani anaweza kufanya kazi zisizo za kawaida (Kutoka 7:8-13).

-Uponyaji wa Kimatibabu: Aina hii ya uponyaji husaidiwa na madaktari, wauguzi, hospitali na dawa. Kama tutakavyojifunza, uponyaji halali wa kimatibabu haupingani na Neno la Mungu, bali ni nyongeza ya wema wake.

-Uponyaji wa Asili: Uponyaji unaotokea kupitia michakato ya asili ya mwili ni Mungu katika utendaji. Michakato ya asili ya mwili huonyesha asili Yake na kazi Yake kuu ya mikono katika mwili wa mwanadamu. Uponyaji wa asili pia ni pamoja na matumizi ya njia za asili kama vile lishe sahihi, vitamini, kupumzika, nk.

(Kumbuka: Uponyaji wa kimatibabu na wa asili kwa namna fulani ni wa kimungu, kwa sababu kwa hakika ni Mungu anayesababisha uponyaji.)

-Uponyaji wa Imani: Neno hili mara nyingi hutumika kumaanisha uponyaji na Mungu. Hata hivyo, hatutaitumia kwa sababu inaelekea kukazia fikira imani ya mhudumu au mpokeaji wa huduma.

-Uponyaji wa Kimungu: Neno "kiungu" linalenga umakini kwa Mungu, sio majibu ya imani na mwanadamu. Pia inaitofautisha na mazoea ya uchawi ya uponyaji wa kiakili na wa nguvu za asili.

Katika somo hili tutatumia neno uponyaji wa kiungu. "Uungu" unahusu Mungu mmoja wa kweli na asili yake, kama inavyofunuliwa katika Neno Lake, Biblia Takatifu. "Uponyaji" maana yake ni kuponya au kuponya. Uponyaji unaweza kutia ndani kitulizo kutokana na hali za kiroho, kimwili, kihisia-moyo, kiakili, na kishetani. Uponyaji sio kinga dhidi ya ugonjwa. Miili yetu iko katika "mchakato wa kuoza" na iko wazi kwa mashambulizi ya Shetani maadamu tuko katika ulimwengu huu.

Uponyaji wa Kimungu ni wakati ambapo Mungu mmoja wa kweli anafunua asili yake, kutimiza ahadi zake, na kutenda juu ya utoaji wake katika upatanisho wa Kristo kwa kumponya mtu na kumfanya kuwa mzima katika mwili, nafsi (akili, mapenzi, na hisia), na roho.

Uponyaji wa Kimungu unaweza kuwa wa papo hapo (wa miujiza) au wa taratibu (mchakato). Ingawa uponyaji wa kimuujiza, wa papo hapo huonyesha kwa ukamilifu zaidi uwepo wa Kimungu na nguvu za Mungu, uponyaji wa kiungu ambao hutokea kama mchakato sio chini ya uponyaji kuliko wale ambao ni wa papo hapo. (Ona Marko 8:22-25.)

UGONJWA NA MARADHI

Tunapozungumza juu ya ugonjwa au ugonjwa tunamaanisha hali yoyote ambayo iko nje ya utaratibu mzuri wa kiungu kama ilivyoubwa na Mungu. Kuna aina tano za ugonjwa:

UGONJWA WA KIROHO:

Ugonjwa wa kiroho ni dhambi. Ikiwa haijashughulikiwa, inaisha kiroho. Uponyaji wa magonjwa ya kiroho ni msamaha wa dhambi kupitia Yesu Kristo. Ni uponyaji mkuu kuliko yote, kwani sayansi ya matibabu na michakato ya uponyaji asilia haiwezi kufanya chochote kwa hali hii.

UGONJWA WA MWILI:

Ugonjwa wa kimwili unaweza kutokea kutokana na matatizo ya kikaboni. Ni matatizo ambayo yanaweza kuzingatiwa na kugunduliwa na madaktari. Muundo halisi au tishu za mwili huharibiwa kwa namna fulani. Ugonjwa wa kimwili pia husababishwa na matatizo ya utendaji. Huu ni ugonjwa unaotokana na kutofanya kazi vizuri kwa kiungo au sehemu ya mwili. Wao ni pamoja na matatizo mbalimbali ambayo tatizo katika sehemu moja husumbua viumbe vyote. Ya kawaida zaidi ni magonjwa ya moyo, shinikizo la damu, kisukari, vidonda vya tumbo, na mzio. Magonjwa ya utendaji ambayo yanaendelea bila kudhibitiwa yanaweza kusababisha ugonjwa wa kikaboni. Kwa sababu ya asili iliyunganishwa ya mwanadamu, ugonjwa katika sehemu moja huathiri nzima.

UGONJWA WA HISIA:

Ugonjwa wa kihisia husababishwa na hisia zenye madhara kama vile hasira, chuki, uchungu, n.k. Mungu hana budi kugusa hisia za ndani ili kuponya hili. Wengine huita hii "uponyaji wa ndani," ingawa neno hilo wakati mwingine limetumiwa vibaya na kupanuliwa kujumuisha uzoefu ambao Biblia haifundishi.

UGONJWA WA AKILI:

Ugonjwa wa akili ni hali ya kiakili inayotokana na udumavu, ugonjwa, kuvunjika moyo, kasoro za kuzaliwa, na hali ya kisaikolojia isiyosababishwa moja kwa moja na uwepo wa pepo.

HALI ZA KIPEPO:

Hali zinazosababishwa na kishetani ni pamoja na kumilikiwa, kukandamizwa, na hali zinazosababishwa na roho waovu kiakili na kimwili. Hali za kipepo zinahitaji aina maalum ya uponyaji ambayo inaitwa ukombozi. Ukombozi na uponyaji vinahusiana, lakini Maandiko yanatofautisha kati yao:

Kisha akawaita pamoja wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa uwezo na mamlaka juu ya pepo wote na kuponya magonjwa.

**Naye akawatuma kuhubiri Ufalme wa Mungu, na kuponya wagonjwa.
(Luka 9:1-2)**

CHANZO CHA UGONJWA

Kuna chanzo kimoja cha ugonjwa, ingawa kuna sababu tofauti kwa nini mtu anaugua. Paulo alithibitisha hili aliposema “kwa sababu hiyo wengi wanaugua” (1 Wakorintho 11:30). Shetani ndiye chanzo cha uovu wote duniani. Ugonjwa na kifo viliingia ulimwenguni kupitia dhambi ya mwanadamu. (Soma Mwanzo 1-3 na Yakobo 1:17.) Shetani huua, anaiba, na kuharibu. Yesu ndiye chanzo cha uzima tele:

**Mwivi haji ila aibe na kuchinja na kuharibu; mimi nalikuja ili wawe na uzima, kisha wawe nao tele.
(Yohana 10:10)**

Yesu alisema alikuja kuwaokoa watu, si kuwaangamiza. "Kuokoa" kunajumuisha uponyaji na pia wokovu.

Magonjwa na magonjwa ni sehemu ya laana, lakini Wagalatia 3:13 inatangaza: "Kristo alitukomboza katika laana ya sheria." Mwili ni kwa ajili ya Bwana. Si kwa ajili yetu wenyewe, magonjwa, au magonjwa. Ugonjwa huharibu mwili kama vile dhambi inavyoharibu roho. Ugonjwa huiba afya, furaha, pesa, wakati, bidii, mawazo, na nguvu. Inaua na kuharibu. Hata ajali zinaharibu. Ni dhahiri katika matukio haya yote kwamba “adui fulani amefanya hivi” (Mathayo 13:12).

Kwa sababu ugonjwa una chanzo chake kwa Shetani, unapaswa kuupinga kama vile unavyofanya majaribu na dhambi. Unapopinga majaribu na dhambi unapigana vita vya kiroho. Unapopinga magonjwa pia unapigana vita vya kiroho.

Shetani hutoa vipengele vya uharibifu vya magonjwa. Ingawa kila ugonjwa si shambulio la moja kwa moja la roho waovu, mambo ya magonjwa yapo ulimwenguni kwa sababu ya Shetani. Kwa mfano, unaweza kupata baridi wakati unaenda bila viatu katika hali ya hewa ya baridi. Hili sio shambulio la moja kwa moja la roho za kishetani, lakini mambo ya magonjwa ambayo husababisha baridi yako yapo ulimwenguni kwa sababu ya Shetani.

Kila ugonjwa hutoka kwa vijidudu vya maisha. Kama vile roho yako inaupa mwili uhai, Shetani huzipa viini uhai. Katika ulimwengu wa asili, Mungu huchukua chembe hai na kuizidisha ili kuleta uhai. (Mtoto mpya amezaliwa.)

Shetani anaiga wema na ubaya. Anachukua chembe hai (virusi, kansa, n.k.) na kuizidisha ili izea mauti. (Hii ni kweli hasa katika hali ya kimwili ya saratani. Ni seli katika uasi dhidi ya muumba. Ndiyo maana mara nyingi wakati nyama inakatwa ili kuondoa kansa, uasi huhamia tu sehemu nyingine ya mwili.)

Roho ya udhaifu ikitupwa nje, magonjwa mwilini mwako yanakufa. Maadamu kijidudu hicho cha uhai kipo katika mwili, ugonjwa huishi na kuendelea na kazi yake ya uharibifu. Kwa sababu chanzo cha ugonjwa ni Shetani, nguvu zake lazima zifungwe na kutupwa nje.

Ukielewa jinsi Mungu anavyoona magonjwa hutatilia shaka chanzo chake:

-Mungu anaita magonjwa mateka (Ayubu 42:10). Yesu alikuja kuhubiri ukombozi kwa wafungwa (Luka 4:18).

-Yesu aliita ugonjwa utumwa (Luka 13:16). Alikuwa kuwaweka watu huru kwa ile kweli (Yohana 8:32).

-Yesu aliona ugonjwa kuwa ni uonevu na akawaonya wale walioonewa (Matendo 10:38).

-Biblia inaita magonjwa na kifo kuwa adui (1 Wakorintho 15:26).

-Magonjwa yanaonekana kuwa ya kuchukiza (Zaburi 38:7).

-Magonjwa yanaitwa mabaya (Zaburi 41:8).

SABABU ZA UGONJWA

Kuna chanzo kimoja cha magonjwa, yawe ya kiroho au ya kimwili, na chanzo hicho ni Shetani. Lakini sababu za ugonjwa huo ni tofauti:

UKIUKAJI WA SHERIA ZA KIROHO:

Mwanadamu alipofanya dhambi, mauti ilianza kufanya uharibifu wake katika mwili:

Kwa hiyo, kama kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi. (Warumi 5:13)

Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti. (Warumi 6:23)

Ugonjwa wa mtu si lazima usababishwe na dhambi yake binafsi, hata hivyo. Yesu aliweka wazi jambo hili katika mfano wa mtu aliyekuwa kipofu tangu kuzaliwa (Yohana 9:1-3). Ikiwa Mungu angeadhibu dhambi kwa ugonjwa, kila mkristo mwenye dhambi na mkristo duniani angekuwa mgonjwa. Ni kweli kwamba dhambi na magonjwa vina uhusiano, lakini ni lazima tuwe waangalifu katika jinsi jambo hili linavyotumika kibinafsi. Inaweza kutumika kama njia rahisi ya kupuuza wagonjwa na kusawazisha kutokuwa na uwezo wetu wenyewe.

Moja ya matumizi mabaya zaidi ya Maandiko ni kwamba ugonjwa ni kwa sababu ya dhambi ya mtu binafsi au ukosefu wa imani (ambayo ni dhambi).

Ukivunja sheria ya Mungu, utateseka. Haya ni mateso kwa ajili ya matendo yako ya dhambi. Kwa mwenye dhambi hii ni hukumu. Kwa Muumini ni adhabu. Kwa mfano, mwamini anayejihusisha na ukafiri anaweza kupata ugonjwa mbaya (kama UKIMWI) kama vile mtu asiyeamini anavyoweza. Hata ukishika sheria ya Mungu, bado unaweza kuteseka kwa sababu unaishi katika ulimwengu uliojaa dhambi. Wenye haki wakati fulani wanateseka kwa sababu ya uwepo wa dhambi duniani. Mfano wa kuteseka kwa ajili ya dhambi yako mwenyewe ni mtu

ambaye anapata UKIMWI kupitia uasherati wao wenyewe wa dhambi. Mfano wa mateso kwa sababu ya uwepo wa dhambi duniani ni mtu anayepata UKIMWI kwa kutiwa damu mishipani.

Marejeleo kadhaa ya Biblia yanathibitisha kwamba ugonjwa unaweza kuhusishwa na dhambi ya mtu binafsi (ona Marko 2:1-12; Yohana 5:1-11,14; Yakobo 5:14-16; Zaburi 38:3,7). Warumi 6:19 inathibitisha kwamba udhaifu huja kwa uchafu (dhambi). Tunapokiuka sheria za kiroho, tunatembea chini ya laana iliyoelezwa katika Kumbukumbu la Torati 28. Ugonjwa unaweza pia kuhusishwa na dhambi ya ushirika (ona Matendo 5:1-11; 1 Wakorintho 11:27-32).

Uponyaji unaweza kupotea kwa kurudi kwenye dhambi:

Baadaye Yesu akamkuta ndani ya hekalu, akamwambia, Tazama, umekuwa mzima; (Yohana 5:14)

Katika ulimwengu huu, kutakuwa na magonjwa kila wakati kama vile kutakuwa na dhambi kila wakati. Lakini tunaweza kupigana na magonjwa kama vile tunavyopigana na dhambi kupitia vita vya kiroho.

MASHAMBULIZI YA SHETANI:

Ugonjwa unaokuja kwa njia ya dhambi chanzo chake cha asili kwa Shetani bila shaka, lakini wakati mwingine huja kupitia mashambulizi ya moja kwa moja ya Shetani na si kwa sababu ya dhambi ya mtu binafsi au ya ushirika. Ayubu ni mojawapo ya mifano bora zaidi ya hii. (Ona Ayubu 1 na 2.)

Dhambi ni shambulio la Shetani kwa mtu wa kiroho. Ugonjwa ni shambulio lake kwa mwanadamu wa asili. Katika Agano Jipya, pamoja na nyakati za kisasa, wenye haki wanateseka mara nyingi zaidi ya mashambulizi ya Kishetani kwa sababu tumeingizwa kwenye vita na Shetani, na katika vita vyovyote kuna majeruhi.

Shetani anashambulia mwili wako kama anavyofanya akili yako. Akili yako, mwili, na utu wa kale wa mwili (tamaa ya jicho, tamaa ya mwili, na kiburi cha uzima), ndizo njia anazoshambulia. Ingawa anakushambulia kimwili jinsi anavyofanya kiroho, hana haki zaidi ya kukaa ndani ya mwili wako wa kimwili kuliko yeye katika nafsi au roho yako.

Utendaji wa majeshi ya Shetani katika mwili wa mwamini unaweza kulinganishwa na vita vya msituni. Kwa kweli hawana haki ya kisheria hata kidogo katika eneo lakini wanatafuta kufanya kazi huko kwa vyovyote vile.

KUANGAMIZWA KWA MWILI ILI ROHO AOKOLEWE:

Mungu anaruhusu wengine wamgeuzwe Shetani ili kuuharibu mwili kwa sababu za kinidhamu. Mungu hawaweki ugonjwa juu yao, bali huruhusu. Unaweza kusoma kuhusu mchakato huu katika 1 Wakorintho 5:1-7.

Katika “uharibifu wa mwili,” Kanisa linamgeuza mwanadamu mwenye dhambi kwa Shetani kwa uharibifu wa mwili ili roho iokolewe. Biblia inafunua:

Jinsi ya kufanywa:

1. Kwa umoja.
2. Katika roho na uweza wa Bwana.
3. Kwa jina la Bwana.

Kwa nini inapaswa kufanywa:

1. Uasherati.
2. Tabia mbaya zaidi kuliko ile ya ulimwengu (Wamataifa).
3. Kiburi.
4. Kukosa toba.
5. Uovu katikati ya watu wa Mungu.

Kusudi lake:

1. Mtu binafsi: Uharibifu wa mwili ili roho iokolewe.
2. Ushirika: Ondoa uovu kabla ya wengine kuathiriwa.

UKIUKAJI WA SHERIA ASILI ZA MUNGU:

Baadhi ya magonjwa hutujia kwa sababu tunakiuka sheria za asili za Mungu. Kwa mifano:

- Lishe isiyofaa (uzito kupita kiasi, uzito mdogo).

- Kazi nyingi, shughuli za nyingi.

-Kupumzika vibaya.

-Kukosa kujizuia na kusababisha hisia zenye madhara kama vile hasira, uchungu n.k.

-Kukosa mahusiano chanya na wengine (uchungu, kutokusamehe n.k.)

-Mazoezi (mengi au kidogo sana).

-Matumizi mabaya ya madawa ya kulevya na pombe: Dutu zenye sumu zinazolingizwa mwilini.

-Kukiuka sheria za asili kama vile sheria ya uvutano, n.k. (Ukiruka kutoka kwenye jengo, unaweza kuumia!)

-Kujiweka hatarini kimakusudi kupitia shughuli hatari na kukataa kutumia vifaa vya usalama (yaani, kama vile mikanda ya usalama kwenye gari, miwani ya miwani kwenye warsha, kofia ya chuma kwenye tovuti ya ujenzi, n.k.)

KUTOUTAMBUA VIZURI MWILI WA KRISTO:

Paulo alisema wengi walikuwa dhaifu na wagonjwa kwa sababu hawakutambua vizuri Mwili wa Kristo na kula Komunyo isivyostahili.

MATOKEO YA MWISHO YA UGONJWA

Matokeo ya mwisho ya ugonjwa yatakuwa ama. . .

KWA UTUKUFU WA MUNGU:

Mtu anaponywa na Mungu anapokea utukufu kupitia ushuhuda wake, maisha, na huduma. Yesu alisema juu ya kipofu:

. . . Huyu hakutenda dhambi, wala wazazi wake; bali kazi za Mungu zidhihirishwe ndani yake. (Yohana 9:3)

Utukufu unamwendea Mungu kwa uponyaji wa kimungu, bila shaka, lakini utukufu unapaswa pia kumwendea Mungu kwa kile kinachoitwa uponyaji wa asili wa mwili kupitia michakato yake yenyewe. Mungu aliumba mwili na kuonyesha asili yake na nguvu za uumbaji kupitia michakato ya asili ya mwili.

Utukufu unapaswa pia kumwendea Mungu kwa uponyaji unaosaidiwa na njia za matibabu. Biblia inasema kila zawadi nzuri inatoka kwa Mungu, na hilo linatia ndani dawa, vitamini, na vitu vingine vinavyotunufaisha kimwili. Dawa nyingi zinatokana na vitu vya asili vilivyomo kwenye mimea na vitu ambavyo viliumbwa na Mungu hapo kwanza. Tatizo hutokea pale watu wanaposifu dawa na waganga badala ya kutambua Mungu ndiye chanzo cha uponyaji wote.

. . . Hawakujua kwamba niliwaponya. (Hosea 11:3)

Wakati fulani uponyaji unachelewa na mtu anaponywa baadaye au hatua kwa hatua. Fikiria mifano hii:

-Zekaria hakuponywa hadi kuzaliwa kwa Yohana: Luka 1:20

-Hana hakuweza kuzaa mtoto hadi wakati wa Mungu: 1 Samweli 1:5-19

-Ibrahimu na Sara hawakuweza kuzaa mtoto, licha ya imani ya Ibrahimu, hadi wakati wa Mungu: Waebrania 11:11

UGONJWA HADI KUFA:

Katika Yohana 11:4 Yesu alisema ugonjwa wa Lazaro haukuwa wa kufa. Hii ina maana kuna ugonjwa wa kifo. Kuna aina mbili za kifo zinazotajwa katika Biblia. Wengine wanaogeuzwa kuangamizwa kwa mwili hufa kifo cha mapema ili roho waokolewe.

Kila mwanadamu ana wakati wake wa kufa (Mhubiri 3:2; Waebrania 9:2). Hata Elisha, nabii mkuu wa Mungu aliyefanya miujiza mingi ya uponyaji, aliugua kwa “ugonjwa ambao atakufa” (2 Wafalme 13:14). Inawezekana kuacha kupumua na usiwe mgonjwa:

**Waiondoa pumzi yao, wanakufa, na kurudi mavumbini.
(Zaburi 104:29)**

Kwa muumini, athari za uzee zinaweza kwenda kwa njia yoyote. Akiwa mzee Musa hakuwa na athari za uzee. Yoshua alikuwa "mzee na mwenye umri mwingi." Mungu alimhifadhi mmoja kwa njia isiyo ya kawaida, huku yule mwingine alipata matokeo ya kuzeeka kwa asili. Hali yao ya kiroho haikuwa na uhusiano wowote nayo. Mungu hututegemeza iwe miili yetu inafuata taratibu za asili za uzee na kifo kutokana na magonjwa au imehifadhiwa kwa njia isiyo ya kawaida. Lengo la uponyaji sio kutokufa. Uponyaji wa Kimungu haufanikii hili tena kama vile dawa inavyofanya. Hata wale waliofufuliwa kutoka kwa wafu na Yesu hatimaye walikufa.

Muumini anapokufa, ni uponyaji wa mwisho ndani ya vigezo vya umilele. Tunafanya makosa ya kuishi kufungwa na wakati badala ya umilele. Kama mwamini, tayari tunaishi uzima wa milele iwe tunauishi upande huu au mwingine wa kifo.

KARAMA ZA UPONYAJI

Karama za Roho Mtakatifu hutolewa kwa Mwili kwa ajili ya kuujenga Mwili. Hivyo, karama za uponyaji zinapatikana kwa wote na uponyaji unapatikana kwa wote. Mtu binafsi hafanyi kazi karama za uponyaji yeye mwenyewe. Zinaendeshwa kupitia yeye na Roho Mtakatifu. Biblia inasema tunapaswa kutafuta karama bora zaidi:

Tamani sana zawadi bora zaidi. (1 Wakorintho 12:31)

Unapoomba karama za uponyaji unaomba Mungu azidi kukikuza kile ambacho kipo ndani yako kwani waamini wote wana uwezo na mamlaka ya kuweka mikono juu ya wagonjwa ili wapate uponyaji. Yesu aliongeza rasilimali alizopewa (Luka 5:22) na Timotheo aliambiwa kuchochea zawadi ndani yake (2 Timotheo 1:3).

Kuna aina mbalimbali za karama za uponyaji kwa sababu neno “karama” ni wingi. Kuna aina mbalimbali za magonjwa na karama (au njia) tofauti za uponyaji ili kuziponya. Ikiwa Mungu angetaka kuponya kwa njia moja tu, hangetumia njia nyingi tofauti katika Biblia.

Fikiria njia mbalimbali za Mungu kumleta mtu kwenye wokovu. Je, Hawezi kufanya kazi kwa njia mbalimbali ili kuleta uponyaji? Mbinu au zawadi zenyewe haziponyi zaidi ya kuokoa. Ni mifereji ambayo kwayo nguvu ya Mungu inadhihirika. Katika Biblia tunapata uponyaji ulitokea kwa:

1. Kuwekea mikono: Mhudumu akiwagusa wagonjwa.
2. Watu kungusa waziri.
3. Kunena Neno kwa mbali.
4. Kunena Neno mbele ya wagonjwa.
5. Kushughulika na mtu moja kwa moja.
6. Uponyaji kwa sababu ya maombezi ya mwingine.
7. Kuomba.
8. Matendo ya imani: Uponyaji uliotokea kutokana na tendo la imani lililofanywa na mgonjwa mtu.
9. Aina mbalimbali za imani zinazofanya kazi:
  - a. Imani ya mtu anayehudumu.
  - b. Imani ya mtu anayetafuta uponyaji.
  - c. Imani ya marafiki.
  - d. Imani ya jamaa.

10. "mawakala" tofauti hutumiwa. Hakuna kitu kilikuwa kitakatifu juu yao, lakini walikuwa mahali pa kuwasiliana:

- a. Mate.
- b. Matope.
- c. Nguo za maombi.
- d. Poulitice ya tini.
- e. Pindo la vazi la waziri.
- f. Vivuli vya waziri.
- g. Mafuta.
- h. Vidole katika sikio.
- i. Maji.
- j. Gusa.

11. Miujiza maalum:

Mungu huwatia mafuta baadhi ya watu kwa imani kwa ajili ya uponyaji maalum (kama mtume Paulo). Kwa mfano Mungu huwatumia baadhi ya watu kuhudumia hasa wagonjwa wa saratani n.k.. Hii haimaanishi kuwa tusihudumu katika maeneo yote ya uponyaji, maana agizo letu ni kuponya wagonjwa kwa ujumla.

Waumini wote wameagizwa kuponya wagonjwa, na ingawa Mungu hupitia baadhi ya karama maalum za uponyaji, wote wanapaswa kushirikishwa katika huduma ya uponyaji. Hawa ndio watu ambao Biblia inasema wanapaswa kuhusika katika uponyaji:

- Wachungaji na wachungaji (viongozi wa kiroho): Ezekieli 34
- Wazee/mashemasi: Yakobo 5:14
- Waumini wa kawaida: Yakobo 5:16; Luka 16:15-18
- Wale walio na karama maalum za uponyaji: 1 Wakorintho 12:9
- Kanisa zima kituo cha uponyaji: Luka 14:16-24

MADHUMUNI YA UPONYAJI

Kusudi la wazi kabisa la uponyaji ni kuwaponya wagonjwa. Lakini uponyaji na ukombozi hutumikia madhumuni mengine zaidi ya kuwafanya watu kuwa wakamilifu. Uponyaji na ukombozi pia:

INAONYESHA TABIA YA MUNGU:

Bwana ana fadhili na huruma; si mwepesi wa hasira, ni mwingi wa rehema.

Bwana ni mwema kwa wote; na rehema zake ziko juu ya kazi zake zote. (Zaburi 145:8-9)

Yesu akamwonea huruma, akanyosha mkono wake, akamgusa, akamwambia, Nataka; kuwa safi. (Marko 1:41)

HUMTUKUZA MUNGU:

Umati mkubwa wa watu wakamwendea wakiwa na vilema, vipofu, mabubu, vilema na wengine wengi, wakawaweka miguuni pa Yesu. na akawaponya.

Hata makutano wakastaajabu walipowaona mabubu wakisema, viwete kuwa wazima, viwete wakitembea, na vipofu wakiona; wakamtukuza Mungu wa Israeli. (Mathayo 15:30-31)

. . . kwa maana watu wote walimtukuza Mungu kwa yale yaliyotendeka. (Matendo 4:21)

Sehemu ya kumtukuza Mungu inatia ndani hofu ifaayo ya Mungu. Uponyaji husababisha mambo kama haya:

Kila mtu akaingiwa na hofu, maajabu na ishara nyingi zikafanywa na mitume. (Matendo 2:43)

HUTHIBITISHA YESU KUWA MWOKOZI NA MASIHI:

Soma Mathayo 8:14-17 katika Biblia yako. Uponyaji ulioandikwa hapa ulithibitisha maneno ya nabii:

. . . Mwenyewe alichukua udhaifu wetu na kuyachukua magonjwa yetu. (Mathayo 8:17).

Katika Luka 5:18-26 kuponywa kwa kiwete na kusamehewa dhambi zake kulithibitisha Yesu kuwa Mwokozi na pia mponyaji. Hapa kuna marejeleo mengine ambapo uponyaji na ukombozi ulithibitisha Yesu kama Mwokozi:

Ikiwa sifanyi kazi za Baba yangu, msiniamini. Lakini nikizifanya, ijapokuwa hamniamini, ziaminini hizo kazi; mpate kujua na kuamini ya kuwa Baba yu ndani yake. (Yohana 10:37-38)

Wanafunzi wa Yesu walimwona akifanya miujiza mingine mingi zaidi ya ile iliyosemwa katika kitabu hiki, lakini hii imeandikwa ili mpate kuamini kwamba yeye ndiye Masihi, Mwana wa Mungu, na katika kumwamini yeye mtakuwa na uzima.

(Yohana 20:30-31 , Tafsiri ya *The Living Bible*)

HUTHIBITISHA MTUME NA UJUMBE:

Mwanamke akamwambia Eliya, Sasa najua ya kuwa wewe ndiwe mtu wa Mungu, na ya kuwa neno la Bwana kinywani mwako ni kweli. (1 Wafalme 17:24)

Kwa hiyo wakakaa muda mrefu wakinena kwa ujasiri katika Bwana, ambaye alilishuhudia neno la neema yake, na kuwajalia kufanya miujiza na maajabu kwa mikono yao. (Matendo 14:3)

Basi walipoona ujasiri wa Petro na Yohana, na kuwafahamu ya kuwa ni watu wasio na elimu, wasio na maarifa, wakastaajabu; nao wakatambua kwamba walikuwa pamoja na Yesu. (Matendo 4:13)

HUHIMIZA KUPOKEA INJILI:

Na sasa, kupitia Kristo, fadhili zote za Mungu zimemiminwa juu yetu sisi wenye dhambi wasiostahili; na jinsi anavyotutuma ulimwenguni kote kuwaambia watu wote wa kila mahali mambo makuu ambayo Mungu amewatendea, ili wao pia wamwamini na kumtii. (Warumi 1:5, Tafsiri ya *The Living Bible*)

Ni rahisi kuwaambia watu kuhusu Injili baada ya kuponywa. Kuna mifano kadhaa ya hili katika kitabu cha Matendo. Uponyaji ulifungua mlango kwa Injili kushirikiwa kwa wokovu, ujazo wa Roho Mtakatifu, na ukuaji wa kanisa. Tazama Matendo 2:42-47 na 5:14 kwa mifano.

Ingawa uponyaji huhimiza upokeaji wa Injili, daima kumbuka kwamba hauchukui nafasi ya kuhubiri Injili ya wokovu. Neno linapaswa kufundishwa pamoja na udhihirisho wa nguvu kwa njia ya uponyaji na ukombozi ili kuwaleta watu katika uhusiano mzuri na Mungu. Daima kumbuka kwamba ni Neno ambalo hujenga imani kwa ajili ya wokovu, uponyaji, na ukombozi.

Uponyaji ni chombo chenye nguvu cha uinjilisti. Katika kumbukumbu za uponyaji katika Maandiko:

-Katika matukio 17, uponyaji ulifanyika katika mazingira ya uinjilisti:

Mathayo 4:24; 8:16; 9:2-8; 9:32-33
Marko 1:23-28; 9:14-27; 10:46-52
Luka 8:42-48; 13:10-13,16; 14:1-4; 17:11-19
Yohana 4:28-30; 5:1-9, 14; 9:1-7
Matendo 3:1-10; 8:5-8; 14:8-10

-Katika matukio 16, uponyaji ulikuwa na matokeo ya uinjilisti:

Mathayo 9:2-8; 9:32-33; 12:9-13
Marko 1:23-28; 5:1-13, 18-20; 7:32-37; 9:14-27
Luka 5:12-14; 13:10-13,16; 17:11-19
Yohana 4:28-30; 9:1-7
Matendo 3:1-8; 8:5-8; 9:32-35; 14:8-10

-Katika uponyaji 21 kati ya 26, kulikuwa na mazingira ya uinjilisti au matokeo.

UNATHIBITISHA UFALME WA MUNGU:

Ponyeni wagonjwa waliomo, waambieni, Ufalme wa Mungu umekaribia kwenu. (Luka 10:9)

Naye Yesu alikuwa akizunguka katika Galilaya yote, akifundisha katika masunagogi yao, na kuihubiri Injili ya Ufalme, na kuponya magonjwa na udhaifu wa kila namna katika watu. (Mathayo 4:23)

Lakini ikiwa mimi ninatoa pepo kwa Roho wa Mungu, basi Ufalme wa Mungu umewajia. (Mathayo 12:28)

Unapohudumu uponyaji, kumbuka kwamba Ufalme bado haujawa katika utimilifu wake. Katika utimilifu wa Ufalme kutakuwa na kutokuwepo kabisa kwa magonjwa na kifo. Mwili, pamoja na roho, haijakombolewa sasa kama itakavyokuwa katika utimilifu wa Ufalme.

Tumeokolewa kutoka kwa adhabu ya dhambi hapo awali na tunaweza kuokolewa kutoka kwa nguvu zake kwa sasa. Katika siku zijazo, tutaokolewa kutoka kwa uwepo wa dhambi. Ndivyo ilivyo na ugonjwa. Ugonjwa sio adhabu kwa dhambi zetu zilizopita. Tunaweza kukombolewa kutoka kwa nguvu zake kwa sasa, lakini sio kutoka kwa uwepo wake hadi siku zijazo.

HUONYESHA HUKUMU JUU YA ADUI:

. . . Mkuu wa ulimwengu huu amehukumiwa. (Yohana 16:11)

Unapoweka mikono juu ya wagonjwa unatangaza kwamba mkuu wa ulimwengu huu amehukumiwa na nguvu za magonjwa na magonjwa zimeharibiwa. Kumbuka kwamba ni nguvu ya ugonjwa ambayo inaharibiwa, sio uwepo wake. Tutakombolewa tu kutoka katika uwepo wake tutakapokuja katika utimilifu wa Ufalme wa Mungu.

HUINUA VIONGOZI WA KIROHO:

Uponyaji umetumika kuwainua viongozi wakuu wa kiroho. Paulo aliitwa kuwa mtume wa Injili wakati wa uponyaji wake (Matendo 9).

MATOKEO YAKE NI FURAHA KUBWA:

Soma Matendo 8:5-25. Kifungu hiki kinaelezea furaha kuu iliyokuja kwa watu binafsi na jumuiya ambapo uponyaji na ukombozi ulikuwa umehudumiwa.

UNAPOANZA. . .

Mtawala mashuhuri aliyetwa Julius Caesar, akiwa ameazimia kuishinda Uingereza, alisafiri kwa meli na vikosi vyake kutoka Ufaransa hadi Uingereza. Kisha akateketeza kila meli iliyotumiwa kuvuka mkondo wa Kiingereza. Ilikuwa ni kusonga mbele kwa ushindi au kufa. Kunaweza kuwa hakuna mafungo.

Huduma ya uponyaji na ukombozi ni kwa wale wanaochoma madaraja ya kutokuamini na hofu nyuma yao. Utachukua mojawapo ya nafasi mbili kuelekea uponyaji na ukombozi. Unaweza kuwa kama Gamalieli, kiongozi wa Agano Jipya, ambaye alisimama kando na kuhimiza tahadhari. Alipendekeza kwa viongozi wa kidini kwamba wasubiri na waone. Au utakuwa kama Petro, ambaye alichukua hatari ya kuchukua hatua. Alikuwa akimponya yule kiwete, akitia hasira ya viongozi wa kiroho, na kusimama dhidi ya wenye mamlaka waliomwambia asihubiri au kuponya kwa jina la Yesu.

Kumbuka kila wakati, wewe ni msaidizi wa uponyaji, sio mponyaji. Wewe ni njia tu ambayo Mponyaji ndani yako hutiririka. . .

- Watu ambao wanakabiliwa na magonjwa mabaya na kuvumilia maumivu ya racking.
- Watu ambao wanatatizwa na yale ambayo maisha yamewafanyia au wamejawa na hatia juu ya yale waliyoyafanya katika maisha.
- Watu waliokata tamaa, wasio na tumaini, na tayari kukata tamaa.
- Watu ambao wamepoteza wapendwa wao au kuumizwa na mioyo yao inalia kwa hisia zenye uchungu sana kuzizuia, lakini za kibinafsi sana kuelezea.
- Watu wamefungwa minyororo ya dhambi na uonevu wa kipepo.
- Watu wanaokabiliwa na kifo.

Tafakari swali hili ambalo Yesu aliuliza: "Kwa maana ni lipi lililo rahisi zaidi, kusema, Umesamehewa dhambi zako, au kusema, Simama, uende?"

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Eleza baadhi ya mitazamo ya sasa kuhusu uponyaji.

---

3. Bainisha aina tano za ugonjwa.

---

4. Fafanua "uponyaji wa kimungu."

---

5. Ni nani chanzo cha ugonjwa?

---

6. Orodhesha baadhi ya sababu za ugonjwa.

---

7. Matokeo ya mwisho ya ugonjwa ni yapi?

---

8. Orodhesha baadhi ya madhumuni ya uponyaji wa kiungu.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Hapa kuna baadhi ya marejeleo ya kuendeleza somo lako kuhusu uponyaji na ukombozi. Zinajumuisha ahadi na mifano ya uponyaji na ukombozi.

Marejeo ya Agano la Kale

Mwanzo 17:18-19: Mungu aliahidi kuponya utasa wa Sara.

Mwanzo 20:17: Mungu alimponya Abimeleki.

Kutoka 4:6-7: Mkono wa Musa wenye ukoma.

Kutoka 15:25-26: Mungu anafichua jina lake kama "Jehovah-Rapha" ambalo linamaanisha, "Bwana Tabibu wako." Aliahidi kwamba hakuna magonjwa yoyote ya Misri yangukuja juu ya Israeli.

Kutoka 23:25: Mungu aliahidi kuondoa magonjwa miongoni mwa watu wake.

Mambo ya Walawi 13:1-46: Kanuni kuhusu ukoma.

Mambo ya Walawi 14:1-32: Kanuni kuhusu ukoma.

Mambo ya Walawi 15:1-33: Kanuni za afya.

Mambo ya Walawi 16:29-30: Uponyaji wa dhambi.

Hesabu 12:1-15: Ukoma wa Miriamu na Haruni.

Hesabu 16:41-50: Tauni yaathiri Israeli.

Hesabu 21:5-9: Uponyaji kutoka kwa nyoka wa shaba wa mfano.

Kumbukumbu la Torati 7:15: Kumtii Mungu kunaleta afya.

Kumbukumbu la Torati 28: Ugonjwa hutokea wakati hatutii sheria ya Mungu.

Kumbukumbu la Torati 29:22 Bwana anaweka magonjwa juu ya nchi.

Kumbukumbu la Torati 30:20 Mungu ni uzima na urefu wa siku.

Kumbukumbu la Torati 32:39: Mungu huumiza na kuponya.

Kumbukumbu la Torati 7:15; 28:60: Magonjwa ya Misri.

Yoshua 5:8: Uponyaji wa asili wa majeraha ya tohara.

1 Samweli 6:3 Sadaka ya hatia ilileta uponyaji.

1 Samweli 16:14-23: Pepo mchafu anamsumbua Sauli.

1 Wafalme 5:23; 2 Mambo ya Nyakati 16:12: Magonjwa kwenye miguu.

1 Wafalme 8:37-40: Mapigo katika nchi.

1 Wafalme 13:4-6: Mtu mwenye mkono uliopooza.

1 Wafalme 17:17-24: Eliya anafufua mtoto kutoka kwa wafu. (Mjumbe na ujumbe huthibitishwa na uponyaji.)

2 Wafalme 1:2; 8:8-9: Je, nitapona ugonjwa huu?

2 Wafalme 2:19-22: Uponyaji wa maji na Elisha.

2 Wafalme 4:8-37: Kumwinua mwana wa Mshunami.

2 Wafalme 5:1-14: Kuponywa kwa Naamani.

2 Wafalme 13:14, 21: Elisha ana ugonjwa unaokaribia kufa.

2 Wafalme 20:1-11: Ugonjwa wa Hezekia.

2 Mambo ya Nyakati 6:26-31: Maombi ya toba na magonjwa.

2 Mambo ya Nyakati 7:14 "Nitaponya nchi yao."

2 Mambo ya Nyakati 16:12 Mtu aliye na ugonjwa mbaya hamtafuti Mungu.

2 Mambo ya Nyakati 20:9: Mungu anasikia tunapolia katika dhiki.

2 Mambo ya Nyakati 21:12-30: Ugonjwa wa matumbo usiotibika.

2 Mambo ya Nyakati 24:25: Ugonjwa unaitwa kuu.

2 Mambo ya Nyakati 26:19 ukoma wa Uzia.

2 Mambo ya Nyakati 30:20: Kuponywa kwa watu kwa maombi ya Hezekia.

2 Mambo ya Nyakati 32:24-26: Ugonjwa wa Hezekia.

Ayubu 1-2: Sura hizi zinafunua vyanzo vya matatizo ya Ayubu, kutia ndani ugonjwa wake.

Ayubu 5:18; 30:18: Ayubu anazungumza kuhusu ugonjwa Wake.

Zaburi 6:2-3: "Ee Bwana uniponye."

Zaburi 27:1: "Bwana ni nguvu ya uzima wangu."

Zaburi 30:2: "Nalilia ukaniponya."

Zaburi 32:3-5: Dhambi inayokubalika huleta uponyaji.

Zaburi 34:19-20 "Mateso ya mwenye haki ni mengi, lakini Bwana humponya nayo yote."

Zaburi 38:3, 7: Hasira na dhambi huathiri afya yako; ugonjwa huo unaitwa "kuchukiza."

Zaburi 41:1-8: "Iponye nafsi yangu kwa maana nimekutenda dhambi. Ugonjwa unaitwa uovu.

Zaburi 42:11; 43:5: Mungu ndiye afya ya uso wetu.

Zaburi 42:1-5: Uponyaji kwa roho iliyoshuka.

Zaburi 55:1-2: Dumu ya maombi na uponyaji.

Zaburi 60:2: "Ponyeni matundu ya dunia."

Zaburi 67:2 "Ili njia yako ijulikane duniani, wokovu wako katika mataifa yote."

Zaburi 72:13: Tunapaswa kuwahurumia walio dhaifu.

Zaburi 91:9,10: "Wala tauni haitaikaribia maskani yako."

Zaburi 103:1-5: "Usizisahau fadhili zake ... Akuponyaye magonjwa yako yote."

Zaburi 105:37 Israeli walitoka pasipo mtu mmoja aliye dhaifu kati yao. Watu milioni tatu walikuwa wazima na wenye nguvu.

Zaburi 107:17-20: "Alituma Neno lake na kuwaponya."

Zaburi 119:25-28: Tunaimarishwa na Neno.

Zaburi 119:67: "Kabla sijateswa, nilipotea."

Zaburi 147:3: "Akuponyaye magonjwa yako yote." Uponyaji kwa moyo uliovunjika.

Zaburi 105:37: "Akawatoa ... hakuna hata mmoja aliye dhaifu kati yao."

Methali 3:7-8: Jinsi ya kuwa na afya njema.

Methali 4:20-23: Masuala ya maisha huathiriwa na mtazamo wa moyo. Ahadi za Mungu ni uzima kwa wale wazipatao na afya kwa miili yao yote.

Mithali 12:18 Ulimi wa mwenye hekima huponya.

Mithali 13:17: Balozi mwaminifu anafananishwa na afya.

Mithali 15:4, 30 : Ulimi mzuri ni uhai; ripoti nzuri huathiri afya.

Mithali 16:24 Neno la Mungu huponya mifupa.

Mithali 17:22 Roho iliyovunjika huathiri mifupa.

Mhubiri 3:3: Kuna wakati wa kuponya.

Mhubiri 5:17: Huzuni na ghadhabu vinahusiana na ugonjwa.

Isaya 6:10: Kuelewa, uongofu, uponyaji.

Isaya 19:22 Mungu anapombwa anaponya. (Kuombwa kunamaanisha kuuliza kwa bidii na kuomba kwa bidii.)

Isaya 32:3-4: Unabii wa uponyaji kuwa sehemu ya Ufalme wa Mungu.

Isaya 33:24 : “Wakaaji watasema, Mimi si mgonjwa;

Isaya 35:5-6: Uponyaji katika Milenia.

Isaya 38:1-12,16: Ugonjwa wa Hezekia na kurudi kwake katika afya.

Isaya 53:5: Tumeahidiwa uponyaji na ukombozi kupitia upatanisho.

Isaya 57:18-19: Mkaribieni uponyaji.

Isaya 58:8: Afya itachipuka.

Isaya 61:1: Yesu alitumwa kuwafunga waliovunjika moyo (uponyaji wa kihisia).

Isaya 58:8: Afya inachipuka upesi.

Yeremia 3:22: Mungu huponya uasi tunapomrudia.

Yeremia 8:14-15; 20-22: Wakati wa uponyaji. Uchungu wa dhambi unafungamana na afya ya kimwili.

Yeremia 15:18: Jinsi ya kukabiliana na kidonda kisichoweza kuponywa.

Yeremia 14:19: Je, hakuna uponyaji kwa ajili yetu?

Yeremia 17:14: "Niponye nami nitapona."

Yeremia 30:12-17: Mungu atarudisha afya.

Yeremia 33:6: "Nitawaponya."

Yeremia 46:11 "Hutaponywa."

Yeremia 51:8-9: Uponyaji wa Babeli.

Maombolezo 2:13 "Ni nani awezaye kukuponya?"

Maombolezo 3:33: "Mungu hatatesa kwa hiari yake;

Ezekieli 14:19 "Je, hakuna uponyaji kwa ajili yetu?"

Ezekieli 17:14 "Uniponye nami nitapona."

Ezekieli 30:17: "Nitarudisha afya."

Ezekieli 30:12-13: Vidonda visivyoweza kuponywa dawa haiwezi kuponywa.

Ezekieli 30:21: Kile ambacho Mungu huvunja hakiwezi kuponywa.

Ezekieli 33:6: "Nitawaponya."

Ezekieli 34:4,16,21: Onyo kwa wachungaji ambao hawajaponya.

Ezekieli 46:11: "Hutaponywa."

Ezekieli 47:8-12: Uponyaji wa maji.

Danieli 4:34,36: Uponyaji wa Nebukadreza.

Hosea 5:13: Kwenda kwingine kwa ajili ya uponyaji. Mwanadamu hawezi kuponya kidonda kilichosababishwa na Mungu.

Hosea 6:1: "Amerarua na ataponya."

Hosea 7:1: Uponyaji kwa Israeli.

Hosea 11:3: "Hawakujua kuwa nimewaponya."

Hosea 14:4: "Nitaponya maasi yao;

Nahumu 3:19: Hali ya mwisho.

Zekaria 11:16: Onyo kwa wachungaji wasioponya.

Malaki 4:2: Uponyaji katika mbawa zake.

Marejeo ya Agano Jipya

Mathayo 8:13: Sehemu ya kuwasiliana inaweka wakati.

Mathayo 8:17: Yesu alibeba magonjwa yetu.

Mathayo 10:1: Nguvu juu ya magonjwa na mapepo inatolewa kwa wanafunzi.

Mathayo 18:19-21: Watu wawili wanaokubaliana kupokea kile walichoomba.

Marko 2:17: Kristo alikuja kuponya wenye dhambi.

Marko 3:15-17: Kristo anatoa uwezo wa kuponya magonjwa.

Marko 4:18-19: Uponyaji sehemu ya upako; Yesu alitumwa kuponya.

Marko 11:24: Tukiamini tunaposali (sio baada ya wewe kupokea), utapokea.

Marko 16:18: Katika jina la Yesu waumini wataponya wagonjwa na kutoa pepo.

Luka 5:31 Wagonjwa wanahitaji tabibu.

Luka 7:6: Kutostahili kunaonwa na Yesu kuwa imani.

Luka 7:22-23: Hoja yenye kusadikisha zaidi ni uzoefu.

Luka 17:6: Imani ndogo inaweza kuleta matokeo makubwa.

Luka 18:7-8: Usikate tamaa kabla ya jibu lako kuja.

(Hadithi ya Danieli katika Agano la Kale pia inaonyesha umuhimu wa maombi yenye nguvu: Mungu alimsikia Danieli tangu lile la kwanza, lakini Shetani alizuia kwa siku 21 hivi.)

Yohana 6:53-58: Mwili na damu ya Yesu huleta uzima.

Yohana 10:10 Yesu alikuja ili tuwe na uzima. Shetani alikuja kuua, kuiba na kuharibu.

Yohana 11:1-45: Ugonjwa ambao haujaponywa kwa sasa unachukua nafasi kwa muujiza mkubwa zaidi.

Yohana 14:12-13: Kazi ambazo Yesu alizifanya, sisi tunapaswa kuzifanya.

Yohana 15:7: Umuhimu wa kudumu katika kuomba na kupokea.

Yohana 16:24 Ombeni kwa jina lake nanyi mtapokea.

Warumi 2:4: Wema wa Mungu huongoza kwenye toba. (Kumbuka kwamba ugonjwa hauelekezi kwenye toba; ni wema wa Mungu.)

Warumi 8:19-23: Ulimwengu wote uko katika mchakato wa kuoza.

2 Wakorintho 4:16 Utu wetu wa nje unaharibika, bali utu wetu wa ndani unaweza kufanywa upya.

Waefeso 3:20-21: Mungu ana uwezo wa kufanya kazi ndani yetu zaidi ya yote tunayoomba au kufikiria.

Wafilipi 2:25-27: Ugonjwa wa Epaprodito.

Wakolosai 4:14: Luka, daktari, alikuwa sehemu ya timu ya wainjilisti ya Paulo.

2 Timotheo 4:20 Kesi ya Trofimo ni fupi sana, ni kidogo sana inaweza kukusanywa kutoka kwayo. Paulo alimwacha akiwa mgonjwa, lakini hatuambiwi ikiwa baadaye aliponywa mara moja au hatua kwa hatua, au ni nini ambacho kingeweza kuzuia kuponywa kwake.

Waebrania 4:15: Yeye anaguswa na udhaifu wetu.

Waebrania 11:1: Imani ni bayana ya mambo (uponyaji) yasiyoonekana.

Yakobo 1:6: Tunapaswa kuomba kwa imani na bila mashaka.

Yakobo 1:17: Kila zawadi njema (uponyaji) inatoka kwa Mungu.

Yakobo 5:14-15: Kuwaita wazee kwa upako wa mafuta, sala ya imani, uponyaji na msamaha.

I Petro 2:24: Tumeponywa kwa majeraha yake.

1 Yohana 3:22: Chochote tunachoomba tunaweza kupokea ikiwa tunatii.

3 Yohana 1:2: Afya inahusiana na hali ya nafsi yako.

Marko 7:36; 8:26; Mathayo 8:4: Usipendeze uponyaji.

Ufunuo 20:2-3: Shetani anapofungwa, hakuna magonjwa na kifo tena.

Ufunuo 21:4: Uponyaji wa mwisho: Hakuna magonjwa na kifo tena.

2. Mungu ameahidi uponyaji na ukombozi. Hapa kuna baadhi ya mistari kuhusu ahadi za Mungu:

Injili ni uweza wa Mungu kwa kila aminiye. (Warumi 1:16)

**. . . Halijakosa kutimia hata neno moja katika ahadi zake zote njema. . .
(1 Wafalme 8:56)**

**Ahadi za Mungu ni. . . "uzima kwa wale wazipatao, na afya ya mwili wao wote."
(Mithali 4:22)**

Kwa maana ahadi zote za Mungu ziko ndani yake, Ndiyo (ndiyo) na amina (na iwe hivyo) kwa utukufu wa Mungu kwa sisi. (2 Wakorintho 1:20)

3. Hivi ndivyo vipawa vingine vya kiroho vinavyotumika kuhusiana na karama za uponyaji:

-Mafundisho na Kuonya: Kwa msingi wa Neno, wao huongeza imani kwa uponyaji.

-Unabii, Lugha, Tafsihi: Inaweza kuleta neno moja kwa moja kutoka kwa Mungu kuhusu ugonjwa na/au uponyaji.

-Kuzipambanua Roho: Huzipambanua roho zinazotenda kazi na kufunua kama uponyaji au ukombozi unahitajika.

-Karama ya Imani: Hutoa ujasiri maalum wa kutenda juu ya ujuzi wa utambuzi na kuomba sala ya imani.

-Neno la Maarifa: Hutoa maarifa ya chanzo kikuu cha ugonjwa. Inasaidia hasa kwa uponyaji wa ndani au wakati ugonjwa wa kimwili unahusiana na tatizo la kishetani. Inaweza kutoa utambuzi kuhusu dhambi zinazohitaji kuungama, nguvu za mapepo zinazohusika, na mitazamo ya kiakili ambayo inaweza kuwa inazuia uponyaji, n.k.

-Neno La Hekima: Hutuwezesha kutumia maarifa ambayo Mungu ametupa kutoa neno la hekima (maelekezo) kwa mgonjwa.

-Karama Ya Miujiza: Uponyaji wa papo hapo na wa ubunifu, yaani, kukua kwa kiungo, n.k. Ni matukio ambayo hayawezi kutolewa maelezo ya asili, jambo ambalo kwa namna yoyote lingeweza kutokea kwa njia za asili.

Kwa masomo zaidi ya karama za kiroho, pata kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "*Huduma ya Roho Mtakatifu*."

4. Neno kuhusu miujiza: Ili kukubali miujiza, ni lazima kwanza ukubali nguvu inayojitegemea, ya kimungu ambayo ni bora kuliko ile ya asili na inayoweza kuidhibiti. Nguvu hiyo ni Mungu. Miujiza ni namna ya ufunuo wa kimungu. Mungu aliumba utaratibu wa asili, lakini hafungwi nao.

Kwa kweli, uponyaji wa kimuujiza ni urejesho wa hali ya kawaida. Ni kifo, si ufufuo, ambacho si cha asili. Ni magonjwa na kumilikiwa na mapepo ambayo yanavunja sheria za asili za asili ya Mungu. Kwa hivyo kwa kweli, uponyaji wa kimiujiza, ukombozi, nk, ni kurudi kwa hali ya kawaida. Kwa kweli, si miujiza isiyo ya kawaida, bali kutokuwepo kwao katika huduma yetu.

SURA YA KUMI NA SABA

VIGEZO VINAVYOATHIRI UPONYAJI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "kigeu."
- Jadili baadhi ya mila za wanadamu zinazoathiri uponyaji.
- Jadili baadhi ya vipengele vinavyoathiri uponyaji.

AYA MUHIMU:

Ili njia yako ijulikane duniani, afya yako ya wokovu kati ya mataifa yote. (Zaburi 67:2)

UTANGULIZI

Kwa nini watu wengi zaidi hawaponywi? Kwa nini wengine wanaponywa na wengine hawajaponywa? Kwa nini Wakristo wasio na kina sana na wa kidunia wakati mwingine wanaponywa wakati watu waaminifu zaidi na waliojitolea bado hawajapokea uponyaji? Haya ni baadhi ya maswali unayokabiliana nayo unapoanza kuhudumu uponyaji na ukombozi. Somo hili linahusu vigezo vinavyoathiri uponyaji. "Kigezo" ni sababu inayosababisha tofauti au matokeo tofauti.

Mungu aliahidi uponyaji katika Neno lake. Ni lazima tukumbuke, hata hivyo, kwamba kila ahadi ya Mungu inategemea mwitikio wa mwanadamu. Ndiyo maana ni muhimu kuelewa vigezo vinavyoathiri uponyaji.

KUELEWA NA KUJIBU VIGEZO

Vigezo katika huduma ya uponyaji ni sababu kwa nini watu wengine wanaponywa na wengine hawaponywi. Kabla ya kuanza somo hili, ni muhimu kukumbuka kuwa hutapata majibu kwa kila swali utalokutana nalo katika uponyaji na ukombozi.

Ni asili ya mwanadamu kutaka kuelewa kila kitu. Jaribu la kwanza lilijikita kwenye suala hili hili. Tamaa hii ya kujua mambo yote inatokana na uasi wa kuwa na maswali yasiyo na majibu. Tatizo hili la asili ya mwanadamu ni lazima ulishinde ili uhudumie uponyaji na ukombozi ipasavyo.

Biblia inafichua baadhi ya mambo yanayoathiri uponyaji na ukombozi, lakini hutapata majibu kwa kila swali. Kama ungefanya hivyo, hutakuwa na haja ya Mungu wala imani. Biblia iko wazi kwamba baadhi ya mambo yamefunuliwa kwetu, na mengine hayajafunuliwa:

Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)

Katika uponyaji na ukombozi, ni lazima ujifunze kuweka kando maswali yasiyo na majibu na kumwachia Bwana mambo ya siri.

Uponyaji na ukombozi ni sehemu ya Injili kama vile wokovu. Unapohudumu uponyaji na ukombozi na wengine wasipate, utajaribiwa kukata tamaa. Lakini fikiria swali hili: Je, unaacha kuhubiri wokovu kwa sababu tu kila mtu anayesikia ujumbe huokolewa? Kwa nini basi tunakuwa wepesi kuacha kuhudumu uponyaji na ukombozi kwa sababu si kila mtu anapokea? Uwezekano mkubwa zaidi kwa sababu katika uponyaji na ukombozi, kiburi huingia ndani. Tunaelekea kuwa na aibu tunapoomba kwa ajili ya wagonjwa wanaoonekana wazi na hawaponywi. Wengine wanaweza kuona hii kwa sababu ni ya nje. Ikiwa mtu anaitikia wokovu lakini haokolewi, watu hawawezi kuuona kwa sababu ni wa ndani. Kiburi chetu kinaathiriwa na kile ambacho watu wanaweza kuona nje.

Hutakuwa na majibu ya vigeuzo vyote vinavyoathiri uponyaji zaidi ya vile utakavyokuwa kwa mambo yanayoathiri majibu ya wokovu. Wengine huokolewa, wengine hawaokolewi. Wengine hupona, wengine hawaponywi.

Hata hivyo, Biblia hufunua mambo fulani yanayoathiri uponyaji na ukombozi. Ni muhimu kwako kuelewa haya ili uweze kuwasaidia wengine kuyapitia ili kupokea uponyaji. Hapa kuna baadhi ya vigezo hivi:

UKOSEFU WA MAFUNDISHO

Ukosefu wa maarifa juu ya uponyaji, kanuni zake, chanzo, jinsi ya kutumia imani, na kuupokea kunaweza kuathiri uponyaji. Mungu alisema:

Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa. (Hosea 4:6)

Yesu alisema kwamba tunaanguka katika makosa wakati hatuelewi Neno la Mungu na nguvu zake:

Mwapotea, kwa kuwa hamyajui Maandiko wala uweza wa Mungu. (Mathayo 22:29)

Watu wengine hawapokei uponyaji kwa sababu hawaelewi Neno la Mungu na nguvu zake. Imani ya uponyaji huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji (Warumi 10:17). Biblia inaita Neno la Mungu mbegu. Watu wengine hujaribu kuvuna mavuno ya uponyaji bila Neno la uponyaji kupandwa mioyoni mwao. Mbegu haiwezi kufanya kazi isipokuwa iwe ndani yetu.

Kabla ya kusema "Mimi ndimi Bwana nikuponyaye," Mungu alisema kwanza, "Ikiwa utasikiliza Neno langu kwa bidii." Neno lilitangulia uponyaji.

Ni watu wangapi wangeokolewa ikiwa hawangesikia ujumbe juu ya wokovu? Au ni wangapi wangeokolewa ikiwa mambo makuu ya ujumbe wa wokovu yalikuwa:

- Yawezekana yasiwe mapenzi ya Mungu kukuokoa.
- Dhambi yako ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu.
- Siku ya wokovu imepita.

Bado tunasikia kauli hizi kuhusu uponyaji ambao pia ni sehemu ya upatanisho wa Kristo:

- Yawezekana yasiwe mapenzi ya Mungu kukuponya.
- Magonjwa yako ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu.
- Siku ya uponyaji imepita.

Ni lazima watu wafundishwe Neno la Mungu kuhusu uponyaji kama wanavyofundishwa wokovu. Ni mbegu ya Neno ambayo huzaa mavuno ya uponyaji.

MILA ZA WANADAMU

Mila ni imani, kanuni, na kanuni za mwanadamu. Mila na imani zetu huzuia kazi ya Neno la Mungu:

... Hivyo mmeibatilisha amri ya Mungu kwa mapokeo yenu. (Mathayo 15:6)

Ikiwa imani inakuja kwa kusikia Neno la Mungu, basi inaweza kuondoka kwa kusikia na kukubali mapokeo na mafundisho ya mwanadamu ambayo yanaharibu imani. Hapa kuna mila ya kawaida ya mwanadamu inayoathiri uponyaji:

MILA HUSEMA:

"Uponyaji na miujiza sio ya leo."

Watu wengine wanadai uponyaji ulikuwa wa nyakati za Biblia tu au kwa wakati ujao Yesu atakaporudi.

MAJIBU YETU:

Mungu anasema:

... Kwa maana mimi ndimi Bwana nikuponyaye. (Kutoka 15:26)

"Mimi ndiye" ni wakati uliopo. Je, tunawezaje kuibadilisha kuwa "nilikuwa" zamani au "nitakuwa" katika siku zijazo? Biblia inafundisha kwamba Mungu habadiliki:

Kila kutoa kuliko kwema, na kila kitolewacho kilicho kamili, hutoka juu, hushuka kwa Baba wa mianga; (Yakobo 1:17)

Kwa maana mimi, Bwana, sibandiliki. . . (Malaki 3:6)

Mungu hajabadilika tangu mwanzo wa nyakati:

Yesu Kristo ni yeye yule jana, leo na hata milele. (Waebrania 13:8)

Ikiwa siku ya miujiza imepita, basi ndivyo siku ya wokovu ilivyo, kwa maana hakuna muujiza mkuu kuliko wokovu. Wengine husema uponyaji ni kwa ajili ya wakati ujao Yesu atakaporudi duniani. Ikiwa hii ni kweli, basi huduma ya waalimu, wachungaji na viongozi wengine lazima iwe kwa wakati huo ujao pia kwa sababu karama ya uponyaji ni karama ya kiroho sawa na karama hizi zingine.

Hoja yenye kusadikisha zaidi dhidi ya madai kwamba miujiza si ya leo ni kumbukumbu ya uzoefu. Yesu alifanya miujiza na uponyaji:

**Yesu akajibu akawaambia, Nendeni mkamwambie Yohana yale mliyoyaona na kuyasikia; jinsi vipofu wanaona, viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanasikia, wafu wanafufuliwa, maskini Injili inahubiriwa. . . (Luka 7:22)
Ona pia Matendo 4:14-16 .**

Kitabu cha Matendo kinarekodi miujiza na uponyaji katika kanisa la kwanza. Rekodi iliyoandikwa ya historia ya Kanisa la kisasa pia inathibitisha uponyaji na miujiza mingi. Watu wengine huuliza, "Ikiwa uponyaji ni wa leo, kwa nini waumini hawazunguki kuwafufua wale wote ambao wameugua na kufa?" Kufufua wafu haikuwa sehemu ya Agizo Kuu lililotolewa kwa Kanisa. Wanafunzi waliamriwa walipotumwa kwa mara ya kwanza katika safari ya kuhubiri kutangaza Ufalme. Ufufuo wa wafu ulikuwa ni matunda ya kwanza ya ufufuo wa Yesu ambao ulikuwa unakuja.

Kuna tofauti kati ya miujiza maalum na miujiza ya agano. Miujiza ya pekee ilifanywa kama ishara katika hali maalum, kama vile kugeza maji kuwa divai, kutembea juu ya bahari, kuzidisha mikate na samaki, kufungua Bahari ya Shamu, na kufufua wafu. Uponyaji ni muujiza wa agano la Agano la Kale, sio muujiza maalum. Bado Mungu huwafufua wafu, lakini hilo huamuliwa na enzi yake kuu na si sehemu ya jumla ya kazi yetu ya kuponya.

Wakati tuko kwenye mada ya kifo, wakosoaji wengine wanadai kwamba ikiwa uponyaji wa kimungu ulifanya kazi kila wakati, hakuna Mkristo ambaye angekufa. Hakuna dai kama hilo linalotolewa na Maandiko. Biblia hutoa tu afya ya kimungu ndani ya muda wa kawaida wa maisha.

Ingawa upatanisho wa Kristo ulinunua ukombozi wetu wa milele kutoka kwa kifo, miili hii ya kufa hatimaye itakufa isipokuwa Yesu arudi kwanza na unyakuo kutokea. Biblia hiyo hiyo inayofundisha uponyaji pia inaweka kikomo cha urefu wa maisha ya mwanadamu:

Siku za miaka yetu ni miaka sabini na kumi. . . (Zaburi 90:10)

**Na kama vile watu wanavyowekewa kufa mara moja, na baada ya kufa hukumu.
(Waebrania 9:27)**

MILA INASEMA:

"Hakukuwa na msaada wa kimatibabu wakati wa Yesu. Sasa msaada huo unapatikana, tunatarajiwa kuutumia badala ya kumwomba Mungu kwa ajili ya uponyaji."

MAJIBU YETU:

Mapema kama 400 K.K. kulikuwa na sayansi ya uponyaji. Hippocrates 460-370 K.K., baba wa sayansi ya tiba, aliendeleza sayansi ya dawa hadi hali ya juu sana. Baadhi ya mbinu zake bado zinatumika hadi leo. Ugiriki, Misri, na Rumi zilikuwa na waganga wengi stadi katika siku za Yesu.

Uponyaji wa Kimungu hauhusiani na umahiri au uzembe wa sayansi ya matibabu. Ni baraka zinazotolewa katika upatanisho. Kila zawadi nzuri hutoka kwa Mungu, kwa hiyo inakubalika kutumia rasilimali halali za matibabu. Kumbuka, hata hivyo, kwamba dawa si badala ya ahadi ya agano ya uponyaji.

Licha ya maendeleo ya dawa bado kuna magonjwa mengi yasiyotibika, hivyo uponyaji wa kimungu bado unahitajika. Pia watu wengi wako nje ya uwezo wa kupata msaada wa kimatibabu. Kwa mfano, barani Afrika imekadiriwa kwamba takriban 80% ya watu hawana hata huduma ya msingi ya matibabu.

MILA INASEMA:

"Uponyaji wa Kimungu unafundishwa tu na dini za uwongo."

MAJIBU YETU:

Wesley, Luther, na Zinzendorf, viongozi wa makanisa ya Methodisti, Lutheran, na Moraviani, mtawalia, wote walifundisha uponyaji wa kimungu. Wale wanaoifundisha leo, pamoja na nguvu ya kuokoa ya damu ya Yesu na uungu wa Kristo, sio watu wa kawaida zaidi ya viongozi hawa. Baadhi ya ibada za uwongo hufundisha uponyaji, lakini si uponyaji wa kweli wa Kibiblia. Ni uponyaji wa "kiakili" au "akili juu ya jambo" kutoka kwa chanzo kingine isipokuwa Mungu.

Shetani ni mdanganyifu na mwigaji. Hatuondoi uponyaji wa kimungu kwa sababu tu anadanganya na kuponya kupitia nguvu mbaya. Shetani huwadanganya wengi kuamini kwamba kwa kuosha katika Mto Ganges huko India watakuwa wamesafishwa na dhambi. Je, tunaacha kuhubiri wokovu kwa sababu tu Shetani anauiga? Ukweli kwamba Shetani angejisumbua kuiga uponyaji wa kimungu ni dalili nyingine kwamba kuna uponyaji wa kweli.

MILA INASEMA:

"Uponyaji wa Kimungu unaweka mkazo zaidi juu ya mwili kuliko roho."

MAJIBU YETU:

Baadhi ya huduma za uponyaji wameangukia katika mtindo huu lakini huu si mtindo wa uponyaji wa Kibiblia. Kielelezo cha Biblia kinahusika na mtu mzima, mwili, nafsi na roho. Uponyaji sio Injili yenyewe, ni sehemu moja ya Injili ya Kristo. Haipaswi kamwe kuhubiriwa mbali na upatanisho kwa ajili ya wokovu wa roho za wanaume na wanawake wenye dhambi. Mkazo wa kanisa juu ya roho na dawa kujishughulisha na mwili vyote vimekosa dhana nzima ya mtu inayotolewa katika Biblia.

MILA INASEMA:

"Wewe ni mgonjwa kwa sababu ulitenda dhambi."

MAJIBU YETU:

Tayari tumeangazia somo hili katika mjadala juu ya chanzo na sababu za ugonjwa katika Sura ya Kumi na Sita. Ingawa magonjwa yote yapo ulimwenguni kwa sababu ya dhambi, si lazima mtu awe mgonjwa kwa sababu ya dhambi yake binafsi.

MILA INASEMA:

"Ni mapenzi ya Mungu kwako kuwa mgonjwa. Ni kwa ajili ya utukufu wake."

MAJIBU YETU:

Wengi hawahoji kama Mungu anaweza kuponya au la, lakini kama yuko tayari. Biblia inaonyesha kwamba hatuna hekima ikiwa hatuelewi mapenzi ya Mungu:

Kwa hiyo msiwe wajinga, bali mfahamu ni nini yaliyo mapenzi ya Bwana. (Waefeso 5:17)

Kujua mapenzi ya Mungu kuhusu ugonjwa huandaa msingi mzuri ambao juu yake imani inaweza kukua. Maombi ya imani ndiyo maombi pekee yenye ufanisi katika kupata uponyaji. Haiwezi kuombewa mradi tu tunashangaa kama ni mapenzi ya Mungu kuponya.

Kwanza, ikiwa kweli unaamini ni mapenzi ya Mungu uwe mgonjwa, basi ni makosa kumwomba mtu akuombe uponyaji. Ikiwa ugonjwa ni wa Mungu, basi madaktari wangukuwa wa shetani kwa sababu wanajaribu kuondoa magonjwa. Hospitali zingekuwa na makosa kwa sababu zinatafuta kuondoa magonjwa katika uasi dhidi ya mapenzi ya Mungu. Kila muuguzi angekuwa akimpinga Mungu kwa kila jitihada ya kuondoa mateso.

Wale wanaoamini kuwa ugonjwa ni baraka hawapaswi kukubali matibabu ili kuondoa "baraka" zao, lakini wanapaswa kuomba familia zao zote na washiriki wenzao wa kanisa wapate "baraka" kama hizo. Wale wanaoamini kuwa imetoka kwa Mungu hawapaswi kumruhusu daktari kufanya upasuaji na kuondoa "baraka" zao. Ikiwa unaamini kweli ugonjwa ni mapenzi ya Mungu kwako wewe muumini, unapaswa kuacha kutumia dawa na kuonana na waganga kwa sababu unapigana na mapenzi ya Mungu.

Lakini tunajua kwamba madaktari halali, dawa, hospitali, na sayansi ya kitiba ni nyongeza ya wema wa Mungu. Kwa kuwa ugonjwa ni wa Shetani, kila njia halali ya kutuliza mateso ni ya Baba yetu wa Mbinguni. (Kwa uhalali tunamaanisha njia zile ambazo hazihusishi mbinu za Kishetani au kukiuka Neno la Mungu.)

Ni kweli kwamba miili yetu imenunuliwa kwa thamani na tunapaswa kumtukua Mungu ndani yake, tuwe wagonjwa au tuko vizuri. Lakini katika maandishi ya Biblia, Mungu alitukuzwa wakati watu waliponywa. Ikiwa ugonjwa unamtukua Mungu, basi Kristo alimnyang'anya Mungu utukufu kwa kuwaponya wagonjwa. Ikiwa ugonjwa unamtukua Mungu, sote tunapaswa kusali ili tuwe wagonjwa. Mungu hatakiwi na magonjwa katika mwili tena zaidi ya ugonjwa wa dhambi katika roho.

Wakati fulani Mungu huruhusu magonjwa kumpata mwamini, lakini siku zote kumbuka kwamba Shetani ndiye chanzo. (Ayubu ni mfano wa hili.) Mungu hataki magonjwa kwa mwamini. Ana ujuzi wa mashambulizi ya Shetani na Anatomia vitu vyote (hata vibaya) kufanya kazi pamoja kwa manufaa yako. Ndiyo maana hata wakati wa ugonjwa unaweza kusogezwa karibu na Bwana. Mungu daima anatafuta kuleta mema kutoka kwa mabaya. Alitumia madhara ya dhambi kusuluhisha kwa kifo cha Yesu.

Paulo alihubiri kwanza Galatia kwa sababu ya mabadiliko ya ratiba kutokana na ugonjwa (Wagalatia 4:13-15). Ugonjwa wa Trofimo ulimzuia kwenda Rumi pamoja na Paulo na kupata hali kama hiyo (2 Timotheo 4:20). Ugonjwa ulitumika kuzuia dhambi katika Mwanzo 12 na 20. Ingawa mifano hii inaonyesha jinsi Mungu anavyoitumia, kumbuka hilo. . .

. . . Hatadhulumu kwa kupenda. . . (Maombolezo 3:33)

Mungu si chanzo cha magonjwa katika maisha ya mwamini, lakini anachukua kitu ambacho Shetani anakusudia kwa uovu na anafanya kazi ndani yako ili kukamilisha ushindi wa kiroho unapopitia mashambulizi.

Ugonjwa peke yake hauzai watakatifu. Inaweza kuzalisha watu wenye uchungu, wanaolalamika, wasioamini. Neno ndilo linalotakasa na kuzaa ukuaji (Yohana 17:17). Ingawa ni kweli kwamba mara nyingi unaingia kwenye Neno zaidi wakati wa ugonjwa, sio lazima kuwa na ugonjwa ili kukua kiroho. Inasaidia kukumbuka hili: Mapenzi ya Mungu kwa waumini ni kufanana na Kristo katika tabia. Kila kitu kingine, ikiwa ni pamoja na magonjwa na afya, hupata umuhimu wake kuhusiana na lengo hili la kimungu (Warumi 8:28-29).

Kwa wasioamini, magonjwa hutokana na dhambi na hukumu ya asili ya Mungu inayotokana na dhambi. Lakini hata hii inaweza kutumiwa na Mungu kwa wema, kwa kuwa uponyaji na ukombozi unapohudumiwa, wokovu unaweza kutokea.

Mungu ametoa ahadi nyingi katika Neno lake kuhusu uponyaji na ukombozi. Kwa nini Mungu atoe haya katika Neno Lake ikiwa ni mapenzi yake wewe uwe mgonjwa? Ikiwa mwamini anasema, "Sijui kama ni mapenzi ya Mungu kuniponya," muulize, "Je, ni mapenzi ya Mungu kutimiza ahadi zake?"

Yesu alisema, "Ikiwa umeniona mimi, umemwona Baba." Alisema hivi kwa sababu alifanya kazi na mapenzi ya Baba (Yohana 14:9). Ukiwahi kujiuliza kama Mungu anataka kuponya au la, inakubidi tu kutazama matendo ya Bwana wetu.

Unapoomba uponyaji, omba "Mapenzi yako yatimizwe" au "sawa na mapenzi yako." Usiseme "kama ni mapenzi Yako" unapoomba uponyaji na ukombozi. Mwenye dhambi haombi "Bwana, niokoe ikiwa ni mapenzi yako." Uponyaji ni sehemu ya upatanisho kama vile wokovu. Ikiwa inamaanisha shaka kwamba Mungu anataka kutufanya kuwa wakamilifu. "Kulingana na Mapenzi Yako" huleta imani yenye uhakika, huku bado ikimwachia njia, kiwango, na wakati.

Hata katika hali ya ugonjwa hadi kufa, omba "kulingana na mapenzi Yako" si "kama ni mapenzi Yako" kuponya. "Kulingana na mapenzi Yako" inamwachia Mungu wakati na masharti. Anaweza kuchagua uponyaji wa mwisho kupitia kifo ambacho humwondoa mwamini kutoka kwa uwepo wa magonjwa milele.

Yesu alitufundisha kusali "Mapenzi yako yatimizwe hapa duniani kama huko mbinguni." Hakuna ugonjwa na magonjwa Mbinguni, kwa hiyo tunaweza kuomba kwa ujasiri dhidi yake duniani tukijua si mapenzi yake. Yesu hakuwahi kuomba "ponya ikiwa ni mapenzi yako, Mungu." Wakati pekee aliomba "Kama ni mapenzi Yako" ilikuwa katika uhusiano na kujisalimisha kwake kwa mpango wa Mungu kwa maisha yake - sio uponyaji.

"Ikiwa ni mapenzi yako" huharibu imani. Ilipotumiwa na mwenye ukoma aliyefukuzwa ambaye hakujua mapenzi ya Kristo katika uponyaji. Yesu alirekebisha kutokuwa na hakika kwake kwa kumhakikishia, "Nita." Usigeuze kamwe ukweli wa Mungu kuwa tumaini au maswali. Zifanyie kazi kama hali halisi na utaziona kuwa na nguvu.

Kwa sababu mtu hajaponywa mara moja au kwa sababu anakufa kutokana na ugonjwa hadi kufa haimaanishi kuwa hayakuwa mapenzi ya Mungu kumponya. Tunaona mambo kulingana na wakati, na Mungu anayaona katika umilele. Lazima ukumbuke kuwa zipo. . .

Uponyaji Uliocheleweshwa: Sara hakuponywa mara moja kutokana na utasa wake. Ayubu hakuponywa mara moja. Baba yake Yohana Mbatizaji hakuponywa kutoka katika hali yake ya bubu mpaka muda uliowekwa. Yesu alisali mara mbili kwa ajili ya kipofu mmoja, ambaye alipokea uponyaji wa sehemu mara ya kwanza. Uponyaji wakati mwingine huchelewa kuleta utukufu mkuu kwa Mungu. Mfano mzuri wa hii ni hadithi ya ufufuo wa Lazaro.

Magonjwa Hadi Kifo: Kifo ni tukio tu ndani ya ulimwengu wa umilele katika maisha ya mwamini. Hata ugonjwa wa mauti umemezwa na ushindi maana kifo kwa mwamini ni uponyaji wa mwisho. Tunapoingia katika uwepo wa Mfalme tunafanywa kuwa wakamilifu na hatuteswe tena na dhambi au magonjwa. Akizungumzia kifo, Paulo anasema tumejitayarisha kwa kusudi hili: “Kutokuwepo katika mwili na kukaa pamoja na Bwana” (2 Wakorintho 5:6-9).

Ikiwa huamini kwamba uponyaji ni kwa wote, basi ni lazima uamini kwamba uponyaji unatawaliwa na ufunuo wa moja kwa moja katika kila jambo kuhusu kama ni mapenzi ya Mungu kuponya au la. Basi unategemea ufunuo wa moja kwa moja kwa mwanadamu badala ya Neno la Mungu lililoandikwa. Hutakuwa na msingi wa imani mpaka upate ufunuo maalum katika kila hali kwamba mgonjwa ni miongoni mwa waliopendelewa kuponywa.

MILA INASEMA:

"Mateso ya mwenye haki ni mengi. Ugonjwa wako ni dhiki unapaswa kubeba kwa sababu wewe ni mwenye haki."

MAJIBU YETU:

Maana ya neno “mateso” iliyotumika katika Zaburi 34:19, ambapo mapokeo haya yalianzia, haimaanishi magonjwa, bali majaribu, magumu, mateso, au majaribu. Hata kama ilirejelea ugonjwa, sehemu iliyobaki ya mstari inaonyesha kwamba Bwana anataka kutukomboa.

Katika Yakobo 5:13-16 kuna tofauti kati ya mateso na magonjwa. Ikiwa unasumbuliwa na majaribu, mateso na majaribu, unapaswa kujiombea mwenyewe (Yakobo 5:13). Ingawa unaweza kuwauliza wengine waombe pamoja nawe, hawakuitwa kukuombea shida zako zote.

Maandiko yanakuagiza kuomba unapoteseka kwa sababu unahitaji kujifunza jinsi ya kuwa mshindi kwa kuomba mwenyewe kupitia majaribu na majaribu. Katika hali ya ugonjwa, hata hivyo, wazee wanapaswa kuitwa kusali (Yakobo 5:14). Wagonjwa wanapaswa kuokolewa (kutoka katika magonjwa yao ya kimwili), kuinuliwa (kurudishwa kwa nguvu), na kusamehewa dhambi (uponyaji wa kiroho).

MILA INASEMA:

"Ugonjwa wako ni 'mwiba katika mwili' kama wa Paulo au ni msalaba wako. Ni lazima ujifunze kuishi nao."

MAJIBU YETU:

Madai ya kwamba ugonjwa ni msalaba wako yanashughulikiwa kwa urahisi. Msalaba sio shida, magonjwa, na mateso ambayo huja juu yetu bila chaguo letu wenyewe. Yesu aliweka wazi kwamba “kuuchukua msalaba” ni tendo la hiari, si jambo tunalokubali kwa sababu hatuna chaguo. Yesu hakuchukulia magonjwa na kifo kuwa msalaba uliotumwa kutoka kwa Mungu. Aliwachukulia kama adui.

Dai la "mwiba katika mwili" linatokana na mwiba wa Paulo katika mwili unaofafanuliwa katika 2 Wakorintho 12. Watu wanaoamini kwamba mwiba wa Paulo ulikuwa ugonjwa huifanya kuwa jambo kuu wakati wa kujadili uponyaji. Waumini wengi wamedanganywa na hawakupokea uponyaji kwa sababu ya mwiba kama fundisho la magonjwa.

Acheni tuchunguze kile ambacho Maandiko yanasema hasa kuhusu mwiba huo.

Ilikuwa Nini:

Biblia inasema alikuwa "mjumbe." Neno la Kiyunani "mjumbe" linapatikana mara saba katika Agano Jipya. Limetafsiriwa "malaika" mara 181. Mara zote 188 linazungumza juu ya mtu binafsi, sio ugonjwa au ugonjwa. Mjumbe ni mtu.

Matumizi ya neno "miiba" katika Agano la Kale pia yanaunga mkono jambo hili. Miiba inatumika katika Hesabu 33:55 na Yoshua 23:13 kuelezea wakazi wa nchi ya Kanaani. Katika matukio haya yote mawili hayakuwa mateso ya kimwili, bali kupigwa na adui.

Iitoka kwa Nani:

Biblia inasema alikuwa mjumbe kutoka kwa Shetani.

Kwa nini Imeruhusiwa:

Paulo alisema mwiba huo uliruhusiwa kwa sababu ya wingi wa mafunuo aliyopokea na mwelekeo wake kuelekea kiburi. Kabla ya mtu yeyote kudai kuwa ana mwiba katika mwili anapaswa kufikiria ni mafunuo na maono mangapi aliyoyapata. Je, anastahili mwiba? Watu wengi wanaofikiri kuwa wana mwiba katika mwili hawajapata ufunuo wa aina yoyote au maono.

Mwiba huo pia ulikuwa sehemu ya utimizo wa unabii. Paulo alipoongoka, Mungu alisema:

... Kwa maana nitamwonyesha jinsi mambo makuu inavyompasa kuteswa kwa ajili ya jina langu. (Matendo 9:16)

Ilifanya Nini:

Mwiba ukampiga Paulo. Ili "buffet" inamaanisha "kupiga mara kwa mara, tena na tena na tena." Neno "kupiga" halirejelei hali ya kudumu ya ugonjwa bali mapigo ya mara kwa mara. Mjumbe alitumwa kumpiga Paulo makofi ili kujaribu kuzuia Neno la Mungu lisihubiriwe.

Mungu hakuwahi kuahidi kuwaondolea waamini mateso yao ya nje, lakini aliahidi kuondoa magonjwa. Tunaonywa mara kwa mara katika Maandiko kwamba ikiwa tunaishi utauwa tutapata mateso na dhiki, lakini sio magonjwa.

Jinsi Ilivyoonyeshwa:

Hapa kuna baadhi ya mifano ya njia mbalimbali mwiba huu ulichochea upinzani kumpiga Paulo:

- Wayahudi waliamua kumuua Paulo mara tu baada ya kuongoka kwake: Mdo 9:23
- Paulo alizuiliwa kujiunga na waumini: Matendo 9:26-29
- Alipingwa na Shetani: Matendo 13:6-12
- Alipingwa na Wayahudi katika kundi la watu: Matendo 13:44-49
- Alifukuzwa Antiokia huko Pisidia: Mdo 13:50
- Alipigwa na umati na kufukuzwa kutoka Ikoniamu: Matendo 14:1-5
- Alikimbilia Listra na Derbe ambako alipigwa mawe na kuachwa akiwa amekufa: Matendo 14:6-19
- Alikuwa akibishana daima na ndugu wa uongo: Matendo 19:8
- Alipingwa na kufungwa huko Filipi: Matendo 16:12-40
- Alichangiwa na kufukuzwa kutoka Thesalonike: Matendo 17:1-10
- Alichangiwa na kufukuzwa kutoka Berea: Matendo 17:10-14

- Alipigwa na umati huko Korintho: Matendo 18:1-23
- Alipigwa na umati huko Efeso: Matendo 19:23-31
- Kulikuwa na njama dhidi ya maisha yake na Wayahudi: Matendo 20:3
- Alikamatwa na Wayahudi, na kundi la watu, akahukumiwa kortini mara tano, na alipata shida zingine:
2 Wakorintho 11:23-33

Kamwe hata mara moja, katika maandishi yake yote, Paulo anataja ugonjwa kama kupigwa kwake. Katika 1 Wakorintho 4:11, Paulo alionyesha kwamba wazo lake la kupiga makofi halikuwa ugonjwa wa kudumu. Alisema, "Hata saa hii ya sasa, tuna njaa na kiu, tu uchi, tunapigwa ngumi, wala hatuna makao. Paulo alipata ugonjwa kama inavyoonyeshwa katika Wagalatia 4:13-16, lakini huu haukuwa mwiba wake kwa sababu haukuwa hali ya kudumu. Alisema alikuwa nayo mwanzoni tu.

Wengine wanaamini kwamba mwiba wa Paulo ulikuwa macho yenye kasoro, lakini macho yake yaliponywa upofu (Matendo 9:18). Kuamini kwamba aliendelea kuwa na tatizo la macho kunadhoofisha uwezo wa Mungu wa uponyaji. Pia, je, lingekuwa sawa kuyaita matatizo ya macho yaliyotokana na kuona utukufu wa Mungu kuwa mjumbe wa Shetani? Paulo mwenyewe anatuambia katika mwaka wa 60 A.D., alipoandika waraka huu, kwamba ilikuwa karibu miaka 14 iliyopita kwamba alipokea ufunuo mwingi ambao ulitokeza mwiba katika mwili. Hiyo ilikuwa miaka 12 baada ya kuongoka kwake ambapo aliona utukufu wa Mungu.

Paulo anapotumia maneno katika Wagalatia 4:15 kwamba "mngaliweza kung'oa macho yenu na kunipa mimi," ni tamathali ya usemi ya Kiebrania. Ni sawa na misemo inayotumiwa katika maeneo fulani leo kuonyesha tamaa kubwa. Kwa mfano, "Ningetoa mkono wangu wa kulia." Ikiwa Paulo alikuwa na ugonjwa wa jicho la mashariki la ophthalmia na usaha ukitoka machoni mwake kama wengine wanavyodai, ni ajabu kwamba hii ingewatia watu moyo wa imani kwa miujiza maalum. Wakati Paulo aliwaandikia Wakorintho kuhusu kushindwa kwao kuutambua Mwili wa Bwana kama sababu ya kuwa wagonjwa na dhaifu, pengine wangeuliza "Kwa nini unakuwa mgonjwa?"

Matokeo yake:

Paulo anazungumza juu ya "udhaifu" wake ambao unamaanisha "uhitaji wa nguvu, udhaifu, kutoweza kutoa matokeo kupitia uwezo wake wa asili."

Hitimisho kuhusu mwiba wa Paulo ni kwamba ingawa hatuwezi kujua kwa hakika mwiba huo ulikuwa ni nini, ikiwa umefundishwa ulikuwa ugonjwa kumbuka yafuatayo:

Mwiba wa Paulo ulisababisha nguvu za Mungu zionekane katika maisha yake. Baadhi ya watu hutumia "mwiba katika mwili" kisingizio cha kudhoofika kwa ugonjwa. Wanapaswa kukumbuka kwamba kielelezo pekee cha Kibiblia cha mwiba kama huo katika mwili ulioandikwa, usiohubiriwa, uliwapita washirika wake wote katika huduma. Mwiba huo haukuzuia utumishi wake wenye bidii kwa ajili ya Ufalme wala wonyesho wa nguvu za Mungu kupitia yeye.

KUTOAMINI

Tofauti nyingine inayoathiri uponyaji ni kutoamini. Kutokuamini kunaweza kutokana na . .

-Kufikiri Mungu hawezi kuponya.

-Kufikiri Mungu anaweza kuponya, lakini anaweza asichague kuniponya.

-Kufikiri Mungu anaweza kuponya, na anaweza kuniponya, lakini sio sasa.

-Mazingira ya kutoamini yanayozuia uponyaji.

Kuna mifano kadhaa ya Kibiblia ya jinsi kutoamini kulivyozuia kazi ya Mungu. Katika mji wa Nazareti Yesu. . .

**. . . hawakufanya miujiza mingi huko kwa sababu ya kutokuamini kwao.
(Mathayo 13:58)**

Yesu alistaajabu, au alistaajabu, hata watu wasiamini;

Na alistaajabu kwa sababu ya kutokuamini kwao. . . (Marko 6:5-6)

Biblia inasema:

Ila na aombe kwa imani, pasipo shaka yo yote; maana mwenye shaka ni kama wimbi la bahari lililochukuliwa na upepo na kupeperushwa huku na huku.

Kwa maana mtu huyo asidhani ya kuwa atapokea kitu kwa Bwana. Mtu wa nia mbili husitasita katika njia zake zote. (Yakobo 1:6-8)

Soma hadithi ya uponyaji wa binti Yario katika Marko 5:35-40. Utagundua kwamba wale waliozuia mazingira ya imani walitolewa nje ya chumba wakati Yesu akihudumu uponyaji.

Kutokuamini kwa jumuiya ni mojawapo ya sababu kuu ambazo hatuoni uponyaji na ukombozi ukitiririka katika makanisa yetu jinsi Mungu anavyokusudia. Sisi ni wanachama mmoja kwa mwingine. Ikiwa sehemu ya Mwili wetu haiamini katika uponyaji, kutoamini huku kunaweza kuzuia mtiririko wa nguvu zake katikati yetu.

Biblia inasema, “Ishara hizi zitafuatana na hao waaminio. Mstari huu unazungumza juu ya waumini (kanisa). Mstari huo hausemi “aaminiye,” ukirejelea mtu binafsi. Haikuwa imani ya mwinjilisti mmoja au wawili wa pekee iliyosababisha uponyaji uliorekodiwa katika Matendo. Ilikuwa ni imani ya Kanisa lililojazwa na Roho kwa ujumla.

Ikiwa Yesu hangeweza kufanya miujiza yoyote katika Nazareti kwa sababu ya kutoamini kwao (jumuiya), je, si kweli pia kwamba kutoamini kwetu kwa jumuiya kunazuia uponyaji? Leo sehemu kubwa ya Kanisa inapinga yale ambayo Kanisa la kwanza lilishinda katika maombi. Hawajakubali mtazamo wa Biblia kuhusu ugonjwa. Hawajafundishwa Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Walakini, wanaelekeza kwa wale ambao wanashindwa kupokea uponyaji kuwashtaki wale wanaojaribu kuhudumu uponyaji. Lakini ni kushindwa ambako wao--kijumuiya--wanawajibika kwa kiasi kikubwa. Wale wanaohubiri Injili kamili ya wokovu kwa uponyaji na ukombozi mara nyingi wanalazimika kufanya kazi katika “Nazareti” ya kutoamini.

Tunaona wokovu zaidi kwa sababu kuna karibu kukubalika kote ulimwenguni kwa fundisho la wokovu katika makanisa ya kimsingi. Lakini hatuoni uponyaji mwingi kwa sababu tunalazimika kufanya kazi mbele ya mapokeo, kukataliwa, na kutoamini katika madhehebu mengi.

Ikiwa kutoamini kwa jumuiya hakuathiri mtiririko wa huduma ya uponyaji, kwa nini Yesu hakuenda mbele na kuhudumu kwa utimilifu katika Nazareti? (Leo, kwa ujumla tunashuhudia uponyaji zaidi katika mataifa ya Ulimwengu wa Tatu kuliko katika mataifa ya Magharibi kwa sababu kuna mtazamo wa imani ya jumuiya. Yale ambayo Mungu amesema, wanaamini. Wanatazamia mambo yasiyo ya kawaida kama sehemu ya maisha yao ya kila siku. Watu wengi katika ulimwengu wa Magharibi si wasikivu kwa sababu ya mwelekeo wao wa kupenda mali na mawazo ya kibinadamu.)

UKOSEFU WA IMANI

Kutokuamini ni mtazamo kwamba Mungu hawezi au hatafanya kitu. Kutokuwepo kwa kutoamini haimaanishi kuwa una imani. Kwa mfano, mtu asiyeamini kwamba kuna Mungu haamini kwamba kuna Mungu. Agnostiki hana upande wowote. Muumini ana imani. Kutokuamini kwa mtu asiyeamini Mungu hakumaanishi kuwa ana imani.

Unapaswa kuchukua nafasi ya kutoamini na kumwamini Mungu kwa sababu ni maombi ya imani ambayo huwainua wagonjwa (Yakobo 5:15). Unapaswa kukata rufaa kwa imani, kunena maneno ya imani, na kutenda kwa imani. Ni lazima utembe kwa imani na si kuona (kutazama hali ya mwili au dalili).

Shetani anajaribu kuzuia uponyaji kwa kukufanya utembe kwa kuona badala ya imani. Anakufanya uangalie dalili. Anakufanya uwaangalie wengine waliodai kuwa wameponywa,

lakini hawakuponywa. Sio imani katika imani yako au imani katika imani ya mwingine. Imani pekee haiponyi. Mungu ndiye anayeponya. Paulo alitambua kwamba kiwete alikuwa na imani ya kuponywa na Mungu (Matendo 14:8-10).

Haihitaji kiwango kikubwa cha imani ili kuponywa. Yesu alisema imani yenye ukubwa wa punje ya haradali ilikuwa na nguvu sana. Yesu hukutana na watu katika kiwango cha imani yao. Ambapo waliona ni muhimu kuwa na uwepo Wake wa mwili, alienda. Mahali ambapo walikuwa na imani kwamba haikuwa lazima, alizungumza Neno kutoka mbali na uponyaji ukatokea.

Wagonjwa wasipoponywa, kwa kawaida watu hujaribu kulaumu ukosefu wa imani kama sababu. Lakini unapojifunza katika somo hili, kuna vigezo vingine vingi vya kuzingatia. Yesu hakuwahi kuwashutumu watu waliotafuta uponyaji kwa kukosa imani.

DHAMBIBINAFAISI ISIYOUNGAMWA

Biblia inathibitisha uhusiano wa moja kwa moja kati ya dhambi ya mtu binafsi na ugonjwa katika baadhi ya matukio:

Ungameni dhambi zenu ninyi kwa ninyi, na kuombeana, mpate kuponywa. Kuomba kwake mwenye haki kwafaa sana, akiomba kwa bidii. (Yakobo 5:16)

Daudi alisema, "Kama nitauangalia uovu moyoni mwangu, Bwana hatanisikia.

Mungu hajaahidi kuharibu kazi za Ibilisi katika mwili huku tukiwa tunashikilia kazi za Ibilisi katika nafsi zetu. Ikiwa kuna uovu moyoni mwa mgonjwa, hawezi kuponywa. Ikiwa kuna uovu moyoni mwa mhudumu, uponyaji hauwezi kutokea kwa sababu Bwana hamsikii.

Roho ya kutosamehe au kuwa na kinyongo huzuia uponyaji. Yesu alisema, "Msipowasamehe watu makosa yao, wala Baba yenu wa Mbinguni hatawasamehe ninyi makosa yenu. Ikiwa Mungu hawezi

utusamehe wakati hatutasamehe wengine, Yeye hawezi kutuponya pia, kwa kuwa uponyaji unahusisha ukamilifu wa nafsi, roho, na mwili.

KUKATAA KUFANYIKA MZIMA

Yesu alimuuliza yule kiwete kwenye Bwawa la Bethzatha:

"Je, wewe kuwa mzima?" (Yohana 5:6)

Mara nyingi, tunatafuta uponyaji au ukombozi pekee. Mungu anataka kushughulika na mwanadamu mzima na kuponya mwili, nafsi na roho. Kwa sababu mwanadamu ni mwili, nafsi na roho, dhana ya utimilifu inamaanisha kushughulika na haya yote. Hatuwezi kusisitiza afya ya kimwili mbali na ile ya nafsi na roho, uponyaji mbali na wokovu.

Mungu ni roho. Anahusiana nawe kupitia roho yako. Roho yako inatawala maisha yako ya kimwili, kiakili, kiroho na kihisia. Maisha yako yote yana msingi wa kiroho. Kwa sababu wewe ni kiumbe cha kiroho, uponyaji wa mwili huanza rohoni.

Mungu alipomuumba mwanadamu, roho yake ilipaswa kutawala maisha yake duniani. Ilikuwa ni kuwa na ukuu juu ya akili na mwili na kuwaleta pamoja katika umoja kamili wa mwanadamu ambamo Mungu angeishi. Hapo awali, katika bustani ya Edeni, mwanadamu alikuwa katika uhusiano wa karibu wa kiroho na Mungu.

Katika kuukataza mti wa ujuzi katika bustani, Mungu alikuwa akimkataza mwanadamu kuishi kwa kiwango cha maarifa ya kimwili na kiakili. Mwanadamu alipotenda dhambi, roho yake ilizamishwa na akachagua kuishi kwa akili yake. Akili ilipopaa juu ya roho na kuchukua nafasi, sehemu ya kiroho ya mwanadamu ilikufa (au ilikoma kufanya kazi kama chanzo cha mwitikio wake kwa Mungu na kwa uzima). Tangu wakati huo, palikuwa na mgawanyiko wa roho, akili, na mwili, ambao ulitokeza ukosefu wa maelewano ndani ya mwanadamu, kati ya mwanadamu, mazingira yake, na Muumba wake.

Uponyaji ni zaidi ya kutokuwepo kwa ugonjwa. Ni zaidi ya mwili wenye afya. Ni kurudi kwa utendaji ufaao wa kila sehemu (mwili, nafsi, roho, kutia ndani akili, hisia n.k.) kupatana na kila sehemu nyingine, mazingira, na Muumba.

KUKOSA MAAMUZI NA TAMAA

Yesu anamwuliza yule kiwete huko Bethzatha:

"Je, wewe kuwa mzima?" (Yohana 5:6)

Katika hatua hii, mtu kilema alipaswa kufanya uamuzi. Watu wengine hawataki kuponywa. Wanafurahia huruma na uangalifu wanaopata kutokana na kuwa wagonjwa. Wengine hupokea matibabu

faida kupitia pensheni au makazi ya kisheria na hawataki kuzipoteza. Wengine wana hamu kubwa ya kwenda kuwa na Bwana na hawataki kuponywa.

MATATIZO NA OMBI LETU

Kuna shida kadhaa na maombi yetu ya uponyaji ambayo yanaweza kuzuia udhihirisho wake:

KUTOULIZA:

Kwanza, na muhimu zaidi, ni kwamba wakati mwingine hatuulizi uponyaji. Tunageukia dawa kwa msaada au kwa marafiki kwa faraja:

Hamna kitu kwa sababu hamwombi. . . (Yakobo 4:2)

SI KUULIZA HASA:

Wakati mwingine, maombi yanazuiwa kwa sababu sio maalum:

Unauliza vibaya. . . (Yakobo 4:3)

Unapokosea, hauko bayana katika maombi yako. Hukulenga shabaha.

KUULIZA KWA NIA MBOVU:

Wakati mwingine, tunaomba tukiwa na nia mbaya:

Hata mwaomba, wala hampati kwa sababu mwaomba vibaya ili mvitumie kwa tamaa zenu. (Yakobo 4:3)

Baadhi ya watu wanataka kuponywa, lakini hawataki kubadilisha maisha yao ya dhambi, ya kidunia na ya kutojitolea. Wanataka kuwa vizuri ili warudi kufanya mambo yao wenyewe. Watu wanapaswa kuzingatia maswali haya: "Ni nini nia yako ya kutaka kuponywa? Je, ni ili uweze kurudi kwenye maisha ya kujikita zaidi? Kwa hivyo unaweza kuharakisha kufanya kazi nzuri badala ya kutimiza kusudi mahususi la Mungu kwako?"

KUKOSA UVUMILIVU

Wakati mwingine hatudumu (tunaendelea) katika maombi kwa muda wa kutosha. Paulo mwenyewe "hapo awali" alihubiri akiwa mgonjwa (Wagalatia 4:13-14) na baadaye akaponywa. Maombi hayakuwa na athari ya haraka kwa Epafrodito ambaye karibu kufa (Wafilipi 2:27) na Trofimo ambaye aliachwa nyuma mgonjwa (2 Timotheo 4:20). Hata hivyo wote wawili hatimaye walipona. (Kumbuka pia kwamba Paulo aliendelea kuwaombea wagonjwa licha ya kwamba katika kesi hizi hapakuwa na uponyaji wa haraka).

Watu wengine hufikiri ukiomba uponyaji zaidi ya mara moja ni kukosa imani. Yesu hakufundisha kwamba kudumu katika sala kunaonyesha kutokuamini au kukosa imani. Alihimiza. Luka 11:1-13 inafundisha umuhimu wa kudumu katika maombi katika mifano ya rafiki asiyefaa (mistari 5-8) na mjane na mwamuzi (mistari ya 1-8). Mfano wa Danieli pia unatia moyo ustahimilivu. Mungu alisikia maombi yake tangu mara ya kwanza alipoomba, lakini Shetani akamzuia malaika asilete jibu.

Usikate tamaa ikiwa uponyaji hautokei mara ya kwanza unapoomba. Kumbuka kwamba kuna viwango vya "kuomba, kutafuta, na kubisha" vya maombi. Wakati mwingine unauliza na kupata jibu mara moja. Wakati fulani inabidi utafute na uendelee kubisha hodi kabla ya kupokea jibu la maombi mengine. Nabii Elisha aliomba wakati mmoja moto ushuke kutoka Mbinguni. Ilimbidi aombe mara saba ili mvua inyeshe.

Endelea kudumu katika maombi hadi ujue ombi lako limesikilizwa. Unapokuwa na uthibitisho huo rohoni mwako, basi anza kumsifu Mungu hata kama bado huoni matokeo yanayoonekana:

-Yehoshafati na wana wa Israeli walianza kumsifu Mungu kwa sauti kuu kabla hawajaona majibu ya maombi yao.

-Yesu alimshukuru Mungu mapema kwa kumfufua Lazaro.

-Ibrahimu alipopata uhakikisho wa ahadi ya mwana, hakuendelea kuomba. Aliamini na kumtukuza Mungu.

KUTOTII KATIKA MCHAKATO WA UPONYAJI

Wakati fulani Mungu hutoa maagizo maalum katika mchakato wa uponyaji. Kwa mfano, kupitia nabii Elisha, Mungu alimwambia Naamani kwenda kunawa kwenye mto wenye matope ili aponywe (2 Wafalme 5:1-14). Wakati mwingine tendo rahisi sana la utii ndilo lililo kati yako na muujiza.

KUUTAMBUA VIBAYA MWILI WA KRISTO

Soma 1 Wakorintho 11:27-30. Kwa maelezo ya ziada pia soma Luka 22:2-20, Mathayo 26:27-29, na Marko 14:22-25. Udhaifu na magonjwa husababisha kwa sababu hatuutambui ipasavyo Mwili wa Kristo. "Kutambua" ni "kujifunza na kuelewa kitu kwa kuchunguza, kuchunguza, na kubagua."

Tunaweza kushindwa kuutambua Mwili wa Kristo kwa njia tatu:

MAANA YA DAMU NA NYAMA:

Tunashindwa kutambua wakati hatuelewi maana ya tunda la mzabibu na mkate ambao ni ishara ya damu na mwili wake. Hiki ndicho kilichotokea Yesu alipotoa fundisho hili kwa mara ya kwanza katika Yohana 6:66 na wengi wakageuka na kuacha kumfuata. Hawakuelewa maana ya kiroho ya kile alichokuwa akifundisha. Ingawa wengi hutambua damu kwa ajili ya ondoleo la dhambi, mara nyingi hawaelewi maana halisi ya mwili. Mwili ulikuwa wa uponyaji, kwa hiyo tungeweza kuula na kuponywa. (Ona Yohana 6:48-58 na Luka 6:48-51.)

MGAWANYIKO KATIKA MWILI:

Wakati fulani tunashindwa kutambua ndugu na dada zetu ambao ni sehemu ya Mwili wa Kristo na migawanyiko hutokea katika kanisa. Tunakula na kunywa isivyostahili ikiwa hatutambui ipasavyo (hakika kuelewa) muungano wetu na ndugu na dada zetu katika Bwana. Paulo anaeleza katika 1 Wakorintho 3:1-13 kwamba Wakristo wa kimwili wanaohusika katika mgawanyiko hawawezi kula nyama (mwili, mwili) ya Neno kwa sababu ya tabia zao za kimwili.

KULA VISIVYOSTAHILI:

Tunakula isivyostahili tunaposhiriki ushirika na maisha ambayo hayajachunguzwa. Udhaifu na matokeo ya ugonjwa. Hii ndiyo sababu Paulo anasema jichunguze mwenyewe kiroho na utubu kabla ya kula Komunyo.

ILE ROHO MBAYA KUTOTOLEWA

Wengine hawapokei uponyaji kwa sababu magonjwa yao ni kazi ya pepo mchafu ambaye lazima atolewe. Wanahitaji zaidi ya maombi ya uponyaji. Katika hali zinazosababishwa na roho mwovu, Biblia inarekodi kwamba adui alitupwa nje ili uponyaji utendeke.

UKIUKAJI WA SHERIA ZA ASILI

Mungu yule yule aliyesema “Mimi ndimi Bwana nikuponyaye” pia alitoa sheria nyingi za asili za afya na usafi kwa watu wake. Watu wengine hawapokei uponyaji kwa sababu wanakiuka sheria hizi za asili. Kwa mfano, mtu anaweza kuendelea kunywa pombe na kushangaa kwa nini hawaponywi hali yao ya ini. Huenda wakaendelea kuvuta sigara na kushangaa kwa nini Mungu haponyi saratani ya mapafu yao.

WAKATI ULIOPANGIWA WA KUFA

Biblia inafundisha kwamba kuna wakati uliowekwa wa kufa (Mhubiri 3:2 na Waebrania 9:27). Hata nabii mkuu Elisha, ambaye alifanya miujiza mingi ya uponyaji na ukombozi, “aliugua kwa ugonjwa ambao atakufa” (2 Wafalme 13:14). Utajifunza jinsi ya kukabiliana na tofauti hii unapojifunza kuhudumia wagonjwa mahututi kama sehemu ya maagizo ya kuhudumu uponyaji katika Sura ya Kumi na Nane.

KUMBUSHO LA MWISHO

Tulifungua somo hili kwa maswali kadhaa:

Ni vigezo gani vinavyoathiri uponyaji? Kwa nini watu wengi zaidi hawaponywi? Kwa nini wengine wanaponywa na wengine hawajaponywa? Kwa nini Wakristo wasio na kina sana na wa kidunia wakati mwingine wanaponywa wakati watu waaminifu zaidi na waliojitolea bado hawajapokea uponyaji?

Vigezo ulivyosoma katika somo hili ni baadhi tu ya mambo ambayo yanaweza kuathiri uponyaji na ukombozi. Kumbuka kila wakati, hata hivyo. . .

Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)

Imani inahitaji hivyo tu: Imani. Ikiwa unayo majibu yote, hautaji imani. Mungu anauliza tu kwamba utende kwa imani juu ya neno Lake, sio kutoa majibu.

Kwa kumalizia, hapa kuna taarifa muhimu kuhusu vigezo vya uponyaji. Ilifanywa na mhudumu maarufu ambaye alihudumu kwa miaka mingi katika uponyaji na ukombozi:

"Mimi, kwa moja, nitahubiri Injili yote ikiwa sitawahi kuona mtu mwingine akiokolewa au kuponywa maadamu ninaishi. Nimeazimia kuweka mafundisho yangu juu ya Neno lisilobadilika la Mungu, si juu ya matukio (uzoefu)."

-F.F. Bosworth

KUJIPIMA

1. Andika Mstari Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fafanua "kigeu."

---

3. Jadili baadhi ya mila za mwanadamu zinazoathiri uponyaji.

---

4. Jadili baadhi ya vigezo vinavyoathiri uponyaji.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Unapoomba sala ya kielelezo iliyotolewa na Yesu (pia inajulikana kama "Sala ya Bwana"), inajumuisha maombi ya uponyaji:

"Baba yetu uliye Mbinguni": Unapomsihi Baba Yetu, unasihi kwa msingi wa njia zote za jina Lake, ambalo linajumuisha "Bwana daktari wako."

"Ufalme wako uje, Mapenzi yako yafanyike duniani kama huko Mbinguni": Hakuna ugonjwa wala dhambi Mbinguni. Tunapaswa kufanya mapenzi ya Mungu duniani kama yanavyofanywa Mbinguni, kwa hiyo tunapaswa kupigana na magonjwa pamoja na dhambi.

"Utupe leo mkate wetu wa kila siku": Yesu alisema mkate ni wa watoto (waumini). Uponyaji wa kimwili ni sehemu ya mkate wa watoto (Mathayo 15:21-28).

"Utusamehe makosa yetu kama sisi tunavyowasamehe wengine": Fungu hili linazungumzia uponyaji wa kiroho.

"Usitutie majaribuni, bali utuokoe na yule mwovu": Ugonjwa unapaswa kupingwa kama vile ungejaribu majaribu.

2. Umejifunza kwamba Mungu si chanzo cha mateso bali anaweza kuyatumia kutimiza makusudi yake. Jifunze mifano ifuatayo inayoonyesha hili:

- Mapigo ya Misri: Kutoka 7-11
- Ukoma wa Miriamu: Hesabu 12:10
- Magonjwa ya Mfalme Yehoram: 2 Mambo ya Nyakati 21:18
- Ukoma wa Gehazi: 2 Wafalme 5:27
- Kifo cha mtoto wa Daudi: 2 Samweli 12:18
- Kifo cha wana wa Eli: 1 Samweli 2:34
- Mateso ya Ayubu: Kitabu cha Ayubu
- Maafa yasiyostahili ya Yusufu: Mwanzo 45:5-7
- Kusulubishwa kwa Yesu: Marko 14:35-36 na Warumi 5:6-12
- Kufungwa kwa Paulo: Wafilipi 1:12,19
- Mwiba wa Paulo katika mwili: 2 Wakorintho 12:7

3. Jifunze zaidi kuhusu wasiwasi wa Biblia kwa ukamilifu:

-Wakati wanaume walitaka uponyaji tu, Yesu alitaka kushughulika na mtu mzima. Alimwambia yule kiwete kule Bethzatha, "Je, wataka kuwa mzima"? (Yohana 5:6)

-Yesu alikuja kuwahudumia wale ambao hawakuwa mzima-- waliovunjika, wagonjwa, walioonewa. Watu wote hawahitaji tabibu: Mathayo 9:12; Marko 2:17; Luka 5:31

-Yesu alikuwa chanzo cha utimilifu: Matendo 9:34; Yohana 5:15

- Wote waliomgusa Yesu waliponywa kabisa: Mathayo 9:21-22; 14:36; Marko 5:28-34
- Yesu aliponya, mtumishi aliyekuwa karibu na mauti: Luka 7:10
- Aliwaponya viwete: Yohana 5:9
- Wanafunzi kwa uwezo wa Mungu waliwaponya viwete: Mdo 9:34
- Yesu aliponya vilema: Mathayo 5:31
- Alirudisha mikono mizima: Mathayo 12:13; Marko 3:5; Luka 6:10
- Aliwaponya watu ugonjwa wowote waliokuwa nao: Yohana 5:6
- Walifanywa kuwa wakamilifu kabisa: Yohana 7:23
- Yesu alithamini imani ya watu kama sehemu ya utendaji katika kufanywa kuwa wakamilifu.
“Imani yako imekuponya”: Mathayo 9:22; Marko 5:34; 10:52; Luka 8:48-50; 17:19

SURA YA KUMI NA NANE

"UNAPOENDA, PONYA"

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Jadili matayarisho ya awali ya huduma ya uponyaji.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya uponyaji wa huduma.
- Jadili utunzaji wa ufuatiliaji kwa wale walioponywa.
- Jadili utunzaji wa ufuatiliaji kwa wale ambao hawakupona.

AYA MUHIMU:

Na katika kuenenda kwenu, hubirini, mkisema, Ufalme wa Mbinguni umekaribia.

Ponyeni wagonjwa, takaseni wenye ukoma; fufueni wafu, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:7-8)

UTANGULIZI

Umejifunza kwamba uponyaji na ukombozi ni Ufalme wa Mungu unaotenda kazi. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kuhudumu uponyaji. Katika somo linalofuata utajifunza jinsi ya kuhudumu ukombozi.

MAANDALIZI YA AWALI

Kuna baadhi ya maandalizi muhimu kabla ya kuanza kuhudumu uponyaji. Hizi ni pamoja na kujitayarisha, kama njia ya nguvu ya Mungu ya uponyaji, na mtu ambaye unapaswa kumhudumia uponyaji.

KUJIANDAA:

Imani huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Ili kuongeza imani yako mwenyewe, jifunze kila kitu katika Biblia kuhusu uponyaji. Soma Agano Jipya kwa mtazamo mpya. Chochote ambacho Yesu aliwaambia wafuasi wake wafanye, wewe unianza kufanya. Lolote alilosema angefanya, mtarajie kulifanya.

Ikiwa alisema unaweza kuwaponya wagonjwa kwa uwezo wake, basi tarajia kuwaona wakiponywa. Ikiwa alisema watoe pepo, basi fanya hivyo kwa jina lake na utarajie kuwa watii. Pua mafundisho yote ya mwanadamu na uzoefu wa kibinafsi ambao umewahi kupata. Kubali kwamba Agano Jipya maana yake hasa linasema. Ikubali kuwa ni kweli na tenda ipasavyo.

Wewe ni balozi wa Kristo (2 Wakorintho 5:20). Balozi kamwe hana shaka kuwa nchi anayoiwakilisha itaunga mkono neno lake.

Funga na uombe kabla ya kuhudumu. Tazama mfano wa Paulo katika Matendo 28:8. Kwa kuwa nguvu na mamlaka ya kuponya hutoka kwa Mungu, ni vizuri kuwasiliana! Baadhi ya mateso ya kipepo yataponywa kwa maombi na kufunga tu. Isaya 58 inafundisha kwamba Mungu anaheshimu mfungo unaolenga kuhudumia mahitaji ya wengine.

Anza kuwahudumia wagonjwa japo huelewi kila kitu kuhusu uponyaji wa kiungu, sawa na vile ulivyoanza kushuhudia baada ya kuokoka ingawa ukweli ulikuwa na mengi ya kujifunza kuhusu maisha ya kikristo. Anza kuhudumu kwa msingi wa kile unachojua kuhusu uponyaji. Unapotembea katika nuru uliyopewa, utapokea nuru zaidi. Pata mtazamo kwamba hakuna hali zisizo na matumaini. Kuna watu tu ambao wamekosa matumaini juu yao.

MAANDALIZI YA AWALI KWA WENGINE:

Ukihimiza wagonjwa kuombewa pasipo maelekezo yanayofaa, ni sawa na kuwatia moyo wale ambao hawajaokoka kumpokea Yesu kama Mwokozi bila kumjua Yeye ni nani, kutambua dhambi zao, na hitaji lao la wokovu.

Wakati fulani, Mungu huponya bila maagizo hayo. Lakini kumbuka: Katika kuhudumia uponyaji, unataka kutumia ipasavyo kila njia iliyoagizwa na Neno la Mungu kuona kazi ikifanywa. Imani ni njia mojawapo ya nguvu za Mungu za uponyaji na huja kwa kusikia Neno la Mungu, hivyo mafundisho ni muhimu. Yesu alichanganya kuhubiri na kufundisha na uponyaji na kuwaagiza wafuasi wake kufanya hivyo pia.

Imani huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Ihubiri kwa kutegemea kile ambacho Mungu anasema, si kwa mapokeo au uzoefu. Imani haijengwi kwa kutoa shuhuda pekee. Ushuhuda huthibitisha Neno na kuhimiza imani, lakini Biblia inasema kwa hakika kwamba imani huja kwa kusikia Neno la Mungu. (Ijapokuwa kiziwi hawezi kusikia mahubiri kwa njia ya asili, roho kiziwi wanaweza kuyasikia.) Watu wanahitaji kujua Neno la Mungu linasema nini kuhusu chanzo cha uponyaji, chanzo na visababishi vya magonjwa, ahadi za uponyaji, na miongozo ya Biblia. kwa ajili ya kupokea na kudumisha afya.

Katika ibada ya uponyaji kwa waumini, kufunga na kuomba kwa wagonjwa kunaweza kusaidia. Hii haihitajiki kwa uponyaji, lakini kumbuka--tunataka kutumia kila njia ya Kibiblia inayopatikana. Mungu anasisitiza kuuliza kwetu na Isaya 58:6-8 inasisitiza umuhimu wa kufunga na kuomba kuhusiana na afya.

WAKATI WA HUDUMA

Hapa kuna baadhi ya mapendekezo ya wakati wa huduma kwa wagonjwa. Kumbuka kwamba haya ni miongozo ya jumla tu. Lazima uwe wazi kila wakati kwa maelekezo tofauti kutoka kwa Roho Mtakatifu. Baadhi ya mapendekezo haya yanatumika tu kwa huduma ya mtu binafsi, wakati mengine yanaweza kutumika kwa kuhudumia makundi makubwa:

TENGENEZA MAZINGIRA YA IMANI:

Tengeneza mazingira ya imani. Tayari umeanza kufanya hivi ulipohudumu Neno juu ya uponyaji, lakini pia unaweza kuhitaji kuchukua hatua za ziada ili kujenga mazingira ya imani. Wazunguke wagonjwa na watu wa imani na kujiamini. Waache wasikie shuhuda za wale walioponywa. Kumbuka kutokuamini kulizuia hata huduma ya Yesu kule Nazareti.

Mazingira ya imani ni ya kuabudu na kusifu. Tunaingia katika uwepo wa Mungu (ambapo kuna uponyaji) kupitia ibada na sifa. Uponyaji unaweza kuja kupitia ibada na sifa—hata bila maombi ya uponyaji—kwa sababu Mungu hukaa katika sifa za watu wake. Tunapomsifu, Yeye yupo kuponya. Walete watu kwenye hatua ya uamuzi kuhusu uponyaji wao, kama vile unavyofanya kuhusu wokovu. Kumbuka jinsi Yesu alivyomwuliza yule kiwete, “Je, wataka kuwa mzima? (Yohana 5:6).

Muulize mtu huyo aonyeshe hamu yake ya uponyaji. Katika umati unaweza kuwauliza kusimama, kuja mbele, kuinua mikono yao, au kuweka mikono yao kwenye sehemu iliyoathirika ya mwili wao. Hii inawasaidia kuonyesha hamu yao ya kuponywa. Ni tendo la imani kwao, huku pia hukusaidia kutambua wale wanaohitaji huduma.

OMBA UTAMBUZI:

Omba hekima na utambuzi mbele yako ili kuhudumu uponyaji. Shiriki hekima yoyote ya kimungu Anayokupa. Mungu anaweza kukufunulia:

Neno la Maarifa: Neno la maarifa hutoa ukweli maalum kuhusu mtu au hali ili uweze kujua jinsi ya kuomba. Neno la ujuzi linaweza kujumuisha hisia ya kina ya kujua au hisia katika roho yako, mawazo, maneno, au hisia. Neno la ujuzi linaweza kufunua ugonjwa ni nini au kwa nini mtu ana hali hiyo.

Mstari wa Maandiko: Mungu anaweza kukupa "Rhema" (maalum) Neno la Mungu kwa ajili ya hali hiyo, ugonjwa, mtu, au kikundi.

Maono: Hizi ni picha katika macho ya akili zinazohusiana na yule unayemhudumia.

Maneno ya Imani: Haya ni maneno maalum ya kutia moyo na imani mahususi kwa mtu huyo.

Upako Maalum: Kuingizwa kwa nguvu kwa ghafla, labda kuhisiwa kama kutetemeka, joto, au ujasiri usio wa kawaida. Wakati mwingine upako maalum huja, na ikiwa hutokea, mtiririko nao. Lakini usisubiri upako maalum ili kuwaombea wagonjwa. Unapaswa kufuata maagizo ya Yesu kama unajisikia au la.

Tendo Maalum la Imani: Wakati fulani Mungu atakuongoza kumwambia mtu huyo kufanya tendo maalum la imani ambalo litasababisha uponyaji.

FANYA MAHOJIANO: (Si lazima)

Ikiwa unashughulika na mtu binafsi, unaweza kutaka kufanya mahojiano mafupi. Mungu anaweza kukupa maneno maalum ya hekima kuhusu ugonjwa na hutahitaji kuhojiwa. Lakini ikiwa Mungu hakufunui ugonjwa huo kwa njia isiyo ya kawaida, usisite kutumia mahojiano.

Mahojiano hayahitajiki kuhudumu uponyaji, lakini hukusaidia kupata habari ili uweze kuomba haswa. Pia hukusaidia kujua kama mtu anahitaji maelekezo zaidi kabla ya kuomba. Yesu alitumia mahojiano. Aliwauliza watu walichotaka, akauliza kuhusu imani yao, na akashughulikia nguvu mbaya za kutoamini kabla ya kuwahudumia.

Muulize mtu huyo, "Tatizo ni nini?" Yesu aliuliza swali kama hilo kwa wengi waliokuja kwake ili kuponywa. Kusema ombi la maombi ni muhimu kwa wagonjwa. Wagonjwa wanaambiwa waite wazee wahudumie uponyaji. Biblia inapotoa mwongozo, ni kwa sababu fulani. Kuuliza ni tendo la imani ambalo huanzisha taratibu za uponyaji (Yakobo 5:14-15).

(Isipokuwa katika hili, bila shaka, ni wakati mtu hawezi kufanya ombi. Kwa mfano, mtoto aliyekufa Yesu alimfufua. Lakini hata hivyo, wazazi wake walimwomba ahudumie uponyaji.)

Uliza kauli maalum. Ikiwa ombi ni la jumla sana, hutajua nini cha kuomba na mtu aliyeathiriwa anaweza asitambue uponyaji unapokuja. Unahitaji ukweli mfupi tu: "Nina saratani ya tumbo." Huna haja ya historia kamili ya matibabu. Usijaribu kuchambua habari uliyopewa. Kazi yako ni kuomba, sio kutoa ushauri. Baadhi ya matukio ya kipekee yanaweza kuhitaji faragha na muda zaidi kwa ajili ya ushauri nasaha na mshauri aliyefunzwa. Kuwa na washauri wanaopatikana kwa madhumuni haya.

Uliza mtu anayepaswa kuombewa, "Je, unaamini Yesu anaweza kuponya?" Ikiwa watajibu vyema, basi uliza, "Je, unaamini Yesu atafanya hivyo sasa?" Ikiwa jibu ni "hapana" kwa mojawapo ya maswali haya, maagizo zaidi kutoka kwa Neno la Mungu yanahitajika.

Unapohudumia umati mkubwa, hutaweza kuzungumza na kila mtu. Mungu anaweza kufunua magonjwa maalum ya watu katika hadhira au anaweza kukuongoza kuomba maombi ya misa kwa ajili ya magonjwa fulani, kama vile uziwi, upofu, nk. Wakati mwingine unaweza kuhisi kuongozwa kuomba maombi ya uponyaji wa jumla au kuwa na waumini katika wasikilizaji kuhudumu kibinafsi. kwa wale ambao ni wagonjwa.

Ni vyema kuwafundisha waumini wengine jinsi ya kuhudumu badala ya kufanya huduma zote wewe mwenyewe. Agizo la Yesu lilikuwa kwamba ishara hizi ziwafuate WAO waaminio, si "yeye." Kazi ya huduma ilipaswa kufanywa na Mwili mzima, si mwamini mmoja au wawili pekee.

BAINISHA TATIZO:

Tumia habari kutoka kwa mahojiano na hekima ambayo Mungu anakupa ili kubaini kama tatizo liko kwenye:

Ulimwengu wa Kiroho: Haya ni matatizo yanayohusiana na dhambi na yanahitaji huduma ya uponyaji wa kiroho (wokovu, toba na msamaha wa dhambi).

Ikiwa kuna uhusiano kati ya dhambi na ugonjwa (na tumeona upo), basi kuna uhusiano kati ya msamaha na uponyaji. Wengi wanaponywa kimwili wanapoomba msamaha wa dhambi.

Usiwe mwepesi sana kuhusisha magonjwa na dhambi. Kumbuka kwamba ulijifunza magonjwa yote sio matokeo ya dhambi ya mtu binafsi. Ikiwa kuna dhambi, ni jukumu la Roho Mtakatifu kuifanya ijulikane kwani mojawapo ya makusudi yake ni kuhukumu na kusahihisha.

Ulimwengu wa Kimwili: Huu ni ugonjwa wa mwili, jeraha, au ugonjwa. Ombea uponyaji wa kimwili.

Eneo la Kihisia: Haya ni pamoja na matatizo kama vile wasiwasi, hofu, hasira, uchungu, chuki, hatia, shaka, kushindwa, wivu, ubinafsi, kuchanganyikiwa, kuchanganyikiwa, kutosamehe, na athari za kihisia za matatizo ya zamani. Watu hawa wanahitaji uponyaji katika ulimwengu wa hisia. Hii mara nyingi huitwa "uponyaji wa ndani," lakini neno hilo limetumiwa vibaya na watu wengine. Sio lazima kurudi ili kufanya mazoezi ya ukweli wote na kupata hisia za asili. Si lazima kutumia wiki, miezi, au miaka ili kupona kutokana na majeraha kama hayo. Ukifanya hivi, unajaribu kumponya mtu wa kale badala ya kumsaidia kuwa kiumbe kipya katika Kristo.

Matatizo katika nyanja ya kihisia mara nyingi yanahusiana na nyanja ya kijamii ya maisha ya mtu. Wanaathiri na matokeo kutoka kwa uhusiano wa kifamilia na kijamii. Uponyaji huja kwa kutambua tatizo, kuomba msamaha, na kuwasamehe wengine waliohusika.

Kizuizi kikuu cha uponyaji wa kihemko kawaida ni msamaha, kwa hivyo uponyaji wa kihemko unajumuisha uponyaji wa uhusiano wa kijamii. Tumeitwa kuwa wahudumu wa upatanisho (2 Wakorintho 5:18-21). Watu wanahitaji kupatanishwa na Mungu na mwanadamu, na hapa ndipo uponyaji wa kihisia, kiakili, au wa ndani huja. Yote ni majina yanayofanana kwa aina moja ya uponyaji.

Huenda ukahitaji kumfundisha mtu huyu kuhusu msamaha. Msamaha sio:

- Kuhalalisha makosa ya mtu mwingine ambayo amekufanyia. (Kwa mfano, kusema, "Walikuwa chini ya shinikizo kubwa.")
- Kukanusha kuwa uliumizwa hapo kwanza.
- Kukubali kwa kujiuzulu ulichofanyiwa.
- Kusubiri muda wa kupona maumivu. (Haifanyiki).

Msamaha wa kweli huja kwa:

- (1) Kutambua ulichotendewa ni kosa, matokeo ya watu wenye dhambi katika ulimwengu wenye dhambi. Sio lazima kurudi nyuma na kukumbuka tukio hilo

kiakili, lakini pia huwezi kukabiliana nalo kwa kukataa. Kubali kilichotokea na jinsi kilikuathiri.

- (2) Kukiri kuumia kwa Mungu na kumwomba akuponye na hisia zenye madhara. Huenda usisahau kamwe ukweli wa tukio lakini unachohitaji ni uponyaji kwa hisia zisizo sahihi zinazohusiana nalo.
- (3) Kumwomba Mungu akusaidie kuwasamehe wengine waliohusika, kisha uwasamehe kama vile Kristo anavyokusamehe. Tambua kwamba Mungu anakupa msamaha kama unavyowasamehe wengine: "Utusamehe makosa yetu kama tunavyowasamehe wanaotukosea." Huenda mtu huyo pia akahitaji kujisamehe (hatia juu ya makosa yake mwenyewe) na bila shaka atahitaji kuomba kwa ajili ya uponyaji wa kihisia. Hapa kuna jinsi ya kujisamehe mwenyewe:

-Ikiri dhambi inayosababisha hatia na hisia za dhambi, ungama kwa Mungu, na utubu. Mwombe akusamehe dhambi yako na aponye hisia zako.

-Tambua Mungu anaposamehe, husahau (Anazitupa dhambi zetu mpaka mashariki na magharibi).

-Dai 1 Yohana 1:8-9 na Warumi 8:1.

-Kwa tendo la mapenzi yako, jiachilie kutoka kwa hukumu. Dhibiti mifumo ya mawazo ya siku zijazo kwa kutupilia mbali mawazo yasiyo na maana na kusahau mambo yaliyo nyuma.

Ulimwengu wa Akili: Haya ni matatizo yanayotokana na mawazo hasi, mashambulizi ya Shetani kwenye akili, udumavu wa kiakili, n.k. Ombea uponyaji.

Ulimwengu wa Mashetani: Hizi ni hali zinazotokana na shughuli za mapepo moja kwa moja kama vile kumiliki pepo. Utajifunza jinsi ya kukabiliana na haya katika somo linalofuata la ukombozi wa huduma.

Daima kumbuka kwamba matatizo katika eneo moja huathiri mtu mzima. Unapohudumu, shughulika na mtu mzima kama Yesu alivyofanya, si magonjwa tu. Mwanadamu ni mwili, roho, roho. Ukamilifu unamaanisha kushughulika na haya yote.

OMBA SALA YA UPONYAJI:

Baada ya kuamua hali hiyo, kwa kawaida utaomba maombi ya uponyaji. Lakini wakati mwingine, usishangae ikiwa Bwana anakuelekeza usiombe au kuchelewesha maombi. Kwa mfano, kupitia mahojiano unaweza kugundua mtu huyo hataki uponyaji kwa sababu atapoteza pensheni ya ulemavu. (Hii kwa kweli ilitokea katika ibada moja ya uponyaji!)

Bwana anaweza pia kukuelekeza ucheleweshe maombi ya uponyaji wa mwili hadi maagizo zaidi yatolewe au mtu huyo ashughulike na tatizo la dhambi. Unapoomba, omba maombi ya imani

ambayo yanalenga tatizo maalum. Kumbuka kwamba huna haja ya kumshawishi Mungu akuponye kwa urefu au sauti kubwa ya maombi yako. Kama vile wokovu tayari unapatikana, vivyo hivyo na uponyaji. Kama vile wokovu unategemea hali ya imani, ndivyo uponyaji. Mungu anataka kuponya, kama anavyotaka kuokoa.

Ingawa nguvu za Mungu wakati mwingine zipo kwa namna ya pekee kwa ajili ya uponyaji (Luka 5:17), bado unaweza kuomba uponyaji bila upako maalum kwa sababu Yesu alikuamuru uifanye kama alivyokuambia ueneze Injili.

Ufunguo wa kujibiwa maombi ni kuomba kulingana na mapenzi ya Mungu. Usiombe "Ikiwa ni mapenzi ya Mungu." Yesu hakuwahi kuomba "ponye ikiwa ni mapenzi yako." Omba maombi chanya kwa ajili ya "mapenzi ya Mungu yafanyike kama huko Mbinguni" au "kulingana na mapenzi Yako." Hii bado inakubali ukuu wa Mungu.

Inapowezekana, tumia waumini wengine kuhudumu pamoja nawe. Kuna kuzidisha nguvu za kiroho wakati watu wengi wanaomba (ona Mathayo 18:19). Huduma ya mwili pia huwakatisha tamaa watu binafsi wanaopata mafanikio katika karama za uponyaji na wale wanaopokea uponyaji kutokana na kujipa utukufu binafsi au mwanadamu. Kila mshiriki wa Mwili wa Kristo ana angalau karama moja ya kiroho. Huduma yenye ufanisi zaidi ni lini. . .

**Kila mmoja anapaswa kutumia kipawa chochote alichopokea kuwatumikia wengine, akisimamia kwa uaminifu neema ya Mungu katika namna zake mbalimbali.
(1 Petro 4:10)**

Maombi yako ya uponyaji yanaweza kuwa mojawapo ya:

- Ombi: Marko 7:32-35
- Amri: Luka 4:38-39; Marko 7:32-35; Yohana 5:8; Matendo 3:6; 9:40
- Maombezi: Kutoka 32
- Kemea na Kufukuza: Marko 9:25.

Maombi yako yanaweza pia kuhusisha maagizo ya kufanya vitendo maalum, kama Bwana anavyoelekeza (ona Yohana 9:1-7). (Kumbuka: Usiwahi kuwaambia watu waache kutumia dawa. Acha Mungu awaongoze katika eneo hili.) Omba kila mara katika jina la Yesu. Pia, kumbuka kwamba si ukosefu wa imani kuomba zaidi ya mara moja. (Pitia kile Yesu alifundisha kuhusu kudumu katika sala.)

TUMSIFU MUNGU KWA JIBU:

Fuata maombi kwa kumsifu Mungu kwa uponyaji. Kumbuka kwamba wale wenye ukoma kumi ambao Yesu aliwahudumia, wote waliponywa lakini ni yule tu aliyerudi kusifu aliyeponywa. Msifu Mungu kwa imani na si kwa kuona. Umejanya kile Neno la Mungu lilisema ufanye.

Amimi amefanya kile alichosema angefanya. Mshukuru kwa hilo. Yesu alimshukuru Mungu kwa kusikia maombi yake kabla ya Lazaro kutoka kaburini.

FUATILIA HUDUMA

Ni muhimu kwamba wale walioponywa wapate huduma ya ufuatiliaji. Yesu alitoa maagizo ya ufuatiliaji kwa wale waliopata uponyaji na ukombozi.

Akamwambia yule mtu aliyeponywa ukoma:

Yesu akamwamuru asimwambie mtu ye yote, bali enenda ukajionyeshe kwa kuhani, ukatoe sadaka kwa ajili ya kutakasika kwako, kama Mose alivyoamuru, iwe ushuhuda kwao. (Luka 5:14)

Alimwambia mwanamke mwenye dhambi ambaye alikuwa ameponywa:

Rudi nyumbani kwako ukahubiri jinsi Mungu alivyokutendea. . . (Luka 8:39)

Alimwambia yule mtu kwenye bwawa la Bethzatha:

. . . Tazama, umeponywa; usitende dhambi tena, lisije likakupata jambo lililo baya zaidi. (Yohana 5:14)

Akamwambia mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi:

. . . Wala mimi sikuhukumu; enenda zako, wala usitende dhambi tena. (Yohana 8:11).

Ikiwa unamhudumia mtu binafsi, unaweza kutaka kutoa maagizo ya ufuatiliaji wewe mwenyewe. Ikiwa unahudumu katika mkutano mkuu, toa ushauri nasaha baada ya ibada au asubuhi inayofuata. Ikiwa unahudumu katika kanisa la mtaa, mwambie mchungaji atoe huduma ya ufuatiliaji kwa wale walioponywa.

Maagizo ya kufuata inapaswa kushughulika na:

- Cha kufanya ili kubaki mzima.
- Nini cha kufanya ikiwa hawakuponywa.

NINI CHA KUFANYA ILI KUBAKI KATIKA UPONYAJI:

Wafundishe wale ambao wameponywa. . .

Tambua Mashambulizi ya Shetani:

Kama vile Shetani anavyomjaribu kila mwongofu ambaye ameokoka, atamjaribu kila mtu ambaye ameponywa. Jinsi unavyoweza kupoteza ushindi wa kiroho, unaweza kupoteza ushindi wa kimwili. Chochote unachomwamini Mungu katika kutembea kwako kiroho, utajaribiwa katika eneo hilo. Shetani atakujaribu kwa:

-Dalili: Uponyaji wakati mwingine hufanyika polepole. Dalili zako zote zinaweza zisipotee mara moja. Dalili zako zinaweza hata kuwa mbaya zaidi. Unaweza kuwa na homa, lakini hii inaweza kuwa michakato ya mwili kupigana na maambukizi kama sehemu ya mchakato wa uponyaji. Tembea na hisi zako za kiroho, sio hisia za asili. Usizunguke habari za kujitolea juu ya dalili zako, ikiwa zitarudi. Kwa upande mwingine, usiseme uwongo juu yao. Ukiulizwa, jibu "Ndiyo, nina dalili za _____, lakini kwa kupigwa Kwake nimepona." Lenga mawazo yako kwenye mambo yasiyoonekana badala ya dalili. Dalili zinaweza kukukengeusha kutoka kwa Neno la Mungu, uwepo wake, ahadi, na nguvu. Usiseme maneno mabaya ambayo yanatukuza uwezo wa Shetani kushambulia mwili wako. Je, ni kipi kinakutia moyo zaidi—ukosefu wa dalili au Neno la Mungu linalosema kwamba Yeye ndiye mponyaji wako? Je, umakini wako ni upi?

-Kukufanya Uangalie Wengine: Kuelekeza kwa wale waliodhani wameponywa, lakini sasa ni wagonjwa tena. Je, unawatazama wale waliodai kuwa wameokoka lakini sasa wanaishi katika dhambi na kutumia mfano huo kukataa ukweli wa wokovu?

-Hofu: Hofu kwamba ugonjwa wako utarudi.

-Watu Hasi wanaokuzunguka: Wale waliojawa na kutoamini ambao wanapanda shaka akilini mwako.

Pinga Mashambulizi ya Shetani:

Endelea katika hali ya imani kwa kuendelea kujifunza Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Msifu Mungu kwa uponyaji wako. Endelea kuwasiliana na Mponyaji wako kwa maombi. Shuhudia uponyaji wako kwa wengine, ukimtukuza Mungu. Njia moja ya kumshinda Shetani ni kwa Neno la ushuhuda wako. Pinga mashambulizi ya Shetani kwa Neno la "Rhema" la Mungu kwa kunukuu mistari maalum kuhusu uponyaji. Usitetereke katika imani yako, kama vile mtu anayesitasita hatapokea kutoka kwa Mungu (Yakobo 1:6-8). Shindana (shindana) kwa bidii katika imani kwa ajili ya uponyaji wako (Warumi 10:9).

Jizungushe na mazingira chanya ya imani, wale ambao wataendelea kumsifu Mungu pamoja nawe kwa uponyaji na kukusaidia kupinga mashambulizi ya adui. Kuwa sehemu ya ushirika wa Kanisa.

Unapinga mashambulizi ya Shetani unapotumia mamlaka yako ya kiroho ambayo ni pamoja na:

-Neno la Mungu.

-Damu ya Yesu.

-Neno la ushuhuda wako mwenyewe.

- Mamlaka ya kufunga na kufungua.

- Maombi na sifa.

-Silaha za vita zilizo rodheshwa katika Waefeso 6:10-18.

-Mamlaka na nguvu za Roho Mtakatifu.

(Ikiwa haujapitia ubatizo wa Roho Mtakatifu unapaswa kuutafuta. Roho Mtakatifu hutoa nguvu ambayo inakusaidia kudumisha uponyaji wako. Kama utakavyojifunza katika somo linalofuata, hii ni muhimu sana katika matukio ya ukombozi kutoka kwa shughuli za kishetani.)

Badilisha Mtindo wako wa Maisha:

Kurudi kwa mazoea ya dhambi kunaweza kumaanisha kurudi kwa ugonjwa huo (Yohana 8:11). Tembea kwa utii kwa Mungu na Neno lake. Dhambi ya makusudi inaweza kusababisha kupoteza uponyaji (Yohana 5:14). Kurudi kwa mazoea yasiyofaa kunaweza pia kufanya ugonjwa urudi. Matendo maovu kwa hakika ni dhambi, kwa maana mnalitia unajisi hekalu la Mungu.

Fuata Miongozo ya Kibiblia kwa Afya na Uponyaji:

Biblia hutoa miongozo mingi ya maisha yenye afya. Pata kozi ya Wakati wa Mavuno yenye kichwa "*Vita kwa ajili ya Mwili*" ili kujifunza haya kwa undani.

Rudi kwa Uthibitishaji wa Matibabu:

Ikiwa umekuwa chini ya utunzaji wa matibabu, rudi kwa daktari wako kwa uthibitisho wa uponyaji wako. Chini ya sheria ya Agano la Kale, makuhani walikuwa kama waganga. Waligundua magonjwa na kutangaza uponyaji. Yesu alimwambia mwenye ukoma ambaye alimponya:

. . . nenda ukajionyeshe kwa kuhani, ukatoe sadaka kwa ajili ya kutakaswa kwako, kama Mose alivyoamuru, iwe ushuhuda kwao. (Luka 5:14)

NINI CHA KUFANYA IKIWA HAWAKUPONYWA:

Usiruhusu watu waondoke wakiwa wamekata tamaa au wenye hatia kwa sababu hawakupona. Epuka jaribu la kubuni sababu ya kukosa kwao uponyaji (isipokuwa Mungu anapaswa kuifunua haswa). Kabla ya kuondoka kwenye ibada, waonye kwamba kwa sababu hawaoni matokeo yanayoonekana haimaanishi kuwa hawajapona. Uponyaji huanza katika roho. Kuna uponyaji uliocheleweshwa, yaani, ule wa utasa wa Ibrahimu na Sara, ingawa Neno lilitolewa miaka mingi kabla.

Pia kuna wakati unaohusika. Fikiria mtu kiwete kwenye lango la hekalu katika Matendo 5. Yesu alipitia malango ya hekalu mara nyingi, lakini tunaambiwa mtu kiwete alikuwa hapo kwa miaka mingi. Baadaye aliponywa na Petro na Yohana (Matendo 5:15-16). Pia kulikuwa na wakati uliowekwa katika visa vya Ayubu na Lazaro.

Unaweza kutaka kumteua mtu ili kuendelea kufanya kazi na mgonjwa katika hatua hizi za ufuatiliaji:

1. Endelea kudumu katika maombi ya uponyaji: Yesu alifundisha maombi ya kudumu. Hakukatisha tamaa. Waite wazee wa Kanisa wakuombe.
2. Endelea kujenga imani yako: Unaweza kufanya hivyo kwa kujifunza Neno la Mungu "Rhema" juu ya uponyaji.

3. Endelea kuungama dhambi zako: Ungama dhambi zako kila siku ili zisizidishe hali yako ya kimwili. Ishi na tembea katika utii wa Neno la Mungu.
4. Tumia nguvu zako za kiroho: Waumini wote wana misingi ya uponyaji na ukombozi. Anza kuzitumia. Wao ni:
  - Neno la Mungu.
  - Damu ya Yesu.
  - Neno la ushuhuda wako mwenyewe.
  - Mamlaka ya kufunga na kufungua.
  - Maombi na sifa.
  - Silaha za vita zilizoordheshwa katika Waefeso 6:10-18.
  - Mamlaka na nguvu za Roho Mtakatifu.
5. Inapowezekana, badilisha mtindo wako wa maisha: Ondoa mazoea ya dhambi na yasiyofaa. Uponyaji mara nyingi huja unapoleta mtindo wako wa maisha kupatana na utiifu na Neno la Mungu.
6. Fuata miongozo ya Kimaandiko kwa maisha na afya.
7. Tengeneza mazingira ya imani: Jizungushe na mazingira ya imani kwa kuwa sehemu ya ushirika wa waumini.
8. Jitoe kumtumaini Mungu kabisa: Kumtumaini kabisa kunamaanisha kwamba katika kuishi au kufa, ugonjwa au afya, unajua uko mikononi Mwake: Yohana 10:29; Ayubu 13:15; 19:26
9. Jibu kwa njia chanya kwa mateso: Wakati unangojea uponyaji kamili, itikia mateso yako kwa njia ambayo wengine wataathiriwa kwa njia nzuri. Unaweza kufanya hivi kwa:
  - Kutoa shukrani: 1 Wathesalonike 5:16-18.
  - Kumruhusu Mungu kuwa mkamilifu nguvu zake katika udhaifu: 2 Wakorintho 12:9-10
  - Kuonyesha subira wakati unasubiri. Watu husubiri katika ofisi za madaktari kwa matokeo ya vipimo vya afya. Tunasubiri dawa ifanye kazi. Kwa nini hatuwezi kumngoja Mungu? Wale walio na saburi hurithi ahadi: Waebrania 6:12; 12:2-3; Yakobo 1:2-4; 5:10-11; Zaburi 27:14; 37:34; Isaya 40:31; Warumi 5:3-5
  - Kutambua kuwa hakuna mateso yasiyo na kusudi. Jifunze rekodi ya Biblia ya wale walioteseka ambayo inathibitisha hili.
10. Dai ahadi za Mungu: Hata kama unahisi Mungu amekuacha, endelea kudai ahadi hizi na uombe maombi haya: Zaburi 5:1-3; 6:2-9; 13:1-6; 22:19; 27:7; 31:21-22; 42:9-11; 54:1-2; 55:1-2; 70:1; 71:9-21; 86:6-7; 94:19; 102:1-7; 2 Wakorintho 4:17-18

11. Toa nawe utapata: Biblia inafundisha kanuni kuu katika Ufalme wa Mungu ni kupokea tunapotoa. Ikiwa wewe ni mwamini, anza kuhudumia nguvu za Mungu za uonyaji kwa wengine. Unapotoa, utapokea.

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Jadili maandalizi ya awali ya huduma ya uponyaji.

---

3. Fanya muhtasari wa miongozo ya uponyaji wa huduma.

---

4. Jadili utunzaji wa ufuatiliaji kwa wale walioponywa.

---

5. Jadili utunzaji wa ufuatiliaji kwa wale ambao hawakupona.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Jifunze mifano hii ya Yesu akiwahoji wagonjwa kabla ya kuhudumu uponyaji:

- Marko 5:1-20: Yesu anahoji mtu mwenye roho mwovu.
- Marko 8:22-26: Maswali ya kipofu.
- Marko 9:14-27: Mahojiano kuhusu mvulana mwenye pepo mchafu.
- Marko 10:46-52: Swali la kipofu Bartimayo.

2. Hapa kuna huduma ya ufuatiliaji kwa waziri wa uponyaji:

Matokeo mwachie Mungu. Usijali kuhusu kile kinachoonekana kuwa kimeshindwa. Unawezaje kuwa mtu wa kushindwa wakati ni Mungu anayeponya? Huchukui sifa kwa matokeo yanayoonekana ya uponyaji wa kimungu, sivyo? Kwa nini kulaumiwa wakati hakuna matokeo yanayoonekana?

Sote tunajifunza kuhusu nguvu za Mungu za uponyaji pamoja. Huachi kujaribu kuishi maisha ya Kikristo kwa sababu unaona kushindwa karibu nawe. Usiache kuhudumia uponyaji kwa sababu ya kile kinachoonekana kushindwa. Jibu la hofu ya kushindwa si kupunguza matarajio, bali kuongeza huduma.

Isipokuwa Mungu anaonyesha sababu kwa nini hakuna matokeo yanayoonekana, mwachie Bwana maswali yasiyo na majibu (Kumbukumbu la Torati 29:29). Usijaribu kubuni sababu au kutoa hukumu kwa msingi wa ujuzi na mawazo ya kibinadamu yasiyokamilika. Kumbuka kwamba dhambi ya kwanza ya mwanadamu ilihusisha kutaka kuwa kama Mungu na kujua mambo yote. Kubali mafumbo ya Mungu kama sehemu ya maisha.

Madaktari hufanya kazi na rasilimali bora zilizopo. Wakati mwingine mgonjwa hapati, lakini waganga hawaachi mazoezi ya dawa ikiwa mgonjwa anakufa. Je, hatuwezi kutenda kwa ujasiri sawa na rasilimali za kiroho zinazotolewa na Bwana--kuendelea kuzitumia na kuendeleza katika huduma ya uponyaji licha ya kushindwa dhahiri?

Kumbuka kila wakati: Matokeo yanayoonekana ni ya ajabu, lakini mambo ya milele ni yale yasiyoonekana. Hii ndiyo sababu Yesu aliwaambia wanafunzi wake walipokuwa wakizingatia matokeo ya mahubiri yao na uponyaji:

. . . Msifurahi kwa vile pepo wanavyowatii; lakini furahini kwa sababu majina yenu yameandikwa Mbinguni. (Luka 10:20)

3. Hapa kuna jinsi ya kuunda timu ya wafanyikazi kuhudumu uponyaji nawe:

- Tumia masomo katika sehemu hii na Neno la Mungu kufundisha na kujenga imani.
- Chagua timu ya wafanyikazi uliowafundisha.
- Tumia muda wa kufunga na kuomba pamoja.

-Amua ni nani atafanya nini katika ibada ya uponyaji ili washiriki wa timu waweze kuhudumu kwa amani. Mtu mmoja anapaswa kuratibu huduma ili kuzuia mkanganyiko.

-Tumia washiriki wa timu kusaidia kuwaandaa wengine kwa huduma ya uponyaji. Usifanye huduma za uponyaji kama vile kuandaa huduma, ambapo wengine wanaweza kujifunza jinsi ya kutumia nguvu ambazo Mungu ameweka zipatikane kwa Mwili wote wa Kristo.

4. Tumia muhtasari huu kukusaidia kuhudumia watu ambao ni wagonjwa mahututi:

I. Kuna ugonjwa wa kufa: Katika Yohana 11:4 Yesu alisema ugonjwa wa Lazaro ulikuwa hata mmoja hadi kufa. Hii ina maana kuna magonjwa ya kifo.

II. Kuna aina mbili za kifo cha asili:

A. Kifo cha mapema: Iligeuzwa kuwa uharibifu wa mwili ili roho iokolewe.

B. Kifo kilichowekwa: Kwa sababu ya michakato ya asili ya maisha (Waebrania 9:27; Mhubiri 3:2; 2 Wafalme 13:14; Isaya 38; 2 Wafalme 20).

III. Kusudi la uponyaji sio kutokufa:

A. Hata wale ambao Yesu aliwafufua kutoka kwa wafu hatimaye walikufa.

B. Baadhi ya watu wamehifadhiwa kwa njia isiyo ya kawaida kutokana na athari za uzee kama Musa ilikuwa. Wengine hufuata njia ya asili ya kuzeeka, kama Yoshua alivyofanya.

C. Biblia haiahidi kutokufa katika ulimwengu huu kama sehemu ya agano la uponyaji. Usifadhaike wakati Wakristo wanaoamini na kuhudumia uponyaji wa kiungu wanapokufa kutokana na magonjwa. Hilo lilimpata Elisha, lakini miaka mingi baadaye mifupa yake ilikuwa na uwezo wa kumfufua mtu aliyekufa. Hii inathibitisha kwamba hangeweza kufa kwa sababu ya ukosefu wa imani!

IV. Unapowahudumia wagonjwa mtafute Mungu hekima: Je, ni ya mtu huyo muda uliowekwa wa kufa?

A. Ikiwa Mungu anafunua ni wakati uliowekwa na mtu, basi wasaidie kujiandaa kama vile Yesu alifanya mwizi pale msalabani:

1. Hakikisha wanamjua Yesu kama Mwokozi wao.

2. Ikiwa ni muumini, hakikisha hakuna dhambi ambayo haijaungamwa.

3. Wahimize kuweka mambo yao ya biashara sawa.

4. Wahimize kufanya urejeshaji kama kuna matatizo kati yao wao na mtu mwingine.

5. Wasaidie kuelewa kifo huja kwa wote. Kwa mwamini, kifo ndani ya vigezo vya uzima wa milele ambao tayari tunao. Tunahitaji kubadili mtazamo wetu kuhusu hilo. Hatutakiwi kutafuta kifo, lakini hatupaswi kuweka mkazo usiofaa juu ya maisha ya sasa hivi kwamba

tunapendelea kuliko yale yajayo. Kutokuwepo katika mwili ni kuwa pamoja na Bwana (2 Wakorintho 5:8). Kifo ni adui, na ni adui wa mwisho atakayeangamizwa (1 Wakorintho 15:26). Ufufuo wa Yesu ulikuwa “matunda ya kwanza” ili kuonyesha kwamba kifo kinashindwa lakini bado hakijaharibiwa. Ni utisho wa adui huyu ambaye amenyang'anywa silaha kwa mwamini (1 Wakorintho 15:55).

6. Wasaidie kuelewa kwamba Mungu ndiye mwenye enzi kuu. Bado anaweza kuingilia kati wakati wowote ili kuwaruhusu kuishi muda mrefu zaidi.
7. Wakumbushe kwamba kifo ndio uponyaji wa mwisho. Hakuna maumivu au ugonjwa tena. Tunaingia katika uwepo wa Mungu tukiwa mzima. Ugonjwa ni kama dhambi: Tunaokolewa kutoka kwa adhabu ya dhambi (ugonjwa) tunapomkubali Yesu kama Mwokozi na Mponyaji. Tunaweza kukombolewa daima kutoka kwa nguvu zake kama waumini, lakini ni katika siku zijazo tu tunapoenda kuwa na Bwana ndipo tunaokolewa kutoka kwa uwepo wake. Mungu ana njia ya kutumia mambo ambayo Shetani anakusudia kwa mabaya na kuyageuza kuwa mazuri. Mauti ilikuwa adhabu ya dhambi, na kwa kifo cha Kristo ulikuja uzima. Ndiyo maana kifo kinamezwa kwa ushindi. Katika kifo, Mungu hufanya uponyaji wa mwisho.
8. Zingatia fikira zao kwenye umilele na ufufuo. Tumia marejeo yafuatayo: Yohana 11:5-6; Ayubu 19:25-27; Warumi 8:10-11,17-18, 22-23; 10:11; 1 Wakorintho 15:42-44, 54-58; 2 Wakorintho 4:16-18; 5:1; 1 Wathesalonike 4:13-18

B. Ikiwa hutapokea neno la Remah kutoka kwa Mungu kuhusu kama huu ni wakati uliowekwa wa kifo:

1. Endelea kuomba uponyaji sawasawa na mapenzi ya Mungu. Hii haidai njia yetu, bali inamwachilia Mungu kufanya kulingana na mapenzi yake, iwe ni kuwachukua au kuwainua. Pia ni vizuri kuomba katika Roho, kwa kuwa Roho Mtakatifu anajua mapenzi ya Mungu na atafanya maombezi ipasavyo (Warumi 8:26).
2. Wahimize wagonjwa kujitolea kumtumaini Mungu kabisa, iwe katika kuishi au kufa: Yohana 10:29; Ayubu 13:15.

SURA YA KUMI NA TISA

“UNAPOKWENDA, KOMBOA”

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Tambua aina tatu kuu za mapepo zinazoshambulia mwili, nafsi na roho ya mwanadamu.
- Eleza thamani ya zawadi ya kupambanua roho katika kushughulika na nguvu za kishetani.
- Eleza maana ya kuwa na mapepo.
- Tambua sifa za mtu mwenye mapepo.
- Eleza maana ya kukandamizwa na mapepo.
- Tambua sifa za mtu aliyekandamizwa na pepo.
- Eleza maana ya kuwa na pepo.
- Bainisha sifa za mtu mwenye pepo.
- Fanya muhtasari wa huduma ya Yesu kuhusiana na nguvu za mapepo.
- Tumia miongozo ya Kimaandiko ili kushinda nguvu za roho waovu.

AYA MUHIMU:

Jinsi Mungu alivyomtia mafuta Yesu wa Nazareti kwa Roho Mtakatifu na nguvu: ambaye alizunguka huko na huko akitenda mema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi; kwa maana Mungu alikuwa pamoja naye. (Matendo 10:38)

UTANGULIZI

Kwa muda mrefu sana kazi ya mapepo imekataliwa na wengi kama mazoea ya kudadisi katika tamaduni za kipagani. Haijafikiriwa kuwa tatizo linalovamia maisha, nyumba, makanisa na mataifa. Lakini kuna watu wote kuhusu wewe wanateswa, wanasumbuka, na hata kushikwa na nguvu za giza zinazojulikana kama mapepo. Yesu alihudumia wale walioathiriwa na nguvu za mapepo (Matendo 10:38) na Aliwaagiza wafuasi Wake kufanya vivyo hivyo walipokuwa wakieneza Injili ya Ufalme (Mathayo 10:1).

Sura hii inatoa miongozo ya kuwahudumia wale walioathiriwa na nguvu za mapepo. Ili kupokea Injili wafungwa hawa lazima kwanza wakombolewe kutoka utumwani. (Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime inatoa kozi yenye kichwa " Mikakati ya Kiroho: Miongozo wa Vita vya Kiroho " ambayo ina maelezo zaidi juu ya shughuli za Shetani na majeshi yake ya mapepo. Ikiwa hujui vita vya kiroho, unapaswa kupata kozi hii kabla ya kuanza huduma ya ukombozi.)

YESU NA MAPEPO

Mafundisho na huduma ya Yesu ilionyesha kwamba roho waovu ni nguvu halisi ya uovu. Mambo ambayo Yesu alifundisha kuhusu roho waovu na jinsi alivyoshughulika nao yanatoa habari muhimu kuhusu mbinu za Shetani.

Yesu alikubali uhakika wa kwamba Shetani ndiye mtawala wa jeshi kubwa la roho waovu. Alifundisha ukweli na nguvu za mapepo. Alisema kuwa kutoa pepo ni moja ya ishara kwamba Ufalme wa Mungu umekuja. (Soma Mathayo 12:22-30, Marko 3:22-27, na Luka 11:14-23 kwa muhtasari wa yale ambayo Yesu alifundisha kuhusu pepo.)

Sehemu kubwa ya huduma ya Yesu ilihusisha kushughulika na mapepo. Ni kielelezo cha Yesu na mamlaka ya jina Lake ambayo huandaa msingi wa Kimaandiko wa kushughulika na nguvu za roho waovu. Yesu aliwahudumia wote waliokuja na matatizo ya kipepo:

... Yesu wa Nazareti Mungu alimtia mafuta kwa Roho Mtakatifu na nguvu, naye akazunguka huko na huko akitenda mema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi. (Matendo 10:38)

Katika sehemu ya "Kwa Masomo Zaidi" ya somo hili unaweza kujifunza zaidi juu ya matukio maalum yaliyorekodiwa katika Biblia ambapo Yesu alishughulika na nguvu za pepo.

JINSI MAPEPO YANAVYOTENDA KAZI

Mashetani hutumiwa na Shetani kumpinga Mungu, mpango na makusudi yake, na watu wake. Pia wanapigana na wasioamini ili kuwaepusha na ukweli wa Injili. Mashetani hudhibiti maeneo maalum (serikali) kama vile mkuu wa Uajemi aliyetajwa kwenye Danieli 10:12-13. Mashetani pia hufanya kazi kupitia haiba, kupitia wanaume na wanawake, ili kutimiza malengo ya Kishetani ulimwenguni.

Kupinga mapenzi ya Mungu ndilo kusudi kuu la Shetani. Neno "Shetani" linamaanisha "adui." Shetani kimsingi ni adui wa Mungu (Ayubu 1:6; Mathayo 13:39). Pili, yeye ni adui wa mwanadamu (Zekaria 3:1; 1 Petro 5:8).

Mashetani wana asili tofauti. Pepo mmoja alijitambulisha katika 1 Wafalme 22:23 kuwa ni roho mwongo. Roho kiziwi na bubu imetajwa katika Marko 9:25. Mashetani wa asili mbalimbali hufanya kazi kama roho za udhaifu, zidanganyazo, na roho chafu. Shetani anawatumia kupigana na mwanadamu katika mwili, nafsi na roho.

ROHO ZA UDHAIFU:

Hizi ni roho zinazoweza kuitesa miili ya waumini pamoja na wasioamini. Soma Luka 13:10-17. Mwanamke huyu alikuwa anasumbuliwa na roho ya udhaifu. Alikuwepo katika ibada za Sabato na Yesu alimwita "binti ya Ibrahimu." Mambo haya yote mawili yanaonyesha pengine alikuwa mfuasi wa Mungu, lakini mwili wake uliteswa na Shetani kwa miaka kumi na minane. (Kwa

mifano mingine ya nguvu za kishetani zinazotesa mwili ona Mathayo 12:22; 17:15-18; Matendo 10:38; 2 Wakorintho 12:7.)

ROHO ZA KUDANGANYA:

Roho hizi huisumbua roho ya mwanadamu, zikimshawishi kuamini uwongo wa mafundisho na kuhukumiwa adhabu ya milele. Ni roho za mafundisho ya uongo, madhehebu, Makristo wa uongo, na walimu wa uongo.

Basi Roho anena waziwazi ya kwamba nyakati za mwisho wengine watajitenga na imani, wakisikiliza roho zidanganyazo, na mafundisho ya mashetani.

(1 Timotheo 4:1)

Roho hizi zidanganyazo ni danganyifu. Wanafanya miujiza ambayo inawafanya wengine kuamini kuwa wao ni wa Mungu:

Kwa maana hizo ndizo roho za mashetani, zifanyazo miujiza, zitokazo na kuwaendea wafalme wa dunia nzima, kuwakusanya kwa vita vya siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi. (Ufunuo 16:14)

hata yeye ambaye kuja kwake ni baada ya kutenda kazi kwa Shetani kwa nguvu zote na ishara na ajabu za uongo.

na katika madanganyo yote ya udhalimu kwa hao wanaopotea; kwa sababu hawakukubali kuipenda ile kweli, wapate kuokolewa.

(2 Wathesalonike 2:9-10)

Roho zidanganyazo ni pamoja na roho ya uaguzi iliyotajwa katika Matendo:

Ikawa tulipokuwa tunakwenda kwenye maombi, kijakazi mmoja mwenye pepo wa uaguzi akakutana nasi, ambaye alikuwa akiwapatia bwana zake faida nyingi kwa kuagua. (Matendo 16:16)

Roho kama hizo za uaguzi au "roho zinazojulikana" hufanya kazi kwa wapiga ramli, wachawi, na mitende, mpira wa kioo, na wasomaji wa majani ya chai. Kupitia njia zisizo za kimaandiko roho za uaguzi hutabiri wakati ujao au kugundua maarifa ambayo kwa asili hayajulikani. Maonyo dhidi ya pepo wanaojulikana yanatolewa katika Mambo ya Walawi 19:31; 20:6; Kumbukumbu la Torati 5:9; 18:10; Mambo ya Walawi 20:27; na 1 Samweli 28:3 .

Roho zidanganyazo huchoma dhamiri, hushawishi, hushawishi, hushawishi, huvutia, huvutia, husisimua, huamsha, huvutia, na kudanganya. Roho zidanganyazo zinafanya kazi katika kusababisha "uovu wa kiroho mahali pa juu." Wapo na wanafanya kazi katika kila ibada na popote pale ambapo kosa la kimafundisho lipo. Kumbuka kwamba Shetani anatamani ibada na ataichukua kwa njia yoyote ile awezayo kuipata. Roho zidanganyazo huwavuta wanaume na wanawake kuabudu sanamu na hata Shetani mwenyewe.

ROHO WACHAFU:

Nguvu hizi za kishetani huathiri asili ya roho ya mwanadamu. Wanawajibika kwa matendo machafu, mawazo machafu, majaribu na mbinu nyinginezo za Shetani zinazotumiwa kuwafunga wanaume na wanawake. Shetani anapodhibiti watu mmoja-mmoja kwa roho chafu, anaweza pia kufanya kazi katika nyumba, makanisa, na mataifa mazima kama vile vikundi hivi vinaundwa na watu binafsi. Hivi ndivyo Shetani anavyofanya kazi katika viwango mbalimbali vya muundo katika jamii. Kwa mifano ya pepo wachafu tazama Mathayo 10:1; 12:43; na Marko 1:23-26 .

KUONEWA, KUTEKWA, KUMILIKI

Pepo wabaya wanaweza kuwakandamiza watu. Kukandamiza maana yake ni kubeba, kupinga, au kufunga kutoka nje. Ukandamizaji huu unatimizwa na pepo wabaya kwa njia mbalimbali. Husababisha mfadhaiko, huleta hali mbaya, na kuingiza mawazo mabaya akilini kama vile mawazo ya kujiua, uasherati, kutoamini, woga, n.k. Mashetani hutengeneza hali na mazingira ya Kishetani ambayo huwajaribu wanadamu kutenda dhambi:

Mnajua Yesu wa Nazareti na jinsi Mungu alivyomteua kwa kumminia Roho Mtakatifu na nguvu. Mungu alikuwa pamoja naye; yeye alikwenda huko na huko akitenda mema na kuwaponya wote waliokuwa WAMEVAMIWA na Ibilisi. (Matendo 10:38)

Mashetani pia wanaweza kuwamiliki wanadamu. Kupagawa na pepo ni hali ambayo pepo wachafu mmoja au zaidi (pepo) hukaa ndani ya mwili wa mwanadamu na kuchukua udhibiti kamili wa mhasiriwa wao kwa mapenzi. Baadhi ya watu wanapendelea kutumia neno "pepo" badala ya kumilikiwa, lakini bila kujali neno, mtu aliyepagawa ni mwenyeji wa mapepo wakaaji. "Kumiliki" haimanishi mtu hawajibiki kwa dhambi yake mwenyewe. Wajibu wake unatokana na sababu zilizosababisha hali yake.

Kumiliki kunaweza kutokea kwa hiari. Huenda mtu akatamani kutawaliwa na nguvu za roho ili kufanya mikutano, kutamka laana, kuwa mchawi, au kupata nguvu nyingine zisizo za asili. Kumiliki kunaweza pia kutokea bila kupenda. Mtu haombi kumilikiwa, lakini kupitia mawazo ya dhambi, matendo, au kuwasiliana na matokeo ya uchawi.

Nguvu za kishetani zinazofanya kazi kwa wazazi na dhambi za wazazi zinaweza kuathiri kizazi kijacho. (Ona Kutoka 20:5; 34:7; na Kumbukumbu la Torati 5:9 .) Hilo linahusika na kuwa na roho waovu au uonevu wa watoto kama vile ilivyorekodiwa katika Marko 7:24-30 na 9:17-21 .

Pia kuna kitu kama kushikwa na mapepo. Hii ni hali ambapo mtu anatawaliwa na kupenda au kushughulishwa na mapepo. Ni shauku isiyo ya kawaida katika uchawi, pepo, na Shetani ambayo inadhibiti mapendezi na shughuli kwa njia ya kuamuru. Kutanguliwa kwa namna hiyo na nguvu za mashetani kunaweza kusababisha kumilikiwa nazo.

JE, MAPEPO WANAZEWA KUWAPATA WAUMINI?

Muumini wa kweli hawezi kuingiwa na pepo kwa sababu Roho Mtakatifu hawezi kukaa katika hekalu moja na pepo mchafu.

Nini? Je! hamjui ya kuwa miili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu aliye ndani yenu, mliyepewa na Mungu, na ninyi si mali yenu wenyewe?

Kwa maana mlinunuliwa kwa thamani. Basi, mtukuzeni Mungu katika miili yenu na katika roho zenu ambazo ni za Mungu. (1 Wakorintho 6:19-20)

Unapokuwa wa Mungu na kujazwa na Roho Mtakatifu, huwezi kuwa wa Shetani na kujazwa na roho zake kwa wakati mmoja. Roho Mtakatifu hatakaa katika hekalu moja na Shetani.

Lakini hii haimaanishi kwamba waumini hawawezi kuathiriwa na nguvu za mapepo. Ni nguvu hizi ambazo tunashindana nazo. Shetani hutumia nguvu za pepo kuwashambulia waumini kutoka nje kwa njia ya ukandamizaji, dalili zake ambazo zilijadiliwa hapo awali. Lakini hawezi kummiliki mwamini wa kweli. "Kumiliki" kunaonyesha kazi ya ndani. "Kukandamiza" au kufunga kunaonyesha ushawishi kutoka nje. Shughuli za waumini zinaweza kuongozwa na Shetani ikiwa wataruhusu nguvu za kishetani ziwakandamize. Ukandamizaji kama huo au kufungwa na nguvu za uovu huruhusu Shetani kuzitumia kwa makusudi maovu.

Ndivyo ilivyokuwa wakati Petro, mwanafunzi wa Yesu, alipotumiwa na Shetani kujaribu kumgeuza Yesu asiteseke kwa ajili ya dhambi za wanadamu wote. Yesu alipoeleza mateso ambayo angepitia, Petro alisema:

. . . Na iwe mbali nawe, Bwana; haya hayatakuwa kwako. (Mathayo 16:22)

Yesu alimwambia Petro:

. . . Nenda nyuma yangu, Shetani; u kikwazo kwangu, kwa maana huyawazi yaliyo ya Mungu, bali ya wanadamu. (Mathayo 16:23)

Yesu hakumaanisha kwamba Petro alikuwa Shetani. Alitambua kwamba wakati huo Petro alimruhusu Shetani kufanya kazi kupitia kwake. Hakuwa na mapepo, lakini alikuwa akiruhusu roho za Kishetani kumshawishi. Kwa matendo yao wenyewe, waumini "hutoa nafasi" (kutoa nafasi) kwa Shetani kuwatumia (Waefeso 4:27).

Mtu anapozaliwa mara ya pili, jina lake huandikwa katika kitabu maalum cha Mbinguni kiitwacho kitabu cha uzima. Ni wale tu ambao majina yao yamo katika kitabu hiki watakuwa wakaaji wa Mbinguni milele:

Na mtu ye yote ambaye hakuonekana ameandikwa katika kitabu cha uzima, alitupwa katika lile ziwa la moto. (Ufunuo 20:15)

Yaweze kana jina lako liandikwe katika kitabu cha uzima, lakini baadaye likafutwa kwa sababu ya kurudi katika maisha ya dhambi.

Yeye ashindaye atavikwa mavazi meupe; wala sitalifuta jina lake katika kitabu cha uzima, bali nitalikiri jina lake mbele za Baba yangu, na mbele ya malaika zake. (Ufunuo 3:5)

Ikiwa mwamini anaendelea katika dhambi inayojulikana, ambayo haijaungamwa, kuna hatua ambayo anaweza kuacha kuwa Mkristo. Mtume Paulo alionyesha wasiwasi wake mwenyewe kwamba asitupwe baada ya kuwahubiria wengine:

Bali nautesa mwili wangu na kuutumikisha, nisije mimi mwenyewe nikakataliwa, nikiisha kuwahubiri wengine. (1 Wakorintho 9:27)

Paulo alitambua kwamba dhambi, hasa zinazoendelea dhambi za mwili ambazo hazijaungamwa, zingeweza kusababisha hasara ya nafsi yake ingawa alikuwa amewahubiria wengine.

Kwa kuendelea kuishi katika dhambi hatimaye utaishia katika hali ya kurudi nyuma. Hii ina maana hutakuwa tena mfuasi wa kweli wa Yesu Kristo. Ukiendelea katika dhambi inayojulikana na ambayo haijaungamwa, hakuna mtu anayeweza kukuambia ni wakati gani unaacha kuwa mfuasi wa Yesu na kuwa sehemu ya Ufalme wa Shetani tena. Ni Mungu anayeamua jambo hilo. Lakini inapotokea, unajifungua mwenyewe kwa mashambulizi makubwa ya adui, ikiwa ni pamoja na uwezekano wa kumiliki pepo. Ndiyo maana ni muhimu unapotenda dhambi kuiungama mara moja na kuacha udhalimu:

Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote.

Tukisema kwamba hatukutenda dhambi, twamfanya Yeye kuwa mwongo, wala Neno lake halimo ndani yetu. (1 Yohana 1:9-10)

Yesu anaitwa Neno la Mungu katika sehemu nyingi katika Maandiko. Ikiwa Neno la Mungu halikai ndani yako, basi Yesu hakai ndani yako.

JINSI MAPEPO WANAVYOPATA UTAWALA

Mashetani hupata udhibiti kwa njia kadhaa:

- 1. Kupitia vizazi:** Pepo wanaweza kumkandamiza au kummiliki mtu kwa sababu ya kumilikiwa au kudhulumiwa hapo awali na wazazi. Hii inachangia ushawishi wa pepo juu ya watoto (Kutoka 20:5; 34:7; Kumbukumbu la Torati 5:9).
- 2. Kupitia akili:** Akili ni mojawapo ya medani kuu za vita za Shetani. Ikiwa Shetani anaweza kudhibiti mawazo yako, hatimaye atatawala matendo yako. Ukosefu wa udhibiti wa kiakili hatimaye husababisha kupoteza nguvu ya utashi ambayo husababisha matendo

ya dhambi. Kuendelea katika mawazo na matendo ya dhambi kunaweza kusababisha kutoka kwenye ukandamizaji hadi kumilikiwa na hatimaye kwenye akili potovu kama inavyoelezwa katika Warumi 1. Hii ni akili iliyotawaliwa kabisa na mawazo mabaya. Pepo pia hupata ufikiaji kupitia dawa za kubadilisha akili ambazo hupunguza uwezo wa kupinga mapepo na kutoa ufikiaji unaoongezeka. Kuosha ubongo au mafundisho ya kudhibiti akili pia hutoa sehemu za kuingilia.

- 3. Kupitia matendo ya dhambi:** Mawazo ya dhambi yanatimizwa hivi karibuni na matendo ya dhambi. Kwa mfano, wazo la uzinzi linatimizwa katika tendo halisi la uzinzi. Dhambi ni uasi, na mawazo na matendo ya uasi yanatoa sehemu za kuingilia kwa shughuli za kishetani.

Mwamini anapoendelea katika mawazo au matendo ya dhambi “humpa Ibilisi nafasi” (Waefeso 4:27). Chumba zaidi cha kiroho kinatolewa kwa ajili ya uendeshaji wa adui. Dhambi za kujihusisha na uchawi, ikijumuisha vitu, fasihi, mikutano, n.k., ni vitendo ambavyo ni hatari sana na huvutia nguvu za pepo.

Kafiri ambaye anaishi katika dhambi yuko wazi sio tu kwa ukandamizaji wa nguvu za mapepo, lakini pia milki. Hakuna msingi wa kutoegemea upande wowote katika vita vya kiroho. Uko upande wa wema au ubaya. Wewe ni wa Mungu au Shetani. Ikiwa wewe ni wa Shetani na hujapitia kuzaliwa upya katika Yesu Kristo, basi wewe ni wake wa kutumia, kudhulumu, au kumiliki apendavyo.

- 4. Kupitia tamaa:** Baadhi ya watu hutamani na kuomba wawe chini ya udhibiti wa nguvu za mapepo. Wanafanya hivi kwa makusudi ya kuwa na nguvu zisizo za kawaida au kufanya matendo ya ajabu.
- 5. Kupitia nyumba tupu:** Mashetani huzingatia mwili wa mtu anayekaa nyumbani kwao (Mathayo 12:44). Wakati mtu anakombolewa kutoka kwa nguvu za mapepo na hajajaza nyumba yake ya kiroho kwa kuzaliwa mara ya pili na kupokea Roho Mtakatifu, kuingia tena kunaweza kutokea.
- 6. Kupitia ruhusa:** Wakati fulani Mungu hutoa ruhusa kwa nguvu za mapepo kutimiza makusudi maalum. Hili linaweza kuruhusiwa kama jaribio la waamini kama ilivyokuwa kwa Ayubu. Inaweza pia kuwa hukumu kwa ajili ya dhambi kama ilivyokuwa kwa Mfalme Sauli.

NANI WA KUSHUGHULIKIA NGUVU ZA KIPEPO?

Kushughulika na nguvu za kishetani si jambo la kuachiwa watumishi wenye taaluma. Yesu alisema waamini wote watakuwa na uwezo wa kushinda nguvu za pepo:

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo. . .
(Marko 16:17)

Yesu aliwapa wafuasi wake uwezo wa kukabiliana na nguvu za kishetani. Kwanza alikabidhi uwezo huo kwa wanafunzi:

Akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)

Akawaita wale Thenashara, akaanza kuwatuma wawili wawili; akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu. (Marko 6:7)

Alikabidhi uwezo huu kwa waumini wote:

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo. . . (Marko 16:17)

Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:8)

Hakuna msingi wa Kibiblia wa kuamini kwamba Mungu alikusudia huduma hii muhimu iwekwe kwa kundi fulani la watu. Mlei mmoja aitwaye Filipo alitumiwa na Mungu kuwatoa pepo wachafu huko Samaria (Mdo 8). Lakini hii haimaanishi kwamba waumini wanapaswa kukimbilia katika kukutana na nguvu za kishetani bila kujitayarisha vizuri, kama wana wa Skewa walivyogundua (Matendo 19).

Ni muhimu pia kwamba waumini wasiwe na ufahamu wa pepo kupita kiasi. Hatujaitwa kuwa wakuu katika mapepo. Hakuna karama ya kiroho ya "kutoa pepo." Lakini hupaswi kuogopa nguvu za pepo. Unapokabiliwa na wale walioathiriwa na roho waovu, unakuwa na uwezo wa kuleta ukombozi kutoka kwa Mungu.

KUGUNDUA UWEPO WA KIPEPO

Ili kushinda nguvu za mapepo ni muhimu kuweza kutambua uwepo wao na mbinu zao. Roho Mtakatifu ametoa karama maalum ya kiroho kwa kusudi hili linaloitwa "kupambanua roho" (1 Wakorintho 12:10).

Kutambua maana yake ni "kugundua, kutathmini, na kutofautisha." Kipawa cha kupambanua roho humwezesha mwamini kutambua roho zinazofanya kazi ndani ya wengine. Inamruhusu kugundua, kutathmini, na kutambua roho waovu.

Karama ya kupambanua roho ni muhimu sana unaposhughulika na nguvu za kishetani. Inakuwezesha kutambua mara moja ikiwa mtu ana roho mbaya inayofanya kazi kupitia kwake au dhidi yake. Inazuia udanganyifu kwa kudanganya au roho za uwongo. Mtu aliye na karama hii anaweza kutambua mbinu mbaya na nia za nguvu za kishetani.

Kwa mfano, baadhi ya uziwi na kuwa bubu (kulingana na rekodi ya Biblia) husababishwa na roho. Uziwi mwingine na ububu unaweza kuwa matokeo ya ajali au ugonjwa. Ufahamu hukuwezesha kuamua sababu ya hali inayoruhusu huduma mahususi.

Sio waumini wote walio na karama hii maalum ya kupambanua roho. Ikiwa mwamini hana karama hii kuna ishara za uwepo wa pepo ambazo zinaweza kuzingatiwa. Mwanamke Msirofoinike alipomjia Yesu na kumwomba amtoe pepo mchafu kutoka kwa binti yake, alisema “Binti yangu anasumbuliwa sana na pepo” (Mathayo 15:22). Alijuaje hili? Alijua kwa dalili. Kugundua ni kuangalia tu kile roho za kishetani humfanyia mtu.

Hizi ni baadhi ya dalili za shughuli za kishetani:

Kutawaliwa na roho waovu kunatambuliwa kwa kujishughulisha na roho waovu, Shetani, au uchawi kusikoweza kudhibitiwa. Huenda mtu kama huyo akajihusisha na mazoea ya uchawi, mara kwa mara aseme kwamba kila kitu ni cha Shetani au roho waovu, au kujishughulisha sana na kujifunza kuhusu roho waovu na Shetani.

Ukandamizaji wa pepo unaweza kutambuliwa na ishara zifuatazo:

1. Kufungwa kimwili: “Binti ya Ibrahimu” ambaye Yesu alimwondolea roho ya udhaifu alifungwa kimwili. Tazama Luka 13:10-17. Ugonjwa wa kudumu unaweza kuwa ukandamizaji wa mapepo. Magonjwa yote hayasababishwi na nguvu za kishetani. Ugonjwa fulani husababishwa na ukiukwaji wa sheria za asili, kama vile kutokula vizuri au kunywa maji mabaya. Ugonjwa fulani pia ni adhabu. Mfalme mmoja katika Biblia ambaye hakumpa Mungu utukufu alipigwa na minyoo ya matumbo na akafa!
2. Ukandamizaji wa kiakili: Misukosuko katika akili au maisha ya mawazo kama vile mateso ya kiakili, kuchanganyikiwa, mashaka, kupoteza kumbukumbu, n.k. Kutotulia, kutoweza kufikiria au kusikiliza wengine, kuzungumza kusiko kawaida au kujizuia kunaweza kuonyeshwa. Matatizo yote ya akili hayasababishwi na Shetani. Kuvunjika moyo, mfadhaiko, na kuchanganyikiwa kunaweza kusababishwa na mizio ya vyakula fulani au kutofautiana kwa kemikali katika ubongo. Mungu ana uwezo wa kuponya matatizo ya kiakili na magonjwa yasiyosababishwa na nguvu za kishetani na pia kuleta ukombozi katika matukio yanayosababishwa na mapepo. Lakini tahadhari inapaswa kuchukuliwa kutohesabu magonjwa yote au matatizo ya akili kuwa yanasababishwa na roho za kishetani. Wakati mwingine mabadiliko rahisi katika chakula au maisha yataondoa tatizo ikiwa husababishwa na sababu za kimwili.
3. Matatizo ya kihisia: Kuvurugika kwa hisia zinazoendelea au kujirudia, ikiwa ni pamoja na chuki, chuki, hasira, woga, kukataliwa, kujihurumia, wivu, huzuni, wasiwasi, kutojiamini, kujiona duni n.k.
4. Matatizo ya kiroho: Matatizo makubwa sana katika kushinda dhambi, kutia ndani mazoea ya dhambi. Kukataliwa kwa suluhu za kiroho kwa matatizo. Aina yoyote ya makosa ya kimafundisho au udanganyifu, ikiwa ni pamoja na utumwa wa vitu na maandiko ya ibada.

5. Hali: Mashetani wanaweza kutengeneza mazingira magumu ambayo ni ya kukandamiza. Hali kama hizo kwa kawaida huhusisha kuchanganyikiwa na zinaweza kutambuliwa mara moja kuwa za kishetani kwa sababu Mungu si mwanzilishi wa machafuko (1 Wakorintho 14:33; Yakobo 3:16).

Umiliki wa pepo unaweza kutambuliwa kwa ishara zifuatazo:

1. Kukaa kwa roho mchafu: Hili linadhihirishwa na uchafu wa kimsingi wa kiadili na uchafu. Inaweza kujumuisha tamaa ya kwenda bila nguo. Kwa mifano ona Marko 5:2 na Luka 8:27.
2. Nguvu za kimwili zisizo za kawaida: Mtu huonyesha nguvu zaidi ya uwezo wa kawaida. Kwa mifano ona Marko 5:3 na Luka 8:29.
3. Mishindo ya hasira: Mishipa hii inaweza kuambatana na kutokwa na povu mdomoni. Tazama Marko 9:14-29 na Luka 8:26-39.
4. Upinzani kwa mambo ya kiroho: Katika masimulizi katika Marko 6:7 na 1:21-28, pepo walimjua Yesu mara moja na kumwomba awaache. Hofu ya jina la Yesu, maombi, na Neno na kukufuru yale ya kiroho ni dalili za kumilikiwa na mapepo. Kukufuru kupita kiasi kunaweza kujulikana au kupotoshwa kwa sura za mwili na mabadiliko ya ghafla ya tabia wakati mambo ya kiroho yanapotajwa.
5. Mabadiliko ya utu na/au sauti: Mtu ambaye kwa kawaida ni mwenye haya anaweza kuwa mkali au mwenye jeuri. Vitendo na mwonekano vinaweza kuathiriwa. Tabia ya maadili na akili inaweza kubadilika. Sauti inaweza kubadilishwa. Tazama Marko 5:9.
6. Kuambatana na mateso ya kimwili: Katika hali ya kumilikiwa na mapepo, haya yanaonekana kwa kawaida kuwa mateso ya mfumo wa akili na neva. (Ona Mathayo 9:33; 12:22; Marko 5:4-5). Wanaweza pia kujumuisha "pining" ya jumla au kupoteza kimwili. (Ona Marko 9:14-29).
7. Kujiumiza kimwili: Katika Mathayo 17:14-21 kuna hadithi ya mtoto wa mtu ambaye angejitupa motoni. Katika Luka 8:26-39 mtu huyu mwenye pepo alijikata kwa mawe ili kumdhuru kimwili.
8. Uchungu wa kutisha: Luka 8:28 inasimulia kwamba mtu huyu alienda huku na huko akilia kwa sababu ya maumivu makali ya ndani yaliyosababishwa na mali yake.
9. Kutokuwa na uwezo wa kuishi maisha ya kawaida: Mtu huyu hangeweza kuishi katika jamii bali aliishi kwenye makaburi ya makaburi. Tazama Luka 8:27.
10. Kupitia njia zisizo za kimaandiko, uwezo wa kutabiri wakati ujao au kugundua jambo lisilojulikana: Mwanamke katika Matendo 16:16 anasemekana kuwa na roho ya uaguzi.

Ifuatayo pia inaweza kuonyesha ukandamizaji wa kipepo, milki, au kutamaniwa:

1. Uasherati uliopitiliza kama vile kujihusisha na ponografia, uzinzi, uasherati, kupiga punyeto, ushoga, na dhambi nyinginezo za ngono. Msukumo wenye nguvu kuelekea matatizo ya kula, kujiua, kujikatakata, kulemaza, na kuua.
2. Uraibu wa madawa ya kulevya au pombe.
3. Maono, maono, na kutafakari ambayo haijalenga au kutoka kwa Mungu mmoja wa kweli.
4. Utumwa wa hisia kama vile woga, wasiwasi, mfadhaiko, chuki, ghadhabu, wivu, masengenyo, husuda, kiburi, uchungu, kukanusha, na ukosoaji.

KUHUDUMIA UKOMBOZI

Hapa kuna miongozo ya kuhudumia ukombozi kwa wale walioathiriwa na nguvu za mapepo:

MAANDALIZI YA AWALI NDANI YAKO:

Imani huja kwa kusikia Neno la Mungu, Neno maalum au "Rhema". Anza kujenga imani ndani ya moyo wako kwa kusoma Agano Jipya kwa mtazamo mpya:

- Lolote Yesu aliwaambia wafuasi wake wafanye, wewe anza kufanya.
- Lolote alilosema atafanya, mtarajie kulifanya.
- Kama alisema unaweza kuwakomboa walioteswa na Shetani, basi tarajia kuwaona wamekombolewa.
- Kama alisema toeni pepo basi fanyeni kwa jina lake na mtarajie watii.

Puuzi mafundisho yote ya mwanadamu na uzoefu wa kibinafsi ambao umekuwa nao. Kubali kwamba Agano Jipya maana yake hasa linasema. Ikubali kuwa ni kweli na tenda ipasavyo. Wewe ni balozi wa Kristo (2 Wakorintho 5:20). Balozi hashuku kamwe kwamba nchi anayowakilisha itaunga mkono Neno lake.

Funga na kuomba kabla ya kwenda kuhudumu ukombozi. Kwa kuwa nguvu na mamlaka ya ukombozi yanatoka kwa Mungu, ni vizuri kuwasiliana! Pepo wengine watatoka kwa maombi na kufunga tu. Isaya 58 inafundisha kwamba Mungu anaheshimu mfungo unaolenga kuhudumia mahitaji ya wengine.

MAANDALIZI YA AWALI KWA WENGINE:

Wakati wowote inapowezekana, timu ya waumini inapaswa kutumika wakati wa kufunga au kutoa pepo. Yesu aliwatuma wanafunzi wake wawili wawili kwa huduma hii:

Akawaita wale Thenashara, akaanza kuwatuma wawili wawili, akawapa uwezo juu ya pepo wachafu. (Marko 6:7)

Hii haimaanishi kuwa huwezi kumhudumia peke yako mtu aliyeathiriwa na pepo unapokutana naye, lakini kuna nguvu katika umoja wa maombi na mwamini mwingine. Kwa kuwa nguvu

hutoka kwa umoja, wale wanaojiunga nawe katika huduma ya ukombozi wanapaswa kujiandaa vivyo hivyo kwa maombi na kufunga.

Katika hali za ukandamizaji na kutamaniwa (kama vile mfidhaiko, magonjwa yanayosababishwa na kishetani, n.k.), tayarisha mtu anayepaswa kupokea huduma. Wanahitaji imani yao ijengwe kupitia “Rhemah” Neno la Mungu kuhusu ukombozi. (Hii inaweza kuwa haiwezekani katika kesi ya milki).

Ukihimiza walioathiriwa na kipepo kuombewa bila maelekezo yanayofaa, ni sawa na kuwatia moyo wale ambao hawajaokoka kumpokea Yesu kama Mwokozi bila kumjua Yeye ni nani, na kutambua dhambi zao na hitaji lao la wokovu. Wakati wa kushiriki Injili, mshindi wa nafsi mwenye hekima hashinikii uamuzi haraka sana. Kuna wizara ya awali ya kufanyika. Maagizo sahihi lazima yatolewe.

Ndivyo ilivyo kuhusu ukombozi. Wakati fulani, Mungu hutoa bila maagizo kama hayo. Lakini katika ukombozi wa huduma unataka kutumia ipasavyo kila njia iliyowekwa na Neno la Mungu ili kuona kazi inayofanyika. Imani ni njia moja ya uweza wa Mungu wa ukombozi na huja kwa kusikia Neno la Mungu, hivyo mafundisho ni muhimu. Yesu alichanganya kuhubiri na kufundisha na uponyaji na ukombozi na aliwaagiza wafuasi wake kufanya hivyo pia.

MAHALI PA HUDUMA:

Huduma ya ukombozi kwa wale walioathiriwa na nguvu za pepo inaweza kufanywa wakati wa sehemu ya kawaida ya huduma ya kanisa. Huduma kama hiyo haihitaji kufungiwa kwa vikao vya faragha pekee. Ni huduma halali ya kanisa.

Yesu alihudumia pepo kama sehemu ya ibada ya kawaida ya kanisa (Marko 1:21-25). Hata hivyo, si lazima kusubiri hadi huduma ya kawaida ili kukabiliana na nguvu za mapepo. Yesu alileta ukombozi wakati na popote walipokutana.

WAKATI WA HUDUMA:

Unapokuwa tayari kuhudumu ukombozi. . .

1. Anza kwa kuabudu na kusifu:

Tunaingia katika uwepo wake (ambapo kuna ukombozi na uponyaji) kwa njia ya ibada na sifa. Ukombozi unaweza kuja kwa njia ya ibada na sifa, hata bila huduma kwa maombi kwa sababu Mungu anakaa sifa za watu wake. Tunapomsifu, Yeye yuko ili kuponya na kutoa.

2. Tengeneza mazingira ya imani:

Tayari umeanza kufanya hivi ulipohudumu Neno juu ya ukombozi, lakini unaweza pia kuhitaji kuchukua hatua za ziada ili kujenga mazingira ya imani. Kutokuamini kulizuia hata huduma ya Yesu kule Nazareti. Wakati fulani Yesu aliwafukuza wasioamini alipokuwa akihudumu (Marko 5:35-40). Nyakati nyingine aliwaongoza watu kutoka katika kijiji chao (mazingira ya

kutokuamini) ili kuwahudumia (Marko 8:23). Wakati fulani Mungu anapoongoza, unaweza kuhitaji kuwauliza wale wanaopambana na kutoamini, woga, n.k., kuondoka.

3. Omba kwanza:

Omba hekima na utambuzi kabla ya kuanza kuhudumu ukombozi. Wakati wa maombi, Mungu anaweza kukufunulia. . .

Neno la maarifa: Mambo mahususi na habari kuhusu mtu au hali ili uweze kujua jinsi ya kuomba. "Neno la ujuzi" linaweza kujumuisha hisia ya kina ya kujua au hisia katika roho yako, mawazo, maneno, au hisia. Neno la ujuzi linaweza kufunua ugonjwa ni nini au kwa nini mtu ana hali hiyo.

Mstari wa Maandiko: Neno Rhema kwa hali hiyo, hali, mtu, au kikundi.

Maono: Picha katika jicho la akili zinazomhusu yule unayemhudumia.

Maneno ya imani: Maneno maalum ya kutia moyo na imani mahususi kwa mtu huyo.

Upako maalum: Kuingizwa kwa nguvu kwa ghafla, labda kuhisiwa kama kutetemeka, joto, au ujasiri usio wa kawaida.

Tendo maalum la imani, ambalo mtu atalitenda, atakombolewa.

4. Fanya mahojiano mafupi:

Hii haihitajiki. Ni ya hiari na inapaswa kufanywa kulingana na uongozi wa Bwana. Mungu anaweza kukupa maneno maalum ya hekima kuhusu hali ya mtu na hutahitaji kuhojiwa.

Lakini ikiwa Mungu hakufunui kitu kwa njia isiyo ya kawaida, usisite kutumia mahojiano. Yesu alitumia njia za asili na zisizo za kawaida. Wakati fulani alitambua hali za watu kwa njia ya Roho Mtakatifu. Wakati mwingine aliwauliza wanachotaka na muda gani walikuwa wameteseka.

Mahojiano hokusaidia kupata habari ili uweze kuomba haswa zaidi. Pia inakusaidia kujua kama mtu huyo anahitaji maelekezo zaidi kabla hujaomba. Mara nyingi Yesu alifanya hivi. Aliwauliza watu maswali kuhusu imani yao na kisha akashughulika na nguvu hasi za kutoamini kabla ya kuhudumu. Jifunze mifano ifuatayo:

-Marko 5:1-20:	Yesu anahoji mtu mwenye roho mwovu.
-Marko 8:22-26:	Kumhoji kipofu.
-Marko 9:14-27:	Mvulana mwenye roho mbaya.
-Marko 10:46-52:	Kuuliza Bartimayo kipofu.

Muulize mtu huyo, "Tatizo ni nini?" Kuzungumza ombi la maombi ni muhimu. Yesu aliwakomboa wengi waliokuja kwake na kujulisha mahitaji yao. Ombi lenyewe ni tendo la imani

ambalo linaweza kuanzisha taratibu za uponyaji (Yakobo 5:14-15). Uliza kauli maalum. Unahitaji ukweli mfupi tu. Huhitaji historia kamili au hadithi ya maisha.

Usijaribu kuchambua kisaikolojia habari uliyopewa. Kazi yako ni kuhudumia ukombozi. Baadhi ya matukio ya kipekee yanaweza kuhitaji faragha na muda zaidi kwa ajili ya ushauri nasaha na mshauri aliyefunzwa. Kuwa na washauri wanaopatikana kwa madhumuni haya.

Uliza mtu anayepaswa kuombewa, "Je, unaamini Yesu anaweza kukukomboa?" Ikiwa watajibu vyema, basi uliza, "Je, unaamini Yesu atafanya hivyo sasa?" Ikiwa jibu ni "hapana" kwa mojawapo ya maswali haya, maagizo zaidi kutoka kwa Neno la Mungu yanahitajika.

Unapohudumia umati mkubwa, hutaweza kuzungumza na kila mtu. Mungu anaweza kukufunulia hali mahususi zinazosababishwa na kishetani za watu katika wasikilizaji au anaweza kukuongoza kuomba maombi mahususi kwa ajili ya watu binafsi.

Ikiwa unahudumia ukombozi katika umati, ni vyema kuwafundisha wengine kuhudumu pamoja nawe badala ya kufanya huduma yote wewe mwenyewe. Agizo la Yesu lilikuwa kwamba ishara hizi zingefuata WAO waaminio, si "yeye." Kazi ya huduma ilipaswa kuwa kwa njia ya mwili, si mwamini mmoja au wawili pekee au wainjilisti.

5. Bainisha tatizo mahususi:

Tumia taarifa kutoka kwa mahojiano na/au hekima ambayo Mungu anakupa ili kubaini kama tatizo liko kwenye:

Ulimwengu wa Kiroho: Matatizo yanayohusiana na dhambi. Haya yanahitaji huduma ya uponyaji wa kiroho (wokovu, toba na msamaha wa dhambi).

Ulimwengu wa kimwili: Ugonjwa wa mwili unaosababishwa na roho za kishetani za udhaifu.

Eneo la kihisia: Matatizo kuhusu wasiwasi, hofu, hasira, uchungu, chuki, hatia, shaka, kushindwa, wivu, ubinafsi, kuchanganyikiwa, kuchanganyikiwa, ukamilifu katika nishati ya mwili, kutosamehe, hali zilizopita.

Hii mara nyingi huitwa "uponyaji wa ndani," lakini neno hilo limetumiwa vibaya. Sio lazima kurudi kupitia mazoezi ya ukweli na hisia. Si lazima kutumia wiki, miezi, au miaka ili kupona kutokana na majeraha kama hayo. Ukifanya hivi, unajaribu kumponya mtu wa kale badala ya kumsaidia kuwa kiumbe kipya katika Kristo.

Matatizo katika nyanja ya kihisia mara nyingi yanahusiana na eneo la kijamii la maisha ya mtu, yaani, huathiri na hutokana na mahusiano ya familia na kijamii. Ukombozi huja kwa kutambua tatizo, kuomba msamaha, na kusamehe wahusika wengine. Kizuizi kikuu cha uponyaji wa kihemko kawaida ni msamaha, kwa hivyo uponyaji wa kihemko unajumuisha uponyaji wa uhusiano wa kijamii.

Tumeitwa kuwa wahudumu wa upatanisho (2 Wakorintho 5:18-21). Upatanisho unajumuisha wote wawili na Mungu na mwanadamu, na hapa ndipo uponyaji wa kihisia, kiakili, au wa ndani unapokuja (majina yote yanayofanana kwa asili ni kitu kimoja).

Huenda ukahitaji kumfundisha mtu msamaha. Sio:

-Kuhalalisha makosa ya mtu mwingine ambayo wamefanya ("Walikuwa chini ya shinikizo kubwa").

-Kukanusha kuwa tuliumia hapo kwanza.

-Kukubali kwa kujiuzulu ulichofanyiwa.

-Kusubiri muda wa kupona maumivu.

Msamaha wa kweli huja kwa:

-Kutambua ulichotendewa ni kosa, matokeo ya watu wenye dhambi katika ulimwengu wa dhambi.

-Kukiri kuumizwa kwa Mungu na kumwomba aponye hisia zenye madhara (yaani, chuki, uchungu, n.k.). Huenda usisahau kamwe ukweli wa tukio--Unachohitaji ni uponyaji kwa hisia zisizo sahihi zinazohusiana nalo.

-Kumwomba Mungu akusaidie kusamehe wengine waliohusika, kisha kusamehe kama vile Kristo anavyokusamehe. Tambua kwamba Mungu anakupa msamaha kama unavyowasamehe wengine: "Utusamehe makosa yetu kama tunavyowasamehe wanaotukosea." Mtu huyo pia anaweza kuhitaji kujisamehe (hatia juu ya makosa yake mwenyewe) na kwa hakika atahitaji kuomba uponyaji wa kihisia:

-Ikiri dhambi inayosababisha hatia na/au hisia za dhambi, ungama kwa Mungu, na utubu. Mwombe akusamehe dhambi yako na aponye hisia zako.

-Tambua Mungu anaposamehe, husahau (Anazitupa dhambi zetu mpaka mashariki na magharibi).

-Dai 1 Yohana 1:8-9 na Warumi 8:1.

-Kwa tendo la mapenzi yako, jiachilie kutoka kwa hukumu. Dhibiti mifumo ya mawazo ya siku zijazo kwa kutupilia mbali "mawazo matupu" na "kusahau mambo hayo nyuma."

Eneo la kiakili: Matatizo yanayotokana na mawazo mabaya, mashambulizi ya Shetani akilini, kudumaa kiakili. Kumbuka: Kwa sababu mwanadamu ni kiumbe watatu, matatizo katika ulimwengu mmoja huathiri mtu mzima. Unapohudumu, shughulika na mtu mzima, sio eneo moja tu. Mwanadamu ni mwili, nafsi, roho: Ukamilifu unamaanisha kushughulika na haya yote.

6. Amua ikiwa ni wakati wa kuomba:

Amua ikiwa ni wakati wa kuomba maombi ya uponyaji au la. Katika hali nyingi, utaomba, lakini kwa wengine, usishangae ikiwa Bwana anakuelekeza usiombe au kuchelewesha maombi.

Yesu alichelewesha uponyaji katika kisa cha binti wa mwanamke Msirofonikia na Lazaro. Hakufanya kazi nyingi hata kidogo katika Nazareti kwa sababu ya kutoamini. Bwana anaweza pia kukuelekeza ucheleweshe hadi maagizo zaidi yatolewe, yaani, wanaweza kuhitaji kushughulikia shida ya dhambi, kuhitaji maagizo zaidi juu ya ukombozi, nk.

7. Omba maombi ya ukombozi:

Omba maombi ya ukombozi ambayo yanalenga tatizo mahususi la ushawishi wa kipepo ambalo umetambua. Huna haja ya kumshawishi Mungu akupe ukombozi kwa maombi yako. Kama vile wokovu tayari unapatikana, ndivyo hivyo na ukombozi. Jinsi wokovu ulivyo msingi wa hali ya imani, ndivyo ukombozi ulivyo. Mungu anataka kuokoa, kama anavyotaka kuokoa.

Ingawa nguvu za Mungu wakati mwingine zipo kwa namna ya pekee kwa ajili ya ukombozi (Luka 5:17), bado unaweza kuomba bila upako maalum wa kufanya hivyo kwa sababu Yesu alikuamuru ufanye hivyo kama alivyokuambia ueneze Injili.

Tumia wengine kukusaidia kuhudumu ikiwa uko katika mpangilio wa kikundi. Kuna kuzidisha nguvu za kiroho wakati watu wengi wanaomba (Mathayo 18:19). Huduma ya mwili inakatisha tamaa watu binafsi wanaopata mafanikio katika ukombozi na wale wanaoipokea kutokana na kutoa utukufu kwa mwanadamu.

Yesu alifundisha kwamba kwanza unapaswa kumfunga adui, kisha unaweza kutumia uwezo juu yake:

Au mtu awezaje kuingia ndani ya nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka mali yake, isipokuwa kwanza amfungue yule mwenye nguvu? ndipo atakapoiteka nyumba yake. (Mathayo 12:29)

Ikiwa nguvu za mapepo zinafungamana na ukandamizaji kutoka nje, omba ili ushikilizi wao ufunguliwe na nguvu zao zifungwe. Kwa mfano, Yesu alimfungua mwanamke katika sinagogi kutokana na roho ya udhaifu. Hakuwa amepagawa, bali alionewa. Kutolewa nje haikuwa lazima.

Katika hali ya kuwa na pepo, una mamlaka ya kutoa pepo kwa jina la Yesu. Si mamlaka katika uwezo wako au uwezo wako, bali katika jina lake. Ni muhimu kutumia jina la Yesu katika maombi halisi ya kutoa pepo.

Imani, kufunga, na maombi ni muhimu ili kutoa pepo. (Soma maelezo katika Mathayo 17:14-21). Ndiyo maana maandalizi ya awali yanahimizwa katika maeneo haya. Neno la Mungu (Waefeso 5:17; Waebrania 4:12); damu ya Yesu (Ufunuo 12:11), na nguvu za Roho Mtakatifu (Matendo 1:8; 2:38) pia ni zana za ukombozi ambazo Mungu amekupa.

Kupiga kelele na kupiga kelele kwa pepo sio lazima. Ni mamlaka yako katika jina la Yesu ndiyo yanawafanya watoke, sio wingi wa sauti yako wakati wa maombi ya ukombozi. Siku zote wazuie pepo kuingia tena. Hii ni sehemu muhimu ya maombi ya ukombozi:

Yesu alipoona umati wa watu unakusanyika mbio, akamkemea yule pepo mchafu, akamwambia, Ewe pepo bubu na kiziwi, nakuamuru mtoke huyu, wala usimwingie tena. (Marko 9:25)

Usitumie wakati kuongea na pepo, ikiwa itajidhihirisha kupitia maneno yaliyosemwa. Yesu alikemea pepo na kuwaambia wanyamaze (Luka 4:34-35). Kumbuka kwamba mazungumzo yoyote na mapepo ni hatari kwa sababu kuna roho za uongo.

Roho Mtakatifu atakuongoza katika maombi ya ukombozi, lakini kama wewe ni mgeni katika huduma hii hapa kuna mfano wa maombi ya kujifunza:

"Katika jina la Yesu Kristo na kwa msingi wa mamlaka ya nguvu zake, Neno lake, damu yake, na Roho Mtakatifu. . . .

. . . Hii inaweka msingi wa nguvu kwa ukombozi. . .

"... Nakufunga....."

. . . Yesu alifundisha kumfunga yule mtu mwenye nguvu kwanza kabla ya kujaribu kumtoa nje. . .

"...nami nakuamuru..."

. . . Kutumikia ukombozi ni maombi ya mamlaka, si ya kusihi. Unaweza kusema kimya kimya, lakini lazima uchukue mamlaka juu ya nguvu za uovu kwa jina la Yesu. Tazama moja kwa moja machoni mwa mtu unapozungumza.

". . . roho ya _____" au ". . . wewe roho chafu ya Shetani. . . ."

. . . ikiwa roho imetambuliwa ama kwa njia ya utambuzi wa kiroho au wa asili, basi itaje haswa; vinginevyo, kwa ujumla.

". . . kuondoka ...."

. . . huu ni mchakato wa kutupwa nje. . .

". . . bila kumdhuru _____(jina la mtu anayekombolewa), au mtu ye yote katika nyumba hii, na bila kuleta kelele au fujo"

. . . Wakati fulani pepo huyo atajaribu kumdhuru mtu huyo au kuleta fujo.

"Ninakukataza kuingia tena kwa mtu huyu ..."

. . . Kumbuka kwamba Yesu alitumia amri hii. . .

"... na ninampoteza Roho Mtakatifu ili kumjaza mtu huyu kwa utakaso, nguvu ya kutoa ya damu ya Yesu."

. . . Tunaambiwa tufungue na tufunge. Ikiwa umetambua roho fulani inayofanya kazi, fungua roho iliyo kinyume. Kwa mfano, fungua roho ya kiburi na kupoteza roho ya unyenyekevu.

Usifanye maonyesho ya huduma kama hiyo na kujaribu kuvutia umati wa watu nayo. Yesu alipoona matendo ya pepo yakivutia umati wa watu, mara moja alisimamisha maonyesho yaliyokuwa yakifanywa na pepo mchafu na kumtoa nje:

Yesu alipoona ya kuwa umati wa watu unakusanyika mbio, akamkemea yule pepo mchafu, akamwambia, Ewe pepo bubu na kiziwi, nakuamuru, mtoke huyu, wala usimwingie tena. (Marko 9:25)

Usijaribu kutoa pepo katika Kuzimu. Yesu na wanafunzi wake hawakufanya hivi. Tuna mamlaka ya kufunga tu, kufungua na kutupwa nje. Kuna wakati uliowekwa wa hukumu ya mwisho ya mapepo katika siku zijazo. Pepo wakamwambia Yesu:

. . . Tuna nini nawe, Yesu, Mwana wa Mungu? Je! umekuja kututesa KABLA YA WAKATI? (Mathayo 8:29)

Maombi kwa ajili ya wale walioathiriwa na mapepo yanaweza kufanywa kwa au bila kuwekewa mikono. Yesu alitumia kuwekea mikono kumhudumia mwanamke aliyeonewa na roho ya udhaifu katika Luka 13:11-13. Katika hali nyingine, hakuweka mikono bali alizungumza tu na pepo (Luka 9:42).

8. Msifu Mungu kwa jibu:

Fuata maombi kwa kumsifu Mungu kwa ukombozi. Kumbuka kwamba katika kielelezo cha Biblia cha wale wenye ukoma kumi, wote waliponywa lakini ni yule tu aliyerudi kusifu aliyeponywa. Sifa kwa imani na si kwa kuona. Umefanya kile Neno la Mungu lilisema ufanye. Amini amefanya kile alichosema angefanya. Mshukuru kwa hilo.

KUTAMBUA ISHARA ZA UKOMBOZI:

Katika hali ya kumilikiwa na mapepo, wakati fulani mapepo hutoka na mapambano, kama vile kulia au kumtupa mtu huyo sakafuni. Wakati pepo wameondoka (iwe katika milki au ukandamizaji), kutakuwa na hisia ya kuachiliwa, furaha, kama kuinua uzito.

KUTOA HUDUMA YA UFUATILIAJI:

Baada ya ukombozi, wale ambao wamepagawa na mapepo wanapaswa kuongozwa katika sala ya maungamo, toba, na kuachana na dhambi au mambo yoyote yanayohusiana na shughuli za

kishetani. Ikiwa mtu huyo ana vitu vyovyote vya uchawi (kwa mfano sanamu, vitu vya voodoo, vifaa vya uchawi, n.k.), vitu hivyo vinapaswa kuharibiwa.

Utunzaji wa ziada wa ufuatiliaji ni muhimu sana kwa wale waliotolewa kutoka kwa mapepo. Pepo akitolewa, atatafuta mwili mwingine wa kufanya kazi kwake. Yesu alifundisha kwamba kuondoka kwa pepo wachafu huacha mahali patupu. Kuna hatari ya pepo kumrudia mhasiriwa wake wa zamani akiandamana na roho mbaya zaidi:

Pepo mchafu akimtoka mtu, hupitia mahali pasipo maji akitafuta mahali pa kupumzika; na asipopata, husema, Nitarudi nyumbani kwangu nilikotoka.

Na akija anaikuta imefagiwa na kupambwa.

Kisha huenda na kuwachukua pepo wengine saba waovu kuliko yeye mwenyewe; nao huingia na kukaa humo; na hali ya mwisho ya mtu huyo ni mbaya kuliko ya kwanza. (Luka 11:24-26)

Pepo anapotolewa huwa hana utulivu na kutoridhika nje ya mwili wa mwanadamu. Ni kwa kukaa tu na kudhibiti maisha ya mwanadamu ndipo pepo anaweza kutimiza makusudi maovu ya Shetani. Ndiyo maana kumtoa pepo hakutoshi. Nyumba ya kiroho lazima ijazwe na uzoefu wa kuzaliwa upya na ujazo wa Roho Mtakatifu. Kufuatilia ushauri nasaha na huduma ni muhimu. Mtu huyo anapaswa kuzamishwa katika Neno la Mungu na maombi na kuwa sehemu ya jumuiya ya waamini.

Wale wanaopitia ukombozi kutoka kwa nguvu za mapepo pia wanapaswa kutiwa moyo kutoa ushuhuda wao. Yesu alimwambia yule mwenye pepo wa Gadarene:

. . . Nenda nyumbani kwa rafiki zako, ukawaambie jinsi Bwana alivyokutendea makuu, na kukuhurumia.

Akaenda zake, akaanza kutangaza katika Dekapoli, (miji kumi) mambo makuu Yesu aliyomtendea; watu wote wakastaajabu. (Marko 5:19-20)

ULINZI DHIDI YA NGUVU ZA KIPEPO

Kuna njia maalum za kujikinga na shughuli za nguvu za mapepo. Ulinzi muhimu zaidi ni kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi kwa sababu pepo hawawezi kummiliki mwamini wa kweli aliyezaliwa mara ya pili. Jilinde na dhambi, kwa maana kupitia dhambi "unampa Ibilisi nafasi." Unatoa fursa kwa yeye kutumia shughuli za kipepo za uonevu dhidi yako.

Ujazwe na Roho Mtakatifu. Roho za mashetani na roho wa Mungu haziwezi kukaa kwenye chombo kimoja cha kiroho.

Epuka kupendezwa sana na roho waovu. Si vibaya kujifunza Neno la Mungu linasema nini kuwahusu, au masomo kama haya yanayotegemea Neno la Mungu. Lakini usisome vitabu vya kilimwengu, hudhuria mikutano, n.k., ili kujifunza zaidi kuhusu pepo. Epuka kuwasiliana na

uchawi. Usiulize wachawi, shaman, wanajimu, nyota, kadi, mitende, au wasomaji wa majani ya chai. Msiabudu miungu ya uongo, wala msiruhusu sanamu ziingie nyumbani kwenu;

Sanamu za kuchonga za miungu yao mtaziteketeza kwa moto; usitamani fedha wala dhahabu iliyo juu yao, wala usijitwalie, usije unanaswa nayo; kwa maana NI CHUKIZO KWA BWANA, MUNGU WAKO.

Wala usilete chukizo (sanamu) ndani ya nyumba yako, usije kuwa kitu kilichowekwa wakfu kama hicho; lakini utaichukia kabisa na kuichukia, kwa kuwa ni kitu kilicholaaniwa. (Kumbukumbu la Torati 7:25-26 Toleo la Amplified)

Ni muhimu kudhibiti akili yako, ulimi wako, na kuchagua marafiki wako kwa uangalifu. Ni muhimu pia kupata ushindi juu ya ulimwengu na mwili na kupigana vita vya kujihami na vya kukera dhidi ya nguvu za mapepo.

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, ni aina gani tatu kuu za mapepo zinazoshambulia mwili, nafsi na roho ya mwanadamu?

---

3. Ni nini thamani ya zawadi ya utambuzi katika kushughulika na nguvu za kishetani?

---

4. Inamaanisha nini kuwa na pepo?

---

5. Ni sifa gani zinazoweza kuonyeshwa na mtu mwenye pepo?

---

6. Inamaanisha nini kutawaliwa na roho waovu?

---

7. Je, mtu ambaye amepagawa na pepo ana sifa gani?

---

8. Kukandamizwa na roho waovu kunamaanisha nini?

---

9. Je, mtu aliyeonewa na pepo ana sifa gani?

---

10. Fanya muhtasari wa miongozo ya Kimaandiko iliyotolewa katika somo hili kwa ajili ya kushinda nguvu za mapepo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kati ya mistari 3,774 katika Injili nne, 484 inahusiana haswa na uponyaji wa magonjwa ya mwili na kiakili na ufufuo wa wafu. Katika Marko, mistari 209 kati ya 666 inahusiana na miujiza ya Yesu. Kati ya mistari 1,257 ya masimulizi katika Injili, 484 (asilimia 38.5) imejitolea kueleza miujiza ya uponyaji. Tumia muhtasari ufuatao kujifunza kuhusu huduma ya uponyaji ya Yesu:

I. Kusudi la Yesu:

A. Yesu alikuja kunena maneno ya Mungu:

... sifanyi neno kwa nafsi yangu, bali kama Baba alivyonifundisha, ndivyo nisemavyo. . . (Yohana 8:28)

B. Yesu alikuja kufanya kazi na mapenzi ya Mungu:

Kwa maana mimi nilishuka kutoka mbinguni ili kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi yake aliyenituma. (Yohana 6:38)

Imenipasa kuzifanya kazi zake yeye aliyenituma maadamu ni mchana: usiku huja wakati hakuna mtu awezaye kufanya kazi. (Yohana 9:4)

... Chakula changu ni kufanya mapenzi yake aliyenituma, na kuimaliza kazi yake. (Yohana 4:35)

C. Haya ndiyo yalikuwa madhumuni:

... Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa, ili azivunje kazi za Ibilisi. (1 Yohana 3:8)

... kazi hizo hizo ninazozifanya mimi hunishuhudia ya kuwa Baba ndiye aliyenituma. (Yohana 5:36)

D. Huruma ilikuwa ni mhemko wa kutia moyo:

Kwa mifano tazama Mathayo 9:36;12:9-13;14:14; 18:27; 20:29-34; 29:34; Marko 1:41; 3:1-5; 5:19; Luka 6:6-10;7:12-15;10:33; 14:1-6; na Yohana 11:38-44 .

Hisia zingine ambazo Yesu alizionyesha katika uponyaji zilikuwa huzuni, hasira, kuugua, na kulia. Huruma ni sawa na rehema. Rehema zake ni kupanuliwa kwa vizazi vyote na kudumu milele. . . Hivi ndivyo tunavyojua Mungu hujibu kwa njia sawa na magonjwa leo. Unapata rehema kwa kuionyesha: Heri wenye rehema, maana hao watapata rehema.

Macho ya Bwana yanaichunguza dunia ili kutetemeka kwa ajili ya wale ambao mcheni Yeye. (2 Mambo ya Nyakati 16:9)

E. Kazi ambazo Yesu alizifanya zilimpendeza Baba:

... kwa maana siku zote nafanya yale yampendezayo. (Yohana 8:29)

II. Marejeleo ambapo Yesu aliwaponya wote:

- Matendo 10:38
- Luka 4:40; 6:17-19
- Luka 9:11
- Mathayo 12:15
- Mathayo 4:23-25
- Mathayo 9:6,35
- Mathayo 10:1; 14:14,34-36

III. Maneno ya mwisho ya Yesu:

Maneno yake ya mwisho yalihusu Utume wa kuhubiri na kufundisha Injili ya Ufalme na kuonyesha nguvu zake kwa kuponya na kutoa pepo (Mk 16:18).

IV. Magonjwa maalum ambayo Yesu aliponya:

- Kifafa
- Dropsy
- Viziwi na bubu
- Kupooza au kupooza
- Kutokwa na damu kwa muda mrefu
- Kuna pepo
- mkono uliopooza (ulemavu au kupooza)
- Upofu
- Udhaifu
- Sikio lililotengana
- Kufufua wafu katika hatua tatu tofauti
- Mlemavu (aliyepokezwa; Marko 9:43 inaonyesha wazi kwamba kiungo hakipo--muujiza wa ubunifu)

V. Mbinu mbalimbali zinazotumika:

A. Wakati fulani Yesu aliwaita wagonjwa kwake: Marko 3:1-6

B. Nyakati nyingine, walimwita:

1. Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13; Luka 7:1-10
2. Binti ya Yario: Mathayo 9:18-19; 23-26

- C. Alishughulika na mtu mzima:
1. Msamaha wa dhambi pamoja na uponyaji.
  2. Watu wanaweza kukubali uponyaji wa kimwili rahisi zaidi kuliko ukamilifu:
Luka 8:26-39
  3. Wakati fulani aliponya kwanza, kisha akasamehe dhambi: Luka 17:9; Yohana 5:14
  4. Mara nyingine alisamehe dhambi kwanza, kisha akaponya: Marko 2:1-12
- D. Wakati fulani uponyaji ulifanyika bila imani kwa upande wa mgonjwa (saa angalau haikutajwa):
- Lazaro: Yohana 11:1-44
  - Sikio la Malaki: Luka 22:50-51
  - Mwendawazimu wa Kigadare: Marko 5:1-20
  - Kiziwi na bubu: Marko 7:32-35
  - Mama mkwe wa Petro: Luka 4:38-39
  - Mwana wa mjane: Luka 7:12-15
  - Mtu mwenye mkono uliopooza: Marko 3:1-5
  - Mtu aliyezaliwa kipofu: Yohana 9:1-7
  - Binti ya Ibrahimu: Luka 13:10-13
  - Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-50
  - Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13
  - Binti wa Kisirofoinike: Mathayo 15:21-28
  - Binti ya Yario: Marko 5:35-43
- E. Wakati fulani uponyaji ulitokea kwa sababu ya imani kwa upande wa mtu binafsi:
- Vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
  - Mkoma: Mathayo 8:2-4; 20:29-34; Marko 1:40-44
  - Wakoma kumi: Luka 17:11-19
  - Vipofu wawili: Mathayo 20:29-34
  - Bartimayo kipofu: Marko 10:46-52; Luka 18:35-43
  - Mwanamke mwenye kutoka damu: Mathayo 9:20-22; Marko 5:25-34; Luka 8:43-48
- F. Wakati fulani uponyaji ulitokea kwa sababu ya imani ya wengine:
- Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13
  - Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-53
  - Wanne waliomleta yule mtu aliyepooza: Mathayo 9:1-8; Marko 2:1-12; Luka 5:17-26
  - Binti wa Kisirofoinike: Mathayo 15:21-28
  - Bubu mwenye shetani: Mathayo 9:32-33
  - Kipofu/bubu, mwenye pepo: Mathayo 12:22-23
  - Binti Yario: Marko 5:35-43
  - Kiziwi na bubu: Marko 7:32
  - Kipofu: Marko 8:22-26

- G. Alitumia njia tofauti za maongezi:
1. Wakati fulani alizungumza Neno la tamko tu:
    - Binti ya Ibrahimu: Luka 13:10-13
    - Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-50
    - Bartimayo kipofu: Marko 10:46-52
    - Wale vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
    - Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13
  2. Wakati fulani alizungumza Neno la amri:
    - Mtu mwenye kupooza: Luka 5:17-26
    - Binti ya Yario: Marko 5:22-24, 35-43
  3. Aliunganisha amri na mguso:
    - Mkoma: Mathayo 8:2-4
    - Wale vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
    - Mama mkwe wa Petro: Luka 1:38-39
    - Kiziwi na bubu: Luka 7:32-35
    - Mwana wa mjane: Luka 7:12-15
    - Binti ya Ibrahimu: Luka 13:10-13
  4. Aliomba:
    - Mama mkwe wa Petro: Luka 4:38-39
    - Kiziwi na bubu: Marko 7:32-35
    - Mwana wa Mjane: Luka 7:12-15
    - Lazaro: Yohana 11:38-44
    - Mtu mwenye mkono uliopooza: Marko 3:1-5
- H. Pamoja na mawasiliano ya kibinafsi, Aliponya kutoka mbali:
  - Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13
  - Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-50
  - Binti wa mwanamke Msirofoinike: Mathayo 15:21-28
- I. Mara nyingi aliwaamuru wagonjwa kufanya jambo fulani kama sehemu ya mchakato wa uponyaji:
  1. Mtu mwenye mkono uliopooza: Inyooshe: Luka 6:6-11
  2. Mtu aliyepooza huko Bethzatha: Inuka, jitwike godoro na utembe: Yohana 5:1-9.
  3. Mtukufu aliye na mtoto mgonjwa: Nenda zako. . . Yohana 4:46-54
  4. Wakoma kumi: Onyesha kwa kuhani: Luka 17:11-19
  5. Kipofu: Osha katika bwawa la Siloamu: Yohana 9:7
- J. Alihudumu uponyaji katika hadhara (makundi, sinagogi) na mazingira ya faragha (nyumbani, mawasiliano ya mtu binafsi).
- K. Alitumia nyenzo zisizo za kawaida:
  1. Mate
  2. Tope
  3. Vidole katika masikio
  4. Pindo la nguo yake

5. Kuosha kwa maji
- L. Wakati fulani wagonjwa walimgusa:
 - Marko 5:23-24
 - Luka 6:17-19
 - Marko 3:10
 - Marko 6:56
- M. Wakati fulani huwagusa wagonjwa:
 1. Vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
 2. Watu wenye magonjwa mbalimbali: Luka 4:40
 3. Mwenye ukoma: Luka 5:13
 4. Mwanamke mwenye roho ya udhaifu: Luka 13:10-13
- N. Maagizo ya ufuatiliaji yalikuwa tofauti. Kwa mfano, mama ya Petro aliinuka kitandani na kuwahudumia wale waliokuwa nyumbani. Yesu aliita binti ya Yario ahudumiwe na apewe chakula.
- O. Uponyaji wa Yesu ulitokea katika:
 -Nyumba (kwa milango ya mbele, ndani)
 - Mikutano ya wazi: Mitaa, karibu na mabwawa, milima, boti
 -Mazishi yanaendelea
 -Kaburi la wafu
 -Hekalu
 -Makaburi
 - Wakati wa chakula
 -Njia ya kuelekea maeneo mengine
 -Bustani
- P. Kulikuwa na majibu mbalimbali kwa miujiza na uponyaji:
 - Mshangao
 -Kumcha Mungu
 -Mabishano
 -Kukataliwa na viongozi wa familia na dini
 -Pepo wanalia
 -Hasira
 - Umaarufu
 -Kumtukuza Mungu
 -Kuuliza ("Hii ni nini?")
 - Majadiliano (ripoti na uvumi)
 -Wokovu wa kaya

Tumia mwongozo ufuatao kujifunza kwa undani uponyaji uliofanywa na Yesu:

Uponyaji wa Mtu Binafsi

Athari za Kipepo Zimetambuliwa Hasa

- Mwanamke mlemavu: Luka 13:10-17
- Mtu mwenye pepo mchafu katika sinagogi: Marko 1:23-28; Luka 4:31-37
- Mgadarene mwenye pepo: Mathayo 8:28-32; Marko 5:1-13; Luka 8:26-33
- Mwanamke mwenye kutoka damu: Mathayo 9:20-23; Marko 5:25-34; Luka 8:43-48
- Binti wa Kisirofoinike: Mathayo 15:21-28; Marko 7:24-30
- Mtoto mwenye roho mbaya: Mathayo 17:14-21; Marko 9:14-29; Luka 9:37-45
- Mwenye pepo bubu: Mathayo 9:32-33
- Kipofu na bubu mwenye pepo: Mathayo 12:22-30; Marko 3:22-27; Luka 11:14-26

Matukio mengine: Pamoja na matukio haya mahususi ya Yesu, Biblia hufanya marejeo ya jumla ya huduma Yake kwa wale walioathiriwa na nguvu za pepo.

- Katika marejeo yafuatayo neno "kuponywa" linatumika kueleza jinsi Yesu alivyoshughulika na mapepo: Mathayo 4:24; Luka 6:18
- Katika marejeo yafuatayo neno "kutupwa nje" linatumika kuelezea mkakati wake: Marko 1:32-34,39; 6:13

-Luka 4:41 inarekodi tu kwamba pepo "wakatoka." Luka 7:21 inasema kwamba "aliwaponya". Mathayo 8:16 inarekodi kwamba "Aliwafukuza kwa neno lake."

-Marko 16:9 na Luka 8:2-3 inasema kwamba Yesu alitoa pepo saba kutoka kwa Mariamu Magdalene.

-Katika umati mkubwa wa watu, Yesu hakuwaruhusu pepo kusema: Marko 1:32-34

Uponyaji wa Mtu Binafsi: Hakuna Ushawishi Maalum wa Pepo Uliotajwa

- Mama mkwe wa Petro: Mathayo 8:14-15; Marko 1:30-31; Luka 4:38-39
- Mkoma: Mathayo 8:2-4; Marko 1:40-42; Luka 5:12-13
- Aliyepooza: Mathayo 9:1-8,35; Marko 2:1-12; Luka 5:17-26
- Mtu mwenye mkono uliopooza: Mathayo 12:9-13; Marko 3:1-5; Luka 6:6-11
- Binti ya Yario: Mathayo 9:18-19; 23-26; Marko 5:22-24, 35-42; Luka 8:41-42, 49-56
- Kiziwi na bubu: Marko 7:32-37
- Kipofu wa Bethsaida: Marko 8:22-26
- Bartimayo kipofu: Mathayo 20:30-34; Marko 10:46-52; Luka 18:35-43
- Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13; Luka 7:1-10
- Vipofu wawili: Mathayo 9:27-30
- Mwana wa mjane: Luka 7:11-15
- Mtu mwenye ugonjwa wa matone: Luka 14:1-6
- Wakoma kumi: Luka 17:11-19
- Sikio la Mtumishi: Luka 22:49-51
- Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-53

- Wa kupoozwa: Yohana 5:1-47
- Mtu aliyezaliwa kipofu: Yohana 9:1-14
- Mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi: Yohana 8:1-11
- Mwanamke mwenye dhambi: Luka 7:36-50

Uponyaji wa Idadi Kubwa ya Watu

- Vipofu na vilema katika hekalu: Mathayo 21:14
- Wengi katika Galilaya: Mathayo 4:23-24; Marko 3:7-12; Luka 6:17-19
- Makutano kwenye mlango wa Petro: Mathayo 8:16-17; Marko 1:32-34; Luka 4:40-41
- Pepo wengi: Marko 1:39
- Makundi baada ya kumponya mwenye ukoma: Luka 5:14-16
- Watu mbalimbali: Luka 13:32
- Umati: Mathayo 9:35; 12:15-21; Marko 3:10-11
- Maswali yafuatayo ya Yohana Mbatizaji: Mathayo 11:2-6; Luka 7:18-23
- Kabla ya kuwalisha wale 5,000: Mathayo 14:13-14; Luka 9:11
- Genesareti: Mathayo 14:34-36; Marko 6:53-56
- Kabla ya kuwalisha wale 4,000: Mathayo 15:29-31
- Makundi ng'ambo ya Yordani: Mathayo 19:1-2
- Vipofu na vilema katika hekalu: Mathayo 21:14
- Baadhi ya wagonjwa huko Nazareti: Mathayo 13:53-58; Marko 6:1-6

Kauli za Jumla Kuhusu Yesu Kama Mponyaji

- Kuponya kila aina ya magonjwa na magonjwa: Mathayo 4:23; 9:35-36
  - Akiwaponya wote waliomgusa: Marko 6:56
  - Kuponya wote walioonewa na Ibilisi: Yohana 10:38
- Mambo mengine mengi – mengi sana ulimwengu hayangeweza kustahimili kama yangeandikwa yote: Yohana 20:30-31

2. Jifunze zaidi kuhusu uponyaji na ukombozi kwa kujifunza huduma ya wanafunzi:

Wanafunzi walitumwa na kutumwa na Yesu kwa huduma ya uponyaji.

	Mathayo	Marko	Luka	Matendo
Kutuma kwa 12	10:1-42	6:7-13	9:1-6	
Kutuma kwa 70			10:1-24	
Nguvu ya kufunga /kufungua	16:17-19			
Tume ya mwisho	28:16-20	16:14-20	24:44-53	1:1-11

Walipata kushindwa: Mathayo 17:14-21; Marko 9:14-29; Luka 9:37-45

Walipata uponyaji uliochelewa: Epafrodito (Wafilipi 2:25-30); Timotheo (1 Timotheo 5:23); Trofimo (2 Wakorintho 8:18-22)

Wanafunzi walishughulikia kwa ufanisi aina zile zile za matatizo ambayo Yesu alikuwa nayo:

Tukio	Matendo Ya Petro	Matendo Ya Paulo
Kuponya vilema	Katika Lango Matendo 3:1	la Listra Matendo 14:8
Kuponya aliyelala: Kitandani	Aenea Aliyelala Miaka 8 Matendo 9:32	Baba wa Publius aliyelala Kwa homa. Matendo 28:7
Pointi zisizo za kawaida ya mawasiliano	Kivuli Matendo 5:12	Vitambaa/Aproni Matendo 19:11
Umati wa watu unaponywa	Matendo 5:16	Matendo 28:9
Wafu wanafufuliwa	Matendo 9:36	Matendo 20:7

Walishughulikia masharti yafuatayo:

-Homa na mtiririko wa damu:	Babake Plubius	Matendo 28:8
-Upofu:	Paulo	Matendo 9:8
-Kuumia kichwa (kufa):	Eutiko	Matendo 20:9
-Ugonjwa mbaya, sababu haijulikani:	Tabitha	Matendo 9:37
-Kupooza:	Enea	Matendo 9:33
-Kilema:	Viwete wengi	Matendo 8:7; 3:2; 14:8
-Kupagawa na pepo:	Wafilipi	Matendo 16:16-40
-Kuumwa na nyoka:	Paulo	Matendo 28:3-6

Walihudumia uponyaji kwa msingi wa mtu binafsi na wa kikundi kama alivyofanya Yesu.

Uponyaji wa Mtu Binafsi

Tukio	Matendo	Aina
Uponyaji wa kiwete mwombaji	3:1-4:22	kimwili
Macho ya Paulo	9:10-19; 22:10-21	Kimwili
Petro anamponya Enea	9:32-35	Kimwili
Petro anamponya Dorkasi	9:36-43	Kufufua wafu
Mtu kilema katika Listra	14:8-18	kimwili
Paulo alifufuka katika Listra	14:19-20	kimwili

Msichana mtumwa katika Wafilipi	16:16-40	ukombozi wa kipepo
Eutiko	20:7-12	Kufufua wafu
Paulo kuumwa na nyoka	28:3-6	kimwili
Baba ya Publio	28:8-9	Kimwili

Uponyaji wa Wengi

Tukio

Matendo

Maajabu na ishara nyingi	2:42-47
Maombi ya kujiamini na ishara za uponyaji	4:23-31
Wengi waliponywa katika Yerusalemu	5:12-16
Stefano anafanya miujiza mingi	6:8-15
Filipo anaponya wengi katika Samaria	8:5-25
Paulo na Barnaba wafanya ishara na maajabu	14:3
Paulo anaponya wagonjwa kwenye Efeso	19:11-12
Wagonjwa waliponywa kwenye Malta	28:8-9

Wanafunzi walifanya kama walivyoagizwa kufanya, na walitarajia Yesu kufanya kile alichoahidi (Matendo 3:4-7; 8:4-8; 28:3-6). Wanafunzi walielewa nguvu na mamlaka yao ya kuponya hayakuwa yao bali kutoka kwa Kristo: Matendo 3:4-7; 9:17-18. Maombi yalikuwa sehemu ya huduma ya uponyaji: Matendo 4:23-31; 9:40-41; 28:8; Yakobo 5:16 . Kulikuwa na njia zote mbili za "maombi" ya maombezi na ya karismatiki: Matendo 3:4-7; Yakobo 5:14-16 . Kama Yesu, wanafunzi walipata mateso kwa sababu ya huduma yao ya uponyaji: Matendo 4:3,29; 5:17-18; 6:9-15

Maitikio mengine kwa huduma yao, yaliyorekodiwa katika Matendo, yalijumuisha:

- Furaha kuu: 8:5-25
- Hofu: 2:43
- Kuongeza kwa kanisa: 2:42-47; 5:14
- Ajabu na mshangao: 3:10-11
- Kuinuliwa kwa viongozi wakuu (Paulo): 9:10-19
- Uinjilisti: 4:4; 8:5-25; 9:35-43
- Fuatilia huduma: 9:35
- Neno la Mungu limethibitishwa: 14:3
- Utukufu kwa Mungu: 4:21
- Kuthibitishwa kwa huduma na wanaume, ingawa walikuwa wajinga na wasio na elimu; 4:13
- Ushahidi ambao hakuna hoja ingeweza kusimama: 4:14-16
- Kuondolewa kwa wachawi: 8:5-25
- Huduma ya misa kwa umati mkubwa: 5:16; 28:8-9
- Kuabudu na sifa ambazo zilipaswa kurekebisha: 14:8-18; 3:12-13
- Nafasi ya kuhubiri Neno kwa viongozi wakuu: Sura ya 3, 4, na 7

Hakukuwa na njia maalum ya uponyaji. Walitumia:

- Kuwekewa mikono: Matendo 5:12; 14:3; 19:11; 28:8
- Neno pamoja na kuwekewa mikono: Mtu kilema (Matendo 3:1-10); Macho ya Paulo (Mdo 9:17-19)
- Maneno yakiunganishwa na kuinuliwa kwa mkono: Mtu kilema (Matendo 3:1-42); Macho ya Paulo (Mdo 9:36-43)
- Kunena Neno (amri ya mamlaka): Mtumwa msichana (Matendo 16:18); Listra kilema (Matendo 14:10)
- Maombi: Macho ya Paulo (Matendo 9:36-43); Baba yake Publio (Matendo 28:8-9)
- Nguo za maombi: Matendo 19:11-12
- Kivuli: Matendo 5:12-16
- Kumbatia: Matendo 19:12
- Kuzingira: Matendo 14:19-20
- Hakuna mbinu kabisa. . . Ulinzi endelevu: Matendo 14:19-20
- Neno na amri ya kutenda: Enea (Matendo 9:33-34); mtu kiwete (Matendo 3)

Sababu za kuitikia wagonjwa zilitofautiana:

Jibu la Ombi:

- Ya mtu mgonjwa kilema: Matendo 3:2
- Ya marafiki: Tabitha: Matendo 9:38

Jibu la Haja:

- Enea aliyepooza: Matendo 9:33
- Eutiko: Matendo 20:10
- Baba yake Publio: Matendo 28:8
- Wagonjwa kule Malta: Matendo 28:9

Jibu la Imani:

- Mlemavu huko Listra: Matendo 14:9

Mwitikio wa Kufadhaika:

- Mtumwa-msichana Mfilipi: Matendo 16:18

Shuhudia Injili:

- Uponyaji wote ulisababisha hili, lakini umetajwa hasa katika Matendo 8:5-7.

Mara nyingine. . .

- Wagonjwa walichukua hatua: Mtu kilema kwenye lango la hekalu: Matendo 3:3
- Marafiki walichukua hatua ya kwanza: Tabitha: Matendo 9:38
- Mtume alichukua hatua:

Petro: Enea huko Lidia:	Matendo 9:34
Paulo: Mlemavu huko Listra:	Matendo 14:9
Paulo: Mjakazi Mfilipi:	Matendo 16:18
Paulo: Eutiko:	Matendo 20:10
Paulo: Baba yake Publio:	Matendo 28:8

Tumia marejeleo yafuatayo ili kuendelea na masomo yako juu ya huduma ya wanafunzi katika uponyaji na ukombozi:

Uponyaji wa Mtu Binafsi Katika Kitabu cha Matendo

Uponyaji wa Ombaomba Kilema: 3:1-4:22

Mtu aliyeponywa: Mlemavu.

Wa hali gani: Ulemavu tangu kuzaliwa.

Mtu anayehudumu: Petro (na Yohana)

Vidokezo:

Macho ya Paulo: 9:10-19; 22:11-13

Mtu aliyeponywa: Paulo.

Ya hali gani: Macho yaliyopofushwa na utukufu wa Bwana.

Mtu anayehudumu: Anania, ambaye alimwendea kama matokeo ya maono na amri ya moja kwa moja na Bwana.

Vidokezo:

Petro Amponya Enea: 9:32-35

Mtu aliyeponywa: Enea

Wa hali gani: Kupooza (kupooza). Alikuwa amelazwa kwa miaka minane.

Mtu anayehudumu: Paulo

Vidokezo:

Petro Amponya Dorkasi: 9:36-43

Mtu aliyeponywa: Dorkasi (Tabitha).

Wa hali gani: Alikufa kwa ugonjwa usiojulikana.
Mtu anayehudumu: Petro.

Vidokezo:

Mtu Kilema Huko Listra: 14:8-18

Mtu aliyeponywa: "Mtu fulani" ambaye hatujapewa jina lake.

Wa hali gani: Hana nguvu katika miguu yake, kilema tangu kuzaliwa. Hakuwahi kutembea.

Mtu anayehudumu: Paulo

Vidokezo:

Paulo Alilelewa Listra: 14:19-20

Mtu aliyeponywa: Paulo.

Akiwa katika hali gani: Paulo alikuwa amepigwa mawe na adui zake na kuachwa akiwa amekufa.

Mtu anayehudumu: Wanafunzi.

Vidokezo:

Msichana Kijakazi Huko Filipi: 16:16-40

Mtu aponywa: Msichana fulani ambaye hatujapewa jina lake.

Ya hali gani: Kumiliki pepo. Alikuwa na roho ya uaguzi na alitumiwa kupata faida katika uaguzi na mabwana zake.

Mtu anayehudumu: Paulo.

Vidokezo:

Eutiko: 20:7-12

Mtu aliyeponywa: Kijana mmoja aliyeitwa Eutiko.

Wa hali gani: Alianguka kutoka kwenye dirisha la juu wakati Paulo alipokuwa akihubiri. Alichukuliwa akiwa amekufa.

Mtu anayehudumu: Paulo.

Vidokezo:

Kuumwa na nyoka kwa Paulo: 28:3-6

Mtu aliyeponywa: Paulo

Ya hali gani: Kuumwa na nyoka yenye sumu

Mtu anayehudumu: Hakuna

Vidokezo:

Baba wa Publio: 28:8

Mtu aliyeponywa: Baba yake Publio, ambaye alikuwa mkuu wa kisiwa cha Melita.

Ya hali gani: Homa na mtiririko wa damu.

Mtu anayehudumu: Paulo

Vidokezo:

Uponyaji wa Kikundi Katika Kitabu cha Matendo

- Ajabu na ishara nyingi: 2:42-47
- Maombi ya ujasiri na ishara za uponyaji: 4:23-31
- Wengi waliponywa Yerusalemu: 5:12-16
- Stefano anafanya miujiza mingi: 6:8-15
- Filipo anaponya wengi huko Samaria: 8:5-8
- Paulo na Barnaba wafanya ishara na maajabu: 14:3
- Paulo anaponya wagonjwa huko Efeso: 19:11-12
- Wagonjwa waliponywa kule Malta: 28:8-9

UTANGULIZI WA SEHEMU YA TATU

"Wakati Upo"

Sehemu hii ya "*Uinjilisti Kama Chachu*" inazingatia muundo uliofunuliwa na Kanisa la Agano Jipya wa nini cha kufanya ukiwa hapo. Inapendekeza kwamba uinjilisti haujakamilika isipokuwa kanisa liwekwe miongoni mwa kundi la waumini wapya.

Kila mahali ambapo uinjilisti wa Agano Jipya ulifanywa, ushirika wa Kanisa la mahali ulipotokea. Mitume walipanda kanisa jipya walipokuwa hapo kabla ya kwenda kwenye jumuiya inayofuata kuinjilisha. "Upandaji kanisa" ni neno linalotumika kuelezea mchakato wa kuanzisha kanisa jipya. Neno hili linatumika kwa sababu mtu anapanda kanisa jipya kama vile mkulima anapanda mbegu katika ulimwengu wa asili. Katika ardhi yenye rutuba, mbegu itatoa mmea mpya kama mmea wa "mama" ambao mbegu ilitoka.

Neno "kupanda" linapendekezwa kwa sababu haitoshi tu kupanga kanisa ambalo haliendani na utamaduni wa mahali. Haitoshi tu kupata kanisa na kuliacha lihangaike. Ni lazima kupandwa, ambayo ina maana ni mizizi, kukua, na kuendeleza mzunguko wa maisha ya kiroho.

Uinjilisti bila kuanzisha makanisa ya mtaa ni kama kuleta watoto ulimwenguni na sio kudai jukumu la malezi yao ya baadaye. Mtu hatakiwi kuchukuliwa kuwa ameinjilishwa hadi awe sehemu inayotenda kazi ya ushirika wa kanisa la mtaa. Ili kutimiza hili, lazima kuwe na kanisa la mtaa. Eneo lisichukuliwe kuwa la uinjilisti hadi kanisa lipande.

Katika sehemu hii utajifunza kielelezo cha Agano Jipya kwa ajili ya Kanisa na kujifunza kanuni za upandaji kanisa, ukuzi na maendeleo. Kozi zifuatazo za Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime zote zinalenga vipengele mbalimbali vya upandaji Kanisa. Kwa masomo kamili ya somo unahitaji kupata kozi hizi:

Mbinu za Kuzidisha zinaeleza jinsi ya kuzidisha rasilimali za kiroho na kupanua kanisa jipya kwa ndani, upanuzi, upanuzi, na ukuaji wa daraja.

Kanuni za Usimamizi wa Kibiblia zitakuongoza katika kuchagua na kuendeleza viongozi wa kanisa.

Uchambuzi wa Mazingira utakusaidia kuamua maeneo yanayoitikia Injili na tayari kwa uinjilisti na upandaji kanisa.

Usimamizi Kwa Malengo utakufundisha jinsi ya kutambua madhumuni ya ushirika wa ndani, kupanga mipango, na kupanga kanisa.

Mbinu za Uhamasishaji zitakusaidia kuhamasisha washiriki, kuwapa changamoto ya kuhudumu katika eneo la karama zao za kiroho.

Uinjilisti Kama Chachu huwasilisha upandaji kanisa kama lengo la mwisho la uinjilisti.

SURA YA ISHIRINI

UPANDAJI WA KANISA: MFUMO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Aya Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "kanisa."
- Tambua mkuu wa kanisa.
- Tambua mwili wa kanisa.
- Tambua viongozi katika kanisa.
- Fanya muhtasari wa utume wa kanisa.
- Tambua mfano wa kanisa la Agano Jipya.

AYA MUHIMU:

Na hivyo ukawa kielelezo kwa waumini wote wa Makedonia na Akaya. Neno la Bwana lilisikika kutoka kwenu, si katika Makedonia na Akaya tu, bali imani yenu kwa Mungu imeenea kila mahali. Kwa hiyo hatuhitaji kusema lolote kuhusu hilo. (1 Wathesalonike 1:7-8)

UTANGULIZI

Amri ya Yesu ilikuwa ni kwenda kwa mataifa yote kwa Injili, kuanzia Yerusalemu na Yudea na kupanuka hadi Samaria na mataifa yote ya ulimwengu. Yesu pia aliamuru, "Mnapokwenda kuponya wagonjwa, toeni pepo ...".

Lakini pamoja na majukumu haya mawili, tunapata sababu ya tatu ya uinjilisti ikijitokeza katika Agano Jipya. Popote waendapo waumini, walipokuwa huko walipanda makanisa ambayo yangeweza kuwalea waongofu wanya hadi kukomaa. Hili ni somo la kwanza kati ya matatu ya upandaji kanisa. Sura hii inahusu Kanisa la Agano Jipya kama kielelezo ambacho unaweza kujifunza jinsi ya kuanzisha makanisa. Somo linalofuata linaangazia mbinu za Kibiblia za upandaji kanisa, na Sura ya Ishirini na Mbili inaeleza jinsi kanisa linavyoongezeka.

MFUMO WA AGANO JIPYA

"Mfano" ni mfano ambao umeundwa kufuatwa. Rekodi ya kanisa la kwanza katika nyakati za Agano Jipya ilihifadhiwa ili kutoa kielelezo cha upandaji wa makanisa mapya baadaye.

UFAFANUZI WA KANISA:

Neno "kanisa" linamaanisha "kusanyiko la watu walio wa Bwana" au "walioitwa." Kanisa la kweli si majengo au mashirika. Wote ni waamini waliozaliwa mara ya pili, watu wanaoitwa "mawe yaliyo hai" katika 1Petro 1:5. Neno "kanisa" pia linatumika kwa ushirika wa ndani wa watu ambao ni sehemu ya Mwili mkubwa wa Kristo.

MKUU WA KANISA:

Yesu ndiye kichwa cha kanisa. Mungu alisema alikuwa. . .

. . . aliviweka vitu vyote chini ya miguu yake, akamweka awe kichwa juu ya vitu vyote kwa ajili ya Kanisa.

**ambao ni mwili wake, ukamilifu wake anayekamilika kwa vyote katika vyote.
(Waefeso 1:22-23)**

Kanisa limejengwa juu ya mwamba Yesu Kristo na juu ya msingi wa "mawe madogo" uliowekwa na mitume na manabii wa kwanza.

MWILI WA KANISA:

Waumini wote waliozaliwa mara ya pili ni sehemu ya Mwili wa Kristo. Sisi ni watu ambao kupitia kwao Mungu hutimiza kazi yake katika ulimwengu. Kanisa limefafanuliwa kama mwili kwa sababu linafanya kazi kama mwili wa mwanadamu. Kila mshiriki ana karama ya kiroho kwa ajili ya huduma na kusudi maalum katika mpango wa Mungu, kama vile kila sehemu ya mwili wa mwanadamu ina kazi ya kipekee (1 Wakorintho 12).

Mwili wa mwanadamu ni mojawapo tu ya mafumbo kadhaa ya Agano Jipya yanayotumiwa kuelezea Kanisa. "Sitiari" ni neno au kifungu cha maneno kinachotumia kitu kimoja kuelezea kingine. Tazama sehemu ya "Kwa Masomo Zaidi" ya somo hili kwa tamathali za ziada za Agano Jipya zinazoelezea Kanisa.

VIONGOZI WA KANISA:

Mungu huweka viongozi wenye karama maalum katika Kanisa. Hawa ni pamoja na mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji na walimu (Waefeso 4:11-16). Kusudi lao ni kuandaa waumini kwa kazi ya huduma. Wanafanya hivyo kwa kuwasaidia kugundua na kutumia karama zao za kiroho. Wazee na mashemasi pia hutumikia kanisa katika maeneo ya kiutendaji ya huduma. Tazama Tito 1 na 1 Timotheo 3.

UTUME WA KANISA:

Utume wa kanisa ni kutimiza kusudi na mipango ya Mungu kama ilivyoelezwa katika Waefeso 1:9-11 na 3:10-11. Rekodi ya Agano Jipya inadhihirisha kwamba shughuli zote za kanisa zilikuwa katika maeneo mawili ya jumla:

-Ya kwanza ilikuwa uinjilisti: Waumini walikuwa na shughuli nyingi sana za kuhubiri na kufundisha Injili, wakiwabatiza waongofu wapya, na kuwaongoza kupata ubatizo wa Roho Mtakatifu, uponyaji, ukombozi, na kutoa pepo.

-La pili lilikuwa ni kujenga: Kujenga maana yake ni kujenga. Waumini walipanda makanisa ili kufundisha na kulea waongofu wapya hadi wafikie ukomavu wa kuwa wanafunzi.

Kuna kanuni sita muhimu zinazopatikana katika kusoma utume wa kanisa la Agano Jipya:

Kwanza: Waliwajibika kupeleka Injili kwa jamii yao, taifa na ulimwengu. Kanisa lilimkabidhi Yesu kwa Ulimwengu kama Bwana na Mwokozi. Waliongoza watu katika uhusiano mzuri na Yesu ili waweze kupata wokovu na maisha mapya.

Pili: Injili ilihubiriwa kwa watu ambao hawajaokoka pale walipokuwa. Mitume hawakukodi jumba au kujifungia kwa majengo. Walikutana katika nyua za hekalu, nyumba, au vyumba vya juu (Matendo 2:46 na 5:42). Walihubiri katika uinjilisti wa wingi na uinjilisti wa kibinafsi.

Tatu: Injili ilihubiriwa kama wokovu kupitia kwa Yesu, si mfumo wa imani za kidini au sherehe. Ilikuwa na msingi wa Biblia, Kristo alizingatia, mahitaji yanayohusiana, na nguvu iliyoonyeshwa.

Nne: Watu wazima walilengwa kwa sababu wakati watu wazima wanavutwa kwa Kristo, watoto wao pia watakuwa. Kwa njia hii familia nzima inakuwa waumini. (Angalia masimulizi ya uongofu wa Kornelio katika Matendo 10; mlinzi wa gereza wa Filipi katika Matendo 16:31-33; Lidia katika Matendo 16:14-15; Stefana katika 1 Wakorintho 1:16; Onesiforo katika 2 Timotheo 1:16; na Filemoni katika Filemoni 2.)

Tano: Waumini wapya waliunganishwa katika maisha ya kanisa la mtaa. Walifundishwa na kulelewa katika maombi na ushirika na viungo vingine vya mwili (Matendo 2:42). Waumini walianzishwa katika mafundisho, kanuni, na desturi za maisha ya Kikristo. Walifundishwa “kushika mambo yote” ambayo Yesu alikuwa amefundisha.

Sita: Kanisa lilitambua na kuwatuma wale walioitwa kupeleka Injili katika maeneo mengine (Matendo 13:1-3).

MFANO HUKO THESALONIKA

Kanisa la Thesalonike linaonyesha mfano wa uinjilisti na ujengaji ambao ulikuwa ni tabia ya makanisa ya Agano Jipya. Paulo aliwaandikia akisema. . .

Kwa maana Injili yetu haikuwafikia kwa maneno tu, bali pia kwa nguvu, na kwa Roho Mtakatifu, na usadikisho wa kina. Mnajua jinsi tulivyoishi kati yenu kwa ajili yenu.

Mkawa wafuasi wetu na wa Bwana; ijapokuwa mlipata mateso makali, mliupokea ujumbe huo kwa furaha mliyopewa na Roho Mtakatifu.

Na hivyo ukawa kielelezo kwa waumini wote wa Makedonia na Akaya. Neno la Bwana lilisikika kutoka kwenu, si katika Makedonia na Akaya tu, bali imani yenu kwa Mungu imeenea kila mahali. Kwa hiyo hatuhitaji kusema lolote kuhusu hilo.

Kwani wao wenyewe wanaripoti ni aina gani ya mapokezi uliyotupa. Wanasimulia jinsi mlivyomgeukia Mungu kutoka kwa sanamu ili kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli.

Na kumngojea Mwana wake kutoka Mbinguni ambaye alimfufua kutoka kwa wafu - Yesu, ambaye anatuokoa kutoka kwa ghadhabu inayokuja. (1 Wathesalonike 1:5-10)

Kumbuka muundo ufuatao katika kifungu hiki:

"INJILI YETU ILIKUFIKIA":

Ujumbe ulikuja kwa watu wa Thesalonike kwa Neno la Mungu na kwa maonyesho ya nguvu. Ilihubiriwa kwa imani binafsi na kwa nguvu za Roho Mtakatifu.

"ULIPOKEA NENO":

Kulikuwa na upinzani mkubwa kwa Injili, kwani watu hawa waliipokea katikati ya mateso makali. Waliupokea ujumbe huo kwa furaha ya Roho Mtakatifu.

"MNAKUWA WAIGAJI":

Waongofu walifuata mafundisho na mfano wa Yesu na mitume.

"UKAWA MFANO KWA WAAMINI WOTE"

Waliiga mfano, kisha wakawa mfano wenyewe.

"NENO LA BWANA LILISIKIKA KUTOKA KWENU":

Watu hawa hawakuwa na redio, televisheni, video au kanda za sauti, au matangazo kama baadhi yetu wanavyofanya leo. Walitumia mbinu ya Kibiblia ya kushiriki Injili mtu-kwa-mtu.

KUJIPIMA

1. Andika Aya Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fafanua neno "kanisa."

---

3. Kichwa cha kanisa ni nani?

---

4. Mwili wa kanisa ni nani?

---

5. Viongozi waliowekwa na Mungu kanisani ni akina nani?

---

6. Utume wa kanisa ni upi?

---

7. Ni mfano gani wa kanisa la Agano Jipya uliojadiliwa katika somo hili?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Soma kitabu cha Matendo na nyaraka za Agano Jipya. Jifunze kila rejea ambapo kanisa limetajwa. Weka alama kwenye marejeo haya "EV" ya uinjilisti na "ED" kwa ajili ya kujenga. Somo lako litaonyesha zaidi jinsi Kanisa la kwanza lilivyotimiza maeneo haya mawili ya utume wa kiungu.
2. Hapa kuna baadhi ya "sitiari" zingine zinazotumiwa katika Biblia kuelezea Kanisa:

-Familia ya Bwana: Mathayo 6:9; Luka 11:2; Warumi 8:15; Waebrania 2:10-11; Waefeso 3:14-15; Warumi 8:17; 1 Timotheo 3:15
-Ushirika wa waumini: 1 Yohana 1:3; Matendo 2:42-44
-Timu ya wanariadha: 1 Wakorintho 9:24-26; Wagalatia 2:2; 5:7; Wafilipi 2:16; 2 Timotheo 2:5; 4:7; Waebrania 12:1; 1 Timotheo 6:12
-Jeshi la Bwana: 2 Wakorintho 10:4-5; Waefeso 6:11-12; 1 Timotheo 1:18; 2 Timotheo 2:3-4; 1 Wakorintho 9:7; 1 Petro 2:11
-Kundi: Matendo 20:28; 1 Petro 5:2-4
-Shule: (Wazo kwamba Kanisa ni shule linaonyeshwa katika ukweli kwamba kufundisha na mafunzo yatafanyika kama sehemu ya huduma zake.) Mathayo 28:18-20
-Watumishi au mawakili: (Ya Injili) Mathayo 25:14-30; 1 Wakorintho 4:1-2; Waefeso 4:12
-Jengo: 1 Wakorintho 3:9-15; Waefeso 2:20-22; Mathayo 16:18; 21:42; 1 Petro 2:4-7; Luka 6:46-49; Matendo 4:11; Warumi 15:20; Zaburi 118:22
-Siri: Waefeso 3:4-6
-Shamba: 1 Wakorintho 3:6-9; 2 Timotheo 2:6; Mathayo 13:3-8, 18-20
-Ukuhani wa kifalme: 1 Petro 2:5-9
-Bibi-arusi wa Kristo: Yohana 3:29; 1 Wakorintho 11:2; Waefeso 5:21-32; Ufunuo 19:7-9
-Ubalizi wa Bwana: Waefeso 6:20; 2 Wakorintho 5:20
-Nguzo na msingi wa kweli: 1 Timotheo 3:15
-Patakatifu pa Bwana: Matendo 17:24; 1 Wakorintho 3:15-17; Waefeso 2:21-22; 1 Petro 2:4-5
-Mahujaji: Wafilipi 3:20; Warumi 12:2; Waebrania 11:3
-Njia: Matendo 9:2; Yohana 14:6
-Urithi wa Bwana: Waefeso 1:18
-Kito cha Bwana: Waefeso 2:10; 1 Yohana 3:2
-Nuru ya ulimwengu: Mathayo 5:14-16; Waefeso 5:14
-Chumvi ya dunia: Mathayo 9:49-50; Luka 14:33
-Wavuvi wa watu: Marko 1:17; Mathayo 4:18-20; 13:47
-Msalaba wa mateso: 1 Petro 1:6-7; 4:12-17; Yakobo 1:3
-Tawi la mzeituni mwitu: (Wamataifa walipandikizwa katika Mwili Wake): Warumi 11:16-24.

SURA YA ISHIRINI NA MOJA

UPANDAJI WA KANISA: MBINU

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Tambua hatua kumi za mzunguko wa upandaji kanisa.
- Tambua vipaumbele saba vya huduma ambapo Paulo alielekeza juhudi zake za uinjilisti.

AYA MUHIMU:

Kwake uwe utukufu katika Kanisa pamoja na Kristo Yesu katika vizazi vyote, milele na milele. (Waefeso 3:21)

UTANGULIZI

Katika somo hili utajifunza jinsi uinjilisti unavyoongoza kwenye upandaji wa makanisa ambayo washiriki wake wamefunzwa kurudia mzunguko uleule wa uzazi wa kiroho. Kwa kufuata mpangilio huu, upandaji kanisa unakuwa nguvu yenye nguvu na endelevu ya uinjilisti.

Pamoja na kujifunza kuhusu mzunguko huu wa upandaji kanisa, sehemu ya "Kwa Masomo Zaidi" hutoa miongozo ya vitendo kwa kweli upandaji kanisa jipya.

MBINU ZA MZUNGUKO WA KUPANDA KANISA

Huduma ya Mtume Paulo inatoa mfano bora wa mzunguko wa upandaji kanisa wa nyakati za Agano Jipya. Hakikisha unasoma Maandiko katika Biblia yako:

Hapa kuna hatua za mzunguko wa upandaji kanisa uliotumika katika nyakati za Agano Jipya ambazo zinaweza kutumika kwa juhudi za kisasa:

1. WAFANYAKAZI WALIOAGIZWA: Matendo 13:1-4; 15:39-40

Wafanyakazi walifundishwa na kuagizwa kufika eneo fulani na Injili. Waumini katika kanisa la nyumbani walisaidia kuandaa, kutuma, kutegemeza, na kushirikiana na wale ambao Mungu aliwatenga kwa ajili ya kazi hiyo.

2. WATU WALIOWASILIANA: Matendo 13:14-16; 14:1; 16:13-15

Alipoingia katika eneo jipya, kwa kawaida Paulo aliwasiliana kwa adabu na viongozi wa kidini waliokuwapo katika sinagogi. Alijaribu kupata uelewa na uungwaji mkono wa viongozi wa eneo

kadiri iwezekanavyo. Mawasiliano ya kikundi na ya mtu binafsi yalifuata, lengo likiwa ni kupata kusikilizwa kwa upana iwezekanavyo kwa ajili ya ujumbe wa Injili.

3. INJILI ILIYOHUBIRIWA: Matendo 13:17; 16:31

Injili iliwasilishwa kwa kuhubiri, kufundisha, kushuhudia, na onyesho la nguvu. Mbinu mbalimbali zilitumika ili kuwasilisha Injili kwa ufanisi. Mbinu katika baadhi ya miji ilikuwa kufundisha katika sinagogi (Matendo 14:1). Katika wengine, watu waliopokea walitengwa katika vikundi maalum (Matendo 19:9). Huduma maalum kwa makundi ya watu binafsi ilifanyika katika baadhi ya maeneo (Matendo 13:42) na lugha pamoja na mbinu zilirekebishwa ili kuhakikisha mawasiliano sahihi ya Injili (Matendo 22:2).

4. WASIKILIZAJI WALIOONGOKA: Matendo 13:48; 16:14-15

Mawasiliano yenye ufanisi ya Injili yalisababisha uongofu, na watu kukubali ujumbe wa wokovu na kutubu dhambi.

5. WAUMINI WAKUSANYIKA: Matendo 13:43

Paulo hakuishia na uinjilisti na uongofu. Alipanga waumini kuwa kanisa la mtaa. Waumini wapya waliingizwa mara moja katika ushirika na nidhamu ya Mwili wa mahali hapo. Nyakati na mahali viliwekwa kwa ajili ya kukusanyika pamoja kwa kanisa jipya.

6. IMANI IMETHIBITISHWA: Matendo 14:21,22; 15:41

Kama inavyoonyeshwa na Agizo Kuu (Mathayo 28:19-20), mafundisho zaidi yalifuata kuongoka. Mafundisho haya, ndani ya muktadha wa kanisa la mtaa, yalianzisha waongofu wapya walipojifunza misingi ya imani ya Kikristo na jinsi ya kuishi katika Ufalme wa Mungu. “Uthibitisho wa imani” ulikuza ukomavu wa kiroho na kuwasaidia waamini kugundua karama zao za kiroho na kuwa washiriki wanaotenda kazi wa Mwili wa Kristo.

7. VIONGOZI WANAWEKWA WAKFU: Matendo 14:23

Waumini walipokuwa wakikomaa, viongozi wa mahali hapo waliinuliwa na Mungu. Kila kanisa lilianzisha shirika la Kibiblia ambalo lilikuwa la kimaandiko, linalofanya kazi, na lenye ufanisi kwa eneo lao la kijiografia. Mamlaka ya kutumia karama za kiroho yalitolewa kwa kanisa mara moja, huku uongozi ukiinuliwa kutoka ndani ya kusanyiko jipya. Wakati Paulo alichagua wazee, walichaguliwa kutoka ndani ya watu, sio kuagizwa kutoka mikoa mingine:

Kwa ajili ya hayo nalikuacha Krete, ili uyatengeneze mambo yaliyopungua, na kuweka wazee katika kila mji, kama nilivyokuagiza. (Tito 1:5)

8. KANISA LINAPONGEZWA: Matendo 14:23; 16:40

Wakati viongozi walipokuwa mahali na kufanya kazi kwa ufanisi, utegemezi kwa wapanda kanisa ulikoma. Mpito wa utaratibu ulifanywa kutoka kwa mwanzilishi hadi kwa viongozi

wapya wa eneo hilo. Kanisa lilipongezwa au kukabidhiwa kwa Bwana kama Baraza linalofanya kazi, la ndani la waamini. Ingawa makanisa mapya yalihusiana na kanisa mama katika suala la ushirika na uongozi, hayakuwa tegemezi kwa kanisa kuu. Yalikuwa makanisa ya kujitegemeza yenye uwezo wa kuendeleza kazi ya Injili bila kutegemea msaada wa kifedha kutoka nje.

Mipango yote ya kifedha inayofanywa kwa ajili ya kanisa jipya inapaswa kuwa ili watu wenyewe waweze kudhibiti biashara zao wenyewe. Kanisa likipokea msaada kutoka kwa kanisa lingine, dhehebu, au waumini wa taifa lingine basi linakuwa tegemezi kwao. Ikiwa kanisa linalofadhili au dhehebu litashindwa, kanisa jipya pia litashindwa. Ikiwa mahusiano kati ya mataifa hayo yatakatizwa, kanisa litapata matatizo wakati uungwaji mkono kutoka nchi nyingine utakatizwa.

Bwana yule yule aliyegeuza maji kuwa divai na kuzidisha mikate na samaki wachache ili kulisha umati wa watu bila shaka ana uwezo wa kukusanya fedha zinazohitajika kwa ajili ya upanuzi wa Injili. Paulo alianzisha makanisa mapya juu ya Neno la Mungu na Mwamba, Kristo Yesu. Hakuwakuta kwenye shirika au dhehebu au utu wake mwenyewe. Kujenga utegemezi hakufundishi uhuru.

9. MAHUSIANO YANAENDELEA: Matendo 15:36; 18:23

Uhusiano uliendelea kati ya ushirika mpya, mpanda kanisa (Paulo), na kanisa mama (Yerusalemu). Uhusiano pia ulianzishwa kati ya ushirika mpya na makanisa mengine kote kanda ili kuendeleza kueneza Injili.

10. MZUNGUKO UNAORUDIWA: 1 Wathesalonike 1:8

Kama katika Kanisa la Thesalonike, "Neno la Mungu lilitangazwa" kutoka kwa kanisa jipya hadi kwa watu ambao hawajafikiwa na mzunguko wa uinjilisti ulirudiwa ili kupanda makanisa ya ziada.

VIPAUMBELE VYA HUDUMA

Paulo alikuwa na mkakati madhubuti wa ulimwenguni pote katika uinjilisti na upandaji kanisa. Rekodi ya Biblia yafunua hangaiko lake kwa ajili ya Asia, Galatia, Makedonia, Acacia, na Hispania, ambayo yalikuwa mikoa mizima wakati huo. Jifunze maeneo haya ambapo Paulo alipanda makanisa:

-Filipi: (Matendo 16) Huu ulikuwa mji mkuu wa Makedonia.

-Thesalonike: (Matendo 17:1-10) Hili lilikuwa jiji kubwa la kibiashara lenye ushawishi mkubwa.

-Korintho: (Matendo 18:1-11) Jiji kuu la kibiashara la Ugiriki.

-Efeso: (Matendo 19:1-10) Ambapo njia kuu za ufalme wa Kirumi zilianza Rumi hadi mashariki. Efeso ilikuwa bandari ya kimkakati na kituo cha biashara.

Mifano hii inaonyesha vipaumbele saba vya huduma:

MIJI:

Maeneo ambayo Paulo alianzisha makanisa yalikuwa ni vituo vya utawala wa Kirumi, ustaarabu wa Kigiriki, ushawishi wa Kiyahudi, au umuhimu wa kibiashara. Paulo alijua kwamba angeweza kufikia idadi kubwa zaidi ya watu katika majiji yenye watu wengi. Pia alitambua kuwa mabadiliko huwa yanaanzia mijini na kisha kusambaa hadi vijijini. Vituo hivi vikubwa vya biashara na utalii pia vilikuwa na watu wa mataifa mengi wakipita kwa ajili ya biashara na starehe. Miji hiyo ilikuwa kwenye njia za kusafiri ambapo harakati za asili za watu zilitokea. Wageni hawa walipofikiwa na Injili, walichukua ujumbe pamoja nao waliporudi nyumbani.

Paulo alisogea katika miduara ya kupanua kutoka kwa misingi hii ya misheni iliyoanzishwa. Baada ya Paulo kuondoka Yerusalemu alielekeza fikira zake Asia Ndogo, akifanya kazi kwanza Tarso na Antiokia (Matendo 11:25-30; 13:1-3), kisha Asia Magharibi-Ndogo na Efeso ikiwa kitovu chake (Mdo 19:1-20) ; 16:8). Kutoka huko, Paulo alihamia magharibi na Rumi kama kitovu na Uhispania kama sehemu ya mbali zaidi iliyofikiwa (Matendo 19:21; 23:11; 28:14-31; Warumi 1:9-15; 15:24,28).

MAENEO ITIKIO:

Katika Mathayo 10, Yesu aliwaambia wanafunzi wake wasiende kwa Wasamaria au Mataifa bali waende Israeli. Wakati huo ulikuwa sahihi kwa Israeli. Vikundi vingine vitakubali baadaye. Hata miongoni mwa Wayahudi, wanafunzi walipaswa kuwahudumia wale waliopokea. Walitakiwa kukaa na kushiriki pale walipopata mwitikio mzuri na kuendelea pale walipokutana na watu wasiokubali. Walipaswa kuelekeza nguvu zao kwenye maeneo ya upokeaji mkubwa zaidi.

Paulo pia alifuata mkakati huu. Wayahudi walipoikataa Injili, Paulo aliwageukia Mataifa (Matendo 13:42-51). Wakati Athene haikuwa tayari, Paulo alienda Korintho. Huko Korintho, Paulo aligeuka kutoka kwa Wayahudi na kwenda kwa Mataifa. Wagiriki wasikivu walifurahi na wengi wakaamini na kubatizwa (Matendo 18:5-11). Bwana alikubali matendo ya Paulo kupitia maono yakimwambia abaki Korintho na kumtangaza Kristo bila woga (Matendo 18:5-11). Jumuiya za masinagogi zilipomkataa, Paulo alianzisha makutaniko na wale waliokubali. Mateso yalipomtoa nje, alienda mji mwingine.

WATU WAKE MWENYEWE:

Paulo alijishughulisha na kuwafikia watu wake mwenyewe kwa Injili:

Ndugu zangu, nitakayo sana moyoni mwangu na dua yangu nimwombayo Mungu kwa ajili ya Israeli ni kwamba waokolewe. (Warumi 10:1)

WATU HAWAJAFIKIWA:

Paulo alitoa kipaumbele kwa maeneo ambayo Kristo alikuwa bado hajahubiriwa:

Naam, vivyo hivyo nimejitahidi kuihubiri Injili, si pale Kristo alipoitwa, nisije nikajenga juu ya msingi wa mtu mwingine;

Lakini kama ilivyoandikwa, Wale wasionenwa wataona; na wale ambao hawajasikia wataelewa. (Warumi 15:20-21)

Maeneo ambayo hakuna ushuhuda uliopo wa Injili yanapaswa kuwa kipaumbele kila wakati. Soma mfano wa kondoo katika Luka 15:3-7. Kipaumbele kilikuwa kondoo waliopotea, si wale waliokuwa zizini. (Ona pia Warumi 10:13-14.)

VIKUNDI VYA WATU:

Paulo alifanya kazi na vikundi mbalimbali vya watu ndani ya jiji au eneo. Kwa mfano, alihudumia vikundi vya watu wa Kiyunani na Wayahudi huko Antiokia (Matendo 13:42). Kama vile umejifunza katika Sura ya Sita, kikundi cha watu ni kabila, tabaka, au kikundi chochote chenye asili ya kitamaduni, lugha na kabila. Ni muhimu kutazama jiji au eneo kulingana na vikundi kama hivyo na kufanya upandaji kanisa ipasavyo.

Kwa mfano, katika jiji moja nchini Marekani kuna watu wengi wanaozungumza Kihispania, wanaozungumza Kiingereza, na watu wanaozungumza Kichina cha Mandarin. Ukuaji wa kuunganisha kwa upandaji makanisa katika mji huu unapaswa kulenga makundi haya mahususi ya watu. Kupanda kanisa linalozungumza Kitagalogi katika jiji hili hakutakuwa na manufaa kwani hakuna vikundi vya watu wanaozungumza Kitagalogi katika jiji hilo. Hii ndiyo sababu upandaji kanisa lazima kila mara ulenge vikundi vya watu ndani ya eneo fulani, sio tu jiji kwa ujumla.

Kupanda makanisa ndani ya vikundi vya watu fulani huendeleza Injili kwa haraka zaidi. Washiriki wa kikundi cha watu wote wanazungumza lugha moja na wana desturi zinazofanana. Hakuna vizuizi vya lugha au kitamaduni vinavyozuia kuenea kwa Injili. Kwa sababu hizi, Injili inaweza kuenea kwa haraka.

Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime inatoa kozi inayoitwa "Uchambuzi wa Mazingira" ambayo husaidia katika kuchanganua eneo kabla ya huduma. Tunashauri upate kozi hii ili kusaidia katika upandaji kanisa. Kozi itakusaidia katika:

1. Kutambua watu wa kufikiwa. Ni vikundi gani vya watu tofauti vinavyounda jiji au eneo? Unapanga kumfikia nani? Wana malezi gani ya kidini, kitamaduni, kikabila, na kilugha?
2. Kutambua mahitaji yao ya kiroho. Kwa mfano, je, kanisa linahitajika kati ya Wahispania wanaozungumza juu ya jiji fulani? Labda mahitaji yao yanahudumiwa lakini Wafaransa wanaozungumza eneo hilo wamepuuzwa kiroho.
3. Kuamua upokeaji wa Injili.

4. Kuamua njia utakazotumia kuwafikia watu hawa. Wanaweza kufikiwaje vyema zaidi? Nani anapaswa kuwafikia?

MAWASILIANO YA INJILI KWA WENGI:

Paulo aliwasilisha Injili kwa njia ya mawasiliano ya watu wengi. Alichukua nafasi hiyo kuhutubia umati mkubwa:

Ikawa huko Ikonio waliingia pamoja katika sinagogi la Wayahudi, wakazungumza hata mkutano mkubwa wa Wayahudi na Wagiriki pia wakaamini. (Matendo 14:1)

UFUNZO WA MTU BINAFSI:

Paulo alihubiri kwa umati lakini pia alijua thamani ya kuwekeza maisha yake kwa watu wachache muhimu ambao wangeweza kuwafundisha wengine pia. Timotheo alikuwa mmoja wa watu hawa kama vile Tito na hata Yohana Marko, ambaye wakati fulani alikataliwa kwa mafunzo ya uanafunzi (Matendo 15:36-40). Ilikuwa ni Paulo ambaye Roho Mtakatifu alidhihirisha mpango wa Mungu kwa kila mwamini kuzidisha kiroho (2 Timotheo 2:2).

Kufanya kazi na waamini wengine kama Barnaba na Sila, pamoja na wanafunzi aliowafundisha, kulizidisha sana huduma ya Mtume Paulo. Katika safari yake ya pili na ya tatu ya umishonari, Paulo aliomba msaada wa wafanyakazi wenzake ambao walikuwa wenyeji katika eneo walilopanga kufanya kazi. Hii ni kanuni muhimu. Waafrika wanaweza kuwafikia Waafrika vyema zaidi. Wahindi wanaweza kuwafikia watu wao kwa njia bora zaidi. Waasia wanaweza kupenya vyema bara lao kwa Injili. Wanazungumza lugha hiyo, wanaelewa desturi, na tayari wamezoea maisha.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, ni hatua gani kumi za mzunguko wa upandaji kanisa?

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

3. Je, huduma saba za kipaumbele za Mtume Paulo zilikuwa zipi?

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Uinjilisti na upandaji kanisa unaofanywa na Mtume Paulo mara nyingi hufupishwa katika mfumo wa safari tatu za kimishenari:

Safari ya kwanza:	Matendo 13:1-14:28
Safari ya pili:	Matendo 15:36-18:22
Safari ya tatu:	Matendo 18:23-21:14
2. Jifunze zaidi kuhusu mzunguko wa upandaji kanisa ambao Paulo alitumia katika kila mji kwa kurejea matukio yaliyotokea katika mji wa Efeso:

Watu waliowasiliana nao:	Matendo 18:19; 19:1,8,9
Injili inawasilishwa:	Matendo 19:4,9,10
Wasikiaji walioongoka:	Matendo 19:5,18
Waumini walikusanyika:	Matendo 19:9-10
Imani imethibitishwa:	Matendo 20:20, 27
Viongozi waliowekwa wakfu:	Matendo 20:17,28; 1 Timotheo 1:3,4
Kanisa linapongezwa:	Matendo 20:17; Waefeso 1:1-3,15,16
3. Hapa kuna orodha ya vitendo ya kufuata katika upandaji kanisa:

MAANDALIZI YA KIROHO:

___ Nimetumia muda mwingi katika mawazo na maombi kuhusu kuanzisha kanisa hili.

___ Nina hakika kwamba Mungu ananiongoza kupanda kanisa hili.

___ Sifuatili hili ili kuwafurahisha watu.

___ Nina maono ya kwa nini kanisa hili linahitajika na jinsi litakavyokuwa la kipekee.

(Andika haya katika “Taarifa ya Kusudi.” Kila kusanyiko lina kusudi maalum na la kipekee la kutimiza ndani ya kusudi la jumla la Mungu kwamba ulimwengu wote uweze kufikiwa na Injili. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, “*Usimamizi Kwa Malengo*,” itakufundisha kutambua kusudi lako na kulitaja kwa maneno yaliyo wazi.)

___ Naamini nina sifa za kiroho zinazofaa kwa mpanda kanisa.

Hapa kuna baadhi ya sifa ambazo ni muhimu kwa mpanda kanisa. Anapaswa kuwa:

- Kuitwa na Mungu kwa huduma hii maalum.
- Kupewa na Mungu kama kiongozi ili kuwaandaa wengine kwa ajili ya huduma.
- Kutana na sifa za Kibiblia za uongozi katika 1 Timotheo 3:17.
- Nidhamu.
- Kuweza kustahimili upweke na kufadhaika bila kukata tamaa kirahisi.
- Huendana na hali na tamaduni tofauti.

- Tayari na uwezo wa kuwaongoza wengine.
- Mtu mwenye imani, anayeamini kwamba Mungu atafanya mambo makuu.
- Kujitolea kwa kazi ya upandaji kanisa.

(Ikiwa umeolewa):

___Familia yangu inapatana na maono haya.

KUCHAGUA ENEO LENGU:

___Nimeomba kuhusu eneo la kupanda kanisa hili.

___Nimefanya uchambuzi wa mazingira.

(Tumia kozi ya Taasisi ya Harvestime International yenye kichwa "*Uchambuzi wa Mazingira*" kwa kusudi hili. Inaeleza jinsi ya kutumia vyanzo mbalimbali vya habari kufanya utafiti huo na itakusaidia kuamua maeneo tayari kwa uinjilisti na upandaji kanisa. Inaeleza jinsi ya kuchambua watu kundi, eneo la kijiografia, taifa, au eneo la dunia katika maandalizi ya kuipenya na Injili.)

___Upeo wa kijiografia wa kanisa hili umefafanuliwa wazi.

(Pata ramani ili kukusaidia katika hili, pamoja na taarifa iliyokusanywa katika uchanganuzi wa mazingira.)

___Nimemaliza uchunguzi wa mahitaji ya jumuiya ya angalau watu 100 ambao hawajakanisa katika eneo hili.

(Utafiti huu utakusaidia kufanya uinjilisti wa kibinafsi na kuamua mahitaji ya kiroho na mapokezi ya eneo hilo.)

Hapa kuna data ya fomu ambayo unaweza kufikiria kutumia katika uchunguzi wako:

UTAFITI WA JAMII

Tarehe ya Kutembelea: _____

Jina: _____

Anwani: _____

Wanakaya: Mume ___ Mke ___ Idadi ya watoto ___

(1) Je, wewe ni mshiriki hai wa kanisa la mtaa? (Swali hili linaweza kusababisha matarajio ya uinjilisti. Hutaki kuwavuta watu mbali na makanisa yaliyopo.)

___Ni mwanachama hai. ___Si mwanachama hai.

(2) Unafikiri ni hitaji gani kubwa miongoni mwa watu wa eneo hili? (Majibu unayopokea kwa swali hili hukusaidia kutambua huduma ambazo zinaweza kuhitajika katika eneo hili mahususi la kijiografia. Pia inakusaidia kuhusisha juhudi za uinjilisti na mahitaji ya watu.)

(3) Unafikiri ni kwa nini watu wengi hapa hawaendi kanisani? (Swali hili linatoa fursa ya kushughulikia pingamizi ambazo watu wanazo.)

---

(4) Kama mchungaji wa kanisa jipya katika eneo lako, ni nini hasa ninachoweza kukufanyia wewe na familia yako? (Swali hili linatoa fursa kwako kuanza kuhudumia familia hii, kwa lengo la mwisho la uinjilisti.)

---

(5) Je, una marafiki au jamaa wowote ambao wanaweza kupendezwa na kanisa kama letu. (Hii inatoa mawasiliano ya ziada kwa ajili ya uinjilisti.)

Angalia vipengee vinavyotumika : ___Matarajio mazuri. ___Anafanya kazi katika Kanisa lingine.

___Anataka kutembelewa tena. ___Anataka Biblia.

___Anataka fasihi ya Kikristo kuhusu _____

KUANDAA KIINI CHA KANISA

Orodhesha majina ya wale wanaoweza kujiunga na timu ya maombi kwa ajili ya kanisa jipya:

_____

_____

Tambua wale wanaoweza kuunda kiini cha kanisa jipya. Wanaweza kuwa waumini wapya ambao wameongoka katika eneo hilo au waamini waliokomaa ambao watatumwa na kanisa mama kusaidia katika upandaji kanisa katika eneo fulani.

_____

_____

___Tumechagua jina la kanisa.

___Tuna Taarifa ya Kusudi.

___Tuna Taarifa ya Mafundisho iliyoandikwa ambayo inaeleza kile ambacho kanisa linaamini.

___Tumekamilisha hati za kisheria zinazohitajika na serikali kwa mpya kanisa.

___Tumekamilisha mahitaji ya kimadhehebu.

___Tumeweka mahitaji ya uanachama.

___Tumeweka bajeti ya fedha.

(Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," inatoa maelekezo ya kina jinsi ya kufanya hivi.)

KUANZISHA UONGOZI WA KANISA:

___Tumetambua ni viongozi gani watahitajika mara moja ili kuanzisha kanisa.

___Tumetambua mahitaji ya uongozi wa siku zijazo kwa kanisa.

___Tunahamasisha kiini cha kazi ya huduma kwa msingi wa karama zao za kiroho.

(Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Mbinu za Uhamasishaji*," inaweza kukusaidia kufanya hivi).

Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," hutoa maelezo ya nafasi ya huduma kwa nafasi zifuatazo katika uongozi wa kanisa:

- Mchungaji
- Mchungaji Msaidizi
- Mitume
- Manabii
- Walimu
- Wainjilisti
- Wazee
- Mashemasi
- Mwenyekiti wa Maombi
- Mkurugenzi wa elimu ya Kikristo
- Mkurugenzi wa uinjilisti na umisheni
- Mkurugenzi wa huduma za wanaume
- Mkurugenzi wa huduma za wanawake
- Mkurugenzi wa muziki
- Katibu wa kanisa
- Mkurugenzi wa fedha
- Mkurugenzi wa Utunzaji wa mali
- Mkurugenzi wa Sauti-Visual
- Watumiaji
- Mwenyekiti wa Umma
- Kamati maalum

Kozi ya Harvestime International Institute yenye kichwa "*Kanuni za Usimamizi wa Biblia*" itakuongoza katika kuchagua na kuendeleza viongozi kwa ajili ya kanisa. Pia hutoa kanuni za Kimaandiko za kuwa kiongozi mzuri na mfuasi mzuri.

KUCHAGUA MAHALI PA MKUTANO:

___ Mahali tulipochagua kukutana panaonekana katika jumuiya (watu wanaweza kuiona na kuipata kwa urahisi).

___ Inafikika (inaweza kufikiwa kwa urahisi kwa usafiri wa umma na/au kwa kutembea).

___ Inakidhi mahitaji ya maegesho (ikiwa washiriki wataendesha magari kwenda kanisani).

___ Majengo yametengwa na serikali ya mtaa kwa matumizi ya kanisa.

___ Mfereji wa maji unatosha (ili kuzuia mafuriko).

___ Hakuna ushuru uliopo, deni, tathmini ambazo hazijalipwa, au malipo yaliyopo ya ambayo tutawajibika.

___ Kituo kiko katika hali nzuri.

(Fikiria kile kinachoweza kuhitajika kufanywa kwa msingi wa sakafu, paa, siding, madirisha, milango, maeneo ya mitambo ili kufanya jengo lifanye kazi. Ikiwa unafikiria kununua jengo hilo, waombe wataalam wa ujenzi wakusaidie kulichunguza.)

___ Je vifaa vinatosha kwa upanuzi wako wa sasa na ujao? Hapa kuna baadhi mahitaji ya msingi ambayo unaweza kuwa nayo:

- Chumba chenye kazi nyingi ambacho kinaweza kutumika kwa ibada, maombi, na ushirika.
- Tangi la ubatizo.
- Somo la Mchungaji.
- Ofisi ya Katibu.
- Nursery.
- Madarasa ya Jumapili au shule ya Biblia.
- Jikoni.
- Vyumba vya kupumzika.

___ Je, kuna uwezekano wa kuunda upya? Angalia misimbo ya ujenzi wa eneo lako.

Hapa kuna faida na hasara zinazowezekana za vifaa anuwai ambavyo hutumiwa sana na makanisa:

Kanisa la Nyumba:

Manufaa:

- Hutoa kwa ushirika wa karibu.
- Hakuna gharama katika matumizi ya vifaa.
- Ni mbinu ya Agano Jipya.
- Inaposongamana zaidi, inaweza kuhamasisha kikundi cha nucleus kutafuta zaidi ya kutosha vifaa vya kuruhusu ukuaji.

Hasara zinazowezezana:

- Wengine wanakosa raha kuja kwenye nyumba ya watu binafsi isipokuwa wanamfahamu mwenye nyumba.
- Kuna maegesho machache na viti.
- Wakati mwingine majirani hawathamini kuwa na kanisa la nyumbani karibu nao.
- Inaweza kuwa shida kwa familia inayowakaribisha kuwa na nyumba yao wazi mara kadhaa kwa wiki.
- Mwonekano (eneo la nyumba) huenda usiwe mzuri. Inaweza kuwa vigumu kupata.

Ukumbi wa Jumuiya isiyo na upande:

Aina hii ya kituo inaweza kuwa ukumbi wa mikutano wa jiji, kituo cha mikutano kinachomilikiwa na mtu binafsi, kituo cha mikutano cha klabu, shule, moteli au chumba cha mikutano cha hoteli, kituo cha kustaafu au cha burudani. (Kumbuka: Katika kuchagua jumba la jumuiya, matumizi ya jumba la mazishi kwa kawaida hayapendekezwi. Watu huhusisha kanisa hilo na mazishi na inaweza kuleta kumbukumbu kwa wale ambao wamefiwa.)

Manufaa:

- Kuna viti vya kutosha na maegesho.
- Kuonekana kwa kawaida ni nzuri.
- Watu wengi wanajua ukumbi wa aina hiyo ulipo.
- Kuna nafasi ya kukua kabla ya kupata kituo cha kudumu.

Hasara zinazowezezana:

- Ni vigumu kuweka vifaa safi kwa vile vinatumiwa na wengine.
- Mapambo na vyombo vinaweza visiwe vya kufaa kwa ibada.
- Kunaweza kuwa na matatizo ya kuratibu kwa vile wengine wanatumia kituo.
- Unaweza kuhitaji mmiliki wa ukumbi au mfanyakazi kufungua na kufunga vifaa.

Kushiriki Majengo ya Kanisa na Wengine:

Manufaa:

- Kuna viti vya kutosha na maegesho.

- Kuonekana kwa kawaida ni nzuri.
- Kuna nafasi ya kukua kabla ya kujitolea kifedha kununua kanisa lako mwenyewe.
- Kanisa hutoa mazingira mazuri ya ibada.

Hasara zinazowezezana:

- Inaweza kuwa vigumu kuweka kanisa safi kwa vile linatumiwa na wengine.
- Kunaweza kuwa na ugumu wa kupanga ratiba kwani wengine wanatumia kanisa pia.

Kununua Nyumba, Kuibadilisha Kuwa Kanisa na Kurudi Kwa Parsonage:

Manufaa:

- Katika hali nyingi, ni rahisi kupata mkopo wa nyumba kuliko kanisa. Inaweza kubadilishwa kuwa vifaa vya kuishi kwa mchungaji baadaye. Kuna uwekezaji mdogo wa kifedha katika mradi huo.
- Kawaida, majirani wanakubali ikiwa wanajua kanisa linaitumia kwa muda tu.
- Mazingira ya ibada yanaweza kuundwa.

Hasara zinazowezezana:

- Kusanyiko linaweza kuwa na tabia ya kusimamisha kituo halisi cha kanisa.
- Uwezekano wa ukuaji ni mdogo.
- Ukosefu wa vifaa vya kutosha.

KUPANGA NA KUENDESHA IBADA YA KWANZA:

___Tumeweka tarehe, saa, na eneo la huduma ya kwanza.

___Tumetangaza katika jamii.

(Tangazo linaweza kujumuisha maneno ya mdomo, televisheni, redio, vipeperushi, mabango, magazeti, orodha za simu, ishara, n.k., kutegemea eneo lako la kijiografia na fedha.)

___Tumepanga ibada ya kwanza kuwalenga wasioamini na kutoa fursa za kuabudu, kuhubiri, na kuitikia.

KUENDESHA IBADA ZA KAWAIDA:

Huduma zinaweza kujumuisha:

-Ibada: Hii inapaswa kuwa msingi wa Mungu, msingi wa Biblia, Roho Mtakatifu kuongozwa, na mahitaji yanayohusiana. Muziki unapaswa kujumuisha ushiriki wa ushirika mzima pamoja na vikundi maalum kama vile waimbaji-solo, kwaya, n.k.

-Kutoa.

-Komunyo.

-Kusoma, kuhubiri, na kufundisha kutoka katika Neno la Mungu. Hii inapaswa kufuata utaratibu uliopangwa wa uinjilisti na kufanya wanafunzi ili uendelee kuwainua waongofu wapya na kuwatayarisha kwa ajili ya kazi ya huduma.

-Ubatizo wa maji.

-Fursa za kujitolea na kujitolea kwa Mola kwa waaminio na wasioamini.

-Utendaji kazi wa karama za Roho Mtakatifu.

-Huduma ya mwili, ambapo washiriki huhudumiana.

-Matumizi ya mbinu mbalimbali za kisasa kuwasilisha Injili kama vile kaseti za video na sauti, filamu, mtaala uliopangwa, matamasha n.k.

Yafuatayo ni baadhi ya mapendekezo ya huduma za kupanga ili kuwafikia wale ambao hawajahifadhiwa:

-Zingatia Mahitaji Yao: Utangazaji "Huduma zilizojaa Roho" huenda zisiwavutie watu ambao hawajaokoka na huenda zikawafukuza watu wengine. Badala yake, zingatia mahitaji yao. Kwa mfano, unaweza kutangaza huduma kwenye "Jinsi ya Kushinda Hali Ngumu za Maisha Yako."

-Kuwa Mambo Yote Kwa Wote Ili Kuwashinda Wengine: Tazama 1 Wakorintho 10:19-23. Hakuna mbinu ya kawaida ya kuwafikia wale ambao hawajaokolewa. Badala ya kuomba "Nitahubiri juu ya nini?" Omba, "Nitakuwa ninahubiri kwa nani?" Angalia watu ambao Mungu anawaleta chini ya ulinzi wako.

-Zingatia Ujumbe Wako Kwenye "Habari Njema" ya Injili: Sio Injili isipokuwa ni habari njema. Fikiria maswali yafuatayo:

-Je, kichwa cha ujumbe kinaashiria kwamba nina habari njema za kushiriki?

-Je, ujumbe unatoa msaada wa vitendo kutoka kwa Neno la Mungu?

-Ni ipi njia chanya zaidi ya kuwasilisha ujumbe huu?

-Ni ipi njia rahisi zaidi ya kuiwasilisha? (Rahisi si ya kina. Yesu aliwasilisha ujumbe rahisi sana lakini wa kina sana).

-Je! ninawezaje kuiwasilisha kwa athari kali zaidi? (Mafarisayo walinukuu kutoka kwa wengine na hawakuwa na athari nyingi. Wanafunzi walishiriki kutokana na uzoefu, na maisha yakabadilika. Shiriki kibinafsi, kwa uaminifu, na kwa shauku na usadikisho.)

-Ni njia gani ya kuvutia zaidi ya kusema? (Yesu alitumia hadithi za kibinadamu na mifano iliyoeleweka na watu wa kawaida.)

-Punguza Matangazo ya Kanisa: Haya yanaweza kushughulikiwa na taarifa iliyochapishwa au kwa njia nyinginezo.

Watu ambao hawajaokoka huja kwa sababu wana mahitaji katika maisha yao, si kusikia kuhusu jamii za kanisa, programu, na matukio.

-Chagua Sehemu za Maandiko na Nyimbo kwa Uangalifu: Hakikisha zinazingatia wale ambao hawajaokoka na ni rahisi kuelewa. Kwa mfano, Maandiko kuhusu "kuwaangusha watoto wako ukutani" katika unabii wa Agano la Kale yasingeeleweka kirahisi na wale ambao hawajaokoka. Hakikisha kuwa nyimbo zinaeleweka kwa urahisi na zinalenga wale ambao hawajahifadhiwa.

-Toa Fursa ya Kujibu: Daima toa fursa ya kumpokea Yesu na kutarajia watu kuitikia.

KUWEKA MIPANGO YA KUENDELEA NA KAZI YA HUDUMA:

Unapaswa kuendelea kuweka, kutekeleza, na kutathmini malengo ya maendeleo ya baadaye ya kanisa. Lengo kuu la mipango hii, bila shaka, linapaswa kuwa kuendelea kwa uinjilisti, kufuasa, na upandaji kanisa. Sura ya Kumi na Nne ya kozi hii na kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," itakusaidia katika kuweka, kutekeleza, na kutathmini mipango.

4. Ikiwa kuna makanisa mengine yaliyopo katika eneo ambalo unapanga kuanzisha kanisa jipya, usiwe mshindani. Barua au ziara kwa wachungaji wa makanisa yaliyopo inapaswa kutoa uhakikisho ufuatao:

"Tafadhali niruhusu nijitambulishe. Mimi ni _____(jina)___ nikiwakilisha _____(jina la kanisa lako)_____.

Wawakilishi wa kanisa letu watakuwa wakiwasiliana na watu katika jumuiya hii kwa madhumuni ya kushiriki Injili, kupata waongofu wapya, na kuanzisha kanisa la mtaa.

(Eleza zaidi kusudi lako katika hatua hii: Je, kanisa jipya litahudumu kwa kundi maalum la watu au eneo? Ni nini kusudi lake la kipekee katika jamii?)

Katika mchakato wa mawasiliano ya jumuiya yetu, inawezekana kwamba baadhi ya washiriki wa kutaniko lenu wanaweza kupatikana. Si lengo letu kuwashawishi washiriki wa makanisa mengine kuacha ushirika wao. Nia yetu ni kushiriki Injili kwa watu ambao hawajafikiwa na jumuiya hii na kufanya kazi kwa ushirikiano na kanisa lako katika kufikia eneo hili kwa ajili ya Bwana Yesu Kristo."

SURA YA ISHIRINI NA MBILI

UPANDAJI WA KANISA: KUZIDISHA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "ukuaji wa ndani wa kanisa."
- Bainisha "ukuaji wa kanisa upanuzi."
- Bainisha "ukuaji wa kanisa la ugani."
- Bainisha "kuunganisha ukuaji wa kanisa."

AYA MUHIMU:

Na. . . akishika Kichwa, ambacho katika hicho mwili wote ukihudumiwa na kuunganishwa, kwa viungo na vifungo, hukua kwa makuzi ya Mungu. (Wakolosai 2:19)

UTANGULIZI

Baada ya kanisa jipya kupandwa, ni lazima lipate ukuaji kufuatia mtindo wa Agano Jipya wa kuzidisha. Hii ni muhimu ili Kanisa liwe nguvu muhimu ya uinjilisti katika jumuiya yake na duniani kote. Sura hii inaelezea aina nne za ukuaji ambao kila kanisa linapaswa kupitia: Ukuaji wa ndani, upanuzi, upanuzi, na daraja.

UKUAJI WA NDANI

Tunapozungumzia ukuaji wa ndani wa Kanisa, tunarejelea ukuaji wa kiroho na maendeleo ya washiriki wake. Kanisa hukua kiroho kwa kadiri ya ukuaji wa washiriki wake binafsi.

Paulo alirejelea mchakato huu, akiulinganisha na ukuaji wa ndani katika mwili wa asili:

Na. . . akishika Kichwa, ambacho katika hicho mwili wote ukihudumiwa na kuunganishwa, kwa viungo na vifungo, hukua kwa makuzi ya Mungu. (Wakolosai 2:19)

“Kuongezeka kwa Mungu” kunamaanisha ukuaji wa kiroho. Washiriki wanapokua kiroho, Kanisa hupitia ukuaji wa ndani. Mwili mzima unalishwa na kuongezeka kwa maongezi ya Mungu. Ukuaji wa kiroho ni kuongezeka kwa ukomavu wa kiroho ambao husababisha ukuaji wa maisha ya Kristo ndani ya mwamini. Ni kukua katika maarifa ya Yesu:

**Lakini kueni katika neema na katika kumjua Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo.
(2 Petro 3:18)**

Ni kukua katika Yesu:

Lakini tukisema kweli katika upendo na kukua hata tumfikie yeye katika mambo yote, yeye aliye kichwa, Kristo. (Waefeso 4:15)

Ukuaji wa kiroho unamaanisha kupungua kwa ubinafsi na kuongezeka kwa maisha ya Kristo ndani yako:

Yeye hana budi kuzidi, lakini mimi kupungua. (Yohana 3:30)

Ukuaji wa kiroho hauji moja kwa moja kama matokeo ya urefu wa muda ambao mtu amekuwa muumini. Ni matokeo ya maendeleo ya maisha ya Kristo ndani ya mwamini.

Ushahidi wa ukuaji wa kiroho ni pamoja na:

1. Kuongezeka kwa ujuzi wa kiroho.
2. Matumizi sahihi ya ujuzi huo katika maisha na huduma.
3. Furaha zaidi katika mambo ya kiroho.
4. Upendo mkuu kwa Mungu na wengine.
5. Ukuzaji wa sifa za kiroho zinazofanana na Kristo.
6. Kuongezeka kwa hamu na uwezo wa kushiriki Injili na wengine.
7. Ukuzaji na matumizi mazuri ya karama za kiroho.

Ukuaji ni matokeo ya asili ya maisha. Ikiwa kuna maisha ya kiroho katika kanisa, ukuaji wa ndani utasababisha pamoja na upanuzi, upanuzi, na ukuaji wa daraja.

UKUAJI WA UPANUZI

Ukuaji wa upanuzi hutokea wakati waamini wanapowapata waongofu wapya kwa Kristo na kuwaleta katika ushirika na kanisa lao la mtaa. Hii inasababisha kukua kwa idadi ya kanisa la mtaa. Ukuzi wa upanuzi unapaswa kuelekezwa katika kuongeza Ufalme wa Mungu. Ikiwa Kanisa la Pili linaongeza washiriki 100 kutoka Kanisa la Kwanza kupitia uhamisho wa washiriki, ukuaji wa Ufalme haujatokea. Kumekuwa na ongezeko la washiriki katika Kanisa la Pili lakini hakuna upanuzi wa Ufalme wa Mungu. Ukuaji wa Ufalme hutokea tu waongofu wapya wanapolewa kwa Yesu na kufunzwa kuwa washiriki wanaowajibika wa Mwili wa Kristo.

Ukuaji wa upanuzi wa kanisa unaonyeshwa katika kitabu cha Matendo:

**Siku zile Petro akasimama katikati ya wanafunzi, akasema, (idadi ya majina yote pamoja yapata mia na ishirini).
(Matendo 1:15)**

Kanisa lilianza katika chumba cha juu na kikundi kidogo cha wanafunzi 120. Siku ya Pentekoste, watu 3,000 waliongezwa kwa kanisa la Yerusalemu:

Basi wale waliolipokea neno lake wakabatizwa; na siku ile wakaongezeka watu wapata elfu tatu. (Matendo 2:41)

Baada ya Pentekoste, ukuaji wa upanuzi ulitokea kila siku:

Bwana akalizidisha kanisa kila siku kwa wale waliokuwa wakiokolewa. (Matendo 2:47)

Idadi ya wanaume katika kanisa la Yerusalemu iliongezeka hadi 5,000. Hesabu hii haikujumuisha wanawake na watoto ambao walikuwa sehemu ya kanisa:

Lakini wengi wao waliolisikia Neno waliamini; na hesabu ya wanaume ilikuwa kama elfu tano. (Matendo 4:4)

Hatimaye, watu wengi waliongezwa kwa kanisa:

Waumini wakazidi kuongezeka kwa Bwana, wanaume kwa wanawake. (Matendo 5:14)

Neno lililoongezwa lilitumiwa kwanza kuelezea upanuzi wa kanisa. Punde ukuzi ukawa wa haraka sana hivi kwamba neno “kuongezeka” lilitumiwa:

Neno la Mungu likazidi kuongezeka, na idadi ya wanafunzi ikaongezeka sana katika Yerusalemu. . . (Matendo 6:7)

Kuanzia wakati huu na kuendelea, kitabu cha Matendo ya Mitume kinasisitiza kuzidisha kwa makanisa pamoja na washiriki wa kanisa la mtaa la Yerusalemu. Makanisa mapya yalipandwa katika kila kituo cha kipagani cha ulimwengu uliojulikana wakati huo katika muda usiozidi miaka 40. Kwa mfano, huko Samaria. . .

. . . Walipomwamini Filipino, akihubiri juu ya Ufalme wa Mungu na jina la Yesu Kristo, wakabatizwa, wanaume na wanawake. (Matendo 8:12)

Makanisa ya Uyahudi, Galilaya, Samaria, Lida, Sharoni na Yopa yote yalipata ukuaji wa upanuzi:

Ndipo kanisa katika Uyahudi wote, na Galilaya, na Samaria likapata utulivu, likajengwa; na kutembea katika kicho cha Bwana, na katika faraja ya Roho Mtakatifu walikuwa wengi. (Matendo 9:31)

Na wote waliokaa Lida na Sharoni walimwona, wakamgeukia Bwana.

**Jambo hilo likajulikana katika Yopa yote; na wengi wakamwamini Bwana.
(Matendo 9:35,42)**

Kulikuwa na ukuaji katika kanisa la Antiokia (Mdo. 11:21,24,26); Ikoniamu (Matendo 14:1); Derbe (Matendo 14:20-21); Galatia (Matendo 16:5); Filipi (Matendo 16:14); Thesalonike (Matendo 17:4); Beroya (Matendo 17:12); na Korintho (Matendo 18:8-11).

Kanisa lilipanuliwa kwa:

-Maono ya Kiroho: Yohana 4:25

-Kuhudumu Katika Maeneo na Nyakati Pokezi: Mathayo 10:5-6,14; Matendo 9:20-31; 16:6

-A "Nenda" Kuliko "Njoo" Methodology: Walikwenda kwa watu badala ya kuwasubiri waje kanisani.

-Kila Mwamini Kuzaliana: Matendo 8:4

-Kutumia Mitandao ya Kijamii: Wanachama walishinda jamaa na marafiki. Injili inaenea kwa kasi zaidi kwenye mitandao ya kijamii iliyopo.

-Kutumia Mbinu Za Yesu: Katika kitabu chote cha Matendo, Kanisa la kwanza lilitumia mbinu zilizofundishwa na kuonyeshwa na Yesu. Walihubiri Injili, wakafundisha Neno, wakabatiza waumini wapya, na kuwazoeza wanafunzi wapya (Mathayo 28:19-20).

-Vikundi vya Agano Jipya: Vikundi vilikuwa muhimu katika upanuzi wa Agano Jipya. Paulo alifundisha kundi maalum la wanafunzi katika shule ya ugani (Matendo 19:9). Wakati fulani, Paulo alifundisha vikundi vilivyotengwa vya Wayahudi na Wamataifa (Matendo 13:42). Vikundi vidogo vilikutana nyumbani (Matendo 12).

-Kila Nyumba Ikawa Kitovu Cha Uinjilisti: Kila nyumba ikawa kituo cha maombi, mahubiri, mafundisho, uponyaji, na ukombozi.

-Huduma ya Roho Mtakatifu: Roho Mtakatifu ni nguvu ambayo huwatia hatiani wanaume na wanawake wenye dhambi na kuwashawishi kuukubali ujumbe wa Injili. Hii inasababisha waongofu wapya ambao hupelekea upanuzi wa kanisa.

-Karama za Kiroho: Ukuaji wa mwanadamu unahitaji ukuzaji wa muundo wa mifupa ili kusaidia kuzidisha kwa seli. Ili Mwili wa Kristo ukue, muundo ni muhimu vile vile. Yesu alisema mavuno yameiva, lakini watenda kazi ni wachache. Ikiwa vibarua ni wachache, basi wanapaswa kupangwa vyema ili kuvuna mavuno.

UKUAJI WA UPANUZI

Ukuaji wa ugani hutokea wakati kanisa linapoanzisha kanisa lingine katika utamaduni unaofanana. Kanisa jipya ni upanuzi wa kanisa la "mama", kama vile mtoto katika ulimwengu

wa asili ni upanuzi wa kimwili wa wazazi. Rekodi ya upanuzi katika kitabu cha Matendo ya Mitume inaonyesha kwamba makanisa yalianzishwa na kanisa la Yerusalemu huko Uyahudi, Galilaya, Lida, Sharoni na Yopa. Hizi zote zilikuwa tamaduni za Kiyahudi zinazofanana.

Kuna njia nne za kuanzisha Kanisa jipya:

1. Kanisa moja linaanzisha kanisa lingine.
2. Makanisa kadhaa yanashirikiana kuanzisha kanisa lingine.
3. Kanisa kubwa linagawanyika kuunda makanisa mawili au zaidi tofauti.
4. Muumini binafsi anaelekezwa eneo fulani kuanzisha kanisa. Mtu aliye na karama ya kiroho ya utume mara nyingi hutumika kwa namna hii. Mtume Paulo ni mfano. Mtu huyu wakati mwingine huitwa "mpanda kanisa."

Katika kila moja ya haya, kuzidisha hutokea kwa kupanua Injili kwa kuunda Mwili mpya wa waamini.

Makanisa mapya yanaweza kuwa aina tatu tofauti za upanuzi:

1. Makanisa Yanayohudumia Jumuiya Maalum:

Haya ni makanisa yaliyoanzishwa ili kuhudumia jumuiya, kijiji, au eneo fulani katika jiji fulani. Yanaweza kuwa ni matokeo ya uinjilisti ambao umeinua kundi la waumini wapya katika eneo fulani. Wanaweza kuanzishwa kuhudumu katika eneo ambalo halijafikiwa au itikio.

2. Makanisa Yanahudumia Kundi Maalumu la Kikabila:

Ushirika huu huhudumia kabila fulani ambalo lina tamaduni moja, ukoo, na lugha moja. Kwa mfano, kanisa linaweza kuanzishwa kwa watu wanaozungumza Kihispania na hawawezi kuelewa huduma za Kanisa za "mama" zinazozungumza Kiingereza. Mifano mingine inaweza kuwa kanisa la Waasia katika kambi ya wakimbizi au kwa Wahindi walio kwenye hifadhi ya Marekani.

3. Makanisa Yenye Malengo Maalum:

Kanisa linaweza kuanzishwa kwa kusudi maalum. Kwa mfano, kanisa linaweza kuanzishwa karibu na chuo ili kuhudumia wanafunzi hasa.

KUJENGA MADARAJA YA UKUAJI

Ukuaji wa kuziba hutokea wakati kanisa linapoenea katika mapengo ya kitaifa, lugha, au kikabila ili kupanda kanisa jipya katika utamaduni tofauti. Neno "madaraja" linatumika kwa

sababu mchakato huu unapotokea "daraja" hutengenezwa kutoka utamaduni mmoja hadi mwingine ili kuwasilisha Injili.

Vyombo vya kisasa vya usafiri na mawasiliano vimekuza sana uwezo wa kanisa kwa ajili ya kupunguza ukuaji hata katika maeneo ya mbali zaidi. Ukuaji wa daraja ulikuwa sehemu ya mpango wa Bwana Yesu wa kupanua Injili kote ulimwenguni. Wanafunzi walipaswa kuanza ushuhuda wao katika tamaduni zao wenyewe huko Yerusalemu na kisha kupanua na kupanda makanisa katika maeneo mengine ya utamaduni sawa. Kisha, wanafunzi walipaswa kuziba mapengo ya kitaifa, lugha, na rangi ili kueneza Injili katika tamaduni tofauti na zao hadi mahali kama vile Samaria na "sehemu za mwisho za dunia" (Matendo 1:8). Wanafunzi walitimiza mara moja amri ya kuzidisha katika utamaduni wao wenyewe (Matendo 2). Upanuzi kwa maeneo mengine ya utamaduni kama huo ulikuja kama matokeo ya mateso:

. . . Wakati huo palikuwa na mateso makubwa juu ya kanisa lililokuwako Yerusalemu; na wote wakatawanyika katika sehemu za Uyahudi. . .

Kwa hiyo wale waliotawanyika walikwenda kila mahali wakihubiri Neno. (Matendo 8:1, 4)

Filipo aliziba kwanza pengo la kitamaduni katika uamsho huko Samaria lililorekodiwa katika Matendo 8. Petro na Yohana waliendelea na huduma katika eneo hilo. Mtume Petro alikuwa na ugumu fulani katika kukubali agizo la kufanya kazi kinyume na utamaduni. Alikuwa Myahudi mcha Mungu na hapo awali alikuwa na mawasiliano machache na Mataifa (mataifa mengine yasiyo ya Wayahudi). Mungu alizungumza na Petro katika maono yaliyoandikwa katika Matendo 10 na kisha Petro akapeleka Injili kwa Mataifa huko Kaisaria. Ukuaji wa daraja katika Agano Jipya unaonyeshwa vyema na huduma ya Mtume Paulo. Mungu alimwita Paulo mahususi kwa huduma hii. Paulo alikuwa Myahudi, lakini Mungu alimwambia alikuwa:

. . . chombo kiteule kwangu, nilichukue jina langu mbele ya Mataifa na wafalme na wana wa Israeli. (Matendo 9:15)

VIPAUMBELE VYA KUPANDA KANISA

Hapo awali ulisoma vipaumbele vya uinjilishaji. Vipaumbele vya upandaji kanisa vinafanana. Kulingana na rekodi ya Agano Jipya, kipaumbele katika kuanzisha makanisa ya ugani inapaswa kutolewa kwa vikundi vya watu ambao hawajafikiwa, maeneo ya mwikio, miji kwanza na kisha maeneo ya vijijini.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari Muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Nini maana ya “ukuaji wa ndani” wa Kanisa?

---

3. Ni nini maana ya “makuzi ya upanuzi” ya Kanisa?

---

4. Nini maana ya “ukuaji wa upanuzi” wa Kanisa?

---

5. Nini maana ya “kuziba ukuaji” wa Kanisa?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kwa masomo zaidi ya ndani, upanuzi, upanuzi, na ukuaji wa daraja pata kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Mbinu za Kuzidisha*."
2. Ili kukomaa ipasavyo, kila kanisa jipya la ugani ambalo limepandwa lazima:

Kuelewa Madhumuni na Malengo yake:

Kila mpango au kikundi kilichoanzishwa kanisani kinapaswa kuendana na madhumuni na malengo. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," inaeleza hili kwa kina.

Elewa Kanuni za Kibiblia za Shirika:

Hizi ni pamoja na karama za kiroho na ofisi na kuwafunza waongofu wapya kuwa viongozi wa kiroho wenye uwezo wa kutumia karama zao. Kozi za Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Kanuni za Usimamizi wa Biblia*" na "*Usimamizi Kwa Malengo*," zitakusaidia kufanya hili.

Fahamu Sifa za Kibiblia kwa Viongozi:

Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Kanuni za Usimamizi wa Kibiblia*," inafafanua haya kwa undani.

Ufundishwe Misingi ya Imani:

Kozi za Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime katika moduli ya "unaibu" zitakusaidia kutimiza lengo hili.

Tatua Maswali Yanayotumika:

Hizi ni pamoja na vitu vifuatavyo:

- Kutengeneza Taarifa ya Mafundisho, ili wageni wajue imani za Kibiblia za kanisa.
- Vitu vya kisheria vinavyohitajika na serikali kwa kanisa jipya.
- Mpangilio wa kanisa pamoja na viongozi, maafisa, na utaratibu wa fedha za kanisa.
- Mahali na umiliki wa mali za kanisa.
- Uhusiano wa kanisa la "mama" na ugani mpya.

NYONGEZA

NENO LA MWISHO...

...Kwa Waliojiandikisha Katika Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime

Ikiwa umejiandikisha katika Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime na kuchukua mfululizo kamili, hii ni kozi ya mwisho katika moduli ya mwisho ya mafunzo ya msingi. Kupitia mafunzo ya Wakati wa Mavuno umepata maarifa na uzoefu mwingi ambao ukitumiwa ipasavyo, utakuwezesha kulifikia taifa lako kwa ujumbe wa Injili.

Sikuzote kumbuka, hata hivyo, kwamba ni vigumu kudumisha kuliko ilivyo kupata. "Kupata" ni kupata kitu. "Kuitunza" ni kuiweka na kuitumia. Kudumisha daima ni suala kuu katika kitu chochote maishani. Sio kile unachopata, lakini kile unachodumisha ndicho muhimu zaidi. Kwa mfano, haitoshi tu kumpokea Bwana kama Mwokozi wako, lakini lazima ukae ndani yake ili kuhakikisha hatima yako ya milele.

Biblia inazungumzia suala hili la kudumisha katika mfano uliosimuliwa na Yesu katika Luka 19:12-26. Soma kifungu hiki katika Biblia yako. Utagundua kuwa watumishi waliotumia na kuongeza fedha walizopewa walipata fedha zaidi. Yule ambaye hakufanya chochote na pesa alizopokea alizipoteza. Hadithi hii inadhihirisha kuwa ukitumia kile ulichopewa kitaongezeka. Lazima uitumie au uipoteze:

Naye akawajibu: `Kila aliye na kitu atapewa na kuzidishiwa. Lakini yule asiye na kitu, hata kile aliche nacho kitachukuliwa. (Luka 19:26)

Kusudi la mafunzo ya Wakati wa Mavuno sio tu kukupa uzoefu wa kiroho wa kilele cha mlima na kisha kukurudisha bondeni ili kuipoteza. Uzoefu wa kilele cha mlima ni kukutayarisha kwa ajili ya kuishi bondeni, kama vile uzoefu wa Musa kwenye Mlima Sinai.

Ili kudumisha yale uliyojifunza katika mafunzo ya Wakati wa Mavuno, ni lazima uyapeleke kwenye bonde la maisha ya kila siku na huduma na kuyatumia. Ni lazima uendelee kujifunza Neno la Mungu na maombi. Ni lazima utumie mikakati ya mavuno ya kiroho uliyojifunza na kufikia kuwafundisha wengine misingi ya imani, jinsi ya kuishi katika Ufalme wa Mungu, jinsi ya kujua sauti ya Mungu, na kanuni za vita vya kiroho.

Kwa sababu watenda kazi kwa ajili ya mavuno ya kiroho ni wachache, ni lazima uendelee kufundisha na kuhubiri Injili kwa udhihirisho wa nguvu. Ni lazima uwaongoze wengine katika kugundua vipawa vyao vya kiroho na kushiriki nao kanuni za uwezo, ukiwapa changamoto kuwa watenda kazi wa uzazi. Hupaswi kamwe kukoma kuzidisha, kupanga, na kukusanya rasilimali za kiroho kwa ajili ya mashamba ya mavuno ya kiroho yaliyoiva ya mataifa ya ulimwengu.

Biblia inafundisha kwamba "aliyepewa vingi, vitatakwa vingi." Tumejitolea mengi mikononi mwako kupitia mafunzo ya Uvunaji. Utakumbuka kwamba mpango huu wote unategemea

kanuni ya "kila mmoja afundishe mtu kufikia moja." Umefikiwa na mafunzo haya. Sasa ni jukumu lako kuwafundisha wengine ambao wataweza kuwafundisha wengine:

**Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, hayo uwakabidhi watu waaminifu watakaofaa kuwafundisha na wengine.
(2 Timotheo 2:2)**

Ulipoanza mafunzo yako ya Wakati wa Mavuno, ulichukua hatua muhimu. Hukujiandikisha katika mpango wa dhehebu au shirika. Ulijiandikisha katika "shule ya roho." Ni mafunzo ya roho yako na Roho Mtakatifu--na kwamba shule haina mwisho.

Kwa hivyo, unapohitimisha mafunzo yako ya Wakati wa Mavuno, sio mwisho, bali ni mwanzo. Sio kuhitimu, lakini ni mwanzo. Umenoa "mundu" wako wa kiroho na uko tayari kuingia kwenye shamba la mavuno.

Kama ulivyojifunza katika masomo yako, wavunaji huenda mahali ambapo mavuno yameiva na tayari. Wito huu wa mavuno utakufikisha wapi, Mungu pekee ndiye anayejua. Lakini unaweza kuwa na uhakika kwamba hufanyi kazi peke yako. Umejiunga na jeshi kubwa la watenda kazi, kuanzia nyuma kwa wanafunzi wa Yesu, ambao wamesikia wito na kuitikia:

Nilisikia wito, "Njoo ufuata"
... hiyo ndiyo yote.
Furaha ya dunia ilipungua;
Nafsi yangu ikamfuata.
niliinuka na kufuata...
... hiyo ndiyo yote.

Ni nini kuitikia wito huu kutakugharimu, Mungu pekee ndiye anayejua, lakini kumbuka kwamba lazima kila wakati...

vumilia magumu, kama askari mwema wa Yesu Kristo. (2 Timotheo 2:3)

Usikubali kamwe kwa chini ya lengo la mwisho. Endelea kupanda na kuvuna, katika wakati wa mbegu na wakati wa mavuno, mpaka kila kundi la watu, kila kabila, na kila taifa lifikiwe na ujumbe wa Injili.

Kamwe usipoteze maono ya mavuno ya kiroho:

"Ikaja mbele yangu maono ya mashamba yanayoviringika ya mavuno meupe, yakienea hata miisho ya dunia. Hata nilipotazama kila suke la ngano likawa uso wa mwanadamu; kila jani lililopinduliwa, mkono ulioinuliwa.

Bwana alinipa...mundu mkali wa Neno lake mpendwa. Aliniambia nikusanye nafaka, lakini kamwe nisitumie mundu wangu kukata au kumjeruhi mvunaji mwingine, kamwe kujibu shutuma..... bali nishughulikie biashara mkononi na kufanya kazi kukiwa na mchana."

-Aimee Semple McPherson, Mwanzilishi
-Kanisa la Kimataifa la Injili ya Foursquare

MAJIBU YA KUJIPIMA

SURA YA KWANZA:

1. Akasema tena, Nitaufananisha Ufalme wa Mungu na nini? Umefanana na chachu aliyotwaa mwanamke, akaificha ndani ya pishi tatu za unga, hata unga wote ukaumuka. (Luka 13:20-21)
2. Uinjilisti unaofanana na chachu ni Injili ya Ufalme wa Mungu inayoenea katika “donge” lote la ulimwengu kwa sababu ya nguvu ya ndani ya Ufalme ambayo ni kama chachu katika unga wa mkate.
3. "Ufafanuzi wa waliopotea" unarejelea kuelewa kwamba watu wote ambao hawajatubu dhambi zao na kupata kuzaliwa upya kama ilivyoelezwa na Yesu katika Yohana sura ya 3 wanahesabiwa kuwa wamepotea kwa sababu wamepoteza asili ya kutokuwa na dhambi ambayo Mungu alimuumba nayo hapo awali. . Tunaweza pia kusema "hawajaokoka" au "wasioamini" kwa sababu hawajaokolewa kutoka kwa dhambi zao kwa kumwamini Bwana Yesu Kristo kama Mwokozi.
4. “Hatima ya waliopotea” inarejelea kuelewa kwamba wasiookolewa wanakabiliwa na kifo cha kiroho cha kutengwa na Mungu milele. Hatima yao ni Jahannamu.
5. -Kuwepo -Kupanda
-Tangazo -Ukamilifu
-Kushawishi -Kushiriki

SURA YA PILI:

1. Nimwambiapo mtu mbaya, Ewe mtu mbaya, hakika utakufa; kama husemi ili kumwonya mtu mbaya aiache njia yake, mtu mbaya huyo atakufa katika uovu wake; lakini damu yake nitaitaka mkononi mwako. (Ezeieli 33:8)
2. -Amri
-Hali
-Wasiwasi
-Ushindani
-Utimilifu
3. Mambo matatu muhimu ili kutimiza agizo la uinjilisti ni:

-Lazima iwe na kipaumbele cha kwanza.
-Lazima kutiwa nguvu na Roho Mtakatifu.
-Lazima ifuate mifumo ya Agano Jipya.

SURA YA TATU:

1. Maana naliwatolea ninyi kwanza yale niliyoyapokea mimi mwenyewe, ya kuwa Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yanenavyo maandiko; Na ya kwamba alizikwa, na kwamba alifufuka siku ya tatu, kama yanenavyo Maandiko Matakatiifu. (1 Wakorintho 15:3-4)

2. Neno "Injili" kwa hakika linamaanisha "habari njema." Tunapozungumza kuhusu Injili katika maana ya Biblia, inarejelea habari njema ya Ufalme wa Mungu na wokovu kupitia Yesu Kristo.

3. Mambo ya msingi ya Injili ni kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu kulingana na Maandiko, alizikwa, na alifufuka kulingana na Maandiko. Katika maana yake finyu zaidi, Injili inaweza kufupishwa katika ujumbe wa Yohana 3:16. Katika maana yake pana zaidi, inajumuisha yote ambayo Yesu aliwafundisha wanafunzi Wake.

4. (1) Dhambi ni ya ulimwengu wote: Warumi 3:23

(2) Toleo la wokovu ni la ulimwenguni pote: 1 Timotheo 2:4

(3) Amri ya kutubu ni ya watu wote: Matendo 17:30

(4) Mwaliko wa kuamini ni wa ulimwenguni pote: Warumi 10:9-11

5. Injili ina nguvu kwa sababu:

-Ni ufunuo wa uweza wa Mungu kwa mwanadamu.

-Huleta wokovu kwa watu wote, bila kujali kabila, rangi, au imani.

-Inafunua yale yanayoweza kujulikana na wanadamu juu ya Mungu.

-Inafunua hukumu na ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi.

-Inadhihirisha haki ya Mungu.

-Inaonyesha jinsi ya kuhesabiwa haki (kusamehewa, kurejeshwa katika uhusiano mzuri na Mungu)

kwa imani.

-Ndiyo msingi wa imani tunayoishi kwayo.

SURA YA NNE:

1. Kwa maana siionei haya Injili; kwa maana ni uweza wa Mungu uuletao wokovu, kwa kila aaminiye; kwa Myahudi kwanza, na kwa Mgiriki pia. (Warumi 1:16)

2. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Nne.

3. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Nne.

4. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Nne.

5. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Nne.

6. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Nne.

7. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Nne.

8. Kushuhudia ni kusema kile ambacho umeona, kusikia, au uzoefu. Katika mahakama ya sheria, shahidi ni yule anayetoa ushahidi kuhusu mtu au jambo fulani. Kama mashahidi, tunapaswa kushuhudia kuhusu Yesu na mpango Wake kwa ajili ya wokovu wa wanadamu wote.

9. Neno "walei" maana yake ni "wateule wa Mungu." Maana ya msingi ya neno hilo ni "watu wote wa Mungu." Neno "mlei" lilikuja kutumika kwa wale ambao hawakuwa wakihudumu katika huduma maalum za wakati wote kanisani.

10. Neno "makasisi" lilitengenezwa ili kuwatambulisha wahudumu wenye taaluma katika kanisa. Makasisi hurejelea wale wanaochukulia huduma kuwa taaluma yao na ambao kwa kawaida huajiriwa muda wote na kanisa.

11. Wito wa walei unamaanisha wajibu wa kila mwamini kuwa kuhani au mhudumu wa Injili kwa wasioamini.

SURA YA TANO:

1. Ili ushirika wa imani yako ufanye kazi katika ujuzi wa kila jema lililo ndani yako katika Kristo Yesu. (Filemoni 6)

2. Mawasiliano ya kiinjilisti lazima:

-Jumuisha vipengele vyote viwili vya kibinadamu na vya kimungu.

-Kuwa kwa tabaka zote za watu.

-Kuwa na usawa kati ya vikundi na watu binafsi.

-Ieleweke ndani ya muktadha wa kitamaduni.

-Nenda zaidi ya maneno.

-Kulingana na mtindo wako wa maisha.

3. Matendo 26:18.

SURA YA SITA:

1. Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, hayo uwakabidhi watu waaminifu watakaofaa kuwafundisha na wengine. (2 Timotheo 2:2)

2. Mpango wa Mungu umefupishwa katika Matendo 1:8. Roho Mtakatifu ndiye uweza wa kiungu nyuma ya mchakato wa kuzidisha, Yesu Kristo anapaswa kuwa maudhui ya ujumbe na ulimwengu wote unapaswa kuwa mpokeaji wa ujumbe. Waumini wanapaswa kuwa wakala wa kuzidisha. Mbinu ya Mungu ni kwa kila mwamini kutoa "ushahidi" wa ujumbe wa Injili, akiwafundisha watu ambao wataweza kuwafundisha wengine (2 Timotheo 2:2).

3. Andrea na Anania.

4. Vipaumbele vya uinjilishaji ni:

- Mitandao ya kijamii iliyopo
- Kaya
- Watu ambao hawajafikiwa
- Maeneo ya kupokea
- Miji

5. Aina nne za wenye dhambi wanaofafanuliwa katika Biblia ni:

- Watenda dhambi wenye akili timamu
- Watenda dhambi waliorekebisha
- Watenda dhambi wa kidini
- Wadhambi waliokataliwa

SURA YA SABA:

- 1.. .Hawa waliopindua dunia wamefika huku pia. (Matendo 17:6)
2. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Saba.
3. Biblia inasema kwa hakika “waliupindua ulimwengu” kwa Injili.

SURA YA NANE:

1. Na kwa mifano mingi ya namna hiyo aliwaambia neno, kama walivyoweza kulisikia. (Marko 4:33)
2. Mfano ni hadithi inayotumia mfano kutoka kwa ulimwengu wa asili ili kuonyesha ukweli wa kiroho. Maana halisi ya neno "mfano" ni "kuweka kando, kulinganisha." Katika mifano Yesu alitumia mifano ya asili na kuilinganisha na kweli za kiroho. Mfano ni hadithi ya kidunia yenye maana ya Mbinguni.
3. Ufahamu wa kweli za kiroho zinazofundishwa kwa mifano ulitolewa kwa wanafunzi kwa sababu walikuwa na akili za kiroho. Wale wasio na akili za kiroho walisikia mifano na kushindwa kuielewa.
4. Tazama mjadala wa mafumbo katika Sura ya Nane.

SURA YA TISA:

- 1.. .wengi katika Wasamaria wa mji ule wakamwamini, kwa ajili ya neno la yule mwanamke, aliloshuhudia, Aliniambia yote niliyoyatenda. (Yohana 4:39)
2. Uinjilisti wa kibinafsi ndivyo tu jina linavyoakisi; ni kushiriki Injili kibinafsi na watu binafsi. Ni uinjilisti wa mtu-kwa-mtu, wa mtu-kwa-mmoja.
3. Uinjilisti wa kibinafsi unafanywa na:

- Shahidi wa kimya
- Trakti
- Shahidi wa maneno

4. Linganisha maelezo yako na mjadala katika Sura ya Tisa.

SURA YA KUMI:

1. Kwa maana mambo yake yasiyoonekana tangu kuumbwa ulimwengu yanaonekana, na kufahamika kwa kazi yake; yaani, uweza wake wa milele na Uungu wake; ili wasiwe na udhuru. (Warumi 1:20)

2. Wakati fulani Shetani huingiza maswali au pingamizi katika akili ya mtu. Watu wengine huleta pingamizi ambazo sio asili nao. Wamesikia mtu mwingine akiwaleta na wanasimama tu au wanajaribu kukuondoa kwenye mada. Wengine huleta pingamizi ambazo kwa kweli zinawazuia kufanya uamuzi kwa ajili ya Kristo. Haya lazima yashughulikiwe kwa mafanikio kabla ya kukubali Injili.

3. Linganisha majibu yako kwa mjadala wa kila mada katika Sura ya Kumi.

SURA YA KUMI NA MOJA:

1. kwa nguvu za ishara na maajabu, kwa uweza wa Roho wa Mungu; hata kutoka Yerusalemu na kando kando mpaka Iliriko nimeihubiri kwa utimilifu Injili ya Kristo. (Warumi 15:19)

2. Uinjilisti wa kueneza ni njia ya kueneza Injili inayofanya kazi kama chachu katika unga wa mkate. Kusudi lake ni kueneza Injili hadi eneo lote lipenye na kuathiriwa. Kuanzia kwanza katika jumuiya ya wenyeji, uinjilisti wa kueneza huenea ili kupenyeza jimbo au jimbo lako na hatimaye taifa lako.

3. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Moja.

4. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Moja.

5. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Moja.

6. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Moja.

SURA YA KUMI NA MBILI:

1. Tazameni kati ya mataifa, tazameni, mkastaajabu sana; kwa kuwa nitafanya kazi siku zenu, ambayo hamtaiamini, mjadoambiwa. (Habakuki 1:5)

2. Vita vya msalaba vinawafikia watu ambao kwa miaka mingi wamekuwa wakimtafuta Mungu. Inagusa watu ambao hawatawahi kuingia kwenye jengo la kanisa. Inatoa fursa kwa ajili ya udhahirisho wa nguvu za Mungu kwa wasioamini. Inawafikia watu wengi kwa haraka na Injili na

ni njia muhimu ya kuwafikia watu wanaokua kwa kasi duniani. Misalaba ya uinjilisti ya Misa husaidia kutambua uwanja wa kiroho ambao uko tayari kuvunwa na mara nyingi husababisha upandaji wa makanisa mapya. Ikiwa tayari kuna makanisa yaliyopo katika eneo hilo, ukuzi huonekana huku waongofu wapya wanapongezwa kwenye ushirika wao.

3. Linganisha majibu yako kwa mjadala wa kila mada katika Sura ya Kumi na Mbili.

SURA YA KUMI NA TATU:

1. Kisha Yesu akawaambia wanafunzi wake, Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake, anifuata. (Mathayo 16:24)

2. Neno “mwongofu” linamaanisha waumini wapya katika Yesu ambao wamezaliwa mara ya pili kwa imani na kuwa sehemu ya Ufalme wa Mungu.

3. “Mwanafunzi” ni mwongofu ambaye ameimarishwa katika misingi ya imani ya Kikristo na ana uwezo wa kuwainua waongofu wapya na kuwafundisha. Neno "mwanafunzi" linamaanisha mwanafunzi, mwanafunzi, mtu anayejifunza kwa kufuata. Ni zaidi ya maarifa ya kichwa. Ni kujifunza kunakoathiri na kubadilisha mtindo wa maisha wa mtu.

4. Maeneo sita ya ufuatiliaji wa haraka ni:

- Uhakika wa wokovu
- Kumkiri Kristo hadharani
- Ubatizo wa maji
- Ubatizo katika Roho Mtakatifu
- Kukuza maisha ya ibada
- Kuwa sehemu ya kanisa la mtaa

5. Kanuni tisa za ufuasi zilizofunuliwa katika kujifunza kwa Yesu na wanafunzi Wake ni:

-Uteuzi	-Maelekezo
-Chama	-Maandamano
-Kuweka wakfu	-Kushiriki
-Maono	-Usimamizi
-Ujumbe	

6. Jaribio la kweli la uanafunzi ni kile kinachotokea wakati haupo tena na wanafunzi wako. Je, wanaendelea kuwa waaminifu na kuwafundisha wengine ambao wana uwezo wa kuendeleza mchakato wa kuzidisha?

SURA YA KUMI NA NNE:

1. Roho wa Bwana yu juu yangu, Kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini Injili; Amenituma kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwao, na vipofu kupata kuona tena, kuwaacha huru waliosetwa. (Luka 4:18)

2. Kupanga hukusaidia kuwa msimamizi mwenye busara wa Injili na rasilimali za huduma kama vile majengo, mali, na vifaa, fedha, na karama za kiroho za waumini walio chini ya ulinzi wako. Kupanga hutoa mwelekeo, hukusaidia kufanya maamuzi mazuri, huweka vipaumbele vya huduma, na kukufanya uwajibike kwa tathmini. Inakuruhusu kuchukua hatua madhubuti badala ya kuguswa na hali za shida.

3. Linganisha maelezo yako na mjadala katika Sura ya Kumi na Nne.

SURA YA KUMI NA TANO:

1. . .ili muwe na nia moja wenye upendo mamoja, wenye nia moja, wenye nia moja. Msitende neno lolote kwa kushindana wala kwa utukufu usio na maana; bali kwa unyenyekevu, kila mtu na amhesabu mwenziwe kuwa bora kuliko nafsi yake. Kila mtu asiangalie mambo yake mwenyewe, bali kila mtu aangalie mambo ya wengine. (Wafilipi 2:2-4)

2. "Mtandao" ni muunganisho wa sehemu nyingi ili kufanya zima. Kwa ufupi, mtandao unajumuisha watu wanaozungumza, kubadilishana mawazo, habari na rasilimali ili kufikia lengo moja.

3. Soma 1 Wakorintho 12:4-31. Katika kifungu hiki, Kanisa linaonyeshwa kama kundi lenye umoja wa sehemu nyingi zenye waumini wenye karama wanaofanya kazi pamoja katika huduma na utume. Huu ni mfano wa mitandao.

4. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Tano.

5. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Tano.

6. Umoja wa roho.

7. Linganisha maelezo yako na yale uliyopewa katika Sura ya Kumi na Tano.

SURA YA KUMI NA SITA:

1. Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio; Kwa jina langu watatoa pepo; watasema kwa lugha mpya: watahika nyoka; hata wakinywa kitu cha kufisha, hakitawadhuru kabisa; wataweka mikono juu ya wagonjwa, nao watapata afya. (Marko 16:17-18)

2. Linganisha majibu yako kwa mjadala katika Sura ya Kumi na Sita.

3. Aina tano za magonjwa ni:

- Magonjwa ya kiroho
- Magonjwa ya kimwili
- Ugonjwa wa kihisia
- Ugonjwa wa akili
- Hali za kishetani

4. Uponyaji wa Kimungu ni pale ambapo Mungu mmoja wa kweli anafunua asili yake, anatimiza ahadi zake, na kutenda kulingana na utoaji wake katika upatanisho wa Kristo kwa kumponya mtu na kumfanya kuwa mzima katika mwili, nafsi na roho.

5. Shetani ndiye chanzo cha magonjwa.

6. Linganisha orodha yako na mjadala katika Sura ya Kumi na Sita.

7. Ugonjwa wa mauti au ugonjwa kwa utukufu wa Mungu.

8. Linganisha orodha yako na mjadala katika Sura ya Kumi na Sita.

SURA YA KUMI NA SABA:

1. Njia yako ijulikane duniani, wokovu wako katika mataifa yote. (Zaburi 67:2)

2. "Kigezo" ni sababu inayosababisha tofauti au matokeo tofauti.

3. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Saba.

4. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Saba.

SURA YA KUMI NA NANE:

1. Na katika kuenenda kwenu, hubirini, mkisema, Ufalme wa Mbinguni umekaribia. Ponyeni wagonjwa, takaseni wenye ukoma; fufueni wafu, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:7-8)

2. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.

3. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.

4. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.

5. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.

SURA YA KUMI NA TISA:

1. Akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)

2. Pepo zidanganyazo, roho za udhaifu, pepo wachafu.

3. Kipawa cha kupambanua roho humwezesha mwamini kutambua roho zinazotenda kazi ndani ya wengine na kutambua mara moja kama mtu ana roho mbaya inayofanya kazi kupitia kwake

au dhidi yake. Inazuia udanganyifu kwa kudanganya au roho za uwongo. Mtu aliye na karama hii anaweza kutambua mbinu na nia mbaya za nguvu za kishetani.

4. Kupagawa na pepo ni hali ambayo pepo wachafu mmoja au zaidi (pepo) hukaa ndani ya mwili wa mwanadamu na kuchukua udhibiti kamili wa mhasiriwa wao kwa mapenzi.

5. Linganisha orodha yako na orodha iliyotolewa katika Sura ya Kumi na Tisa.

6. Kuingiwa na roho waovu kunamaanisha kupendezwa na roho waovu, Shetani, na uchawi.

7. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Tisa.

8. Kukandamizwa na pepo kunamaanisha nguvu za kishetani kubeba, kupinga, au kufunga kutoka nje.

9. Linganisha orodha yako na orodha iliyotolewa katika Sura ya Kumi na Tisa.

10. Linganisha muhtasari wako na mjadala katika Sura ya Kumi na Tisa.

SURA YA ISHIRINI:

1. Hivyo mkawa kielelezo kwa waamini wote wa Makedonia na Akaya. Neno la Bwana lilisikika kutoka kwenu, si katika Makedonia na Akaya tu, bali imani yenu kwa Mungu imeenea kila mahali. Kwa hiyo hatuhitaji kusema lolote kuhusu hilo. (1 Wathesalonike 1:7-8)

2. Neno "kanisa" linamaanisha "kusanyiko la watu walio wa Bwana" au "walioitwa." Neno "kanisa" pia linatumika kwa ushirika wa ndani wa watu ambao ni sehemu ya Mwili mkubwa wa Kristo.

3. Yesu Kristo ndiye kichwa cha kanisa.

4. Wote ni waamini waliozaliwa mara ya pili, watu wanaoitwa "mawe yaliyo hai" katika 1Petro 1:5.

5. Mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji na walimu (Waefeso 4:11-16).

6. Misheni ya kanisa ni:

Uinjilisti: Waumini walikuwa na shughuli nyingi za kuhubiri na kufundisha Injili kila mara, wakiwabatiza waongofu wapya, wakiwaongoza kwenye uzoefu wa Roho Mtakatifu, kuponya, kutoa, na kutoa pepo.

Kujenga: Kujenga maana yake ni kujenga. Waumini walipanda makanisa ili kufundisha na kulea waongofu wapya hadi wafikie ukomavu wa kuwa wanafunzi.

7. Kanisa la Thesalonike.

SURA YA ISHIRINI NA MOJA:

1. Kwake uwe utukufu katika Kanisa na Kristo Yesu katika vizazi vyote, milele na milele. (Waefeso 3:21)

2. Hatua kumi za mzunguko wa upandaji kanisa ni:

- Wafanyakazi wameagizwa
- Watu waliwasiliana
- Injili iliwasiliana
- Wasikilizaji wameongoka
- Waumini walikusanyika
- Imani imethibitishwa
- Viongozi wamewekwa wakfu
- Kanisa lilipongezwa
- Uhusiano uliendelea
- Mzunguko ulirudiwa

3. Vipaumbele saba vya huduma ya Mtume Paulo vilikuwa:

- Miji
- Nyumba za kupokea
- Watu wake mwenyewe
- Watu ambao hawajafikiwa
- Makundi ya watu
- Mawasiliano ya Misa ya Injili
- Ufuasi wa mtu binafsi

SURA YA ISHIRINI NA MBILI:

1. Na. . .kinacho Kichwa, ambacho katika hicho mwili wote ukihudumiwa na kuunganishwa, kwa viungo na vifungo, hukua kwa makuzi ya Mungu. (Wakolosai 2:19)

2. Ukuaji wa ndani unamaanisha ukuaji wa kiroho na maendeleo ya washiriki wake. Kanisa hukua kiroho kwa kadiri ya ukuaji wa washiriki wake binafsi.

3. Ukuaji wa upanuzi hutokea wakati waamini wanapowaleta waongofu wapya kwa Kristo na kuwaleta katika ushirika na kanisa lao la mtaa. Hii inasababisha kukua kwa idadi ya kanisa la mtaa.

4. Ukuaji wa upanuzi hutokea wakati kanisa linapoanzisha kanisa lingine katika utamaduni unaofanana. Kanisa jipya ni upanuzi wa kanisa mama, kama vile mtoto katika ulimwengu wa asili ni upanuzi wa kimwili wa wazazi.

5. Ukuaji wa kuziba hutokea wakati Kanisa linapojitanua katika mapengo ya kitaifa, kilugha, au kikabila ili kupanda kanisa jipya katika utamaduni tofauti.